

184-186

TELJES

ROMÁN NYELVTAN.

ALAKTAN ÉS MONDATTAN.

FORDÍTÁSI GYAKORLATOKKAL.
MAGYAR-ROMÁN ÉS ROMÁN-MAGYAR
KIS SZÓTÁRRAL.

IRTA

CUPCEA PÉTER.

BUDAPEST,
STAMPFEL-féle KÖNYVKIADÓHIVATAL

(Révai Testvérek Irod. Int. Részv.-Társ.)

1906.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

BEVEZETÉS.

Írás és olvasás.

I. A román a következő 27 betüt használja:

a) magánhangzók: **a, e, i, o, u, ă, â** és **î** (*y, ô, ü* csak idegen tulajdonneveknél, pl.: *Stanley, Köln, Brün*); — b) mássalhangzók: **b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x,** és **z** (*k, q, ph, th, w* idegen tulajdonnevekben, pl.: *Wagner, Aquitania*).

Minden betű meghatározott beszédhangot jelöl; az egyes hangokat ugyanazzal a betűvel kell írni.

II. A román nyelv betűi a magyar nyelvhez viszonyítva a következő hangértékkel bírnak:

a) Magánhangzók.

a = á; pl.: *amar* = *ámár* (keserű);

e az utolsó szótagban és az egytagú szavakban **é**, különben majd hosszú, majd rövid **e**, amint rajta van a hangsúly, vagy nincs, pl.: *vede* = *védé* (lát); szó elején **je**, pl.: *este* = *jesté* (van);

i = í; pl.: *inima* = *inimá* (a szív); magánhangzó előtt és után úgy hangzik mint **j**, pl.: *iarna* = *járná* (a tél), *uitare* = *ujtáré* (feledés), *doi* = *doj* (kettő); szó végén mássalhangzó után gyengébb mint a magyar **j**, pl.: *nori* = *nor[j]* (felhők); de ha a szó végén **l** vagy **r**-vel záródó mássalhangzó csoport van,

az *i* teljesen hangzik, pl.: *aſli* = áfli (találsz), *socri* = szokri (apósok);

o = **o**; pl.: *om* = o m (ember), *popor* = p o p o r (nép);

u = **u**; pl.: *ungur* = u n g u r (magyar); szó végén magánhangzó után gyöngén hangzik, pl.: *bou* = b o [u] (ökör);

â és *î* ugyanazt a teljesen tompa torokhangot jelzi. Ez a hang körülbelül ugyanaz, mint az önállóan kiejtett mássalhangzók utóhangja (*mâ*, *bâ*, *râ*). A szóban *â*-t, a szó elején *î*-t írunk, pl.: *vânt* = v' n t (szél), *mormânt* = m o r m' n t (sürgődör), *îndurat* = ' n d u r á t (könyörületes); *î*-t írunk az összetett szavakban is, ha az alkotó részt *î*-vel írjuk, pl.: *neîndurat* = n e' n d u r á t (könyörtelen); *î*-t írunk még az *i* tövű igéknél ahol a jellemző torokhang, pl.: *urît* = u r' t (utálatos), *târînd* = t' r' n d (vonszolva);

ă az előbbinél jóval nyiltabb torokhang; közeledik a magyar *ö*-höz, pl.: *mărunț* (apró), *bunățate* (jóság), *bătă* (bot).

[Jegyzet. Az *ă* és az *â* = *î* hangok jelölésére használják az *e* betűt is így: *ě* és *ê*. Akik ezt a jelzősmódot használják ennek a két hangnak az írásánál figyelembe veszik: a) vajjon a latin nyelvben ugyanazon a helyen, ahol a román torokhangot mond *a*, *e* vagy *i* hang van-e? pl.: *vênt*, mert v e n t u s (szél); b) a kérdéses román szónak nincsen-e olyan alakja, ahol tiszta *a*, *e* vagy *i* hang van? pl.: *bătînd* mert b a t e r e = verni; (í ennél az írásmódnál rövid i.)]

b) Kettős és hármas magánhangzók.

Két, vagy három egymás után következő magánhangzó közül egészen rendszerint csak egy érvényesül, a többi ezzel összeolvasva félig hangzik; így keletkeznek a kettős- (*diftong*) és illetőleg a hár-

mas magánhangzók (*trifto*ng). Az *a*, *ă*, *î* = *â* gyengén sohasem ejthető ki.

Legtöbb kettős hangot *i*-vel alkotunk és körülbelül ezekben a változatokban: *ai* = áj, *ia* = já, *iu* = ju, *ui* = uj, *ie* = je, *oi* = oj, *ii* = ij; gyakori kettőshangzó még *ea* = já és *oa*, a mely körülbelül megfelel a magyar *a*-nak; szó végén pedig az *u* alkot kettős hangot az előtte álló magánhangzóval Pl.: *neagră* = njágră (fekete), *poamă* = pamă (gyümölcs), *reu* = ré[u] (rossz). — Gyakoribb hármas hangok: *iei* = éj, *iau* = já[u], *ăiu* = aj[u], *aiu* = aj[u] és *oiu* = oj[u], pl.: *miei* = mjéj (bárányok), *călcăiu* = kălk'j[u] (sarok).

c) Mássalhangzók.

Ugy olvasandók mint a magyarban: **b, d, f, l, m, n, p, r, t, v** és **z**; **h** valamivel lágyabb. De

c = **k**; pl.: *ac* = ák (tű), *clopot* = klopót (harang); **e** és **i** előtt **cs**-nek olvasandó, pl.: *incep* = 'ncsép (kezdék), *cine* = csiné (kicsoda); — ha **e** és **i** előtt **k** hangot hallunk **ch**-t írunk, pl.: *chem* = kém (hivok), *chip* = kip (kép);

g = **g**; pl.: *gard* = gárd (kerítés), *gol* = gol (üres); **e** és **i** előtt kemény **zs**-nek olvasandó, mint ebben a szóban *dzsida*, pl.: *ger* = dzsér (fagyás, hideg), *ginere* = dzsinéré (vő), *mergi* = mérdzs[j] (menj); **e** és **i** előtt a **g** hangot **gh**-val írjuk, pl.: *ghem* = gém (gombolyag), *neghină* = négină (konkoly);

j = **zs**; pl.: *jaf* = zsáf (rablás), *Blaj* = blázs (Balázsfalva);

s = **sz**; pl.: *sac* = szák (zsák), *ras* = rász (borotvált);

ș = **s**; pl.: *rușine* = rusiné (szégyen), *crește* = kresté (növekszik);

$t = c$; pl.: *tap* = cáp (kecskebak), *frăi* = fr á c [j] (testvérek).

[Jegyzet: Az s és t alatt levő jelt „*sedil*“-nek nevezik, a mely tulajdonképen aláírt i , mint a görög nyelvben. — Sokan írnak *sedil* d alá is, és z -nek olvassák; használják: a) az oly z hangok írására, melyek a latin eredetiben d -nek olvastatnak, pl.: *dî* = zi (nap, dies-ből); b) ha a szó más alakjában ugyanazon a helyen d hang van, pl.: *verde* = ver d é (zöld) többesben *verđi* = v é r z [j];]

$x = ksz$, pl.: *Alexandru* = á l e k s z á n d r u (Sándor).

[Jegyzet: Sokan x helyett „ cs “-t vagy egyszerűen „ s “-t írnak, így: *Alecsandru* és *Alesandru*].

III. Mássalhangzó kettőzés a román nyelvben nincs; előfordul mégis az oly összetett szavaknál, melyeknek első része *în* praepositio, a második pedig n vagy m mássalhangzóval kezdődik (az utóbbi esetben az első rész n -je m -vé alakul), pl.: *înnotare* = 'n n o t á r é (uszás), *îmmormântare* = 'm m o r m ' n t á r é (temetés).

Kivételes kettőzés a következő szavakban van: *massă* = m á s s z ă (tömeg) és ebből *massiv*, mert *masă* = m á s ă (asztal); *cassă* = k á s s z ă (pénztár) és ebből *cassier* (pénztáros), mert *casă* (ház); *rasă* = r á s s z ă (faj), mert pl.: *barbă rasă* (leborotvált szakál).

IV. A román csak *tompă* ékezetet (*accent grav*) ismer. Csak a szót befejező hangsúlyos magánhangzó ékezhető, de $ă$, $a = i$ ekkor sem, pl.: *facu* = f ă k ú (tette), *dormi* (aludt).

V. Ha két egymáshoz simuló szó közül az első magánhangzóra végződik, a második pedig magánhangzóval kezdődik: az első elveszíti véghangzóját, amit hiányjellel (*apostrof*) pótolunk, pl.: *nu am* helyett *n'am* (nincs nekem).

VI. Kötőjellel (*trăsură de unire*) olyan két szót kapcsolunk, a mely nem alkot ugyan egy szót, mindazonáltal szoros közöttük az összefüggés, pl.: *rogu-te* (kérlek), Săn-Petru (Péter-Pál napja).

VII. Nagy kezdő betűt írunk: a) mondatok, verssorok és idézetek elejére; b) a tulajdonneveknél és tulajdonnevek állandó jelzőinél, pl.: *Ludovic Piul* (Kegyes Lajos); c) címzéseknél, pl.: *Stimate Domnule Redactor!* (Tisztelt Szerkesztő Ur!)

VIII. Szó elválasztásnál tudni kell, hogy: a) a két magánhangzó között levő magános mássalhangzót a következő szótaghoz csatoljuk, pl.: *so-ră* (nővér), *lu-nă* (hold); b) ha két teljes hangzású magánhangzó között nincs mássalhangzó, a második magánhangzó a következő szótagot alkotja, pl.: *a-ur* (arany), *pă-un* (páva); c) a kettős és hármas magánhangzók csak egy-egy szótagot alkotnak, pl.: *floa-re* (virág), *ia-tă* (ime); d) két vagy három mássalhangzó közül csak egy csatlakozik az előbbi szótaghoz, pl.: *al-bă* (fehér), *lun-tre* (csónak); de ha a mássalhangzók ugyan abban a sorrendben szót kezdenek, nem válnak el egymástól, hanem a következő szótaghoz csatlakoznak, pl.: *a-cru* (savanyú); *su-fla-re* (lehelet, fuvalom), *no-stru* (a mienk); e) a szó végén levő félhangzó nem alkot szótagot, pl.: *bou* (ökö), *râ-uri* (folyamok).

IX. A hangsúly (*accent*) a szó négy utolsó szótagjának valamelyikén van. A helyes hangsúlyozást tehát csak gyakorlat útján lehet elsajátítani. Megjegyzendő mégis, hogy: a) a főnevek, melléknevek és számnevek hangsúlya mindig ugyanazon a szótagon marad, pl.: *frate* (testvér), *fratele* (a testvér), *frăților!* (testvérek!); b) az igék hangsúlya a töről gyakran a végződésre megy át, pl.: *tac* (hallgatok), *tăcem* (hallgatunk).

A személyes névmások kurtított alakja, a legtöbb praepositio, a segéd igék és az articulusok (a melléknévi articulus kivételével) mind hangsúlytalanok, mert más hangsúlyos szóhoz simulnak.

ELSŐ RÉSZ.

Alaktan.

ELSŐ FEJEZET.

1. §. A főnévről.

Főnévnek (*substantiv*) nevezzük a létező és a képzelt dolgok neveit.

I. A román nyelvben a főnevek him- (gen *masculin*), nő- (g. *feminin*) vagy semleges neműek (g. *neutru*).

Jelentésöknél fogva **hímneműek**: a) a férfit jelentő nevek, pl.: *Petru* (Péter), *măsar* (asztalos), *urs* (bímmedve); kivételesen nőneműek: *calfă* (segéd), *slugă* (szolga), *cătană* (katona), *rudă* (rokon); — b) a népek nevei, pl.: *Român* (román), *Măghiar* (magyar); — c) a fák nevei, pl.: *alun* (mogyorófa), *fag* (bükkfa); nőneműek: *salcă* (fehér fűz) és *răchită* (fűzfa); — d) a szelek, hónapok nevei, pl.: *zefir* (zefir), *Maiu* (május); — e) a legtöbb hegynek és hegyrendszernek a nevei, pl.: *Retezat* (Retyezát), *Carpați* (Kárpátok); — f) bármely főnév gyanánt használt beszédrész és a betűk.

Nőneműek: a) a nőt jelentő nevek, pl.: *Maria* (Mária), *capră* (nőstény kecske); — b) a

napok és évszakok nevei, pl.: *duminecă* (vasárnap), *toamnă* (ősz); — *c)* a gyümölcsfák termései, pl.: *pară* (körte), *nucă* (dió); kivétel: *măr* (alma) semlegesnemű.

Semlegesnemű a legtöbb anyagot és elvont fogalmat jelentő név, pl.: *vin* (bor), *ovăş* (zab), *noroc* (szerencse), *învăţământ* (tanulmány).

A végződést tekintve: *a)* ha az utolsó betű *u*, vagy mássalhangzó: a főnév hím- vagy semlegesnemű, pl.: *socru* hn. (após), *lup* hn. (farkas), *lucru* sn. (dolog), *gard* sn. (kerítés); — *b)* az *ă*, *a* és *i* végződésű főnevek nőneműek, pl.: *doamnă* (urnő), *stea* (csillag), *zi* (nap); néhány *ă* és *a* végződésű szó jelentésénél fogva hímnemű, pl.: *Toma* (Tamás), *popă* (pap); — *c)* *e* végződés mind a három nemnél van, pl.: *frate* hn. (fivér), *carte* nn. (könyv), *nume* sn. (név).

II. Némely fogalmak, habár úgy hím-, mint nőneműek lehetnek, ugyanazon név által fejeztetnek ki, pl.: *turturea* nn. (hím és nőtény gerle), *cuc* hn. (hím és nőtény kakuk). Más fogalmaknál a két nemet külön szóval fejezzük ki, pl.: *frate* hn. (fivér), *soră* nn. (nővér), *ţap* hn. (bakkecske), *capră* nn. (nőtény kecske). Sok fogalom neve a végződésében változik meg aszerint, a mint hím-, vagy nőnemű, pl.: *domn* (úr), *doamnă* (urnő); *răţoiu* (gácsér), *raţă* (nőtény rucza).

2. §. Szám.

Van egyes- (*singular*) és többes szám (*plural*).

A főnevek egyes számú végződései ezek: *-a*, *-ă*, *-e*, *-i*, *-u* és mássalhangzó; a többes szám ragjai: *-i*, *-e*, (*-le*) és *-ri*. A hímneműek *i*-vel, a nőneműek *e* és *i*-vel, a semlegesneműek *e* és *ri*-vel képezik a többes számot.

A többes ragok általában mássalhangzó után csatlakoznak a névhez; ezért a magánhangzóra végző-

dőek véghangjokat ellökik, pl.: *sapă* (kapa), t. *sape*, — *carte* (könyv), t. *cărți*, — *metru* (méter), t. *metri*. A két és három magánhangzóra végződő szavak csak az utolsót lökik ki, pl.: *bou* (ökör), t. *boi*, — *leu* (oroszlán), t. *lei*, — *mărgea* (gyöngy), t. *mărgele*, — *bucurie* (öröm), t. *bucurii*, — *cuiu* (szeg), t. *cuie*. Az *iu*-ba végződő hímnemű nevek, ha a hangsúly az utolsó szótagon van csak a vég *u*-t lökik ki, különben az egész *iu*-végződést, pl.: *viu* (élő), t. *vii*, — *trunchiu* (törzs), t. *trunchi*. Nem lökik ki véghangjokat az *u*-ra végződő semlegesnemű nevek a *ri* rag előtt, pl.: *lucru* (dolog), t. *lucruri*, — *plaiu* (tisztás), t. *plaiuri*. Azok a mássalhangzóra végződő semlegesnemű nevek, melyek többesöket *ri* raggal képezik, tövüket *u*-val toldják meg, pl.: *piept* (mell), t. *piepturi*, — *strat* (veteményes ágy, puskaagy), t. *straturi*.

I. Az anyagneveknek, pl.: *linte* nn. (lencse), *unt* sn. (vaj), — a legtöbb a tulajdonnévnek, pl.: *Italia* nn. (Olaszország), *Ioan* (János), — igen sok elvont névnek és a gyűjtő neveknek, pl.: *lene* nn. (restség), *tinerime* nn. (ifjúság): nincsen többes száma. Sok tulajdonnévnek, pl.: *Carpați* (Kárpátok), *Paști* (husvét) és kevés köznévnek, pl.: *foarfeci* (olló), *zori* (hajnal), *tărițe* (korpa): hiányzik az egyes száma.

II. Sok anyagnévnek a többes számban más az értelme, mint az egyes számban, pl.: *apă* (víz) *ape* (vízfélék, folyamok), — *frig* (hideg), *friguri* (hideg lelés), — *argint* (ezüst), *arginți* (pénz) stb.

III. Némely szó a többes számot kétféle képen is képezi, pl.: *palmă* (tenyér), többes: *palme* és *pălmi* — *carne* (hús), t. *cărni* és *cărnuri*.

IV. A következő szavaknak két-három többes száma van, megannyi jelentéssel és nemmel, a melyeknek megfelelő az egyes számú jelentés és nem: 1. *corn*: t. *corni* hn. (somfák), *coarne* sn. (szarvak, szarúfák), *cornuri* sn. (kiflik, szegletek); — 2. *cap*: t. *capi* hn. (előljárók), *capete* sn. (fejek), *capuri* sn. (földfokok); —

3. *cot*: t. *coți* hn. (könyök), *coate* sn. (a kéz könyökei), *coturi* sn. (szögletek, fordulatok); — 4. *ochiu*: t. *ochi* hn. (szemek), *ochiuri* sn. (tengerszemek); — 5. *pas*: t. *pași* hn. (lépések), *pasuri* sn. (szorosok, átjárók); — 6. *bucăta*: t. *bucăți* nn. (darabok), *bucate* nn. (ételek, gabona).

3. §. Eset.

A román nyelv öt esetet ismer: 1. alanyeset (*nominativ*) ki? mi? (*cine? ce?*) kérdésre; 2. birtokos eset (*genitiv*) kié? mié? (*al* [a, ai, ale] *cui?*) kérdésre; 3. tulajdonító eset (*dativ*), kinek? minek? (*cui?*) kérdésre; 4. tárgyeset (*acuzativ*) kit? mit? (*pre cine? pre ce?*) kérdésre; 5. hívó eset (*vocativ*).

Nyelvtani alakra a *nominativus* az *accusativussal*, a *genitivus* a *dativussal* egyenlő; saját *vocativus* alakja csak igen kevés főnévnek van, miért is a *vocativusról* külön szoktunk megemlékezni.

4. §. Az *articulus*ról.

Az *articulus* (*articlu*) a dolgokat közelebb-ről határozza meg, épen mint a magyarban az *a* és *az*.

Megkülönböztetünk *határozott* és *határozatlan* *articulust*. A *határozott* *articulus* ismét: *főnévi* (*articlu substantival*), *melléknévi* (*a. adiectival*) és *névmási* (*a. pronominal*).

I. A *főnévi articulus egyes száma*: *himnem* -l, (-le), *nőnem* -a (*többes szám*: *himnem* -i, *nőnem* -le). Ezek az alakok a név végéhez ragasztva azzal egy szót alkotnak. A *semlegesnemű* szavak az egyes számban *hímnemű*, a *többes számban* *nőnemű* *articulust* vesznek fel.

Eset alakok :

	Egyes szám :		Többes szám :	
	himnem	nőnem	himnem	nőnem
Nom. Ac.	-l, (-le),	-a	-i, -lor	-le
Gen. Dat.	-lui,	-i		
Voc.	(-le),	(-o)		-lor.

Az egyes számú nominativus-alaknak a névhez való kapcsolásáról a következőket kell tudni:

a) Az *e* végződésű him- és semlegesnemű nevek *-le*, a többiek *-l* articulust vesznek fel.

b) A him- és semlegesnemű *e* és *u*-ra végződő főnevek végéhez a megfelelő articulust egyszerűen hozzákapcsolódik, pl.: *frate* hn. (fivér), *fratele* (a fivér), — *nume* sn. (név), *numele* (a név), — *socru* hn. (após), *socrul* (az após), — *bou* hn. (ökör), *boul* (az ökör). A mássalhangzóra végződők az articulust elől *u*-val toldják meg, pl.: *pom* hn. (gyümölcsfa), *pomul* (a gyümölcsfa), — *cal* hn. (ló), *calul* (a ló), — *os* sn. (csont), *osul* (a csont), — *fluer* sn. (furulya), *fluerul* (a furulya).

c) Az *e* végződésű nőnemű nevek végéhez a nem articulust egyszerűen hozzáragasztjuk, pl.: *carte* (könyv), *cartea* (a könyv), — *frunte* (homlok), *fruntea* (a homlok). Az *ie* végződésűek a vég *e* helyébe veszik az articulust, pl.: *bucurie* (öröm), *bucuria* (az öröm), — *cutie* (skatulya), *cutia* (a skatulya). — Az *ă* végződésűek az articulust a vég *ă* helyébe veszik fel, pl.: *limbă* (nyelv), *limba* (a nyelv), — *oală* (fazék), *oala* (a fazék). — A hangsúlyos *a*-ba végződők az articulust elé *u*-t vesznek fel, pl.: *stea* (csillag), *steaua* (a csillag), — *curea* (szíj), *cureaua* (a szíj). — Az *i* végződésűek közvetítés nélkül vesznek fel az articulust, pl.: *marți* (kedd), *marția* (kedd napon); kivétel: *zi* (nap), *ziua* (a nap).

Jegyzet: Ez a szó *tată* (apa) articulussal *tata* és *tatăl* (az apa).

A főnévi articulust felveszik a jelzői melléknevek is.

II. A **melléknévi articululus**: hímnem **cel**, nőnem **cea**. Mint önálló szó a melléknevek és a melléknévi kifejezések előtt használatos, de felveszik a jelzői számnevek is, és használjuk a felsőfok képzésénél.

Eset alakok:

Egyes szám.

Többes szám.

hímnem nőnem hímnem nőnem

Nom. Ac.	<i>cel,</i>	<i>cea</i>	<i>cei</i>	<i>cele</i>
Gen. Dat.	<i>celui,</i>	<i>celei</i>	<i>celor.</i>	

Példák: *Carol cel Mare* (Nagy Károly); *cei blânzi* (a szelidek); *cei trei frați* (a három testvér).

III. **Névmási articululus**: egyes számú hímneme **al**, nőneme **a**; többes hímnem **ai**, nőnem **ale**. Önálló; a név előtt áll.

Névmási articulust a birtokos névmások vesznek fel, de el nem maradhat a sorszámnevek előtt sem, s gyakran találkozunk vele a genitivus előtt, pl.: *ale mele* (az enyéim), — *ziua a tria* (a harmadik nap), — *vaca este a vecinului* (a tehén a szomszédé).

IV. A **határozatlan articululus** hímneme **un**, nőneme **o**. A nevek előtt áll; önálló. Pl.: *un om* (egy ember), *o găscă* (egy liba).

Eset alakok: hímnem nőnem

N. A. *un,* *o*

G. D. *unui,* *unei.*

[**Jegyzet:** A többes szám (ebben az értelemben némelyek) N. A. hn. *unii*, nn. *unele*, G. D. hn. és nn. *unor*.]

5. §. A névragozásról.

A nevek végződéseinek szám és eset szerint való változtatása: *névragozás (declinațiune)*.

A már tárgyalt *articulus* on kívül a declinálható beszédrészek ezek: főnév (*substantiv*), melléknév (*adiectiv*), névmás (*pronume*) és számnév (*numeral*).

A román nyelvben három névragozás van. Az **elsőhöz** az *-ă*, *-a* és *-i* végződésű, s csaknem kivétel nélkül nőnemű főnevek tartoznak, pl.: *poamă* (gyümölcs), *vergea* (vessző), *zi* (nap). — A **másodikhoz** tartoznak az *-u*-ra és mássalhangzóra végződő főnevek, melyek hím- és semlegesneműek, pl.: *cuscru* hn. (násza valakinek), *leu* hn. (oroszlán), *genunchiu* hn. (térd), *călcăiu* sn. (sark), *cap* sn. fej. — A **harmadikhoz** az *-e* végződésű és mindhárom nemű nevek tartoznak, pl.: *dinte* hn. (fog), *pâne* nn. (kenyér), *țarie* nn. (erősség), *nume* sn. (név).

6. §. Első névragozás.

I. Többes ragok: *-e* és *-i*.

A *-că* és *-gă* végződésűek többes ragja *-i*, a *-dă*, *-tă*, *-nă*, *-ră* végződésűek részint *-i*, részint *-e* ragot vesznek fel; egyéb végződésűek *-e* raggal képezik a többes számot; megjegyzendő azonban, hogy az *-a* végződésűek az *-e* többes ragot *-le*-re bővítik.

A többes szám összes esetei egyenlők; az egyes szám genitivusa és dativusa olyan, mint a többes szám. Tehát:

a) Határozatlan ragozás.

Egyes szám.

N. A. (o)	<i>mamă</i> (anya),	<i>mână</i> (kéz),	<i>surcea</i> (forgács)
G. D. (unei)	<i>mame</i>	<i>mâni</i>	<i>surcele</i>

A többes szám összes esetei.

mame (anyák), *mâni* (kezek), *surcele* (forgácsok).

Ha az egyes szám nominativusának leszámításával a határozatlan ragozás egyes eseteihez (a többi névragozásnál is) a megfelelő eset főnévi articulust ragasztjuk, előáll a határozott névragozás. Tehát:

b) Határozott ragozás.

Egyes szám.

N. A.	<i>mama</i>	<i>mâna</i>	<i>surceaua</i>
	(az anya),	(a kéz),	(a forgács)
G. D.	<i>mamei</i>	<i>mâni</i>	<i>surcelei</i>

Többes szám.

N. A.	<i>mamele</i>	<i>mânile</i>	<i>surcelele</i>
	(az anyák)	(a kezek)	(a forgácsok)
G. D.	<i>mamelor</i>	<i>mânilor</i>	<i>surcelelor.</i>

Az idetartozó himnemű főnevek az egyes számban végig változatlanok, többesüket pedig *i*-vel képezik; az egyes számban nőnemű, a többes számban himnemű articulust vesznek fel. Pl.: *popă* (pap) határozatlanul egyes sz. *popă*, többes sz. *popi*; meghatározva: egyes sz. N. Ac. *popa* (a pap), G. D. *popii*; többes sz. N. Ac. *popii* (a papok), G. D. *popilor.*

Hat *i* végződésű szó van és pedig: *zi* (idő nap), *luni* (hétfő), *marți* (kedd), *miercuri* (szerda), *joi* (csütörtök), *vineri* (péntek). *Zi*, articulussal *ziua* többese *zile*, articulussal *zilele*, tovább rendesen ragozandó. A többi 5 szó határozatlan alakja minden esetben egyenlő, pl.: *luni*, többese *luni*, egyes G. D. *luni*; a határozott alak már rendes, pl.: *joia*, G. D. *joii*, többes *joile*, G. D. *joilor.*

Noră (menye vkinek), *soră* (nővér) többesben *nurori* és *surori*, articulussal: *nurorile*, *surorile*.

A nőnemű tulajdonnevek köznevek gyanánt kezelendők, pl.: *Europa*, G. D. *Europei*; *Elena* (Heléna) G. D.

Elenei; *paști* (husvét), articulussal: *paștile*, GD. *paștilor*. — A férfineveknek a G. és D.-ban két formájuk is van, az egyik rendes, a másik a név elé tett „lui” szócskával, pl.: *Toma* (Tamás) GD. *Tomii* és *lui Toma*. — A -*că* és -*gă* végződésű nő- és férfinevek ragozáskor megtartják a vég *ă* hangot, pl.: *Anică* (Annuska), GD. *Anicăi*; *Lucă* (Lukács) GD. *Lucăi*. — A mássalhangzóra és *o*-ra végződő idegen női nevek nem ragózhatók, pl.: *Clio*, *Rut*, GD. *Clio*, *Rut*.

A tulajdonnevek és kevés élőlényt jelentő név az egyes vocativust *o*-val képezik, pl.: *soră* (nővér), V. *soro!* így: *Augusto!* *Tomo!* Különbösen az egyes szám vocativusa olyan mint a nominativus. A többes számban az összes nevek -*lor* raggal képezik a vocativust, pl.: *mamă* (anya) t. V. *mamelor!* *mână* (kéz) t. V. *mânilor!*

II. Hangtani változások. A ragok változást idéznek elő a töben is. Így az *i* rag hatása alatt: a) a *tő* hangsúlyos *a*-ja *ă* lesz, pl.: *scară* (létra) *scări*; *țară* (ország) *țări*; — b) az *oa* kettőshangzó *o*-vá lesz, pl.: *moară* (malom) *mori*; — c) a *t*, *d*, *s* közvetlen a rag előtt *ț*, *z*, *ș* lesz, pl.: *baltă* (pocsolya) *belti*; *coadă* (fark) *cozi*; — d) a *tő* *sc* végződése *șt*-vé változik, pl.: *muşcă* (légy) *muști*; *gâscă* (liba) *gâști*; — [e) *c* és *g*, a rag előtt követik az olvasási szabályt, pl.: *nucă* (dió) *nuci*; *dungă* (széle vminek) *dungi*.] — Akár az *i*, akár az *e* rag hatása alatt: a) a *tő* *a* hangja, ha *p*, *b*, *v*, *f* vagy *m* előzi meg *e*-vé lesz, pl.: *pată* (folt) *pete*; *vară* (nyár) *veri*, *masă* (asztal) *mese*; — b) a hangsúlyos *ea* és *ia* kettőshangzó a szó elején *ie* kettőshangzóvá, a szóban pedig *e*-vé lesz, pl.: *iarnă* (tél), *ierni*; *unealtă* (eszköz) *unelte*; — c) az *n* előtt lévő *a* hang *i*-vé alakul, pl.: *sămânță* (mag) *sămințe*; *vână* (ér) *vine*.

7. §. Második névragozás.

I. A himnemű főnevek többesöket *i*-vel, a semlegesek *-e* és *-ri* raggal képezik.

A semlegesnemű főnevek közül *-e* többes ragot vesznek fel az *r*, *s*, *z*, *ș*, és *ț* mássalhangzóra végződők, ugy szintén az *-ec*, *-er*, *-et*, *-ent*, *-n* és *-or* tövűek és sok *-iu* tövű; az *u*-ra végződők és általában a semlegesek nagyobb csoportja *ri*-vel képezi a többes számot.

Az egyes szám minden esete és a többes szám minden esete egyenlő.

a) Határozatlan alak:

Himnem	E. sz. (un)	<i>domn</i>	<i>codru</i>	<i>leu</i>	<i>unchiu</i>
		(ur), (erdős hely), (oroszlán), (nagybátya)			
	T. sz.	<i>domni</i>	<i>codri</i>	<i>lei</i>	<i>unchi</i>
Seml.nem	E. sz. (un)	<i>vas</i>	<i>fluer</i>	<i>sunet</i>	<i>călcăiu</i>
		(edény), (furulya), (hang), (sark)			
	T. sz.	<i>vase</i>	<i>fluere</i>	<i>sunete</i>	<i>călcăie</i>
Seml.nem	E. sz. (un)	<i>piept</i>	<i>lucru</i>	<i>unghiu</i>	
		(mell), (dolog), (szög)			
	T. sz.	<i>piepturi</i>	<i>lucruri</i>	<i>unghiuri</i>	

b) Határozott alak:

Himnem	E. sz. N. Ac.	<i>domnul</i> (az ur),	<i>leul</i> (az oroszlán)
	G. D.	<i>domnului</i>	<i>leului</i>
	T. sz. N. Ac.	<i>domnii</i>	<i>lei</i>
	G. D.	<i>domnilor</i>	<i>leilor</i>
Seml.nem	E. sz. N. Ac.	<i>vasul</i> (az edény),	<i>unghiul</i> (a szög)
	G. D.	<i>vasului</i>	<i>unghiului</i>
	T. sz. N. Ac.	<i>vasele</i>	<i>unghiurile</i>
	G. D.	<i>vaselor</i>	<i>unghiurilor</i>

Az *l*-re végződő himnemű nevek, mint pl: *cal* (ló), *vițel* (borjú), *purcel* (malac) a többes ragot a vég

l helyébe veszik fel, tehát: *cai*, *viței*, *purcei*; kivétel: *sol* (követ), *sobol* (vakond), t. *solî*, *sobolî*.

Néhány semlegesnemű *-iu* végződésű új főnév többes számát *i*-vel képezi, pl.: *studiu* (tanulmány) t. *studii*; *principiu* (elv) t. *principii*; *Conzistoriu* (Szentszék) t. *Conzistorii*.

Kivételes többes képzések még: *vânt* (szél) *vânturi*, *pământ* (föld) *pământuri*; *cap* (fej) *capete*; *măr* hn. (almafa) *meri* és *măr* sn. (alma) *mere*; *om* (ember) *oameni*; *grâu* (buza) *grâne*, *frâu* (gyeplő) *frâne*, *brâu* (őv) *brâne*.

A tulajdonnevek rendes ragozásuak, pl.: N. Ac. *Aradul* (Arad), GD. *Aradului*; N. Ac. *Carpații* (Kárpátok), GD. *Carpaților*. A férfi nevek és a hónapok nevei a G. és D.-ban elől *lui* szócskát kapnak, pl.: *Ioan* (János) GD. *lui Ioan*, *Martie* (márczius) GD. *lui Martie*. — *Dumnezeu* (Isten) önállóan, vagy jelző nélkül G. D. *lui Dumnezeu*, Ac. *pre Dumnezeu*, ha pedig utána jelző áll GD. *Dumnezeului*, Ac. *pre Dumnezeul*.

Az egyes szám vocativusának ragja *-e*, a melyet némely szó articulus közvetítésével, más a tőhöz kapcsol, sőt egy néhány szó mindkét módon veszi fel, pl.: *cuscu* (nász) V. *cuscre* és *cuscrule*, *lup* (farkas) V. *lupule*, *fiu* (fiu) V. *fiule*; *domn* (úr) ha Istenre vonatkozik *Doamne!*, különben *Domnule!* — A jelzős főnevek vocativusát nominativussal pótoljuk és pedig ha a jelző előtte áll a határozatlan alakot, különben a határozottat kell használni, pl.: *fiul meu cel scump!* vagy *scumpul meu fiu!* (drága fiam!). — A többes szám vocativus ragja *-lor*, pl.: *cerc* (kör, abroncs), V. *cercurilor*:

II. Hangtani változások. Az *s*, *t*, *d*, *c* és *g* a már ismert változásokat szenvedik, ha a tő utolsó betűi. — A *z* végződés az *i* rag hatása alatt *j*-vel lesz, pl.: *Francez* (francia), *Franceji*. — Az *e* rag hatása alatt a tő hangsúlyos *o*-ja *oa* kettős hanggá változik, pl.: *picioar* (láb) t. *picioare*; *nepot* (unoka) V. *ne-*

poate! — Az *e* és *i* rag hatása alatt: a) a *tő* hang-súlyos *ia* kettős hangzója *ie*-vé lesz, pl.: *băiat* (gyermek) V. *băiete!* t. *băieți*; — b) az utolsó szótag *ă* hangja *e*-vé lesz, pl.: *măr* (alma és almafa) t. *mere*, *meri*; nagy ritkán *a*-vá is lesz, pl.: *părâu* (patak) t. *părae*; — c) az *ea* kettős hang az utolsó szótagban *e*-vé lesz, pl.: *sătean* (falusi lakos) V. *sătene!* t. *săteni*; — d) az utolsó szótag *â*-ja *i*-vé lesz, pl.: *cuvânt* (szó) *cuvinte*.

8. §. Harmadik névragozás.

I. A him- és nőnemű főnevek többes ragja *-i*, a semlegesneműeké *-e*.

A nőneműeknek egyes számú genitivusa és dativusa olyan mint a többes szám; a him és semleges-neműek végig egyformák.

a) Határozatlan alak:

Egyes szám.

Himnem	Nőnem	Semlegesnem
N. Ac. (un) <i>câne</i> (kutya), (o) <i>pâne</i> (kenyér), (un) <i>pântece</i> (has)		
G. D. <i>câne</i>	<i>pâni</i>	<i>pântece</i>

Többes szám.

N. G. D. Ac. <i>câni</i>	<i>pâni</i>	<i>pântece</i>
--------------------------	-------------	----------------

b) Határozott alak:

Egyes szám.

N. Ac. <i>cânele</i> (a kutya), <i>pânea</i> (a kenyér), <i>pântecele</i> (a has)		
G. D. <i>cânelui</i>	<i>pânii</i>	<i>pântecelui</i>

Többes szám.

N. Ac. <i>câinii</i>	<i>pânile</i>	<i>pântecele</i>
G. D. <i>cânilor</i>	<i>pânilor</i>	<i>pântecelor</i> .

Az *ie*-re végződő nőnemű főnevek az egyes szám genitivusában és dativusában az articulust a nominativus alakhoz veszik fel, pl.: *arie* (szérű) határozatlanul GD. *arii*, t. *arii*, de meghatározva E. sz. N. Ac. *aria*, GD. *ariei* t. N. Ac. *ariile*, GD. *ariilor*.

Ennél a névragozásnál nőneműek többek között az *-are*, *-ere*, *-ire*, *-oare*, *-ime* és *-te* végződésűek. Semlegeselek csak: *nume* (név), *pântece* (has), *clește* (harapófogó) *foale* (has), *vintre* (lágyék) és *sânge* (vér), mely utóbbinak többese kivételesen *sângiuri*.

Oaspe (vendég) t. *oaspeți*; *vale* (patak), *cale* (ut), *piele* (bőr) többes számban *văi*, *căi*, *piei*.

Az egyes számban nincs vocativus rag. Birtokos névmás, vagy birtokos jelző mellett a vocativust a határozott alak nominativusa pótolja, pl.: *fratele meu!* (fivérem!); *Soarele Dreptății!* (Igazság napja!) — A többes vocativust itt is *-lor* raggal képezzük, pl.: *pădure* (erdő) t. V. *pădurilor!*

II. Hangtani változások: A tö-záró *t*, *d*, *st* az *i* rag hatása alatt itt is *ț*, *z* illetőleg *șt* lesz. Az *i* rag hatása alatt még: a) a nőnemű nevek (tehát a himneműek nem) a töben levő hangsúlyos *a*-t *ă*-ra változtatják, pl.: *dare* (adó) *dări*, *căldare* (üst) *căldări*, de *frate* hn. (fivér) *frați*; — b) az *oa* kettőshangzó *o*-vá lesz, pl.: *sărbătoare* (ünnepe) *sărbători*.

9. §. Melléknév.

I. A tulajdonságot kifejező beszédrész melléknévnek (*adiectiv*) neveztetik; ezekre a kérdésekre felel milyen? minő? (*ce fel de...? care? cum este?*)

A melléknevek, a mint külön végződéssel rendelkeznek a két nem számára, vagy nem: két-, illetőleg egy végződésűek.

A két végződésűek törzsalakja és egyuttal himneme *-u* vagy mássalhangzós végű; ebből az *u* helyébe,

illetőleg a vég mássalhangzó után ragasztott *ă* képző segítségével alakítjuk a nőnemet, pl.: *cald* (meleg) nn. *caldă*, *aspru* (kemény, durva) nn. *aspră*. — A *tő* hangsúlyos *o* és *e* hangja a nőnemben *oa*, illetőleg *ea* ketős hanggá lesz, pl.: *mort* (halott) nn. *moartă*, *negru* (fekete) nn. *neagră*.

Az *iu*-ba végződő melléknevek nőnem képzője *e*, mely, ha a hangsúly a vég szótagon van az *u*, különben az egész *iu* végződés helyébe teendő, pl.: *viu* (eleven) nn. *vie*, *auriu* (arany színű) nn. *aurie*, mig *vechiu* (ócska) nn. *veche*, *stângaciu* (ügyetlen) nn. *stângace*.

[A jelen részesülő himneme *-tor*, nőneme *-toare*; a multidejű részesülő himneme *-t* és *-s*, nőneme *-tă* és *-să*, pl.: *beutor* (iszákos) nn. *beutoare*, *copt* (érett) nn. *coaptă*, *ars* (égett) nn. *arsă*.]

Greu (nehéz) és *reu* (rossz) nőneme: *grea*, *rea*.

Az egy végződésű melléknevek ismertető jele a vég *e*, pl.: *tare* (erős), *dulce* (édes).

A melléknevek a többes számot úgy alakítják, mint a megfelelő végződésű és nemű főnevek, s ragozáskor a tárgyalt hangtani szabályoknak vetik alá magokat. Tehát:

a) Határozatlan alak:

	himnem,	nőnem	himnem,	nőnem
E. sz. N. Ac.	<i>bun</i> ,	<i>bună</i> (jó)	<i>verde</i>	(zöld)
G. D.	<i>bun</i> ,	<i>bune</i>	<i>verde</i> ,	<i>verzi</i>
T. sz.	<i>buni</i> ,	<i>bune</i>	<i>verzi</i>	

b) Határozott alak:

E. sz. N. Ac.	<i>bunul</i> ,	<i>buna</i> (a jó),	<i>verdele</i> ,	<i>verdea</i>
				(a zöld)
G. D.	<i>bunului</i> ,	<i>bunei</i>	<i>verdelui</i> ,	<i>verzii</i>
T. sz. N. Ac.	<i>bunii</i> ,	<i>bunele</i>	<i>verzii</i> ,	<i>verzile</i>
G. D.	<i>bunilor</i> ,	<i>bunelor</i>	<i>verzilor</i>	

Grea, rea (nőnem); többes: *grele, rele*, megh. *grelele, relele*.

A jelen részesülő nőnemű alakja sajátos módon az egyes szám minden esetében egyenlő, a többes számot pedig *e* raggal képezi, tehát: *muritor* nn. *muritoare* (halandó) E. sz. G. D. *muritor, muritoare*, t. *muritori, muritoare*; meghatározva: *muritorul, muritoarea*, G. D. *muritorului, muritoarei*, t. N. Ac.: *muritorii, muritoarele*, G. D. *muritorilor, muritoarelor*.

II. A melléknév a jelzett főnévvel megegyezik nemben, számban és esetben s rendesen a főnév után áll; *a semlegesnem az egyes számban himnemű, a többesben nőnemű alakot vonz.* Határozott ragozásnál az articulust az előbb álló veszi fel.

a) Határozatlan alak:

	himnem:	nőnem:	semlegesnem:
E. sz. N. Ac.	{ <i>om bun</i> { <i>bun om</i> (jó ember)	{ <i>apă dulce</i> { <i>dulce apă</i> (édes víz)	{ <i>vas plin</i> { <i>plin vas</i> (tele edény)
G. D.	<i>om bun</i>	<i>ape dulci</i>	<i>vas plin</i>
T. sz.	<i>oameni buni</i>	<i>ape dulci</i>	<i>vase pline</i>

a) Határozott alak:

	himnem:	nőnem:	semlegesnem:
E. sz. N. Ac.	{ <i>omul bun</i> { <i>bunul om</i> (a jó ember)	{ <i>apa dulce</i> { <i>dulcea apă</i> (az édes víz)	{ <i>vasul plin</i> { <i>plinul vas</i> (a tele edény)
G. D.	{ <i>omului bun</i> { <i>bunului om</i>	{ <i>apei dulci</i> { <i>dulcii ape</i>	{ <i>vasului plin</i> { <i>plinului vas</i>
T. sz. N. Ac.	{ <i>oamenii buni</i> { <i>bunii oameni</i>	{ <i>apele dulci</i> { <i>dulcile ape</i>	{ <i>vasele pline</i> { <i>plinele vase</i>
G. D.	{ <i>oamenilor buni</i> { <i>bunilor oameni</i>	{ <i>apelor dulci</i> { <i>dulcilor ape</i>	{ <i>vaselor pline</i> { <i>plinelor vase</i>

III. **Fokozás.** Alapfokban (*grad pozitiv*) a melléknév változatlan; középokban (*grad comparativ*) az alapfok elé „mai“ szócskát teszünk; felsőfok (*grad superlativ*) a közép fok elé tett *cel* (*cea* többesben *cei, cele*) melléknévi articulus segítségével képeztetik, pl.: *bărbat înalt* (magas férfi), *bărbat mai înalt* (magasabb férfi), *bărbatul cel mai înalt* (a legmagasabb férfi); *muieră bună* (jó asszony), *muieră mai bună* (jobb asszony), *muieră cea mai bună* (a legjobb asszony); a felsőfok többes száma: *bărbații cei mai înalți* (a legmagasabb férfiak), *muierile cele mai bune* (a legjobb asszonyok).

Ha nem hasonlítunk össze, akkor a felsőfokot az alapfok elé tett *foarte* (nagyon), *preste măsură* (mértéken felül), *de tot* (egészen) kifejezések teljesen fedik, pl.: *casă foarte înaltă* (nagyon magas ház), *vin de tot bun* (egészen jó bor) stb.

Összehasonlítás esetén közép fok után „de cât“, felsőfok után „dintre“ nem maradhat el, pl.: *Petru este mai diligent decât Paul* (Péter szorgalmasabb, mint Pál); *Petru este cel mai diligent dintre toți* (Péter a legszorgalmasabb az összes között).

IV. A melléknevek himnemű alakja egyszersmind határozó is, pl.: *repede* (gyorsan), *mort* (holtan), *aspru* (keményen). Az -esc végződésű melléknevek határozójukat *e*-vel képezik az *sc*-nak *st*-vé változtatásával, pl.: *domnesc* (uri), *domnește* (urasan); *românesc* (román), *românește* (románul).

Bun (jó) határozója: *bine* (jól).

10. §. Név mások.

Név más (*pronume*) az a beszédrész, mely ismétlés elkerülése céljából nevet pótol. Fajai:

I. Személyes név más (*pronume personal*).

Van önálló természetű hangsúlyos alakja (*formă intonată*) és simulékony hangsúlytalan alakja (*formă neintonată*).

a) Hangsúlyos alak:

		1-ső személy:		2-dik személy:		3-dik személy:	
						himnem:	nőnem:
E. sz.	N.	<i>eu</i> (én)	<i>tu</i> (te)	<i>el</i>	<i>ea</i> (ő)		
	G.	—	—	<i>lui</i>	<i>ei</i>		
	D.	<i>mie</i>	<i>ție</i>	<i>lui</i>	<i>ei</i>		
	A.	<i>pre mine</i>	<i>pre tine</i>	<i>pre el</i>	<i>pre ea</i>		
T. sz.	N.	<i>noi</i> (mi)	<i>voi</i> (ti)	<i>ei</i>	<i>ele</i> (ők)		
	G.	—	—		<i>lor</i>		
	D.	<i>noaue</i>	<i>voaue</i>		<i>lor</i>		
	A.	<i>pre noi</i>	<i>pre voi</i>	<i>pre ei</i>	<i>pre ele.</i>		

A harmadik személyt pótolja ez az alak is:

Egyes szám.

Többes szám.

himnem: nőnem:

himnem: nőnem:

N. *dînsul*, *dînsa*

N. *dînșii*, *dînsele*

G. D. *dînsului*, *dînsei*

G. D. *dînșilor*, *dînselor*

Ac. *pre dînsul*, *pre dînsa*

Ac. *pre dînșii*, *pre dînsele.*

A harmadik személy visszaható (*reflexiv*) alakja: E. és T. sz. D. *șie* (magának, magoknak), Ac. *pre sine* (magát, magokat).

b) Hangsúlytalan alak:

1-ső sz.:		2-dik sz.:	3-dik sz.:	
			himnem:	nőnem:
E. sz.	D. <i>îmi, mi</i>	<i>îți, ti</i>	<i>îi, i</i>	<i>îi, i</i>
	Ac. <i>me</i>	<i>te</i>	<i>îl, l</i>	<i>o</i>
T. sz.	D. <i>ne, ni</i>	<i>ve, vi</i>	<i>le, li</i>	<i>le, li</i>
	Ac. <i>ne</i>	<i>ve</i>	<i>îi, i</i>	<i>le.</i>

A harmadik személy visszaható alakja: E. és T. sz. D. *își, ši*, Ac. *se*.

A hangsúlytalan alak dativusa kapcsolatban az *îns* (maga) szóval a hangsúlyos alakot teszi nyomatékossá.

1-ső sz.:		2-dik sz.:	3-dik sz.:
himnem, nőnem		himnem, nőnem	himnem, nőnem
E. sz.	<i>însumi, însami</i> (magam)	<i>însuți, însați</i> (magad)	<i>însuși, însași</i> (maga)
T. sz.	<i>însine, însene</i> (magunk)	<i>însive, înseve</i> (magatok)	<i>însîși, înseși.</i> (magok)

Mondat szerkesztés alkalmával a hangsúlyos alak vonzza a hangsúlytalanat még akkor is, ha a hangsúlyos alak nincs kitéve, de oda értendő, pl.: *pre tine te cunosc* (téged ismerlek) és *te cunosc* (ösmerlek); *ți îți dau cartea* (neked adom a könyvet) és *îți dau cartea*.

Meg kell jegyezni, hogy: a) két hangsúlytalan alak, ha az első *i* végű, egymáshoz simul s kötőjellel egy szóba irandó, pl.: *ți-o descriu* (le írom neked); — b) a hangsúlytalan névmás az előtte álló magánhangzós végű szóval és az utána álló magánhangzóval kezdődő „a m” segédige alakjaival egy szót alkot, pl.: *nu-l cunosc* (nem ösmerem őt), *te-am văzut* (láttalak); — c) az *i* kezdetű alakok visszaható értelemben önállóan használatnak, pl.: *îmi căștig pâne* (szerzek

magamnak kenyeret); — *d*) a hangsúlytalan accusativusok simulékonyak, ha előttök magánhangzóra végződő szó áll, pl.: *auzi-ne Doamne!* (hallgass meg minket Urunk!); — *e*) a *te, ne, le* alakok az „a m” segédigének magánhangzóval kezdődő alakjai előtt úgy simulnak, hogy a vég *e* a kezdő *a*-val kettős hang gyanánt kezelendő, pl.: *le-ai cetit?* (olvastad azokat?); a *me, ve, se* alakok pedig elveszítik véghangjokat, a mit hiányjellel pótolunk, pl.: *m'am dus* (elmentem); *v'a scos din năcaz* (kihuzott titeket a bajból).

II. Birtokos névmás (*pronume posesiv*).

Hn. <i>meu</i>	} enyém,	<i>teu</i>	} tied,	<i>seu</i>	} övé;
Nn. <i>mea</i>		<i>ta</i>		<i>sa</i>	
Hn. <i>mei</i>	} enyéim,	<i>tei</i>	} tieid,	<i>sei</i>	} övéi;
Nn. <i>mele</i>		<i>tale</i>		<i>sale</i>	
Hn. <i>nostru</i>	} mienk,	<i>vostru</i>	} tietek,	<i>lor</i>	} övék;
Nn. <i>noastră</i>		<i>voastră</i>		<i>lor</i>	
Hn. <i>nostri</i>	} mieink,	<i>vostri</i>	} tieitek,	<i>lor</i>	} övéik.
Nn. <i>noastre</i>		<i>voastre</i>		<i>lor</i>	

Mea, ta, sa E. sz. G. D.: *mele, tale, sale*; *noastră, voastră* E. sz. G. D.: *noastre, voastre*; a többi alakok az összes esetekben egyenlők.

A birtokos névmás nemben, számban és esetben megegyezik a birtokkal; a főnév articulust vesz fel! pl.: *cartea mea* (az én könyvem), *băiatul teu* (a te gyermeked), mindkét esetben a birtokos lehet férfi vagy nő.

A rokonságot kifejező neveket a birtokos név mással sokszor articulust nélkül egy szóvá kapcsolják, pl.: *frate-meu* (fivérem), *soru-mea* (nővérem), *soacră-ta* (anyósod) stb. *Tată-meu* és *frate-meu* előfordul így is: *tătâne-meu* és *frăține-meu*.

A harmadik személyű egy birtokos egy birtokkal és egy birtokos több birtokkal való viszony jelöl-

lésére gyakran használják ezeket az alakokat: *lui* (ha a birtokos férfi) és *ei* (ha a birtokos nő), pl.: *casa lui* (az ő háza), *pălăria ei* (az ő kalapja).

[Előfordul, hogy birtokviszonyt jelöl a személyes névmás hangsúlytalan dativusa is, pl.: *din parte-ne* (részünkről).]

III. Mutató névmás (*pronume arătător*).

Acest (ez), *acel* (az), *cestalalt* (az inenső), *celalalt* (a tulsó), *acestași* (ugyanaz), *același* (ugyanaz), *atare* (olyan), *astfel* (ilyesmi), *așa* (olyan), *atât* (ennyi, annyi).

Nem ragozhatók: *astfel* és *așa*. *Atare* többese *atari*; *atât* többese hn. *atâția*, nn. *atâtea*.

Acest és *acel* (összetételeiben is) így ragoztatik:

Himnem :

Nőnem :

	I. alak,	II. alak.	I. alak,	II. alak.
E. sz. N. Ac.	{ <i>acest</i> ,	<i>acesta</i>	{ <i>această</i> ,	<i>aceasta</i>
	{ <i>acel</i> ,	<i>acela</i>	{ <i>acea</i> ,	<i>aceea</i>
G. D.	{ <i>acestui</i> ,	<i>acestuia</i>	{ <i>acestei</i> ,	<i>acesteia</i>
	{ <i>acelui</i> ,	<i>aceluia</i>	{ <i>acelei</i> ,	<i>aceleia</i>
T. sz. N. Ac.	{ <i>acești</i> ,	<i>aceștia</i>	{ <i>aceste</i> ,	<i>acestea</i>
	{ <i>acei</i> ,	<i>aceia</i>	{ <i>acele</i> ,	<i>acelea</i>
G. D.	{ <i>acestor</i> ,	<i>aceștora</i>	{ <i>acestor</i> ,	<i>aceștora</i>
	{ <i>acelor</i> ,	<i>acelora</i>	{ <i>acelor</i> ,	<i>acelora</i>

A második alak önállóan és akkor használtatik, ha a hozzá tartozó főnév megelőzi; ilyenkor a főnév articulust vesz fel, pl.: *omul acesta* (ez az ember), *femeia aceasta* (ez az asszony). — Főnév előtt csak az első alak állhat; ebben az esetben a főnév articulust nélkül marad, pl.: *acest om* (ez az ember), *această femeie* (ez az asszony).

IV. Kérdő névmás (*pronume întrebător*).

Cine ? (ki ?), *ce* ? (mi ?), *care* ? (melyik ?), *ce fel de* ? (miféle ? minő ?), *cât* ? (mennyi ?).

Cine? személyre, *ce?* dologra, *ce fel de?* tulajdonságra, *cât?* mennyiségre, *care?* több egyenmű dologból az egyikre vonatkozik.

Cine? csak önállóan használható; G. D. *cui?* Ac. *pre cine?* — *Ce?* és *ce fel de?* nem ragozható.

1.	Hímn.: Nőn.:	Hímn.: Nőn.:
E. sz. N. Ac.	<i>cât?</i> <i>câtă?</i>	T. sz. N. Ac. <i>câți?</i> <i>câte?</i>
G. D.	<i>câtui?</i> <i>câtei?</i>	G. D. <i>cător?</i>

2.	Hímnem:	Nőnem:
	I. alak. II. alak.	I. alak. II. alak.
E. sz. N. Ac.	<i>care?</i>	<i>care?</i>
G. D.	<i>căruia?</i> <i>căruia?</i>	<i>cărei?</i> <i>căreia?</i>
T. sz. N. Ac.	<i>cari?</i>	<i>cari?</i>
G. D.	<i>cărora?</i> <i>cărora?</i>	<i>cărora?</i> <i>cărora?</i>

Név előtt az első alak, önállóan a második használandó; a név nem vesz fel articulust, pl.: *care bărbat?* (melyik férfi?), *care masă?* (melyik asztal?)

V. Vonatkozó névmás (*pronume relativ*).

A kérdő névmások mint vonatkozó névmások is szerepelnek; a névhez egész magyarázó mondatot kapcsolnak, pl.: *bărbatul, pre care îl cunoști...* (a férfi, a kit ismersz...) Vonatkozó névmás még *cel-ce* (az..., a ki; az..., a mely).

	Hímn.: Nőn.:	Hímn.: Nőn.:
E. sz. N. Ac.	<i>cel-ce,</i> <i>ceea-ce</i>	T. sz. N. Ac. <i>cei-ce,</i> <i>cele-ce</i>
G. D.	<i>celui-ce,</i> <i>celei-ce</i>	G. D. <i>celor-ce.</i>

A vonatkozó névmás dativusát és accusativusát követő igéhez hozzásimul a hangsúlytalan személyes névmás ugyanaz a neme, száma és esete, pl.: *Domnul, căruia i-ai dat carte...* (az az úr, kinek könyvet adtál...); *doamna, pre care ai salutat-o...* (az az úrnő, a kit köszöntöttél).

VI. Határozatlan névmás (*pronume nedeterminat*).

Oarecine (valaki), *oarece* (valami), *oarecare* (valaki, valami), *ori cine*, *ori care* (akárki), *ori ce* (akármi), *ori și cine*, *ori și care* (akárki is), *ori și ce* (akármi is), *cineva*, *careva* (valaki), *ceva* (valami), *fiecine*, *fiecare* (bárki), *fiече* (bármi), *niște* (valami), *nime* (senki), *nimica* (semmi), *cutare* (bizonyos), *alt* (más), *vre-un* (vagy egy), *nici-un* (egy sem), *tot* (mind), *unii* (néhány).

Cine és *care* alkotórészek ismert módon ragozandók, pl.: *ori cui*, *fiecarî* stb. — A *ce*-val összetett névmások, továbbá *niște* és *nimica* nem ragozhatók.

Nimeni nőnem *nimenea*, G. D. *nimenui*, Ac. *pre nime*, nn. *pre nimenea*. — *Cutare*: G. D. hn. *cutărui*, *cutăruiă*, nn. *cutărei*, *cutăreia*, Ac. *pre cutare*. T. sz. N. *cutari*, G. D. *cutăror*, *cutăroră*, Ac. *pre cutari*.

	Hímnem:		Nőnem:	
	I. alak.	II. alak.	I. alak.	II. alak.
E. sz. N. Ac.	<i>alt</i> ,	<i>altul</i>	<i>altă</i> ,	<i>alta</i>
G. D.	<i>altui</i> ,	<i>altuia</i>	<i>altei</i> ,	<i>alteia</i>
T. sz. N. Ac.	<i>alți</i> ,	<i>alții</i>	<i>alte</i> ,	<i>altele</i>
G. D.	<i>altor</i> ,	<i>altora</i>	<i>altor</i> ,	<i>altora</i> .

Az első alak név előtt, articulus nélkül használandó, a második önállóan.

2.	Hímn.: Nőn.:	Hímn.: Nőn.:	
E. sz. N. Ac. <i>tot,</i>	<i>toată</i>	T. sz. N. Ac. <i>toți,</i>	<i>toate</i>
G. D. —	—	G. D. <i>tuturor.</i>	

Az egyes szám genitivusát *a*, dativusát *la* praeposícióval fejezik ki, pl.: *a toată Europa* (egész Európáé), *la tot omul* (minden embernek). — Önálló használat esetén a hímnemben articulust vesz fel, tehát N. Ac. *totul*, G. D. *totului*, T. sz. N. Ac. *toții* G. D. *tuturora*.

3.

Hímnem :

Nőnem :

I. alak. II. alak.

I. alak. II. alak.

Esz. N. Ac. *nici-un, nici-unul* *nici-o, nici-una*G. D. *nici-unui, nici-unuia* *nici-unei, nici-uneia*Tsz. N. Ac. *nici-unii* *nici-unele*G. D. *nici-unor, nici-unora* *nici-unor, nici-unora.*

Az első alak melléknévi természetű, a második önálló.

4.

Hímnem :

Nőnem :

Esz. N. Ac. *un, unul**una*G. D. *unui, unuia* *unei, uneia*

Az *unul* önálló természetű. Az *un*, ha a név után *oarecare*-t teszünk, nyomatékosabbá lesz, pl.: *un om oarecare* (egy bizonyos ember).

11. §. Számnevek.

A mennyiséget jelentő beszédrész számnév (*numeral*).

I. Tőszámnevek (*n. cardinale*); hány? (*câți?* *câte?*) kérdésre felelnek.

1 = *un(u), una*22 = *doauzeci și doi*2 = *doi, doae*30 = *trizeci*3 = *tri*31 = *trizeci și unu*4 = *patru*40 = *patruzeci*5 = *cinci*50 = *cincizeci*6 = *șasă*60 = *șasăzeci*7 = *șapte*70 = *șaptezeci*8 = *opt*80 = *optzeci*9 = *noae*90 = *noauzeci*10 = *zece*100 = *o sută*11 = *unsprezece*101 = *o sută și unu*12 = *doisprezece*135 = *o sută trizeci și cinci*13 = *trisprezece*200 = *doae sute*20 = *doauzeci*300 = *tri sute*21 = *doauzeci și unu*1000 = *o mie*

1023	= o mie doauzececi și tri
10000	= zece mii
100000	= o sută de mii
1000000	= un milion
20000000	= doauzececi de milioane.

Saját elnevezésű számok 1—10, 100, 1000, 1000000, stb. 11—19 a *zece* (tiz) elé *spre* szócska segítségével tesszük a kisebb számot. 20, 30... 200, 300... 2000, 3000... stb. kifejezésére a *zece*, *sută*, *mie*, *milion* stb. többese előtt a tizedek, százaskok, ezresek, milliók stb. száma áll. 20—99-ig a kisebbik szám, mint önálló szó követi a nagyobbbat *și* kötőszóval; ezresek, százaskok és tizedek között kötőszó nem kell, de az ezresek és egyesek között kitehető.

Ragozhatók: *unu*, *doi*, *tri*, *zece*, *sută*, *mie*, *milion*, *miliard*.

Jelzői használatra: Önálló természettel:

	Himnem	Nőnem	Himnem	Nőnem
N. Ac.	<i>un</i> ,	<i>o</i>	<i>unul</i> ,	<i>una</i>
G. D.	<i>unui</i> ,	<i>unei</i>	<i>unuia</i> ,	<i>uneia</i> .

Doi nn. *doau*e, G. a *doi* nn. a *doau*e, D. la *doi* nn. la *doau*e. — *Amândoi* nn. *amândoau*e (mindkettő) G. D. *amânduror*, önállóan *amândurora*.

Tri (*trei*) *tot* (mind) szó előtt a nőnemben *trele* alakot vesz fel s így hn. *toți tri*, nn. *toate trele* (mindhárom).

Zece, *sută*, *mie* nőneműek, többesben *zeci*, *sute*, *mii*, — *milion*, *miliard* semlegesek, t. *milioane*, *miliarde*. Önálló használatnál *sută*, *mic*, *milion*, *miliard* articulust is vehet föl, így: *suta*, *mia*, *milionul*, *miliardul*.

20-tól felfelé a név elé *de* praepositiot kell tenni, tehát: *doisprezece feciori* (12 legény) és *o sută doauzececi de oi* (120 juh). — *Amândoi* után a név articulust vesz fel, pl.: *amândoi bărbații* (mindkét férfi), *amândoau*e *femeile* (mindkét asszony).

A keltezés tőszámnevekkel történik, pl.: *Revoluția a erupt în cincisprezece Martie o mie opt sute patruzeci și opt* (A forradalom 1848 március 15-én tört ki). Kivételt képez első, elseje, a melyet a románban is *întâiu* (első) szóval szoktak kifejezni, pl.: *întâiu Ianuarie* (január elseje).

II. **A sorszámnevek** (*n. ordinale*) erre a kérdésre hányadik? (*al cătelea? a cătea?*)

Sorszámneveket a tőszámnevekből képezünk; azok elé ugyanis a hímnemben *al*, nőnemben *a* névmási articulust, a végökre pedig hímnemben *-lea*, nőnemben *-a* képzőt teszünk, tehát:

- al doilea, a doaua* (második)
- al trielea, a tria* (harmadik)
- al patrulea, a patra* (negyedik)
- al cincilea, a cincia* (ötödik)
- al șaselea, a șasa* (hatodik)
- al șaptelea, a șapte* (hetedik)
- al optălea, a opta* (nyolcadik)
- al nouălea, a noua* (kilencedik)
- al zecelea, a zecea* (tizedik)
- al sutălea, a suta* (századik)
- al mielea, a miea* (ezredik) stb.

Első = *întâiu, dintâiu* vagy *cel dintâiu*. *Întâiu* articulussal hn. *întâiul*, nn. *întâia*; *dintâiu* ragozhatlan. Előfordul még hn. *prim* nn. *primă* (első) is; articulussal *primul* és *prima*.

A sorszámnevek melléknévi természetűek, pl. *omul al doilea* = *al doilea om* (a második ember), *muiera a doaua* = *a doaua muiera* (a második aszszony), *băiatul dintâiu* (az első fiu).

III. **Az osztószámnevek** (*n. distributive*) erre a kérdésre felelnek hányan kén t? hányasá v a l? (*câte câți? câte câte?*) A tőszámnév elé *câte* szócska teendő, pl.: *câte tri nuci și câte un măr* (3 3 dió és 1—1 alma).

IV. A viszonyyszámok (*n. proportionale*) azt mutatják, hogy az egységhez képest valamely mennyiség hányszor veendő; a tőszámnevekből *-it* vagy *-t* képzővel és *în-* előraggal képeztetnek, pl.: *îndoit* (kétszeres), *împătrat* (négyeszeres), *înmuit* (ezerszeres) stb.

V. A szorzó számnevek (*n. multiplicative*) erre a kérdésre hány szor? (*de câte ori?*) A tőszámnév elé *de* praepositiót, utána pedig *ori* szócskát kell tenni; 20-tól felfelé *ori* előtt is *de* praepositio áll, pl.: *de doaua ori* (kétszer), *de o sută de ori* (százszor). — Egyszer = *odată*.

VI. Ismétlődő számnevek (*n. repetitive*); erre a kérdésre hány ad szor? (*a câtea oară?*) A sorszámnevek nőneme elé *a*, utána pedig *oară* szócskát teszünk, pl.: *a doaua oară* (másodszor), *a miea oară* (ezredszer).

VII. Törtszámnevek (*frângerî*); mutatják, hogy a részekre bontott egészből hány rész veendő. A sorszámnév segítségével szoktuk kifejezni, pl.: $\frac{1}{3} = \textit{una a tria parte}$ (egy a harmadik részből); *parte* (rész) szó el is maradhat, pl.: $\frac{2}{5} = \textit{doaua a cincia. Întreg}$ = egész; $\frac{3}{7} = \textit{tri întregi patru a şapte}$. — *Una a doaua* helyett *jumătate* ($\frac{1}{2}$) is használatos.

[Jegyzet. Összeadásnál a „meg“ (+) szócskát *cu* (-val) praepositioval fejezzük ki; „annyi mint“ = *face* tesz) vagy *este* (van); pl.: $3 + 4 = 7$, *tri cu patru face (este) şapte*. — Kivonásnál a „ból“ (—) jelölésére *din* praepositiot használunk; „marad“ = *rămâne*, pl.: $7 - 4 = 3$, *patru din şapte rămâne tri*. — Szorzás, pl.: $2 \times 3 = 6$, *de doaua ori tri face (este) şase*. — Osztásnál így be-
zélünk, pl.: $7 : 3 = 2$, marad egy, románul: *tri în şapte se află de doaua ori, rămâne unu*.]

VIII. Határozatlan számnevek (*n. nedeterminate*): *mult* (sok), *puţin* és *puţintel* (kevés), *destul* (elég), *câtva* (egy kevés, néhány), *vre-o* (mintegy).

Mult nn. *multă*, t. *mulți* nn. *multe*, articulussal *mulți* nn. *multele*, G. D. *multor* és *multora*; utóbbi ön-álló. *Puțin*, nn. *puțină*, t. *puțini* nn. *puține*. — *Destul* nn. *destulă* t. *destui* nn. *destule*. — *Câtva* nn. *câtăva*. G. D. *cătuiva* nn. *câteiva*. t. N. Ac. *câtiva* *câteva*, G. D. *cătorva*. — *Puținel* nőneme *puțintea* és *puținică*, rendes ragozású. — A dativust mindenik képezi *la* praepositioval is, pl.: *la mulți*, *la puțin*.

12. §. Az articulusok használatáról.

Általános szabály, hogy ha a magyarban *a*, az névelőt mondunk, a románban articlust kell alkalmazni. Mindazonáltal tudni kell, hogy:

I. **Főnévi articlust** vesznek fel: a) az összes tulajdonnevek a férfinévek leszámításával, pl.: *Maria este mama lui Isus* (Mária Jézus anyja). *Clujul este orașul cel mai de frunte din Ardeal* (Kolozsvár a legfőbb városa Erdélynek). Ellenben *Ioan merge* (János megy); — b) a meghatározott fajt vagy személyt jelentő nevek, pl.: *Adă cartea* (Hozd ide a könyvet). *Vine domnul* (Jön az ur); — c) a jelzői melléknevek (egymásután akárhány) a jelzett név előtt, kivéve ha közvetlen bárminő articulussal bíró név előzi meg, pl.: *Scumpul și iubitul meu frate vine la mine azi* (Drága és szeretett fivérem jön hozzám ma). *A lui puternică și frumoasă voce se poate cunoaște îndată* (Az ő hatalmas és szép hangját azonnal meg lehet ösmerni); — d) a birtokviszonyban levő vocativusok, pl.: *Domnul meu și Dumnezeuul meu!* (Én Uram és én Istenem!) Ellenben: *Doamne ajută!* (Uram segits!); — e) a genitivust vonzó és praepositiot helyettesítő kifejezések, pl.: *Ne-am adunat în preajma bisericii* (Összegyűltünk a templommal szemben.)

II. **Melléknévi articlust** vesznek fel: a) a főnév után álló melléknévi jelzők, de szükségképen csak

akkor, ha a nyomaték a jelzőn van; továbbá a tulajdonnevek állandó jelzői, pl.: *Şcolarul (cel) bun învăţă*. (A jó iskolás gyermek tanul). *Pre cei buni îi lăudăm* (A jókat dicsérijük meg). *Ludovic cel Mare a fost regele patriei noastre* (Nagy Lajos a mi hazánk királya volt); — *b)* a főnévi értelemben használt melléknevek (participiumok), melléknévi kifejezések és határozott számnevek, pl.: *M'am înfiorat de cele auzite* (Megborzadtam, a miket hallottam). *Cei doi bărbaţi te aşteaptă* (Az a két férfi vár téged).

III. **Névmási articulust** kell használni a főnév pótlása céljából genitivus és birtokos névmás előtt, ha közvetlen nem előzi meg a birtokviszonyban levő articulatos név; ha több genitivus, illetőleg birtokos névmás következik egymásután, mindenik felveszi az articulust, a mely nemben és számban a birtokkal egyezik meg, pl.: *În numele Tatălui şi al Fiului şi al Spiritului Sfânt* (Az Atyának és a Fiunak és a Szentléleknek nevében). Sőt ha fordított a szórend a birtokviszonyban levő nevek között, ki kell tenni az articulust, pl.: *Ai mei fraţi toţi umblă la şcoală* (Minden fivérem jár iskolába). *Ale cui sunt cărţile aceste? Ale nici unuia dintre noi*. (Kié ezek a könyvek? Közülünk senkié).

IV. **Határozatlan articulust** használunk: *a)* midőn bizonyos fajnak meg nem jelölt tagjáról szólunk, pl.: *Aduceţi o oală!* (Hozzatok egy fazekat); — *b)* midőn a tulajdonnév köznév gyanánt szerepel, pl.: *M'am aşteptat la un Coşbuc şi m'am trezit cu un Răchitan* (Egy Coşbuc-ot vártam és egy Füzfalvaira ébredtem).

Nem állhat határozatlan articulust a vocativusok előtt és nem használható cimekben, mondásokban, igei kifejezésekben, pl.: *Frate!* (fivér!). *Poezie şi proză* (Költemény és próza). *Fricosul şi de umbră se spărie* (A félénk az árnyéktól is megijjed). *Cearcă să tragi folos din ştiinţa ta* (Próbálj hasznos tudományodból.)

13. §. „Pre“ a tárgyeset előtt.

Mondat szerkesztés alkalmával a tárgyeset igen gyakran *pre* (*pe*) viszonzsót vesz előre.

A *pre* (*pe*) kiteendő: *a*) a személynevek elé, és ha a főnév vagy főnévi kifejezés meghatározott, ismert személyt jelent, pl.: *Văzutu-l'ai pre Ioan?* (Láttad Jánost?) *Cinstește pre Tatăl teu și pre muma ta* (Tiszteld atyádat és anyádat); — *b*) a névmások és számnevek elé főnévi szerepben, ha személyre vonatkoznak, pl.: *Pre el îl cunosc* (Őt ismerem). *Aștepti, pre cel ce nu te așteaptă* (Azt várod, aki téged nem vár). *Am ascultat pre zecce* (Kihallgattam tized). — *c*) ha világosság céljából szükséges kitenni, pl.: *Om face pre omul* (Ember teszi az embert).

MÁSODIK FEJEZET.

14. §. Az ígéről.

Az ige (*verb*) cselekvést vagy állapotot kifejező beszédrész. [*A fi* (lenni) létezését jelent.]

I. A román igék állítmányiak (*predicative*) és segédigék (*auxiliare*) a szerint, amint önmagokban, vagy csak más névvel kapcsolatban képeznek állítmányt.

Az állítmányi igék ismét cselekvők (*active*), ha az alany végzi a cselekvést, és szenvedők (*passive*), ha a cselekvés az alanyon történik.

Szerepök szerint a cselekvő igék: áthatók (*transitive*), midőn a cselekvés az alanyon kívül álló dologra irányul (s accusativust vonzanak), pl.: *văd* (látok vmit); nem áthatók (*netransitive*), vagyis állapotot jelentő igék, pl.: *merg* (megyek); vissza-

hatók (*reflexive*), midőn a cselekvés az alanyon történik, pl.: *me îmbrac* (öltözködöm).

II. Az igének van egyes és többes száma (*singular, plural*), amint az alany egy vagy több; — van három személye, mint a személyes névmásnak, és van három fő ideje: jelen idő (*prezent*) a folyamatban levő cselekvés jelölésére; múlt idő (*perfect, trecut*) a bevégzett cselekvés jelölésére; jövő idő (*viitor*), a bekövetkezendő cselekvés jelölésére. A múlt idő ismét: egyszerű v. történelmi múlt (*perfect simplu, istoric*), mely a meghatározott időben történt és befejezett cselekvést jelöli; összetett múlt (*perfect compus*) a meg nem határozott időben bevégzett cselekvés jelölésére. A három mellék idő ez: folyamatos múlt (*imperfect*) a még teljesen be nem fejezett cselekvés jelölésére; végzett múlt (*perfect anterior*) a befejezett cselekvés előtt véghez vitt cselekvést jelenti; végzett jövő (*viitor al doilea*) oly cselekvést jelent, mely a jövőben más cselekvést megelőzve fog történni. — A cselekvés közelebbi természetét négy mód határozza meg, és pedig: jelentő mód (*indicativ*), jelzi, hogy a cselekvés körülményektől független; felszólító mód (*conjunctiv*), midőn a cselekvés egy másiktól függ, vagy csak mint lehetőség szerepel; óhajtó mód (*optativ*), ha a cselekvés csak föltételezett, vagy pedig kívánatos, hogy megtörténjék; parancsoló mód (*imperativ*). — A cselekvés egyéb viszonyait jelzi: a főnévi igenév (*infinitiv*), melyből a teljes alak a cselekvés főneve, a kurtított pedig határozatlan cselekvés; a melléknévi igenév (*participiu*), mely igéből képezett melléknév; a határozói igenév (*gerundiu*), mely igéből képezett módhatározó.

15. §. Bevezető az igeragozáshoz.

Az igének számhoz, személyhez, időhöz és módhoz való alkalmazása *igera go z á s* (*conjugare*).

I. A rövid infinitivus végződéséhez képest, amely az igének jellemző hangja is egyszersmind, az igék négy osztályba csoportosíthatók. Az első osztály jellemző hangja hangsúlyos **-a**, pl.: *a ara* (szántani), *a lega* (kötni); a második osztályé hangsúlyos **-e**, mely *-ea* kettős hangba ment át, pl.: *a tăcea* (hallgatni), *a șede* (ülni); a harmadik osztályé hangsúlytalan **-e**, pl.: *a scrie* (írni), *a trece* (elhaladni, elmulni); a negyedik osztályé hangsúlyos **-i** vagy **-î**, pl.: *a dormi* (aludni), *a muri* (meghalni), *a vâri* (belopni). — A jellemző hang elhagyása után megmarad az ige töve (*rădăcină*), tehát: *ar*, *leg*, *tac*, *șed*, *scri*, *trec*, *dorm*, *mor*, *vâr*.

II. Hangtani változások: 1. az **-ă** és **-e** végződés a tő hangsúlyos *o* hangját *oa*-vá változtatja, pl.: *dorm* (alszom), *doarme* (alszik), *doarmă* (aludjék); — 2. az **-ă** végződés a tő hangsúlyos *e* hangját *ea*-vá változtatja, pl.: *leg* (kötök), *leagă* (köt); — 3. az **-u** és **-u-s** végzések a tő hangsúlyos *a* hangját **ă**-vé változtatják, pl.: *cad* (esem), *căzui* (estem); — 4. a hangsúlyos *a*, *e*, *i*, *o* hangok, ha ragozás közben elveszítik a hangsúlyt **ă**, **ă**, **ă**, illetőleg **u**-vá lesznek, pl.: *fac* (teszek), *faceam* (tevék); — [5. **-e** és **-i** rag előtt a tő **-sc** végződése **șt**-vé, a **-c** és **-g** végzések **ce**, **ci**, **ge**, **gi**-vé lesznek; **-i** rag előtt közvetlen a **-t**, **-d**, **-s** végzések **-ț**, **-z**, **-ș**-é változnak, mint a főneveknél.]

Némely **-n** és **-r** tövű ige az **-i** rag előtt véghangját kiugratja, pl.: *vin* (jövök), *viu* (jössz); *sar* (ugrom), *sai* (ugrasz).

Az **-i** tövű igeéknél az **ă** kötőhang **e**-vé, az **â** kötőhang pedig **i**-vé változik, pl.: *a mânia* (megharagítani),

mâniem (megharagitjuk), *mâniind* (megharagítván). — Az -s, -j és -i tövű igék ragozás útján keletkezett *ea* kettős hangzójokat *a*-vá változtatják, pl.: *grijesc* (vigyázok), *grijască* (vigyázzon).

16. §. Az infinitivus.

I. Az infinitivus **jelen ideje** lehet teljes és rövid. A teljes alak *-re* végződésű, pl.: (I) *arare*, *legare*, (II) *tăcere*, *ședere*, (III) *scriere*, *trecere*, (IV) *dormire*, *vârîre*. A rövid alak a *-re* végződés elhagyásával keletkezik és elől „a” szócskát vonz; a II. o. igéi a hangsúlyos *-e* végződést *ea* kettős hangzóvá változtatják, pl.: (I) *a ara*, *a lega*; (II) *a tăcea*, *a ședea*; (III) *a scrie*, *a trece*; (IV) *a dormi*, *a vâri*.

Sum (vagyok) segédige infinitivusai: *fire* (természet), és *a fi* (lenni, létezni).

II. A hosszú infinitivus tulajdonképen csak főnévi értelemben használtatik, a miért is a románban így nevezik *substantiv verbal* (igéi főnév).

III. Mondatszerkesztés alkalmával a rövid infinitivus előtt nem szoktunk *a* szócskát alkalmazni: a) az *aș* és *voiu* segédigék után, pl.: *aș vorbi* (beszelnék), *voiu ceti* (olvasni fogok); b) *știu* (tudok), *pot* (birok, -hatok, -hetek) igék után, pl.: *știu cânta* (tudok énekelni), *poti merge*! (elmehetsz!)

17. §. A participium.

I. A participium **jelen ideje**, vagy inkább az **igéi melléknév** (*adjectiv verbal*) cselekvő értelemben melléknév gyanánt használatos. Képzője *-tor* (nőnem *-toare*), melyet az I., II. és III. o. igéi *ă* kötőhangzóval, a IV. osztályuak pedig *i*, illetőleg *i* közvetítésével kapcsolnak a tőhöz.

Tehát:

I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
<i>legător</i>	<i>tăcător</i>	<i>cerător</i>	<i>dormitor</i>
(a ki köt)	(a ki hallgat)	(a ki kér)	(a ki alszik).

Sum segédigéből: *fiitor*, *fitoare* (leendő, a ki lesz).

Némely *-n* tövű ige a melléknévi alak képzésekor az *n-t* ki is lökheti, amikor az *ă* kötőhangzó *i-vé* lesz, pl.: *țin* (tartok), part. pr. *ținător* és *țiitor*, *vin* (jövök), part. pr. *vinitor* és *viitor*. — Néhány *-t* és *-d* tövű ige pedig véghangját *ț*, illetőleg *z-vé* változtatja, pl.: *trimit* (küldök) *trimițător*, *vând* (eladok, árulok) *vânzător*.

Scriu (írok) part. pr.: *scriitor*.

Sok jelen idejű participium már csaknem kizárólag főnév gyanánt használtatik, pl.: *scriitor* (író, írnok), *învățător* (tanító), *sculdătoare* (fürdő); ismét más jelen idejű participium teljesen kiesett a használatból.

A hangsúly a képzőn van.

II. A participium **mult idejének** képzője *-t* (nőnemben *-tă*), a mely az I. o. igéihez *a*, a II. és III. o. igéihez *u*, a IV. o. igéihez *i*, illetőleg *i* kötőhangzóval kapcsolandó a tőhöz. Pl.:

I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
<i>legat</i>	<i>tăcut</i>	<i>cerut</i>	(a) <i>durmit</i>
(megkötött)	(elhallgatott)	(megkért)	(elaltatott).

Sum segédigéből part. perf.: *fost* (volt).

A hangsúly a kötőhangzón van.

A III. osztály *-c*, *-d*, *-g*, *-n*, *-t* tövű igéinek partic. perfectumának képzője *-s* (nőnem: *-să*), mely a vég mássalhangzó kilökése után járul a tőhöz, pl.: *duc* (viszek) part. perf.: *dus*; *prind* (fogok), *prins*; *aleg* (választok), *ales*; *spun* (mondok), *spus*; *trimit* (küldök), *trimis*. Kivétetnek: *coc* (főzők, sütők), *copt*; *frig* (sütők), *fript*; *sug* (szopok, szívok), *supt*; *sparg* (török, zuzok), *spart*; *frâng* (eltörök), *frânt*; *fierb* (főzők), *fiert*. *Rămân*

[II. o.] (maradok), part. perf. *rămas*. — *Me încred* (elbizom magamat) part. perf. *încrezut* (elbizakodott).

Torc (fonok), part. perf. *tors* (fonott) és *tort* (fonal); *ung* (kenek), part. perf. *uns* (megkent) és *unt* (vaj), ebből: *untură* (háj); *scriu* (írok), part. perf. *scris* (írott), de *Scriptură* (Szentírás); *întăleg* (megérték), *întăles* (megértett, értelem) és *întălept* (bölc).

A participium multideje, ha melléknév gyanánt használtatik, úgy kezelendő, mint a két végződésű melléktnevek: igei használatnál (az összetett idők képzésénél) változatlan és nem alkalmazkodik sem nemhez, sem számhoz.

A mult idejű participium az át nem ható igeiknél cselekvő, az áthatóknál pedig szenvedő jelentésű.

Sok igeinek a part. perfectuma melléknév gyanánt egyáltalában nem használható: de viszont sok mult idejű participium szerepel főnév gyanánt, pl.: *culesul viilor* (szőlő szedés, szüretelés), *răsăritul soarelui* (a nap kelte), *începutul înțelepciunii* (a bölcsesség kezdete).

III. A mult idejű participium himnemű alakja de praepositióval a latin *supinum* ot helyettesíti, pl.: *lucru de făcut* (dolog, amit meg kell tenni), *apă de beat* (ivó víz).

18. §. Gerundium.

A gerundium végződése *-nd*, mely az I., II. és III. osztályu igeik tövéhez *ă* hangzóval kapcsolódik, a IV. osztályuaknál pedig *i* és *î*-vel. Pl.:

I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
<i>legând</i>	<i>tăcând</i>	<i>cerând</i>	<i>durmind</i>
(kötván)	(hallgatván)	(kérván)	(aludván).

Sum segédige gerundiuma *fiind* (lévén).

A hangsúly a kötőhangzón van,

A II. III. és IV. osztály -*t* és -*d* tövű igéi véghangjukat *t* illetőleg *z*-vé lágyítják, az -*n* tövűek pedig kiugratják, pl.: *cred* (hiszek), ger. *crezând*; *trimit* (küldök), ger. *trimitând*; *vin* (jövök), ger. *viind*.

Az I. osztályhoz tartozó -*ia* rövid infinitivusú igék *â* kötőhang helyett *i*-t vesznek fel, pl.: *a tăia* (vágni), ger. *tăiind* (vágván). — *Scriu* (irok) ger. *scriind*.

A gerundium változhatlan.

19. §. Jelen idők.

I. A jelentő mód jelen idejének személyragjai:

E. sz. 1. sz. - <i>u</i> és —	T. sz. 1. sz. - <i>m</i>
2. sz. - <i>i</i>	2. sz. - <i>ți</i>
3. sz. - <i>ă</i> és - <i>e</i>	3. sz. - <i>ă</i> és —.

Az egyes számú első személyben -*u* személyragot a magánhangzóra végződő tövűek és az olyan több mássalhangzóra végződő tövűek vesznek fel, melyeknek utolsó hangzója *l* vagy *r*, pl.: *a da* (adni), *dau* (adok); *a afla* (találni), *aflu* (találok). — A mássalhangzós személyragok (-*m*, -*ți*) a jellemző hanggal kapcsolódnak a tőhöz; az I. oszt.-nál -*m* előtt az *a* kötőhang *ă*-vá lesz. Az E. és T. sz. 3. személyében -*ă* végződést az I. oszt. igéi és a IV. oszt. *rî* infinitivusu igéi vesznek fel.

A T. sz. 1. és 2. személyében a hangsúly a töről át megy a személyrag kötőhangjára. Példák:

		I. o. ^a	II. o.	III. o.	VI. o.	
E. sz. 1. sz.	eu	<i>leg</i> (kötök)	<i>tac</i> (hallgatok)	<i>cer</i> (kérek)	<i>dorm</i> (alszom)	
	2. sz.	tu	<i>legi</i>	<i>taci</i>	<i>ceri</i>	<i>dormi</i>
	3. sz.	el (ea)	<i>leagă</i>	<i>tace</i>	<i>cere</i>	<i>doarme</i>
T. sz. 1. sz.	noi	<i>legăm</i>	<i>tăcem</i>	<i>cerem</i>	<i>durmim</i>	
	2. sz.	voi	<i>legați</i>	<i>tăceți</i>	<i>cerceți</i>	<i>durmiți</i>
	3. sz.	ei (ele)	<i>leagă</i>	<i>tac</i>	<i>cer</i>	<i>dorm,</i>

1. *Am* segédige:

E. sz. 1. sz. <i>am</i>	T. sz. 1. sz. <i>am</i>
2. sz. <i>ai</i>	2. sz. <i>ați</i>
3. sz. <i>a</i>	3. sz. <i>au</i> .

2. *Voiu* segédige:

E. sz. 1. sz. <i>voiu</i>	T. sz. 1. sz. <i>vom</i>
2. sz. <i>vei</i>	2. sz. <i>veți</i>
3. sz. <i>va</i>	3. sz. <i>vor</i> .

3. *Sum* (vagyok) segédige:

E. sz. 1. sz. <i>sum</i>	T. sz. 1. sz. <i>suntem</i>
2. sz. <i>ești</i>	2. sz. <i>sunteți</i>
3. sz. <i>este</i>	3. sz. <i>sunt</i> .

Sum segédigének E. sz. 1. és T. sz. 3. személyének rövidített alakja *s*, melynek simulékony természete van s így is használatos: *is*, pl.: *eu is sănătos* (egészséges vagyok), *ele-s bune* (ők jók); — az E. sz. 3. sz. rövidítve *e* (olv.: *je*) vagy *i* (*îi*), pl.: *Paul e sârguincios* (Pál szorgalmas); *ea-i bună* (ő jó).

Az I. és IV. osztály igéi közül sok az E. sz. 1., 2., 3. és a T. sz. 3. személyében tövét hangsúlyos *-ez* illetőleg *-esc* szótaggal bőviti; ilyenek pl.: *a înăinta* (haladni), *a lumina* (világítani), *a vorbi* (beszélni), *a urî* (utálni) stb. Van pár olyan ige is, melynek bővitményes és egyszerű alakja egyaránt használatos, pl.: *însămnez* és *însămn* (megjegyeznek), *învătesc* és *învărt* (forgatok), *alăturez* és *alătur* (csatolok), *socotesc* és *socot* (számítok) stb. Ragozásuk egyébként rendes, pl.:

Egyes szám:

Többes szám:

	I. o.	IV. o.		I. o.	IV. o.
1. sz.	<i>ușurez</i>	<i>uresc</i> ,	1. sz.	<i>ușurăm</i> ,	<i>urîm</i>
	(könnyitek)	(utálok)			
2. sz.	<i>ușurezi</i> ,	<i>urești</i>	2. sz.	<i>ușurați</i> ,	<i>urîți</i>
3. sz.	<i>ușurează</i> ,	<i>urește</i>	3. sz.	<i>ușurază</i> ,	<i>uresc</i> ,

II. A fölszólító mód jelen idejének ugyanazok a személyragjai, mint a jelentő módban; megjegyzendő azonban, hogy az I. oszt. igéi, valamint a IV. oszt. -*ri* infinitivusu igéi az E. és T. 3. személyben -*e* ragot, a többiek -*ă* ragot kapnak.

A fölszólító mód előtt *să* (hogy) kötőszó áll. Pl.:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
E. sz. 1. sz.	<i>să leg</i> (kössek)	<i>să tac</i> (hallgassak)	<i>să cer</i> (kérjek)	<i>să dorm</i> (aludjam)
2. sz.	<i>să legi</i>	<i>să taci</i>	<i>să ceri</i>	<i>să dormi</i>
3. sz.	<i>să lege</i>	<i>să tacă</i>	<i>să ceară</i>	<i>să doarmă</i>
T. sz. 1. sz.	<i>să legăm</i>	<i>să tăcem</i>	<i>să cerem</i>	<i>să durmim</i>
2. sz.	<i>să legați</i>	<i>să tăceți</i>	<i>să cereți</i>	<i>să durmiți</i>
3. sz.	<i>să lege</i>	<i>să tacă</i>	<i>să ceară</i>	<i>să doarmă</i>

Sum segédigéből:

E. sz. 1. sz.	<i>să fiu</i> (legyek)	T. sz. 1. sz.	<i>să fim</i>
2. sz.	<i>să fi</i>	2. sz.	<i>să fiți</i>
3. sz.	<i>să fie</i>	3. sz.	<i>să fie.</i>

A IV. oszt. -*esc* szótaggal bővített oly igéi, melyeknek jellemző hangja előtt magánhangzó van: az E. és T. 3. sz.-ben -*ească* helyett -*iască* végződést kapnak, pl.: *voiesc* (akarok), *să voiască*; mig *cetesc* (olvasok), *să cetească*. — Különben az -*esc* és -*ez* szótaggal toldott igék Conj.-sa rendes.

Legyzetek. 1. Ha az I. osztályú ige tövében *ă* hang van, az mindannyiszor *a*-vá lesz, a hányszor ragozás közben hangsúly alá kerül, pl.: *a lăsa* (hagyni), melyből Ind. pr. E. sz. 1. sz. *las*, T. sz. 1. sz. *lăsăm*. Hasonlóképen járunk el *a sări* (ugrani) IV. osztályú igével is. Kivételes: *a arăta* (mutatni), *a adăpa* (itatni) melyekből: Ind. pr. E. sz. 1. sz. *arăt*, *adăp*, 2. sz. *arăți*, *adăpi*, 3. sz. *arată*, *adapă*; T. sz. 1. sz. *arătăm*, *adăpăm*, 2. sz. *arătați*, *adăpați*, 3. sz. *arată*, *adupă*; Conj. E. és T. 3. sz. *să arete*, *să adepe*. — 2. Sok II., III. és IV. osztályú -*t*, -*d* és -*n* tövű ige az E. sz. 1. sz.,

ben véghangzóját meglágyítja s illetőleg az *n*-t kilöki, pl.: *cred* és *crez* (hiszek), *trimit* és *trimiț* (küldök), *pun* és *puiu* (teszek). — 3. Az *-n* tövű igék közvetlen az *-i* személyrag előtt véghangjokat kiugratják, pl.: *vin* (jövök), *vii* (jössz), *să vii* (jőjj el). — 4. Az I. és IV. osztályú magánhangzóra végződő tövek az *ă* kötőhangot, illetőleg az *-ă* ragot *e*-vé változtatják, pl.: *a încuia* (becsukni), *a sui* (felmászni) igékből Ind. pr. E. sz. 1. sz. *încuiu*, *suiu*, 2. sz. *încui*, *sui*, 3. sz. *încuie*, *suie*, T. sz. 1. sz. *încuiem*, *suim*, 2. sz. *încuieți*, *suiți*, 3. sz. *încuie*, *suie*. Ezeknek az igéknek Conjunctivusa alakra nézve nem is különbözik az Indicativustól, tehát: *să încuiu*, *să suiu*; *să încui*, *să sui*; *să încuie*, *să suie* stb. — 5. *umple* (töltök), *acoper* és *acoperesc* (fedek), *sufer* és *suferesc* (szenvedek) a Conj. pr. E. és T. sz. 3. sz.-ben nem *-ă*, hanem *-e* személyragot vesznek fel: *să umple*, *să acopere*, *să suferi*.

III. Az óhajtó mód jelen idejét úgy képezzük, hogy az ige rövid infinitivusa elé az *am* segédigének óhajtó mód jelen idejét tesszük.

Az *am* segédige óhajtó mód jelen ideje:

E. sz. 1. sz. <i>aș</i>	T. sz. 1. sz. <i>am</i>
2. sz. <i>ai</i>	2. sz. <i>ați</i>
3. sz. <i>ar</i>	3. sz. <i>ar</i> .

Tehát:

E. sz. 1. sz. <i>aș</i>	}	I. <i>lega</i> (kötnék)
2. sz. <i>ai</i>		
3. sz. <i>ar</i>		
T. sz. 1. sz. <i>am</i>	}	II. <i>tăcea</i> (hallgatnék)
2. sz. <i>ați</i>		
3. sz. <i>ar</i>		III. <i>cere</i> (kérnék)
		IV. <i>durmi</i> (aludnék).

Fordítva a hosszú infinitivust használjuk s a segédige simul, pl. *legare-aș*, *legare-ai*, *legare-ar*, *legare-am*, *legare-ați*, *legare-ar*.

Fordított alakoknál a hangsúlytalan személyes névmás az összetételek közé ékelődik s ebben az eset-

ben újból a rövid infinitivust kell használni, pl.: *spune-ți aș* (megmondanám neked), *duce-m'aș* (elmennék).

Sum segédige óhajtó mód jelen ideje:

E. sz. 1. sz. <i>aș fi</i> (fire-aș) [volnék]	T. sz. 1. sz. <i>am fi</i> (fire-am)
2. sz. <i>ai fi</i> (fire-ai)	2. sz. <i>ați fi</i> (fire-ați)
3. sz. <i>ar fi</i> (fire-ar)	3. sz. <i>ar fi</i> (fire-ar).

IV. A parancsoló mód jelen ideje az egyes szám 3. személyétől kezdve teljesen azonos a felszólító mód jelen idejével; az E. sz. 2. sz. ragjai pedig az I. és a IV. o. -*ri*-s igéinél -*ă*, a II. és III. o. -nál -*e* (a -*c*, -*g* és -*d* tövűeknél -*i*), a IV. o. -*ri*-s igéinél és az ide tartozó bővítményes igéknél -*i*.

Să csak az E. sz. 3. és a T. sz. 1. és 3. személye elé teendő. Pl.:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
E. sz. 2. sz.	<i>leagă</i> (köss)	<i>taci</i> (hallgass)	<i>cere</i> (kérj)	<i>dormi</i> (aludjál)
3. sz.	<i>să lege</i>	<i>să tacă</i>	<i>să ceară</i>	<i>să doarmă</i>
T. sz. 1. sz.	<i>să legăm,</i>	<i>să tăcem,</i>	<i>să cerem,</i>	<i>să durmim</i>
2. sz.	<i>legați</i>	<i>tăceți</i>	<i>cereți</i>	<i>durmiți</i>
3. sz.	<i>să lege</i>	<i>să tacă</i>	<i>să ceară</i>	<i>să doarmă.</i>

Gyakran a felszólító mód jelen idejének E. sz. 2. személye is szerepel mint parancsolás, pl.: *să legi* (köss). A többes szám. 2. személye elé is sokszor ki-teszik a *să*-t, pl.: *să tăceți* = *tăceți* (hallgassatok).

Sum segédige parancsolója:

E. sz. 1. sz. —	T. sz. 1. sz. <i>să fim</i>
2. sz. <i>fi</i> (légy)	2. sz. <i>fiți</i>
3. sz. <i>să fie</i>	3. sz. <i>să fie.</i>

Duc (viszek), *fac* (teszek), *zic* (mondok), az E. sz. 2. sz. parancsolója *du*, *fă*, *zi* még összetételeiben is, pl.: *adu* (hozzad), *desfă* (vedd széjjel), *prezi* (jósold meg). — *Vin* (jövök), par. E. sz. 2. sz. *vină* és *vino*.

Mondat elején a harmadik személy elől elmaradhat a *să* szócska, pl.: *Caute-și de treabă* (nézzen a dolga után).

Tiltásnál az ige parancsolója elé (a *să* szócska után) *nu* (ne) tagadó szócska teendő; az E. sz. 2. sz.-ben tiltásnál a rövid infinitivus szerepel, tehát: *nu lega* (ne köss), *nu tăcea* (ne hallgass), *nu cere* (ne kérj), *nu durmi* (ne aludjál); *nu face* (ne tedd), *nu duce* (ne vidd), *nu zice* (ne mondd); a többi alak rendes: *să nu lege* (ne kössön), *nu legați* (ne kössetek) stb.

Sum segédigéből a tiltás: E. sz. 2. sz. *nu fi* (ne légy), 3. sz. *să nu fie*; T. sz. 1. sz. *să nu fim*, 2. sz. *nu fiți*, 3. sz. *să nu fie*.

A harmadik személyű tiltás elől a *să* szócska el szokott maradni, pl.: *nu tacă* (ne hallgasson).

Hangsúly azonos a felszólító mód jelen idejével.

20. §. Mult idők.

I. Egyszerű mult idő csak a jelentő módban van, s ezek a személy ragjai:

E. sz. 1. sz.	-i	T. sz. 1. sz.	-răm
2. sz.	-și	2. sz.	-răți
3. sz.	—	3. sz.	-ră.

Ezeket a ragokat az I. osztályú igék *a*, a II. és III. osztályuak *u*, a IV. osztályuak *i*, illetőleg *i* kötőhanggal kapcsolják a tőhöz; az E. sz. 3. személyben a kötőhangzó pótolja a személyragot. — A hangsúly mindig a kötőhangzón van. Példák:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
E. sz. 1. sz.	<i>legai</i>	<i>tăcui</i>	<i>cerui</i>	<i>durmi</i>
	(köték)	(hallgaték)	(kérék)	(aluvám)
2. sz.	<i>legași</i>	<i>tăcuși</i>	<i>ceruși</i>	<i>durmiși</i>
3. sz.	<i>lega</i>	<i>tăcu</i>	<i>ceru</i>	<i>durmi</i>

T. sz.	1. sz.	<i>legarăm</i>	<i>tăcurăm</i>	<i>cerurăm</i>	<i>durmirăm</i>
	2. sz.	<i>legarăți</i>	<i>tăcurăți</i>	<i>cerurăți</i>	<i>durmirăți</i>
	3. sz.	<i>legară</i>	<i>tăcură</i>	<i>cerură</i>	<i>durmiră</i> .

Cred (hiszek) *d*-jét *z*-vé változtatja: *crezui*, *crezuși* stb.

A III. oszt. *-c*, *-d*, *-g*, *-n* és *-t* tövű igéi a személyragokat *se* szótaggal kapcsolják a töhöz, melynek vég mássalhangzóját előbb kiugratják. A hangsúly az E. sz. 1. és 2. személyében a kapcsoló szótagon van, a többi személyekben a tövön. Ilyen igék pl.: *zic* (mondok), *merg* (megyek), *spun* (mondok) stb.

Tehát:

E. sz.	1. sz.	<i>zisei</i> (mondék)	T. sz.	1. sz.	<i>ziserăm</i>
	2. sz.	<i>ziseși</i>		2. sz.	<i>ziserăți</i>
	3. sz.	<i>zise</i>		3. sz.	<i>ziseră</i> .

Ugyan így képezi a mult idejét *a rămănea* (maradni) ige is: *rămasei*, *rămaseși*, *rămasă* stb. — *Coc* (sütök), *frig* (sütök), *sug* (szopok) egyszerű multja: *copsei*, *fripsei*, *supsei*. — *Fierb* (főzök), *rump* (török) mult ideje: *fiersei*, *rupsei*. — *Scriu* (irok) multja: *scrisei*.

Sum segédige egyszerű mult ideje:

E. sz.	1. sz.	<i>fusei</i> (fui) valék	T. sz.	1. sz.	<i>fuserăm</i> (furăm)
	2. sz.	<i>fuseși</i> (fuși)		2. sz.	<i>fuserăți</i> (furăți)
	3. sz.	<i>fuse</i> (fu)		3. sz.	<i>fuseră</i> (fură).

II. **Összetett mult időt a jelentő módban** úgy kell képezni, hogy az ige mult idejű participiuma elé az *am* segédige jelentő mód jelen idejét tesszük, tehát:

E. sz.	1. sz.	<i>am</i>	I. <i>legat</i> (kötöttem)
	2. sz.	<i>ai</i>	
	3. sz.	<i>a</i>	
T. sz.	1. sz.	<i>am</i>	II. <i>tăcut</i> (hallgattam)
	2. sz.	<i>ați</i>	III. <i>cerut</i> (kértem)
	3. sz.	<i>au</i>	IV. <i>durmit</i> (aludtam).

Fordítva: *legat-am*, *legat-ai*, *legat-a* stb. Ha hangsúlytalan személyes névmást kell közbe ékelni, akkor a part. perfectumot egy *u* hanggal kell megtoldani; pl.: *legatu-m'am* (megkötöttem magamat), *legatu-te-ai* (megkötötted magadat), *legatu-s'a* (megkötötte magát) stb.

Sum segédige összetett multja a jelentő módban:

E.sz. 1. sz. *am fost* (fost-am) T. sz. 1. sz. *am fost* (fost-am)
voltam

2. sz. *ai fost* (fost-ai)

2. sz. *ați fost* (fost-ați)

3. sz. *a fost* (fost-a)

3. sz. *au fost* (fost-au).

III. A felszólító mód mult idejét az ige mult idejü participiuma elé tett, minden személyben változatlan, *să fi* segédige-alakkal képezzük. Példák:

E. sz. 1. sz. (eu) *să fi*

2. sz. (tu) *să fi*

3. sz. (el) *să fi*

T. sz. 1. sz. (noi) *să fi*

2. sz. (voi) *să fi*

3. sz. (ei) *să fi*

I. *legat* (kötöttem legyen)

II. *tăcut* (hallgattam legyen)

III. *cerut* (kértem legyen)

IV. *durmit* (aludtam legyen).

Sum segédigéből: (eu) *să fi fost* (voltam legyen), (tu) *să fi fost*, (el) *să fi fost* stb.

IV. Az óhajtó mód mult idejét úgy kell képezni, hogy az ige mult idejü participiuma elé a *sum* segédige óhajtó mód jelen idejét tesszük. Példák:

E. sz. 1. sz. *aș fi*

2. sz. *ai fi*

3. sz. *ar fi*

T. sz. 1. sz. *am fi*

2. sz. *ați fi*

3. sz. *ar fi*

I. *legat* (kötöttem volna)

II. *tăcut* (hallgattam volna)

III. *cerut* (kértem volna)

IV. *durmit* (aludtam volna).

Fordítva: *fire-aș legat*, *fire-ai legat* stb. *Fi te-aș legat* (megkötöttelek volna); *fi-s'ar legat* (megkötötte volna magát).

Sum segédigéből: *aș fi fost* (voltam volna), *ai fi fost*, *ar fi fost* stb; fordítva: *fire-aș fost*, *fire-ai fost* stb.

V. Az infinitivus mult idejét a *sum* segédige jelen idejü rövid infinitivusából és az ige participii perfectumából alakítjuk, tehát:

I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
<i>a fi legat</i>	<i>a fi tūcut</i>	<i>a fi cerut</i>	<i>a fi durmit.</i>

VI. A jelentő mód folyamatos multjának személyragjai:

E. sz. 1. sz. -am	T. sz. 1. sz. -am
2. sz. -ai	2. sz. -ați
3. sz. -a	3. sz. -au.

Ezek a ragok a jellemző hanggal kapcsolódnak a tőhöz; az I. oszt. *a* jellemzője beleolvad a rag *a*-jába. Példák:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
E. sz. 1. sz.	<i>legam</i> (kötök vala)	<i>tūceam</i> (hallga'ok vala)	<i>ceream</i> (kérek vala)	<i>durmiam.</i> (alszom vala)
2. sz.	<i>legai</i>	<i>tūceai</i>	<i>cereai</i>	<i>durmiai</i>
3. sz.	<i>lega</i>	<i>tūcea</i>	<i>cerea</i>	<i>durmia</i>
T. sz. 1. sz.	<i>legam</i>	<i>tūceam</i>	<i>ceream</i>	<i>durmiam</i>
2. sz.	<i>legați</i>	<i>tūceați</i>	<i>cereați</i>	<i>durmiați</i>
3. sz.	<i>legau</i>	<i>tūceau</i>	<i>cereau</i>	<i>durmiau.</i>

A hangsúly a rag *a* hangzóján van:

A *-ri*, *-și* és *-ji*-be végződő rövid infinitivussal bíró IV. osztályu igék a rag előtt jellemző hangjokat ellőkik, pl.: *a coborî* (leszállani) igéből a folyamatos mult idő: *coboram*; *a năcăji* (keseríteni) igéből: *năcăjam* stb.

Sum segédige folyamatos multja:

E. sz. 1. sz. <i>eram</i> (valék)	T. sz. 1. sz. <i>eram</i>
2. sz. <i>erai</i>	2. sz. <i>erați</i>
3. sz. <i>era</i>	3. sz. <i>erau.</i>

Sum segédigének a folyamatos multja a felszólító mód jelen ideje előtt az óhajtó mód mult idejét írja körül; így: *eram sū leg* (kötöttem volna), *erai sū legi*, *era sū lege* stb.

VII. A jelentő mód egyszerű végzett multjának személyragjai:

E. sz. 1. sz. -sem	T. sz. 1. sz. -sem
2. sz. -seşi	2. sz. -seşi
3. sz. -se	3. sz. -se.

Ezek a ragok éppen úgy járulnak a tőhöz, mint az egyszerű mult időnek a ragjai. Példák:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.
E. sz. 1. sz.	<i>legasem</i>	<i>tăcusem</i>	<i>cerusem</i>	<i>durmisem</i>
	(kötöttem vala)	(hallgattam vala)	(kértem vala)	(aludtam vala)
2. sz.	<i>legaseşi</i>	<i>tăcuseşi</i>	<i>ceruseşi</i>	<i>durmiseşi</i>
3. sz.	<i>legase</i>	<i>tăcuse</i>	<i>ceruse</i>	<i>durmise</i>
T. sz. 1. sz.	<i>legasem</i>	<i>tăcusem</i>	<i>cerusem</i>	<i>durmisem</i>
2. sz.	<i>legaseşi</i>	<i>tăcuseşi</i>	<i>ceruseşi</i>	<i>durmiseşi</i>
3. sz.	<i>legase</i>	<i>tăcuse</i>	<i>ceruse</i>	<i>durmise.</i>

A hol az egyszerű multban *se* szótag közvetít itt szintén az a kapcsoló; pl.: *zic* (mondok) igéből: *zisesem* (mondottam vala), *zisesesi*, *zise* stb.

A hangsúly mindig a ragot kapcsoló hangon, illetőleg szótagon van.

Ujabban a többes számot, *-serăm*, *-serăţi*, *-seră* bővített ragokkal is szokták képezni: *legaserăm*, *legaserăţi*, *legaseră* stb.

Sum segédige egyszerű végzett multja:

E. sz. 1. sz. <i>fusesem</i> (voltam vala)	T. sz. 1. sz. <i>fusesem</i>
2. sz. <i>fusesesi</i>	2. sz. <i>fusesesi</i>
3. sz. <i>fuse</i>	3. sz. <i>fuse</i> .

VIII. A jelentő módon van összetett végzett mult idő is, mely úgy áll elő, hogy az ige mult idejű participiuma elé a *sum* segédigének összetett mult idejét tesszük. Példák:

E. sz. 1. sz. <i>am fost</i>	}	I. <i>legat</i> (kötöttem volt)
2. sz. <i>ai fost</i>		II. <i>tăcut</i> (hallgattam volt)
3. sz. <i>a fost</i>		III. <i>cerut</i> (kértem volt)
T. sz. 1. sz. <i>am fost</i>	}	IV. <i>durmit</i> (aludtam volt).
2. sz. <i>aţi fost</i>		
3. sz. <i>au fost</i>		

Fordítva: *legat am fost* vagy *fost-am legat* stb.

IX. A felszólító mód végzett mult idejét úgy képezzük, hogy az igének participii perfectuma elé *să fi fost* változatlan segédigei alakot tesszük. Példák:

E. sz.	1. sz. <i>să fi fost</i>	}	I. <i>legat</i> (ha kötöttem volna)
	2. sz. <i>să fi fost</i>		
	3. sz. <i>să fi fost</i>		
T. sz.	1. sz. <i>să fi fost</i>	}	II. <i>tăcut</i> (ha hallgattam volna)
	2. sz. <i>să fi fost</i>		
	3. sz. <i>să fi fost</i>		
		}	III. <i>cerut</i> (ha kértem volna)
		}	IV. <i>durmit</i> (ha aludtam volna).

Fordítva: *legat să fi fost*.

X. Az óhajtó mód végzett mult idejének képzésénél az ige mult idejü participiuma elé a *sum* segédige óhajtó mód mult idejét tesszük. Példák:

E. sz.	1. sz. <i>aș fi fost</i>	}	1. <i>legat</i> (kötöttem volna)
	2. sz. <i>ai fi fost</i>		
	3. sz. <i>ar fi fost</i>		
T. sz.	1. sz. <i>am fi fost</i>	}	II. <i>tăcut</i> (hallgattam volna)
	2. sz. <i>ați fi fost</i>		
	3. sz. <i>ar fi fost</i>		
		}	III. <i>cerut</i> (kértem volna)
		}	IV. <i>durmit</i> (aludtam volna).

Fordítva: *legat aș fi fost* és *fire-aș fost legat*.

XI. Az infinitivus végzett multját az ige participii perfectuma elé tett *a fi fost* fejezi ki; tehát: *a fi fost legat, tăcut, cerut, durmit*.

21. §. Jövő idők.

I. A jelentő mód első jövő idejét úgy képezzük, hogy az ige rövid infinitivusa elé a *voiui* segédige jelen idejét tesszük. Példák:

E. sz.	1. sz. <i>voiui</i>	}	I. <i>lega</i> (kötni fogok)
	2. sz. <i>vei</i>		
	3. sz. <i>va</i>		
T. sz.	1. sz. <i>vom</i>	}	II. <i>tăcea</i> (hallgatni fogok)
	2. sz. <i>veți</i>		
	3. sz. <i>vor</i>		
		}	III. <i>cere</i> (kérni fogok)
		}	IV. <i>durmi</i> (aludni fogok).

Fordítva: *lega-voiu*, *lega-vei*, *lega-va* stb. *Lega-te-voiu* (meg foglak kötni), *lega-se-va* (meg fogja magát kötni) stb.

Használatos az ilyen jövő is: a felszólító mód jelenje előtt a *voiu*, vagy az *am* segédige jelen ideje áll, pl.: *voiu să tac*, *vei să taci* stb.; *am să tac* (ebben az értelemben is: hallgatnon kell, tehát hallgatni fogok), *ai să taci* stb.

Sum segédige jövő ideje:

Egyes szám.

Többes szám.

1. sz. <i>voiu fi</i> (fi-voiu) leszek	1. sz. <i>vom fi</i> (fi-vom)
2. sz. <i>vei fi</i> (fi-vei)	2. sz. <i>veți fi</i> (fi-veți)
3. sz. <i>va fi</i> (fi-va)	3. sz. <i>vor fi</i> (fi-vor).

Régen jövő időt képeztek úgy is, hogy az ige gerundiuma elé a *sum* segédige jövő idejét tették, pl.: *vou fi legând*, *vei fi legând* stb.; ez az alak ma a lehetőség jelen ideje, a bizonytalan, de bekövetkezhető jelen idejű cselekvés jelölésére.

II. A második jövő időt úgy képezzük, hogy az ige múlt idejű participiuma elé a *sum* segédigének első jövőjét tesszük. Példák:

E. sz. 1. sz. <i>voiu fi</i>	}	I. <i>legat</i> (kötendek)
2. sz. <i>vei fi</i>		II. <i>tăcut</i> (hallgatandok)
3. sz. <i>va fi</i>		
T. sz. 1. sz. <i>vom fi</i>	}	III. <i>cerut</i> (kérendek)
2. sz. <i>veți fi</i>		IV. <i>durmit</i> (aluvandom).
3. sz. <i>vor fi</i>		

Fordítva: *legat voiu fi* és *fi-voiu legat*.

Sum segédige második jövő ideje:

E. sz. 1. sz. <i>voiu fi fost</i> (leendek)	T. sz. 1. sz. <i>vom fi fost</i>
2. sz. <i>vei fi fost</i>	2. sz. <i>veți fi fost</i>
3. sz. <i>va fi fost</i>	3. sz. <i>vor fi fost</i> .

Fordítva: *fi-voiu fost* és *fost voiu fi*.

22. §. Rendhagyó igék.

1. **a da** (adni), II. infin. *dare* (adó főnév); part. jelen: *dătător*, perf. *dat*; gerund. *dând*. — Indicativus jelen: *dau*, *dai*, *dă*, *dăm*, *dați*, *dau*; — imperf.: *dam* (dădeam), *dai* (dădeai), *dam* (dădeam), *dați* (dădeăți), *dau* (dădeau); — egyszerű mult: *dădui*, *dăduși*, *dădu*, *dădurăm*, *dadurăți*, *dădură* vagy: *dedei*, *dedeși*, *dede*, *dederăm*, *dederăți*, *dederă* (deteră); — egyszerű végzett mult: *dasem* (dădusem), *daseși* (dăduseși) *dase* (dăduse), *daserăm* (dăduserăm), *daserăți* (dăduserăți), *daseră* (dăduseră). — Fölszólitó mód jelen: *să dau*, *să dai*, *să dea* (să dee), *să dăm*, *să dați*, *să dea* (să dee). — Parancsoló: *dă*, *să dea* (să dee), *să dăm*, *dați*, *să dea* (dee); tiltás: *nu da*, *să nu dea*, *să nu dăm*, *nu dați*, *să nu dea*.

2. **a la** (szapulni), II. inf. *lure*; part. jelen: *lăutor*, perf. *lăut*; gerund. *lând*. — Indicativus jelen: *lau*, *lai*, *lă*, *lăm*, *lați*, *lau*; — egyszerű mult *lăui*, *lăuși*, *lău* stb.; — egyszerű végzett mult: *lăusem*, *lăuseși*, *lăuse* stb. — Fölszólitó mód jelen: *să lau*, *să lai*, *să lea* (să lee), *să lăm*, *să lați*, *să lea* (să lee). — Parancsoló: *lă*, *să lea* (să lee), *să lăm*, *lați*, *să lea* (să lee); tiltás: *nu la*, *să nu lea*, *să nu lăm*, *nu lați*, *să nu lea*.

3. **a lua** (elvenni), II. inf. *luare*; part. jelen: *lăutor*, perf. *luat*; gerund. *luând*. — Indicativus jelen: *iau*, *iai*, *ia*, *luăm*, *luați*, *iau*. — Fölszólitó mód jelen: *să iau*, *să iai*, *să ia*, *să luăm*, *să luați*, *să ia*. — Parancsoló: *ia*, *să ia*, *să luăm*, *luați*, *să ia*; tiltás: *nu lua*, *să nu ia* stb.

4. **a sta** (állani), II. inf. *stare*; part. jelen: *stătător* (állandó), perf. *stat* és *stătut* (állott); gerund. *stând*. Indicativus jelen: *stau*, *stai*, *stă*, *stăm*, *stați*, *stau*; — imperf.: *stam*, *stai*, *sta* stb., vagy: *stăteam*, *stăteai*, *stătea* stb.; — egyszerű mult: *stătui* (stetei), *stătuiși* (ste-

teşi), *stătu* (stete) stb.; — végzett mult: *stătusem* (stasem), *stătuseşi* (staseşi), stb. — Fölszólító mód jelen: *să stau*, *să stai*, *să stea* (să stee), *să stăm*, *să staţi*, *să stea* (să stee). — Parancsoló: *stăi*, *să stea* (stee), *să stăm*, *staţi*, *să stea* (stee); tiltás: *nu sta*, *să nu stea* stb.

5. **a avea** (birni valamivel); II. inf. *avere* (vagyon); part. perf. *avut* (gazdag), gerund. *având*. — Indicativus jelen: *am*, *ai*, *are*, *avem*, *aveţi*, *au*; — imperf. *aveam*, *aveai*, *avea* stb.; — egyszerű mult: *avui*, *avuşi*, *avu* stb. vagy: *avusei*, *avuseşi*, *avuse* stb.; végzett mult: *avusem*, *avusei*, *avuse* stb. — Fölszólító mód jelen: *să am*, *să ai*, *să aiba*, *să avem*, *să aveţi*, *să aiba*. — Parancsoló: *ai*, *să aibă*, *să avem*, *aveţi*, *să aibă*; tiltás: *nu avea*, *să nu aibă* stb.

6. **a bea** (inni), II. inf. *bere* (sör), part. jelen *beutor* (részeges), perf. *beut* és *beat* (részeg); gerund. *bând*. — Indicativus jelen: *beu*, *bei*, *bea*, *bem*, *beţi*, *beau* (beu); — imperf. *team*, *beai*, *bea* stb.; — egyszerű mult: *beui*, *beuşi*, *beu* stb.; végzett mult: *beusem*, *beuseşi*, *beuse* stb. — Fölszólító mód jelen: *să beu*, *să bei*, *să bea* (să bee), *să bem*, *să beţi*, *să bea* (să bee). — Parancsoló: *bea*, *să bea* (să bee) stb.; tiltás: *nu bea*, *să nu bea* (să nu bee) stb.

7. **a vrea** (akarni), II. inf. *vrere* (akarás); part. perf. *vrut*; gerund. *vrând*. — Indicativus jelen: *vreu*, *vrei*, *vrea*, *vrem*, *vreţi*, *vreu*; — imperf. *vream*, *vreai*, *vrea* stb.; — egyszerű mult: *vrui*, *vrushi*, *vrui* stb.; — végzett mult: *vrusem*, *vruseşi*, *vruse* stb. — Fölszólító mód jelen: *să vreu*, *să vrei*, *să vrea*, *să vrem*, *să vreţi*, *să vrea*. — Parancsoló: *vrea*, *să vrea* (să vree), *să vrem*, *vreţi*, *să vrea* (vree); tiltás: *nu vrea*, *să nu vrea* stb.

8. **a şti** (tudni), II. inf. *ştire*; part. jelen: *ştiitor* (ştiitor), perf. *ştiut* (tudós), gerund. *ştiind*. — Indicativus jelen: *ştiu*, *ştii*, *ştie*, *ştim*, *ştiţi*, *ştiu*; — imperf.: *ştiiam*, *ştii ai*, *ştii a* stb.; — egyszerű mult: *ştiui*,

știuși, știu stb.; — végzett mult: *știusem, știuseși, știuse* stb. — Főlszólitó mód jelen: *să știu, să ști, să știe, să știm, să știți, să știe*. — Parancsoló: *ști, să știe, să știm, știți, să știe*; tiltás: *nu ști, să nu știe* stb.

Az itt elő nem forduló többi idő-alak rendes képzésű.

23. §. Egyszemélyű igék.

Az egyszemélyű igéknek (*verbe unipersonale*) csak egyes számú harmadik személyök van; ragozásuk rendes.

Vannak valódi egyszemélyű igék, mint pl: *a tuna* (dörögni), *a ninge* (havazni), *a fulgera* (villámlani), *a ploua* (esni), *a roua* (harmatozni), *a viscoli* (viharzni), *a însăra* (esteledni), *a întuneca* (besötétedni), *a însenina* (kiderülni), *a innora* (beborulni) stb.; vannak rendes igék egyszemélyű használatban, pl.: *vorbesc* (beszélük), *se aude* (ugy hallatszik), *se crede* (ugy hiszik), *se zice* (mondják) stb.; és vannak egyszemélyű kifejezések, pl: *me doare* (fáj nekem), *îmi este foame* (éhes vagyok), *îmi place* (tetszik nekem) stb.

Trebue (kell) egyszemélyű, pl.: *eu trebue să știu* (nekem kell tudnom), *tu trebue să știi* (neked kell tudnod) stb.

24. §. Visszaható igeragozás.

A visszaható (*reflexiv*) igeragozás ugy történik, hogy az ige cselekvő alakja elé megfelelően a hangsúlytalan személyes névmás accusativusát vagy dativusát tesszük ugyanazon számban és személyben, pl.: *plec* (indulok, meghajtok), *me plec* (meghajlom); *sălesc* (kényszerítek), *me sălesc* (igyekszem); *duc* (viszek), *me duc* (megyek); *cer* (kérek), *îmi cer* (kérek magam-

nak); *cumpăr* (vásárolok), *îmi cumpăr* (vásárolok magamnak); *fac* (teszek), *îmi fac* (teszek magamnak) stb.
 — Természetesen nem minden ige használható reflexiv értelemben is. Példák:

Jelentő mód, jelen idő:

E. sz. 1. sz. <i>me plec</i> , <i>îmi fac</i>	T. sz. 1. sz. <i>ne plecăm</i> , <i>ne facem</i>
2. sz. <i>te pleci</i> , <i>îți faci</i>	2. sz. <i>ve plecați</i> , <i>ve faceți</i>
3. sz. <i>se pleacă</i> , <i>își face</i>	3. sz. <i>se pleacă</i> , <i>își fac</i> .

Fordítva: *plecu-me*, *pleci-te*, *pleacă-se*, *plecăm-ne* *plecați-ve*, *pleacă-se*; — *facu-mi*, *faci-ți*, *face-și*, *facem-ne*, *faceți-ve*, *facu-și*.

Imperf. *me plecam*, *te plecai* stb.; — *îmi făceam*, *îți făceai* stb.

Egyszerű mult: *me plecai*, *te plecai* stb.; — *îmi făcui*, *îți făcuși* stb.

Összetett mult: *m'am plecat*, *te-ai plecat*, *s'a plecat*, *ne-am plecat*, *v'oți plecat*, *s'au plecat*; — *mi-am făcut*, *ți-ai făcut*, *și-a făcut*, *ne-am făcut*, *v'ați făcut*, *și-au făcut*. — Fordítva: *plecatu-m'am*, *plecatu-te-ai plecatu-s'a* stb.; *făcutu-mi-am*, *făcutu-ți-ai*, *făcutu-și-a* stb.

Végzett mult: *me plecasem*; *îmi făcusem*; — összetéve: *m'am fost plecat*; *mi-am fost făcut*.

Első jövő: *me voi pleca*; *îmi voi face*; — fordítva: *pleca-me voi*, *face-mi voi*.

Második jövő: *me voi fi plecat*, *îmi voi fi făcut*.

Főlszólító mód.

Jelen: *să me plec*, *să-mi fac*.

Mult: *să me fi plecat*, *să-mi fi făcut*.

Végzett mult: *să me fi fost plecat*, *să-mi fi fost făcut*.

Óhajtó mód.

Jelen: *m'aș pleca*, *te-ai pleca*, *s'ar pleca*, *ne-am pleca*, *v'ați pleca*, *s'ar pleca*; *mi-aș face*, *ți-ai face*, *și-ar face*, *ne-am face*, *v'ați face*, *și-ar face*. Fordítva: *pleca-m'aș*, *pleca-te-ai* stb., *face-mi-aș*, *face-ți-ai* stb.

Mult: *m'aș fi plecat*, *mi-aș fi făcut*.

Végzett mult : *ma'ş fi fost plecat, mi-aş fi fost făcut.*

Parancsoló mód.

Pleacă-te, plece-se (să se plece), *să ne plecăm, plecaţi-ve, să se plece*; — *fă-ţi, facă-şi* (să-şi facă), *să ne facem, face-ţi-ve, să-şi facă*. — Tiltás: *nu te pleca, să nu se plece, să nu ne plecăm, nu ve plecaţi, să nu se plece*; — *nu-ţi face, să nu-şi facă, să nu ne facem, nu ve faceţi, să nu-şi facă*.

Infinitivus.

Jelen: *a me pleca, a te pleca* stb., *a-mi face, a-ţi face*, stb. — Mult: *a me fi plecat, a te fi plecat* stb., *a-mi fi făcut, a-ţi fi făcut* stb.

Gerundium.

Plecându-me, plecându-te stb.; *făcându-mi, făcându-ţi* stb.

25. §. Szenvedő igeragozás.

A szenvedést körülírva fejezzük ki, és pedig vagy az ige mult részesülője elé tett *sum* segédige megfelelő idő alakjaival, vagy a hangsúlytalan személyes névmás *accusativusával*, mint a visszaható igeragozásnál.

I. A *sum* segédigével való képzésnél az ige részesülője nemhez és számhoz alkalmazkodik. Pl.: *a lăuda* (dicsérni), *a fi lăudat* (dicsértetni).

Jelentő mód, jelen idő.

E. sz. 1. sz. *sum* (îs) *lăudat* (*lăudată*).

2. sz. *eşti* " "

3. sz. *este* (e) " "

T. sz. 1. sz. *suntem* *lăudaţi* (*lăudate*).

2. sz. *sunteţi* " "

3. sz. *sunt* (îs) " "

Fordítva: *lăudat sum* (*lăudată sum*), vagy: *lăudatu-s*, (*lăudată-s*).

Imperfectum: *eram lăudat (lăudat eram)*.

Egyszerű mult: *fusei lăudat (lăudat fusei)*.

Összetett mult: *am fost lăudat (lăudat am fost és fost-am lăudat)*.

Végzett mult: *fusesem lăudat (lăudat fusesem)*.

Első jövő: *voiui fi lăudat (lăudat voiui fi és fi-voiui lăudat)*.

Második jövő: *voiui fi fost lăudat (lăudat voiui fi fost)*.

Főlszóító mód:

Jelen: *să fiu lăudat (lăudat să fiu)*.

Mult: *eu să fi fost lăudat (lăudat să fi fost)*.

Óhajtó mód:

Jelen: *aș fi lăudat (lăudat aș fi és fire-aș lăudat)*.

Mult: *aș fi fost lăudat (lăudat aș fi fost)*.

Infinitivus: *a fi lăudat (lăudat a fi)*.

Gerundium: *fiind lăudat (lăudat fiind)*.

II. A visszaható alak mintájára szerkesztett szenvedő igeragozásnál csak a harmadik személy használatos, s hogy szenvedő alak-e a mondat szövegéből állapítható meg, pl.: *America s'a descoperit la anul 1492 = America a fost descoperită la anul 1492* (Amerikát 1492-ben fedezték fel).

Ha az alany nincs meghatározva, akkor a szenvedő alakot a cselekvő többes számú harmadik személy pótolja, pl.: *Te caută* (Keresnek téged). Külömben a román, ha csak lehetséges, kerül a szenvedő alakot.

HARMADIK FEJEZET.

26. §. Határozók.

Az a változatlan beszédrész, a mely igét, melléknevet, vagy épen más határozót körülményesebben jelöl meg, *határozónak* (*adverb*) nevezetik.

I. A **helyhatározók** ezekre a kérdésekre felelnek: *unde?* (hol?), *de unde?* (honnan?), *până unde?* (meddig?), *în cătrău?* (merre?), pl.: *aici* (itt), *acolo* (ott), *aproape* (közel), *departe* (messze), *sus* (fent), *jos* (lent), *afară* (künt), *în lăuntru* (bent), *de aici* (innen), *de acolo* (onnan), *de departe* (messziről), *de sus* (felülről), *până aici* (eddig), *până acolo* (addig), *încoace* (erre), *încolo* (arra), *pre dincolo* (a tuloldalon) stb.

II. Az **időhatározók** után így kérdezzünk: *când?* (mikor?), *de când?* (mióta?) *până când?* (meddig?). Pl.: *acum* (most), *atunci* (akkor), *ieri* (tegnap), *mâine* (holnap), *îndată* (azonnal), *tot de una* (mindig), *une ori* (némelykor), *nici când* (soha), *până acum* (mostanáig) stb.

III. A **módhatározók** kérdései: *cum?* (hogyan?), *în ce chip?* (mi módon?), pl.: *bine* (jól), *reu* (rosszul), *iute* (gyorsan), *frumos* (szépen), *franțuzește* (franciául).

[**Jegyzet.** A hely, idő és mód meghatározása történhet egész kifejezésekkel is, pl.: *la câmp* (a mezőn), *din Pesta* (Pestről), *după amiază* (délután), *dela Crăciun* (karácsony óta), *luni* (hétfőn), *opt zile* (nyolcz napon át), *pre neașteptate* (váratlanul), *cu grabă* (sietve), *fără frică* (félelem nélkül) stb.]

IV. Az **ok** kifejezésére, határozó szavaink nincsenek; kérdései: *din ce cauză?* (mi okból?) *pentru ce?* (mi miatt?) *de ce?* (miért?), pl.: *de bucurie* (az öröm miatt), *de frig* (a hidegtől), *pentru neascultare* (az engedetlenség miatt) stb.

V. Vannak még **mennyiséghatározó** szavak *cât?* (mennyi?) kérdésre, pl.: *destul* (elég), *puțin* (kevés), *abia* (alig) stb.

[Ide sorolhatók még: a tagadó szavak, pl.: *nu* (nem), *de loc* (egyáltalán nem), *nici decum* (semmi módon); a kétkezdést kifejező szavak: *doară* (talán), *poate* (lehet), *parcă* (mintha) stb.; és a kérdő szavak.]

VI. A legtöbb határozó épen úgy fokozható, mint a melléknevek, pl.: *mai departe* (távolabb), *cel mai rar* a legritkábban), *foarte încet* (nagyon lassan) stb.

A határozó szavak és kifejezések a mondatban gyakran mint melléknévi jelzők is szerepelnek, pl.: *Omul dela oraș multe vede* (A városi ember sokat lát).

27. §. Viszonyszavak.

I. Az a változhatlan beszédrész, mely két dolognak egymásra való vonatkozását jelzi, viszony-szó-nak (*prepozițiune*) neveztetik.

Egyszerű viszonzyszavak: *a* (-hoz, felé), *cătră* (felé, -hoz), *cu* (-val), *de* (-tól, fölött, fölé, előtt, elé), *după* (után), *fără* (nélkül), *în* (-ban, -ba), *între* (között, közé), *întru* (-ban, belül), *lângă* (mellett, mellé), *la* (-nál, -hoz), *pe* és *pre* (-ra, -n), *preste* (át, fölött), *pentru* (miatt, -ért), *până* (-ig), *sub* és *supt* (alatt, alá), *spre* (felé). — Összetett viszonzyszavak: *de pe* (-ről), *despre* (-ről), *dela* (-tól), *din* (-ból), *dintre* (közül), *până în* és *până la* (-ig), *pentru* (-ért, miatt), *prin* (át, keresztül), *printre* (között, közé), *înainte de* (mielőtt), *afară din* (kívül), *din coace de* (innen), *din colo de* (túl) stb.

II. A viszonzyszavak accusativust vonzanak, pl.: *Din zi în zi îți merge mai bine*. (Napról napra jobban megy neked). — Gyakran határozószavak és kifejezések is szerepelnek mint viszonzyszavak, de ebben az esetben genitivussal szerkesztendők, pl.: *Stăi înaintea casei mele!* (Állj meg a házam előtt); de ha a viszonzót pótló kifejezés után valódi viszonzó is van, a szerkesztés accusativussal történik, pl.: *în locul pâinii* = *în loc de pâine* (kenyér helyett).

Valódi viszonzyszavak után a nevek csak abban az esetben vesznek fel articulust, ha bárminő jelzővel vannak meghatározva, vagy ha meghatározott dologról van szó, pl.: *În vârf este ceva*. (A tetőn van valami)

de: *în vârful muntelui* (a hegytetőn); *cu tata nu mi-i frică* (apámmal nem félek).

III. Némely viszonzyszó esetet is jelez, pl.: *Casa aceasta este a trei frați*. (Ez a ház három testvére). *Spus-ai la tot omul?* (Minden embernek megmondtad?) *Îți dau jumătate din împărăție*. (Neked adom országom felét).

28. §. Kötőszavak.

I. A kötőszó (*conjunctiune*) két mondatot, vagy a mondatnak egynemű részeit összekapcsoló változhatlan beszédrész.

Vannak valódi kötőszavak, pl.: *și* (és), *sau* (vagy), és vannak kötőszavakat pótló kifejezések, pl.: *fiind că* (mert), *înainte de ce* (mielőtt); sőt sokszor határozó szavak is szerepelnek mint kötőszavak, pl.: *când* (mikor, a mikor), *unde* (hol, a hol).

II. Mondattani szerepök szempontjából a kötőszavak mellérendelők (*coordinatoare*) vagy alárendelők (*subordinatoare*).

Mellérendelők, pl.: *și* (és, is), *sau* (vagy), *ori* (vagy), *însă* (de, azonban), *dar* (de), *iară* (ismét, de), *ci* (hanem), *căci* (mert) stb.

Alárendelők, pl.: *să* (hogy), *ca să* (hogy), *că* (hogy, mert), *fiindcă* (mert), *cum* (hogy, amint), *pre cum* (valamint), *când* (midőn) stb.

[Vesd össze „Mondattan“ 9. és 11. §§.]

A célt és szándékot jelentő kötőszavak felszólító módot vonzanak, a többiek jelentő módot. Pl.: *Privighiați, ca să nu cădeți în ispită*. (Virrasszatok, hogy kísértetbe ne essetek). *Atunci voi merge, când va fi lipsă*. (Akkor megyek, mikor szükség lesz.)

29. §. Indulatszavak.

I. A valódi indulatszavak (*interiectioni*) a lélek megrázkodtatásának hang alakban való megnyilvánulásai; kifejeznek meglepetést, fájdalmat, örömet, óhajt, kétkedést stb. Pl.: *vai!* (oh! jaj!), *of!* (oh!), *iată!* (íme!), *ha-ha!* *ei!* (ej!) stb.

II. Ide tartoznak a figyelmeztető és hangutánzó szavak is, pl.: *hîș!* *pst!* *ho!* *hois!* *poc!* *phosc!* Egyébként a vocativusok és a fölkiáltó hiányos mondatok szintén pótolnak indulatszavakat, pl.: *liniște!* (csend!) *înainte!* (előre!) *Doamne!* (Istenem!) *Vai de tine!* (Jaj neked!) *La revedere!* (A viszontlátásra!)

Vai után rendszeren *de* prepositiot kell tenni, pl.: *vai de mine!* (jaj nekem!); állhat azonban magában is *de* akkor dativust vonz, pl.: *vai mie!* (jaj nekem!)

NEGYEDIK FEJEZET.

30. §. A szókincsről.

Az összes és folyton szaporodó fogalmakat saját szavakkal nem fedezhetjük, azért a szókincs a következő módon szaporítható:

1. A szó tulajdonképeni jelentése mellett képletessé értelemben is használható, pl.: *gură* (száj), *gura râului* (a folyó torkolata). — 2. Megcserélhető a szó nyelvtani szerepe, pl.: *scriitor* (part.: író, főnév: írnok, író). — 3. Idegen nyelvekből kölcsönözünk, pl.: *drag* (kedves; szláv), *icoană* (kép; görög), *oraș* (város; magyar), *cutie* (skatulya; török), *brad* (fenyő; albán), *ștreang* (istrang; német). Sőt újabban a műveltség és tudomány fejlődésével az új szavaknak (*neologizme*) egész halmaza, pl.: *tramvaiu*, *peron*, *telefon* stb. lett

a nyelvek közkincsévé. Idegen szót használni azonban csak úgy van megengedve, ha az adott fogalomra más megfelelő szóval, vagy kifejezéssel nem rendelkezünk. — 4. Szóképzés (*derivațiune*) útján. A szó tövéhez, t. i. utóképzőket (*sufixe*) ragasztunk, mi által a szó nem csak új alakot, hanem új értelmet is nyer, pl.: *bun* (jó), *bunătare* (jóság). — 5. Szóösszetétel (*compunerea vorbelor*) segítségével. Ugyanis két vagy több megfelelő módon összekapcsolt szó új fogalom jelölésére válik alkalmassá, pl.: *bine* (jól), *cuvântare* (szó, beszéd); *binecuvântare* (áldás).

31. §. Főnévképzők.

a) Új jelentést adnak: 1. **-aciu**, pl.: *cârpesc* (foltozok), *cârpaciu* (foltozó férfi); — 2. **-ăiu**, pl.: *capăt* (vég) *căpătăiu* (vánkos); — 3. **-ar**, pl.: *clopot* (harang), *clopotar* (harangozó); — 4. **-are**, pl.: *lumină* (világosság), *luminare* (világítás); — 5. **-aș, -uș**, pl.: *urmă* (nyom), *urmaș* (utód); — 6. **-aț**, pl.: *carne* (hus), *cârnaț* (kolbász); — 7. **-eală**, pl.: *negru* (fekete), *negreală* (tinta, feketeség); — 8. **-ean**, pl.: *sat* (falú), *sătean* (falubeli); — 9. **-eață**, pl.: *dulce* (édes), *dulceață* (édesség); — 10. **-et**, pl.: *fag* (bükkfa), *făget* (bükkös erdő); — 11. **-et, -ăt**, pl.: *tună* (dörög), *tunet* (dörgés); — 12. **-eț**, pl.: *drum* (út), *drumeț* (vándor); — 13. **-ie**, pl.: *tare* (erős), *tărie* (erősség); — 14. **-ime**, pl.: *gras* (kövér), *grăsime* (kövérség); — 15. **-ință**, pl.: *dor* (vágy), *dorință* (kívánság); — 16. **-iș**, pl.: *des* (sűrű), *desiș* (sűrűség); — 17. **-iște**, pl.: *lin* (csendes), *liniște* (csend); — 18. **-iune**, pl.: *ocupat* (elfoglalt), *ocupațiune* (elfoglaltság); — 19. **-mânt**, pl.: *cred* (hiszek), *crezământ* (hitel); — 20. **-niță**, (-elniță), pl.: *ureche* (fül), *urechelnita* (fülbemászó); — 21. **-oare**, pl.: *plâns* (sírás), *plânsoare* (panasz); — 22. **-or**, pl.: *copt* (sült), *cuptor* (kemence); — 23. **-tate**, pl.: *drept* (egyenes),

dreptate (igazság); — 24. **-ură** (*-tură, -sură*), pl.: *crepat* (hasadt), *crepătură* (hasadék); — 25. **-uş**, pl.: *alb* (fehér), *albus* (a tojás fehérje).

b) Család- és helynév-képzők: 1. **-an** (többes: *eni*), pl.: *munte* (hegy), *Muntean* (Hegyi); *vale* (völgy), *Văleni* (Völgyfalú); — 2. **-escu** (többes: *eşti*), pl.: *Petru* (Péter), *Petrescu* (Péterffi); *negru* (fekete), *Negreşti* (Feketefalu).

c) Gúnynév-képző: **-ilă**, pl.: *flămând* (éhes), *Flămânzilă* (Éhesfalvi).

d) Nagyobbitó-képzők: 1. **-an, -andru**, pl.: *copil* (gyermek), *copilandru* (kamasz); — 2. **-oc** (nn. *-oacă*), pl.: *nas* (orr), *năsoc* (nagy orr); — 3. **-oiu** (nn. *-oaië*), pl.: *bărbat* (férfi), *bărbătoiu* (nagy férfi).

e) Kisebbitő-képzők: 1. **-aş**, pl.: *fecior* (legény), *fecioraş* (legényke); — 2. **-el** (nn. *-ea*), pl.: *porc* (disznó), *purcel* és *purcea* (malac); — 3. **-eţ** (*-leţ*), pl.: *sac* (zsák), *săculeţ* (zsákocska); — 4. **-ică** (*-icică, -uică, işcă*), pl.: *parte* (rész), *părţică* (részcseke); — 5. **-ior** (nn. *-ioară*), **-şor** (nn. *-şoară*), pl.: *domn* (úr), *domnişor* (úrfi), *domnişoară* (kisasszony); — 6. **-iţă** (*-liţă*), pl.: *muşcă* (légy), *muşculiţă* (legyecseke); — 7. **-ue**, pl.: *cetate* (vár), *ceţăţue* (váracska); — 8. **-uş** (nn. *-uşă*), pl.: *căldare* (üst), *căldăruşă* (üstöcske); — 9. **-uţ** (nn. *-uţă*), pl.: *Ileană* (Ilona), *Ilenuşă* (Ilonka).

f) Uj képzők: 1. **-aj**, pl.: *limbă* (nyelv), *limbaj* (nyelvezet); — 2. **-ant, -ent**, pl.: *comandă* (főparancs), *comandant* (vezér); — 3. **-anţă**, pl.: *sper* (remélek), *speranţă* (remény); — 4. **-at**, pl.: *rege* (király), *regat* (királyság); — 5. **-ez**, pl.: *Francia* (Franciaország), *francez* (francia); — 6. **-izm**, pl.: *păgân* (pogány), *păgânizm* (pogányság); — 7. **-ist**, pl.: *copie* (másolat), *copist* (másoló); — 8. **-oriu (-toriu)**, pl.: *laborez* (dolgozom), *laboratoriu* (vegyszoba).

A hangsúly a képzőn van (ha a képző több tagu, az utolsó előtti szótagon); kivételes az *-et* képező, ha az új főnév cselekvést jelent, pl.: *urlet* (ordítás), *de: brădet* (fenyves).

32. §. Melléknév-képzők.

a) Új jelentést adók: 1. **-aciu**, pl.: *stângă* (bal), *stângaciu* (ügyetlen); — 2. **-an, -ean**, pl.: *Orade* (Várad), *orădan* (várad); — 3. **-aş, -eş, -uş**, pl.: *parte* (rész), *părtaş* (részes); — 4. **-at, -ut**, pl.: *ureche* (fül), *urechiat* (füles); — 5. **-atic**, pl.: *moale* (lágy), *molatic* (lusta); — 6. **-av, -iv**, pl.: *bat* (részeg), *beţiv* (részegetes); — 7. **-esc**, pl.: *bărbat* (férfi), *bărbătesc* (férfias); — 8. **-eţ**, pl.: *pădure* (erdő), *pădureţ* (erdei, vad); — 9. **-iu (-uriu)**, pl.: *verde* (zöld), *verziu* (zöldes); — 10. **-nic (-arnic)**, pl.: *faţă* (ábrázlat), *făţarnic* (képmutató); — 11. **-os (-ărcs, -ătos, -ănos)**, pl.: *durere* (fájdalom), *dureros* (fájdalmas).

b) Kisebbítők: 1. **-el (-icel)**, pl.: *uşor* (könnyű), *uşurel* (könnyűcske); — 2. **-ior, -işor**, pl.: *bun* (jó), *bunişor* (jócska); — 3. **-uţ**, pl.: *mic* (kicsiny), *micuţ* (kicsike).

c) Nagyobbítók: 1. **-an**, pl.: *gol* (üres), *golan* (koldus); — 2. **-ău (-ălău)**, pl.: *prost* (ostoba), *prostălău* (nagy számár); — 3. **-oc**, pl.: *lung* (hosszú), *lungoc* (nagyon hosszú); — 4. **-oiu**, pl.: *greu* (nehéz), *greoiu* (nehézkés).

d) Új képzők: 1. **-al**, pl.: *natură* (természet), *natural* (természeti); — 2. **-ant, -ent**, pl.: *intrigă* (csel), *intrigant* (cselszövő); — 3. **-ar**, pl.: *lună* (hónap), *lunar* (hónapos); — 4. **-bil**, pl.: *suport* (elviselek), *suportabil* (elviselhető); — 5. **-ic**, pl.: *poet* (költő), *poetic* (költői); — 6. **-stic**, pl.: *şcoală* (iskola), *şcolastic* (iskolai).

A hangsúly a **-bil** és **-ic** képzőket kivéve, a képzőn van.

33. §. Ige-képzők.

A képezett igék I. és IV. osztályuak.

A képezett igék legtöbbje úgy keletkezik, hogy az alapszó tövéhez egyszerűen hozzacsatoljuk a jellemző hangot, pl.: *un* (egy), *a uni* (egyesíteni), *roşu* (piros), *a roşi* (elveresedni); *lucru* (dolog), *a lucra* (dolgozni).

a) Képzők: 1. -**ăi**, pl.: *floc* (szőr), *a flocăi* (megtépázni); — 2. -**ăci**, -**oci**, -**uci**, -**ici**, pl.: *știu* (tudok), *a știrici* (tudakozódni); — 3. -**ăna**, -**ăni**, pl.: *a trage* (húzni), *a trăgăna* (húzni-vonni); — 4. -**ăți**, pl.: *crep* (hasítok), *a crepăți* (hasogatni); — 5. -**eca**, -**ega**, pl.: *orb* (vak), *a orbeca* (botorkálni); — 6. -**eta**, -**ăta**, pl.: *scap* (elejtek), *a scăpăta* (elszegényedni); — 7. -**ia**, pl.: *aproape* (közel), *a apropia* (közelíteni); — 8. -**iorî**, pl.: *scot* (kiveszek), *a scociori* (kikaparni); — 9. -**și**, -**uși**, -**eși**, pl.: *cer* (kérek), *a cerși* (koldulni); — 10. -**ui**, pl.: *efect* (hatás), *a efectui* (keresztülvinni); — 11. -**ura**, -**era**, -**ăra**, -**ări**, pl.: *urmă* (nyom), *a urmări* (nyomon követni).

b) Hangutánzó képzők: 1. -**ăi**, pl.: *a horăi* (horkolni); — 2. -**ni**, pl.: *a bufni* (nevetésben kitörni).

c) Uj képzők: 1. -**iza**, -**izi**, pl.: *simpatie* (rokon-szeny), *a simpatiza* (rokonszenvezni); — 2. -**ita**, pl.: *tare* (erős), *a se întărita* (erőlködni).

A képezett igék csaknem kivétel nélkül -*ez*, illetőleg -*esc* toldók.

34. §. Határozó-képzők.

1. -**e** az -*esc* végződésű melléknvekből, pl.: *unguresc* (magyar), *ungurește* (magyarul); — 2. -**iș**, pl.: *orb* (vak), *orbiș* (vaktában).

Az -*iș* képző hangsúlyos; az -*e*-vel képzett határozók hangsúlya az utolsó előtti szótagon van.

35. §. Összetett szavak.

I. Némely összetett szónak alkotórészei úgy összeforrtak, hogy nyelvtanilag is egy szót alkotnak, pl.: *binecuvântare* (áldás), *primăvară* (tavasz); ellenben más összetételeknél az alkotórészek megtartják nyelvtani önállóságokat, pl.: *apă-tare* (választóvíz), *mărul lupului* (farkasalma), *unt de lemn* (faolaj).

A román nyelvben kevés a valódi összetett szó.

Az *ál*-összetételeknél, ha a második rész főnév, a kapcsolás vagy genitivussal, vagy *de* praeposícióval történik, pl.: *Câmpul pânii* (Kenyérmező), *drum de fier* (vasut); ha pedig melléknév a második alkotórész, az összetételt úgy kell kezelni, mint jelzöt és jelzett szót, pl.: *Marea-Neagră* (Feketetenger), G. D. *Mării-Negre*.

Nemcsak összetett főnevek, hanem összetett melléknevek, névmások, számnevek, határozók, praeposíciók, kötőszavak és igék is vannak, pl.: *nebun* (bolond), *ruso-japonez* (orosz-japán), *fiecin* (akárki), *doisprezece* (tizenkettő), *pân'atunci* (addig), *ici-colo* (itt-ott), *dela* (-tól), *printre* (között), *ca și* (mint), *cu toate că* (mindamellet), *preamăresc* (magasztalok).

II. Szóösszetételeknél fölötte fontos szerepök van az ugynevezett előképzőknek (*prefixe*), melyek a szó elejéhez kapcsolva ezzel egy nyelvtani egészet alkotnak; a prefixumokat különösen az igék kedvelik.

A leggyakoribb előképzők:

a) Eredetiek: 1. *a-*, pl.: *duc* (viszek), *aduc* (hozok); — 2. *cu-*, pl.: *tremur* (reszketek), *cutremur* (megrendülök); — 3. *de-*, pl.: *curge* (folyik), *decurge* (lefolyik); — 4. *des-*, pl.: *a minți* (hazudni), *a desminți* (letagadni); — 5. *în-*, pl.: *apoi* (azután), *înapoi* (vissza); — 6. *între-*, pl.: *șes* (szövény), *întreșes* (beleszövény); — 7. *ne-*, pl.: *adevăr* (igazság), *neadevăr* (valótlanság); — 8. *pre-* (*pe-*), pl.: *văd* (látok), *prevăd* (előrelátom); — 9. *ră-, răs-*, pl.: *foaie* (lap), *răsfoiesc* (átlapozok); — 10. *s-* (*z-*), pl.: *beu* (iszom), *zbeu* (beszívok); — 11. *stră-*, pl.: *moș* (nagyatya), *strămoș* (dédatya); — 12. *su-*, pl.: *râd* (nevetek), *surâd* (mosolygok).

b) Idegenek: 1. *a-, an-*, pl.: *organic* (szerves), *anorganic* (szervetlen); — 2. *ab-, abs-*, pl.: *zic* (mondok), *abzic* (lemondok); — 3. *con-*, pl.: *trag* (huzok), *contrag* (összevonok); — 4. *contra-*, pl.: *venin* (mérreg), *contravenin* (ellenmérreg); — 5. *de-*, pl.: *numesc* (nevezek), *denumesc* (kinevezek); — 6. *des-*, pl.: *amețesc* (el-

ájulok), *desamețesc* (magamhoz térek); — 7. **e-**, **ex-**, pl.: *port* (hordok), *export* (kiviszek, kivitel); — 8. **i-**, **in-**, **im-**, pl.: *pun* (teszek), *impun* (hatok rá); — 9. **o-**, **ob-**, pl.: *leg* (kötök), *oblig* (lekötelezek); — 10. **per-**, pl.: *noapte* (éjszaka), *pernoptez* (éjszakázom); — 11. **pre-**, pl.: *ocup* (elfoglalok), *preocup* (megszéditek); — 12. **re-**, pl.: *aflu* (megtalállok), *reaflu* (ujból megtalállok); — 13. **sub-**, pl.: *jude* (bíró), *subjude* (albíró); — 14. **su-**, **sur-**, pl.: *prind* (fogok), *surprind* (meglepek); — 15. **supra-**, pl.: *omenesc* (emberi), *supraomenesc* (emberfeletti); — 16. **tra-**, **trans-**, pl.: *plantez* (ültetek), *transplantez* (átültetek).

MÁSODIK RÉSZ.

M o n d a t t a n.

ELSŐ FEJEZET.

1. §. A mondatról.

Gondolatainkat mondat (*propozitiune*) alakjában fejezzük ki. Van egyszerű mondat (*prop. simplă*) és összetett (*compusă*), a mint t. i. egy vagy több gondolatot tartalmaz.

A mondat fő alkotórészei az alany (*subiect*) és az állítmány (*predicat*); minden egyéb mondatalkotó elem ezen két fő rész köré csoportosul, ezeket magyarázza és határozza meg közelebbről.

Mondatszerkesztésre elegendő csak az alany és az állítmány; sőt néha ezekből is elmaradhat egyik vagy másik, ha t. i. a szövegből ezekre tévedés nélkül következtetni lehet.

2. §. Az alany.

Az alany után így kérdezzünk: ki? mi? (*cine? ce?*) tesz valamit. — Alany lehet a főnév, és bármely főnév gyanánt használt beszédrész és kifejezés. Pl.: *Omul este coroana zidirii* (Az ember a teremtés koronája). *A ști toate nu-i cu putință* (Mindent tudni nem

lehet). *Fricosul și de umbră se spărie* (A félénk az árnyéktól is megijed). *Putini îmi cred* (Kevesen hisznek nekem). *Vine el* (Ő jön). *Cel de sus vede toate* (A magasságbeli mindent lát).

3. §. Az állítmány.

I. Az állítmány ezekre a kérdésekre felel: mit tesz? mit csinál? (*ce face?*) és micsoda? (*ce-i?*) az alany. — Állítmány is lehet bármily beszédrész vagy kifejezés. Pl.: *Ioan vine* (János jön). *Suntem oameni* (Emberek vagyunk). *Ceriul e senin* (Az ég derült). *Suntem mulți* (Sokan vagyunk). *Toate sunt ale lui Dumnezeu* (Minden az Istené). *De mătasă-i haina ta?* (Selyemből van a te ruhád?)

Minden mondatban van ige, mely ha magában képez állítmányt, állítmányinak (*verb predicativ*), ha pedig más beszédrésszel kapcsolatban, akkor kapcsolónak (*copulativ*) neveztetik.

Kapcsoló ige: *sum* (vagyok); de olybá tekinthetők még: *a deveni* (lenni valamivé), *a rămânea* (maradni), *a se naște* (születni), *a se numi* (neveztetni), *a se ști* (tudva lenni), *a înșămna* (jelenteni) stb.

Az állítmány az alany után igazodik és pedig a következő szabályok szemmeltartásával:

1. Az ige (akár állítmányi, akár kapcsoló) alanyával számban és személyben egyezik meg, sőt a *sum* segédigével képezett szenvedő alakok nemben is, pl.: *Petru a sosit acasă* (Péter hazaérkezett). *Voi ați venit ieri* (Ti tegnap jöttetek). *Ioan va fi lăudat* (Jánost meg fogják dicsérni). *Maria a fost iubită* (Máriát szerették). — De ha az alany személye nincs meghatározva: az állítmány vagy többes harmadik személybe jön, vagy a szenvedő alak egyes szám harmadik személyébe, pl.: *L'au cunoscut* (Ösmerték). *Se vorbește, că...* (Beszélük, hogy...) Szólás-mondásokban az egyes szám második személyét, ritkán a többes szám első szemé-

lyét használjuk, pl.: *Cinstește pre tatăl teu și pre mamă-ta* (Tiszteld atyádat és anyádat). *Să lăsăm glumele!* (Hagyjuk a tréfát!) — 2. Az állitmányi melléknév (*participium*), névmás és a számnév alanyával nemben, számban és esetben egyezik meg. Pl.: *Voi sunteți sálitori* (Ti igyekvők vagytok). *Muierile sunt multe* (Az asszonyok sokan vannak). *Boul este al meu* (Az ökör az enyém). — 3. Az állitmányi főnév az alannyal számban egyezik meg, sőt ha külön nemi alakja van, nemben is; pl.: *Bravi soldați veți fi* (Derék katonák lesztek). *Regele Ungariei este Francisc Iosif I.; regină a fost Elisaveta* (Magyarország királya I. Ferenc József; királynő Erzsébet volt). — 4. Midőn az alany többes számu tulajdonnév: a kapcsoló-ige többes számba, az állitmányi főnév pedig egyes számba teendő, pl.: *Bucureștii sunt Capitala României* (Bukarest Románia székesfővárosa). *Carpații sunt frumoși* (A Kárpátok szépek). — 5. Az udvarias kifejezések után az állitmányi ige a kifejezés névmásához igazodik, pl.: *Domnia-ta ești acasă?* (Ön itthon van?) *Domnia-Voastră sunteți bolnav?* (Uraságod beteg?)

II. Az állitmány igéje megjelöli a cselekvés idejét és módját. Megjegyzendő azonban, hogy: 1. Az indicativus jelen ideje elbeszéléseknél pótolja az egyszerű multidőt, mint történeti jelen (*prezent istoric*), pl.: *Odată numai me aflu singur* (Egyszer csak egyedül találom magamat). — 2. A jelentő mód jelen ideje pótol jövő időt is, ha a szövegből kétségtelenül megállapítható, hogy jövő idejű cselekvésről van szó, pl.: *Mâne te aștept* (Holnap várlak). — 3. A jövő idő és a felszólító mód jelen ideje igen gyakran parancsolást fejez ki, pl.: *Preste o oară vei veni* (Egy óra múlva el fogsz jönni). *Să cinstești pre tatăl teu și pre mamă-ta* (Tiszteld atyádat és anyádat). — 4. A parancsoló mód sokszor óhajt, kérést, buzdítást és tanácsot jelent, pl.: *Apără-mă de părașul meu!* (Ments meg az én vádlómtól!)

III. Szólás-mondásoknál sokszor ki szokták hagyni a kapcsoló-igét, pl.: *Copilul reu, blăstămul lui Dumnezeu* (A rossz gyermek Isten átka).

4. §. A jelző.

A jelző a jelzett dolognak milyenségét vagy mennyiségét határozza meg, vagy pedig azt mutatja, hogy valamely dolog kinek a birtoka? Van tehát melléknévi jelző (*attribut adiectival*) és birtokos jelző (*attribut posesiv*); az elsőnek kérdései: milyen? (*cum este?*), melyik? (*care?*), miféle? (*ce fel de?*), hány? (*cât?*); az utóbbié: a kié? a mié? (*al [a, ai, ale] cui?*)

I. A melléknév, névmás és számnév által kifejezett jelző a jelzett névvel nemben, számban és esetben egyezik meg; pl.: *Cei doi oameni rei au putut răzvrăti tot satul.* (Az a két rossz ember képes volt felbujtogatni az egész falut).

A főnév által kifejezett jelző előtt praepositio áll, leggyakrabban *de*. Pl.: *Un picur de apă!* (Egy csep vizet!) *Oamenii de preste deal sunt înalți* (A hegyen tuli emberek magasak). *Omul cu minte nu face așa* (Az okos ember nem így tesz). — Az ilyen jelzők anyagot, fajt, mértéket, célt vagy elnevezést jelentenek.

II. A praepositio nélküli főnévi jelzőt értelmezőnek (*apozitiune*) nevezzük; rendesen a név után áll, pl.: *Voi, mândria neamului, chemați sunteți a apăra patria* (Ti, a nemzet büszkesége, hivatva vagytok megvédeni a hazát).

Az értelmező mindig nominativusban marad, pl.: *După cuprinderea cetății Buda Turcii și-au pierdut domnia de preste Ungaria* (Buda várának elfoglalása után a törökök elvesztették Magyarország feletti uralmokat). *Numele lui Cristos, Răscumpărătorul lumii, a străbătut la toate neamurile* (Krisztusnak, a világ Megváltójának neve elhatott az összes nemzetekhez).

A több szavas értelmezőt két vessző közé kell tenni.

III. A birtokviszony jelölésére a genitívus szolgál, pl.: *Roata morii se învârteşte mereu* (A malom ke-reke folyton forog).

A birtokos jelzõt gyakran pótoljuk *de* praepositioval kapcsolt névvel, vagy infinitívussal, pl.: *În sămn de iubire îţi dau un portret* (Szeretetem jeléül adok egy fényképet). *Îmi vine dor de a merge acasă* (Vágyom haza menni).

5. §. Kiegészítő.

A kiegészítő (*complement*) az ige és a mel-léknév értelmének körülményesebb meghatározására szolgál. Van tárgykiegészítő (*complement direct*) és részes tárgy (*c. indirect*).

I. Tárgykiegészítõt az átható ige vonz; kérdései: kit? (*pre cine?*), mit? (*pre ce?*). Tárgykiegészítő lehet bármely főnév vagy főnév gyanánt használt beszéd-rész és kifejezés, valamint az ige infinitívusa, pl.: *În inima mea am ascuns cuvântul teu* (Szivembe rejtettem a te szavadat). *Te cunosc* (Ösmerlek). *Dumnezeu pre cei buni cu bine îi răsplăteşte*. (Az Isten a jókat jóval jutalmazza meg). *Nu ştii scrie?* (Nem tudsz írni?).

Néhány át nem ható ige is vesz fel tárgyat, ha ebbe az ige cselekvése is be van foglalva, pl.: *Mi-am trăit traiul* (Leéltem életemet).

Az ilyen igék: *a ruga* (kérni), *a învăţa* (tanítani), *a întreba* (kérdezni), *a sfătui* (tanácsolni) stb., két tárgyesetet is vonzanak, melyek közül egyik a vonatkozó személyé, másik a dologé, pl.: *Te voiu învăţa cinste* (Megtanítlak becsületre).

Sok ige úgy vonz két tárgyesetet, hogy az egyik az alanyhoz viszonyítva szenved, míg a másik az alany tulajdonságát jelzi, pl.: *Isus pre Petru l'a pus cap al Apostolilor* (Jézus Pétert az apostolok fejéve tette). Ilyen természetű igék: *a alege* (választani),

a *numi* (nevezni), a *chiema* (hívni), a *declara* (kijelenteni), a *socoti* (olybá venni), a *ținea* (tartani), a *ști* (tudni), stb.

A mennyiséget, árt és mértéket az ige accusativusba kívánja, pl.: *Călătoria m'a costat prea mult* (Utazásom nagyon sokba került).

II. A részes tárgyat dativussal, praepositios névvel és infinitivussal fejezhetjük ki; ezekre a kérdésekre felel: kinek? minek? (*cui?*); — kiről? miről? (*de cine? de ce? despre cine? despre ce?*), kinél? minél? kire? mire? (*la cine? la ce?*), ki által? mi által? (*prin cine? prin ce?*), kiben? miben? (*în cine? în ce?*), kivel? mivel? (*cu cine? cu ce?*), kitől? mitől? (*dela cine? dela ce?*) Pl.: *Prea cu greu credem celui sărac* (Nagyon nehezen hiszünk a szegénynek). *Toată ziua la tine m'am gândit* (Egész nap rád gondoltam). *Nu te temi a pleca singur?* (Nem félsz magadban elindulni?).

Ha a névnek nincsen dativusa, azt *la* praepositioval fejezzük ki, pl.: *Să se dea de știre la tot poporul* (Adassék hírül az egész népnek). Sőt néha a szebb hangzás kedvéért ott is *la*-val pótoljuk a dativust, a hol esettel lehet élni, pl.: *Corb la corb nu scoate ochiul* (Holló a hollónak nem vágja ki a szemét). *La vitele voastre nu le trebuie de beut?* (A ti barmaitoknak nem kell inni?)

A hangsúlytalan személyes névmás első és néha második személyének dativusa gyakran azt fejezi ki, hogy a beszélőnek nincs ugyan cselekvő része a dologban, de helyesli azt, pl.: *Și mi-l bătură cum se cade* (És elverték, a hogy illik).

6. §. Körülményhatározók.

A körülményhatározók (*determinatiunile circumstanțiale*) a cselekvés idejét, módját, okát és helyét határozzák meg.

I. Az **időt** (*timp*) így kérdezzük: mikor? (*când?*), mióta? (*de când?*), meddig? (*până când?* *cât timp?*). Pl.: *Chiar azi am sosit* (Épen ma érkeztem).

Erre a kérdésre *cât timp?* (mennyi ideig?) a főnév artículus nélkül tiszta accusativusba tételük, pl.: *Tri zile și tri nopți am călătorit* (Három nap és három éjjel utaztam).

A napok, évszakok nevei, valamint a következő főnevek: *an* (év), *lună* (hónap), *zi* (nap), *noapte* (éjszaka), *seară* (este) és *dimineață* (reggel), ha az idő nincsen pontosan meghatározva: mikor? (*când?*) kérdésre articulussal tiszta accusativusba tendőik, pl.: *Frunzele arborilor pică toamna* (A fák levelei ősszel hullanak le); ha az idő pontosan van meghatározva, a napok neveit kivéve, a feleletet *la* vagy *în* praepositioval és artículus nélkül kell szerkeszteni, pl.: *La toamnă voi să dădă pomi*. (Ősszel gyümölcsfákat fogok ültetni). — A napok nevei [mikor? (*când?*) kérdésre] accusativusban articulussal a bizonyos napokon szokásos cselekvést, artículus nélkül a pontosan meghatározott időt, határozatlan articulussal és praepositioval az egyszer történő cselekvés pontosan meg nem határozott idejét jelzik. Pl.: *Luna mergem la via* (Hétfőnként a szőlőbe megyünk). *Măști nu voi să facă* (Kedden nem leszek otthon). *Într-o miercuri l-am văzut mai pre urmă* (Egy szerda napon láttam őt utoljára).

Pre (pe) praepositio az időt határozatlanabbá teszi, pl.: *Pre la vară te cercetez* (Nyár felé meg foglak látogatni).

II. A **mód** (*mod*) kérdései ezek: miképen? hogyan? (*cum?*), mily módon? (*în ce chip?*), pl.: *Reu cetății* (Rosszul olvastok).

A módhatározó jelzi: a) a cselekvés módját általában, pl.: *Râul curge spumegând* (A folyó habozva folyik); — b) az eszközt, pl.: *Cu peană scriem* (Tollal írunk); — c) a cselekvés mennyiségét és mértékét, pl.:

Am cetit foarte mult (Nagyon sokat olvastam); — d) a bizonyosság kisebb nagyobb fokát ily fajta kitételekkel: *de sigur* (bizonyára), *doară* (talán), *poate* (talán), *nu* (nem), *nici de cum* (semmiképen), *într' adevăr* (valóban), *abia* (alig), *nici* (sem), *cam* (körülbelül), *anevoie* (nehezen) stb. Pl.: *Abia pot grăi* (Alig tudok beszélni).

A tagadást legtöbbször kettős tagadással fejezzük ki, így: *nime nu* (senki sem), *nici decum nu* (semmiképen sem), *nu . . . nimic* (nem . . . semmit), *nici nu* (nem is), *nimic nu* (semmit sem) stb. Pl.: *Nu ştii chiar nimica* (Épen semmit sem tudsz).

III. Az **ok** (*cauză*) ezekre a kérdésekre felel: miért? (*pentru ce?*), mi okból? (*din ce cauză*), mily célból? (*cu ce scop?*) Pl.: *Şi acum tremur de frică* (Most is reszketek a félelemtől).

Az okhatározó jelzi: a) a cselekvés létrejöttének az okát, pl.: *Nu ştiu ce să me fac de ruşine* (Nem tudom mivé legyek a szégyentől); — b) a cselekvés végcélját, pl.: *Strânge pentru bătrîneţe* (Gyűjt öregsége idejére).

IV. A **hely** (*loc*) után így tudakozódunk: hol? (*unde?*), honnan? (*de unde?*), meddig? (*până unde?*), merre? (*în cătrău?*) Pl.: *Demineaţă cu toţii să fim la biserică* (Reggel mindnyájan a templomban legyünk).

Pre (*pe*) praepositio a helyet szélesíti. Pl.: *Aceşti oameni au venit de pre la Cluj* (Ezek az emberek Kolozsvár környékéről jöttek).

7. §. Szórend.

I. Az **egyeses szórend** (*topică directă*) szabályai a következők:

1. Az alany megelőzi az állítmányt, pl.: *Câinele latră* (A kutya ugat).

2. A jelző követi a jelzett szót, pl.: *Oameni mulți vor fi de față* (Sok ember lesz jelen).

3. Az állitmányi név a kapcsoló ige után áll, pl.: *Eminescu este poet vestit* (Eminescu híres költő).

4. A segédigék a főigék elé teendők, pl.: *Măne voi sosi* (Holnap meg fogok érkezni).

5. A kiegészítők és határozók a vonatkozott név után következnek, pl.: *Albina adună mierea din flori* (A méh virágokból gyűjti a mézet).

6. A dativus rendszerint megelőzi az accusativust, pl.: *Filozofii au adus lui Isus daruri* (A bölcsek Jézusnak ajándékokat hoztak).

7. A praepositioval kifejezett részes tárgy sem tárgykiegészítőt, sem dativust nem előz meg, pl.: *L'am văzut pre Ioan în grădină* (Jánost a kertben láttam).

8. A hangsúlytalan személyes névmást az ige elé kell tenni, pl.: *Și nu ne duce în ispită* (És ne vigy minket a kísértetbe). A nőnemű accusativus „o” alakja megelőzheti vagy követheti az igét, pl.: *Am lăsat-o de mână* = *O am lăsat de mână* (Elengedtem a kezét). — Az igenlő parancsolásnál és a gerundiumnál a hangsúlytalan személyes névmás az ige után következik, pl.: *Du-te de aci* (Menj el innen). *M'am mirat auzindu-te vorbind* (Csodálkoztam, hogy hallottalak beszélni).

9. Ha a mondatban kiegészítő és határozó is van, közvetlen az ige után bármelyik tehető, pl.: *Am aflat un inel pe stradă* = *Am aflat pe stradă un inel* (Az utcán találtam egy gyűrűt). Némely módhatározó szó azonban, mint: *și* (és, is), *nu* (nem), *tocmai* (épen), *nici* (sem), *cam* (mintegy), *chiar* (épen), *mai* (még), stb. közvetlen az előtt a szó előtt áll, a melyre vonatkozik, pl.: *Chiar azi un an am fost morbos* (Épen ma egy éve beteg voltam).

10. A kérdő és határozatlan névmás, a tő és határozatlan számnév, és a praepositio mindig a vonatkozott szó előtt áll, pl.: *Puțin timp pot sta la voi* (Kevés ideig maradhatok nálatok).

II. Ha a mondat valamely mellék részét különösen ki akarjuk emelni, az adott szabályoktól eltérve, ezzel kezdjük a mondatot; ez a **fordított szórend** (*topică inversă*). Pl.: *Pre cei rei cu reu îi va pierde Domnul* (A gonoszokat rosszal fogja elveszíteni az Úr).

Fordított szórendet gyakran használnak a költők, pl.: *Lumina e mai caldă, și'n inimă pătrunde* (A világosság melegebb és a szívbe hatol. *Alexandru*); de előfordul az óhajtó és a föltételes mondatokban is, pl.: *Apoi să vii la noi cât de des* (Aztán jöjj el hozzánk mentül gyakrabban).

A parancsoló és kérdő mondatok szórendje mindig fordított, pl.: *Cară-te dinaintea mea!* (Hord el magad előlem!) *Unde te voi afla?* (Hol foglak találni?)

MÁSODIK FEJEZET.

8. §. Az összetett mondatokról.

A mondatokat össze lehet tenni csupa önálló értelemmel bíró főmondatokból (*propozițiuni principale*), mikor is a mondatok mellérendeltek (*coordinate*), pl.: *Am fost la voi și am citit epistoala* (Voltam nálatok, és elolvastam a levelet); összetehetők azonban egy (esetleg több) főmondatból, melynek egy (esetleg több) önálló értelem nélküli mellékmondat (*pr. secundare*) van alárendelve (*subordinate*), pl.: *Nici n'am crezut, că poți fi atât de reu* (Nem is hittem, hogy ilyen rossz lehetsz).

Az alárendelt mondatnak is lehetnek alárendelt mondatai.

Az összetett mondatok részeit. kötőszavakkal, vagy vonatkozó névmásokkal kapcsoljuk egymáshoz. A kötőszó rendszerint kezdi azt a mondatot, a melyet a másikhoz kapcsol, s csak ritka esetben második, esetleg harmadik szava annak, pl.: *Zici, că mi-ai trimis*

vorbă ; eu însă nu știu de nimic (Azt monddod, hogy üzen-tél; pedig én semmiről sem tudok). Némelykor meg kötőszó nélkül is kapcsolunk mondatokat, pl.: *Apa trece, pietrile rămân* (A víz elhalad, a kövek meg-maradnak).

Az összetett mondat részeit vesszővel, ritkán pontos vesszővel választjuk el; a *și* (és, is) és *să* (hogy) kötőszavak elé azonban semmit sem kell tenni.

9. §. Mellérendelt mondatok.

I. A **kapcsoló mondatok** (*propozițiuni copulative*) az egymást követő és összetartozó gondol-atokat csoportosítják egy mondattá. Kötőszavai: *și* (és), *și . . . și* (is . . . is), *nici* (sem), *nici . . . nici* (sem . . . sem), *parte . . . parte* (résztint . . . résztint), *când . . . când* (mikor . . . mikor), *pre de o parte . . . pre de altă parte* (egy részről . . . más részről), *atât . . . cât și* (úgy, . . . mint). Pl.: *Când râdea, când plângea* (Majd kacagott, majd sírt).

Történetek elsorolásánál ezeket a kifejezéseket használjuk: *întâiu* (először), *dup'aceea* (ezután), *mai departe* (továbbá), *apoi* (majd), *pre urmă* (végül).

A *și* kötőszó, ha több mellérendelt mondatot kapcsol, csak egyszer, az utolsó elé, teendő ki.

II. Az **elválasztó mondatok** (*prop. disiunctive*) két olyan gondolatot kapcsolnak, melyek közül csak az egyiknek megtörténte kívánatos. Kötőszavai: *sau* (vagy), *ori* (vagy), *sau . . . sau* (vagy . . . vagy), *ori . . . ori* (vagy . . . vagy), *fie că . . . fie că* (akár . . . akár). Pl.: *Vorbește, ori nu-ți umble gura* (Beszélj, vagy ne járjon a szád).

III. Az **ellentétes mondatok** (*prop. adverza-tive*) két gondolatot állítanak egymással szembe. Kötőszavai: *dar* (azért), *însă* (de, hanem), *iar* (pedig, mégis), *ci* (hanem), *totuș* (mégis), *din contră* (ellen-

kezőleg), *cu toate aceste* (mindamellett), *pânăcând* (mig), *numai* (csak), *nu numai . . . ci și* (nem csak . . . hanem is). Pl.: *Pocăiește-te; căci să fii ori cât de păcătos, totuș te va ierta Dumnezeu* (Tartsál bűnbánatot; mert légy akár milyen bűnös, mégis meg fog bocsátani neked az Isten).

Néha *și* is köt ellentétes gondolatokat, pl.: *M'ai întrebat și nu mi-ai primit sfatul* (Megkérdezte és nem fogadtad el a tanácsomat).

IV. **A következő mondatok** (*prop. concluzive*) két gondolatot kapcsolnak, melyek közül egyik a másiknak eredménye. Kötőszavai: *deci* (tehát), *așadar* (így tehát), *astfel* (ilyen módon), *dreptaceea* (tehát), *prin urmare* (következésképen), *pentru aceea, de aceea* (azért). Pl.: *N'ai învățat, prin urmare nici nu știi lecțiunea* (Nem tanultál, következésképen nem is tudod a leckét).

10. §. Összevont mondatok.

A közös alanyval, vagy közös állítmánnyal bíró mellérendelt mondatokat, a következő szabályoknak szem előtt tartásával, összevonjuk, illetőleg a közös alanyt vagy állítmányt csak egyszer teszszük ki.

A több alanynak közös állítmánya többes számba jön, pl.: *Ioan, Petru și Paul sunt buni* (János, Péter és Pál jó). — Ha az alanyok különböző személyűek, az állítmány az elsőbb személybe teendő, pl.: *Eu și Ștefan umblăm la școală* (Én és István iskolába járunk). *Tu și frate-teu veți merge acasă!* (Te és fivéred haza fogtok menni).

Ha a közös állítmány melléknév, névmás, szám-név, nemrehajló főnév, vagy pedig *sum* segédigével képezett szenvedő alaku ige: az egyeztetés nem szerint történik és pedig úgy, hogy ha a személyt jelentő alanyok közül csak egy is hímnemű, az állítmány hímnembe jön; dolog neveknél az állítmányhoz leg-

közelebb álló alany neme az irányadó, pl.: *Georgiu și Claudia sunt diligenți* (György és Klaudia szorgalmas).
Boul și vaca sunt grase = *Vaca și boul sunt grași*
 (A tehén és az ökör kövér).

11. §. Alárendelt mondatok.

Az alárendelt mondatok a fő- (esetleg a mellék-) mondat alanyát, állítmányát, tárgyát, jelzőjét vagy körülményhatározóját pótló mellékmondatok.

I. **Az alanyi mellékmondat** (*prop. subiectivă*) kötőszavai: *ca să* (hogy), *că* (hogy), *dacă* (ha), *când* (mikor), *unde* (hol); kezdődnek még *cine* (ki), *ce* (mi), *cel c.* (az a ki), *care* (aki, ami) vonatkozó névmásokkal is. Pl.: *Cine nu poate fugi să stea locului* (Aki nem bír futni, az álljon egy helyen).

A *ca* kötőszó néha el is marad, de azért a mellékmondatot fölszólító móddal szerkesztjük, pl.: *Îmi vine să plâng* (Jön, hogy sirjak.)

Különösen egyszemélyű igék és kifejezések után kell az alanyt mellékmondatokkal pótolni, pl.: *Mi se pare, că l'am văzut* (Ugy rémlik, hogy láttam őt).

II. **Az állítmányi mellékmondat** (*prop. predicativă*) azt mutatja, hogy mi, vagy hogy milyen az alany? Pl.: *Doamne! Tu ești cel-ce ai zidit ceriul și pământul.* (Uram! Te vagy, aki az eget és a földet teremtetted.)

III. **A tárgyi mellékmondat** (*prop. obiectivă*) kötőszavai: *că* (hogy) jelentő móddal és optativussal, *ca* (hogy) fölszólító móddal, *dacă* (ha vajjon); kezdődhetnek vonatkozó névmással is, pl.: *N'am știut, că te vatăm cu vorba aceasta* (Nem tudtam, hogy ezzel a szóval megsértlek). *Nu credem celui ce mințește* (Nem hiszünk annak, a ki hazudik).

A *că* illetőleg a *ca* kötőszó gyakran elmarad, pl.: *Nu vreau să te văd* (Nem akarom, hogy lássalak).

IV. **A jelzői mellékmondat** (*prop. atributivă*) bevezető szavai: *care* (a ki, a mely), *cel ce* (az aki), *ce*

(a mi), *cât* (hány) vagy: *cum* (a minő), *când* (a mikor), *unde* (a hol), *că* (hogy), *ca să* (hogy), pl.: *Băiatul, care nu ascultă de părinți, merită pedeapsă* (Az a gyermek, a ki nem hallgat a szüleire, büntetést érdemel).

V. Határozói mellékmondatok (*prop. circumstantiale*):

a) Az időhatározói mellékmondatok bevezető szavai: *când* (a mikor), *decând* (a mióta), *după ce* (miután), *îndată ce* (azonnal hogy), *până când* (a meddig), *până ce* (a meddig), *până* (mig), *înainte de ce* (mielőtt), *cum* (a hogy), *cât timp* (a mennyi ideig), *cât* (a mig), *pre când* (a mikorra), *dacă* (ha, miután) stb. Ezek a szavak kifejezik azt is, hogy a mellékmondat cselekménye egy időben történik-e a főmondat cselekményével, vagy pedig megelőzi, illetőleg követi-e? Pl.: *Până când nu m'am mutat la oraș, mi-a mers bine* (A mig városba nem költöztem, jól ment a dolgom).

b) A módhatározói mellékmondatok kötőszavai: következtetők *incât* (hogy), *cât* (hogy), *de* (hogy), *că* (hogy), melyeknek a főmondatban gyakran *așa de ...*, *atât de ...* (annyira) felel meg, pl.: *Atât de pușin a stat trenul, încât abia l'am văzut* (Oly keveset állott a vonat, hogy alig láthattam őt); — összehasonlító *ca* (mint), *ca și* (mint), *decât* (mint), *cum* (a mint), *precum* (a mint), *după cum* (a hogy), *decum* (mint a hogy), *ca și cum* (a mint), *ca și când* (mintha), *cât* (a meddig), *cu cât* (a mennyivel), *de ce* (mentül inkább), melyeknek a főmondatban *așa* (ugy), *chiar așa* (épen ugy), *tocmai așa* (épen ugy) felel meg; *cu cât*-nak megfelelő kitétele *cu atât*; pl.: *Cu cât călătorești mai mult, cu atâta te cultivezi mai tare* (A mennyivel többet utazol, annyival jobban művelődöl).

c) Az okhatározói mellékmondatokat így vezetjük be: a cselekvés okát jelölik *pentru că* (mert), *fiind că* (mivel), *de oarece* (mivel, mert), *căci* (mert), *că* (mert), pl.: *Nu sta, că vei prinde rădăcină* (Ne állj, mert gyökeret versz); — célt jelölők: *ca să* (hogy),

să (hogy), *pentru ca să* (azért, hogy) fölszólító móddal, és *de* (hogy) jelentő móddal, pl.: *De aceea ți-am povestit atâtea, ca să cunoști bine lucrul* (Azért beszéltem el oly sok mindent, hogy a dolgot jól ismerd).

Ide sorolandók a föltételes mellékmondatok (*prop. conditionale*), melyeknek cselekvésétől van függvé téve a főmondat cselekvése. Kötőszavai: *dacă* (ha), *de* (ha), *de cumva* (ha), *când* (hogyha), *la caz când* (arra az esetre, ha), pl.: *Dacă ai cetit cartea aceasta spune-mi conținutul* (Hogyha elolvastad ezt a könyvet, mondd el nekem a tartalmát). — Ide tartoznak még a megengedő mellékmondatok (*prop. concessive*); ezeket ilyen szavakkal vezetjük be: *de și* (habár), *cu toate că* (mindamellett, hogy), *măcar că* (habár), *chiar dacă* (éppen ha), *chiar să* (éppen hogyha, még ha), *ori cine* (akárki), *ori cum* (akár hogy), *ori ce* (akár mi), *ori cât* (akármennyi), *fie* (legyen), *de . . . și* (még ha), pl.: *Chiar să nu voiască, trebuie să me asculte* (Még ha nem is akarná, kell, hogy meghallgasson).

d) A helyhatározói mellékmondatok bevezető szavai: *unde* (a hol), *de unde* (a honnan), *până unde* (a meddig), *în cătrău* (a merre), *ori unde* (bárhol) stb., vagy pedig ily kifejezések: *în care parte* (a mely részen), *în care loc* (amely helyen), melyeknek a főmondatban *acolo* (ott), *de acolo* (onnan), *până acolo* (addig) stb. felel meg, pl.: *Să tot mergi, până unde este o crepătură în stâncă* (Mindig menj, a mig a sziklában egy hasadék van).

12. §. Az összetett mondatok sorrendje.

A mellérendelt mondatok olyan sorrendben követik egymást, a minőt a gondolatok természete kíván meg.

Az alárendelt mondat rendesen követi azt a mondatot, a melynek alá van rendelve. Pl.: *Nu întâleg,*

de ce n'ai venit îndată, când te-am chemat (Nem értem, miért nem jöttél azonnal, a mikor szólítottalak).

Az alanyi mellékmondat gyakran megelőzi azt a mondatot, a melynek alanyát pótolja, pl.: *Cine nu ştie de mătasă, se îndestuleşte cu cânepă* (A ki nem tud a selyemről, megelégszik a kenderrel).

Midőn *cu cât...cu atât* bevezető szavakkal történik az összehasonlítás, a mellékmondat megelőzi a főmondatot, pl.: *Cu cât te arăţi mai mare, cu atâtă eşti mai mic* (A mennyivel nagyobbnak mutatod magadat, annnyival kisebb vagy).

A jelzői mellékmondat az után a szó után áll, a melyet körül ír, pl.: *Femeia, care stă la poartă, vre să vorbească cu Măria Sa.* (Az az asszony, a ki a kapunál áll, beszélni akar a Nagyságos Urral).

A határozói mellékmondat sokszor a főmondatba van beékelve, pl.: *Pretinul nostru, după ce şi-a gătat lucrul, a mers la preumblare.* (Barátunk, miután befejezte a dolgát, sétálni ment).

13. §. Oratio recta et obliqua.

I. Midőn valakinek szavait változtatás nélkül idézzük: a főmondat után kettős pontot, az idézet elejére és végére pedig idéző jelt teszünk. Az ilyen idézet *oratio recta* (*vorbire directă*). Pl.: *Sfântul Ioan a zis: „Pruncuţilor, iubiţi-ve unul pre altul!”* (Szent János azt mondta: „Fiaiskáim, szeressétek egymást!”) A főmondat egyébként követheti az idézetet, sőt abba bele is ékelhető; a főmondatot az idézettől nyugjellel választjuk el. Pl.: *„Pruncuţilor, iubiţi-ve unul pre altul” — a zis Sfântul Ioan. „Pruncuţilor, — a zis S. Ioan — iubiţi-ve unul pre altul!”*

II. Idézhetjük másnak a szavait, mint *oratio obliqua* (*vorbire indirectă*), tárgyi mellékmondat alakjában is. T. i. az idézet alanyát és az esetleges birtokos

névmást harmadik személyüvé, az esetleges parancsolást felszólító móddá tesszük. Pl.: *Am auzit cum zise: „Scumpul meu frate, fi bun.“* (Hallottam a mint mondta: „Drága fivérem, légy jó“). *Am auzit cum zise, ca scumpul seu frate să fie bun.* (Hallottam a mint mondta, hogy drága fivére jó legyen). Ha pedig a főmondat alanya az, a kinek szavait idézzük, a mellékmondat alanya első személyü lesz. Pl.: *Fratele ne-a spus: „Mergeți la școală și învățați“.* (Fivérünk azt mondta: „Menjetek iskolába és tanuljatok“). *Fratele ne-a spus, ca să mergem la școală și să învățăm.* (Fivérünk azt mondta, hogy menjünk iskolába és tanuljunk).

14. §. A kérdő mondatok.

A kérdést fel lehet tenni főmondat, vagy mellékmondat alakjában. A kérdő főmondat után kérdőjelt kell tenni, míg a kérdő mellékmondat után csak akkor, ha a főmondat is kérdez, pl.: *De unde vii?* (Honnan jössz?) *Te rog, spune-mi, unde vei pretrece ziua de mâni.* (Kérlek, mondd, hol fogod tölteni a holnapot?). *Ști-mi-ai spune ce figură este cercul?* (Meg tudnád mondani, hogy miféle idom a kör?).

Fordítási gyakorlatok.

ELSŐ RÉSZ.

(Románból magyarra).

1.

Casa mea ¹ este ² înaltă. Tabla Mariei e ³ neagră. Zilele sunt ⁴ scurte, iar nopțile sunt lungi. Domnișoara e sora Augustei. Vaca bună este și ⁵ frumoasă. Sora vecinei este fată tineră. Grădina ta ⁶ este plină de tufe ⁷; în a mea ⁸ sunt gropi afunde. Masa cea rotundă nu este în casă, ⁹ ci afară. Pălăria ta este frumoasă, haina însă nu. Oalele și glăjile sunt unelte de lipsă. ¹⁰ Găinile au ¹¹ aripi și numai doae ¹² picioare. ¹³ Stelele sunt frumoase. Eu ¹⁴ am ¹⁵ haine scumpe.

¹ enyém; ² este = van, állítmányi segédige; nem fordítandó; ³ e = este (van); ⁴ sunt = vannak, állitm. segédige; ⁵ is; ⁶ tied; ⁷ de tufe = bokorral; ⁸ t. i. grădină; ⁹ în casă = a házban; ¹⁰ de lipsă = szükséges; ¹¹ au = birnak, van nekik; ¹² kettő; ¹³ többes szám; ¹⁴ én; ¹⁵ am = van nekem.

2.

Bărbatul sârguincios multă grijă are. ¹ N'am ² nici pere, n'am nici mere. Regii au mulți conzilierii. Vecinul e bogat. Trupul nostru ³ e muritor, ⁴ dar ⁵ sufletul este nemuritor. ⁶ În câmp sunt multe drumuri.

Soldatul are un cal frumos și scump. Soldații sunt oameni curagioși.⁷ Eu sum calfă de zidar.⁸ Viitorul e al omului sâltor,⁹ pentru că sâlința¹⁰ este mama norocului. Grădinarul are mulți pomi, dar încă nu toți sunt și roditori.¹¹ Fructele pomilor sunt plăcute. Dumnezeu este Tata tuturor¹² oamenilor.¹³ Vaca este animal de casă.¹⁴

¹ a r e = van neki; ² n 'a m = n u a m; ³ mienk; ⁴ halandó; ⁵ ellenben, míg; ⁶ halhatatlan; ⁷ c u r a g i o s, = bátor; ⁸ d e z i d a r = kőművesi, kőműves; ⁹ szorgalmas; ¹⁰ a szorgalom; ¹¹ r o d i t o r = termő; ¹² t o t tőbbes hn. gen.; ¹³ o m t b. gen.; ¹⁴ d e c a s ă = házi.

3.

Regele nostru are un duce vestit. Ducele bun e noroc mare pentru¹ rege. Laptele este hrana cea mai bună a copiilor. Fruntea înaltă este sămnu minții agere. Glumele nevinovate² sunt ca³ sarea în bucate.⁴ Cănele este animal de casă; când însă e turbat,⁵ este periculos foarte.⁶ Iubirea mamei n'are margini. Floarea frumoasă nu totdeauna are și miros bun. Lucrul este izvorul vârtuții. Vulpea este cea mai vicleana⁷ dintre⁸ animale.

¹ nézve; ² n e v i n o v a t = ártatlan; ³ mint; ⁴ az ételben; ⁵ dühödt; ⁶ nagyon; ⁷ c e a m a i v i c l e a n ă = a legravaszabb; ⁸ közül.

4. Familia.

Tata și mama sunt părinții mei. Părinții împreună¹ cu copiii lor fac² o familie. În unele³ familii se mai⁴ află⁵ și câte⁶ un moș⁷ sau o bunică, un unchiu sau o mătușă, ori⁸ și alte rude sau neamuri.

Părinții ne dau⁹ de mâncare,¹⁰ haine și tot ce ne trebuie. Tot ei¹¹ ne trimit la¹² școală, ca¹³ să învățăm carte, și să ne facem¹⁴ oameni cu minte,¹⁵ buni și de omenie.¹⁶

Părinții ne fac dară ¹⁷ mult bine. De aceea ¹⁸ în toată viața îi vom iubi și cinsti, îi vom asculta și ne vom supune lor.

¹ együtt; ² tesznek; ³ némely; ⁴ még; ⁵ se află = található, van; ⁶ câte un = egy-egy; câte doi = két-két; ⁷ nagyapa; ⁸ vagy; ⁹ ne dau = adnak nekünk; ¹⁰ de mâncare = enni, enni való; ¹¹ tot ei = ugyancsak ök; ¹² -ba; ¹³ hogy; ¹⁴ legyünk, váljunk ¹⁵ cu minte = eszes; ¹⁶ de omenie = becsületes, tisztességes; ¹⁷ tehát; ¹⁸ de aceea = azért.

5. Proverbe.

Cine aleargă după doi iepuri, nu prinde nici unul. Lupul își lapădă părul, dar năravul ba. Corb la corb ¹ nu scoate ochii. Toți copacii ² înfloresc, dar mulți din ei ³ nu rodesc. Nici o pădure fără uscătură. Bate fierul până este cald Aurul în foc se lămurește; pretinul la năcaz ⁴ se cunoaște. Stringe ⁵ bani albi pentru ⁶ zile negre. Nu fi scump la tărițe și ieftin la fărină. Apa curgătoare e proaspătă totdeauna; aceea care stă multă vreme la un loc: ⁷ se strică. Omul stătornic nu se clătină ⁸ de ori ce vânt. Soarele de și ⁹ e soare, nu poate încălzi lumea toată. Nici o zi să nu treacă, ¹⁰ în care să nu faci ceva bine pentru tine ¹¹ sau pentru alții. Nu lăsa pre mâne ¹² ce poți face azi. Până ¹³ nu vine primăvara, nu poate veni ¹⁴ vara. Tot începutul este greu. Pre omul reu îl înșamnă ¹⁵ Dumnezeu. Lenea este începutul reuțăților. Capul plecat nu-l ¹⁶ taie sabia. Și merele frumoase pot să fie vermi-noase. Scumpul mult pierde, leneșul mult aleargă. Vorba multă-i ¹⁷ sărăcie.

¹ la corb = hollónak; ² copac = fa, élőfa; ³ din ei = közülök; ⁴ la năcaz = baj idején; ⁵ gyűjt; ⁶ számára; ⁷ la un loc = egy helyen; ⁸ me clătin = megingok; ⁹ de și = habár; ¹⁰ trec =

elmulok; ¹¹ pentru tine = magadnak; ¹² pre m â n e = holnapra; ¹³ mig; ¹⁴ pot veni = jöhetek; ¹⁵ în s ă m n e z = megjegyzek; ¹⁶ n u - l = n u î l; ¹⁷ m u l t ă - i = m u l t ă e s t e .

6. Casa cea mai înaltă din lume.

În orașele cele mari din America intravilanele ¹ sunt scumpe preste măsură, ba chiar fabulos. Aceasta este cauza, că în New-York și în Chicago casele se zidesc cu câte 10, ori și mai multe rădicături.²

Casa cea mai înaltă din toată lumea este „Park-Row“ din New-York, care s'a terminat ³ în anul 1898.

Ca să ve închipuiți ce monstru de zidire ⁴ este aceasta casă, iată câțiva numeri: Zidul cuprinde loc de 15.000 de urme ⁵ engleze ⁶ pătrate; ⁷ înălțimea-i este de 380 de urme, iar în pământ are 54 de urme; împreună cu stindardul din culme zidul este de 501 de urme; cuprinsul din lăuntru ⁸ e aproape de 4 milioane de urme cubice; ⁹ greutatea materiilor folosite la zidire urcă la ¹⁰ 20.000 de tone, ¹¹ din cari singur oțălul cântărește la ¹² 800 de tone. Zidul la capete are 27, apoi 28, și la mijloc 29 de rădicături cu 950 de chilioi și 2095 de ferestri. De regulă ¹³ preste 4000 de oameni locuiesc în aceasta casă, chiar câți ar forma o comună mare. De sine ¹⁴ se înțelege, că proprietarul s'a îngrijit bine și de comoditatea ¹⁵ locuitorilor sei, căci pentru urcarea la etaje ¹⁶ sunt mai multe mecanizme ¹⁷ (lifturi), apoi pentru petrecere ¹⁸ sunt saloane ¹⁹ comune cu ziare, ²⁰ precum și ospătării.²¹

Este întrebare numai, ²² că un cutremur de pământ ²³ n'ar răsturna oare colosul ²⁴ acesta, și n'ar îngropa sub ruinele sale cele 4000 de locuitori?

¹ intravilan = telek; ² rădicătură = etaj = emelet; ³ terminiez = befejezek; ⁴ monstru de zidire = szörny épület; ⁵ láb; ⁶ englez = angol; ⁷ pătrat = négyzet; ⁸ cuprinsul din

lăuntru = belső térfogat; ⁹ cubic = köb; ¹⁰ urcă la... = felmegy; ¹¹ tonna; ¹² la = körülbelül; ¹³ de regulă = rendszerint; ¹⁴ de sine = magától; ¹⁵ kényelem; ¹⁶ az emeletekre való felmászás céljából; ¹⁷ gépezet; ¹⁸ szórakozás; ¹⁹ salon = terem; ²⁰ ujság; ²¹ vendéglő; ²² csak; ²³ cutremur de pământ = földrengés; ²⁴ óriás, szörny.

7. Biserica sfântului Petru.

Din ori care ¹ parte să ne apropiem ² de Roma, cetatea cea vecinică, vom observa îndată biserica pompoasă a sfântului Petru, de oarece se ridică ³ preste ⁴ toate zidurile cu cupola ⁵ sa măreață. Streinul nici nu se depărtează până n'a intrat odată ⁶ în aceasta biserică.

Ideea ⁷ de a zidi ⁸ o biserică ca aceasta s'a născut în capul Pontificelui Iuliu II, carele mănecând ⁹ din acel principiu, că Roma este centrul lumii catolice, a provocat pre creștinii lumii întregi, ca să adune daruri spre a zidi ¹⁰ la Roma o biserică, care să fie astfel a catolicilor din toată lumea.

Biserica s'a rădicat în acel loc, unde a suferit martiriu sfântul Petru, căpetenia Apostolilor. Înaintea bisericii este un spațiu mare încunjurat cu doaua coridoare de colonne.¹¹ Trecând preste acest spațiu sosim la intrarea ¹² principală,¹³ care stă la o înălțime de mai multe trepte. Deacă am intrat în biserică este cu neputință ¹⁴ să nu ne surprindă priveliștea ce ni se îmbie,¹⁵ căci așa ceva ¹⁶ numai geniul inspirat ¹⁷ de credință neclătită a fost în stare ¹⁸ să producă.

Internul bisericii este atât de mare, că a încunjura odată păreții, însămnează a face cale mai bine de un Kilometru; ea este destinată pentru¹⁹ 80 de mii de oameni, dar la sărbători mari întră ²⁰ și 100 de mii. Sunt într'însa ²¹ 748 de colonne, 389 de statue, și 30 de altare; are 290 de ferestri. Este lungă de 187 de metri, iar cupola-i ²² măreață este de 104 de metri înaltă.

În naia din mijloc spre ²³ intrare este mormântul întâiului Pontifice, al Sfântului Petru, la care este scobori ²⁴ câteva scări. Aproape de mormânt spre dreapta ²⁵ lângă o columnă este așezată statua din bronz de o mărime colosală a Sfântului Petru șezând pe tron. Asupra mormântului pre columne de piatră stă altarul principal, la care eschiziv ²⁶ numai Pontificele celebrează ²⁷ Liturgie, și încă ²⁸ cu fața întorcându-se către popor, ca în timpurile vechi.

Icoanele minunate de pre păreți nu sunt zugrăvite, ci compuse ²⁹ din petricele ³⁰ micuțe colorate, ³¹ va să zică ³² sunt lucrări ³³ de mozaic.

Cam 150 de Pontifici sunt înmormântați în aceasta Biserică, ce mărturisesc tăblile de marmură așezate în păreți jur împrejur.

Pre scurt: ³⁴ Biserica Sfântului Petru este atât de pompoasă, și are dimensiuni ³⁵ atât de surprinzătoare, încât după părerea peregrinilor, deacă Roma nimic altceva de văzut ³⁶ n'ar avea, aceasta singură ar atrage mulțimea streinilor, cari vizitează Roma.

¹ oricare = bármelyik; ² me apropiez = közeledem; ³ me ridic = kiemelkedem; ⁴ felett; ⁵ kupola; ⁶ egyszer, előbb; ⁷ idee = eszme; ⁸ de a zidi = építeni; ⁹ a mâneca = kiindulni; ¹⁰ hogy épít-senek; ¹¹ de columne = oszlopokból való; ¹² bejáró, kapu; ¹³ fő; ¹⁴ este cu neputință = lehetetlen; ¹⁵ me îmbiu = kínálkozom; ¹⁶ așa ceva = olyas-mi; ¹⁷ sugalmazott; ¹⁸ sum în stare să... = képes vagyok; ¹⁹ számára; ²⁰ belefér; ²¹ benne; ²² cupola-i = cupola ei; ²³ felé; ²⁴ este a scobori = le kell szállani; ²⁵ spre dreapta = jobbfelől; ²⁶ kizárólag; ²⁷ szolgál; ²⁸ és pedig; ²⁹ compun = összerakok; ³⁰ petricea = kövecske; ³¹ colorat = színes; ³² va să zică = vagyis; ³³ lucrare = munka, mű; ³⁴ pre scurt = röviden; ³⁵ dimenziune = méret; ³⁶ nimic altceva de văzut = semmi egyéb látni való.

MÁSODIK RÉSZ.

(Magyarból románra.)

1.

Az anya boldog¹; van neki egy² szép és egészséges³ lánya. A te⁴ nővéred nem olyan⁵ szorgalmas mint⁶ az enyém.⁷ A mi⁸ asztalunk egészen⁹ új.¹⁰ Ezek¹¹ a képek nem nagyon¹² szépek.¹³ Ott egy ragyogó¹⁴ csillag van. A hó nagyon¹⁵ fehér.¹⁶ Az ablakok üvegből¹⁷ vannak. Házunk mellett¹⁸ tágas¹⁹ kert van. A jó leány az anyának büszkesége. Szomszédnőnk²⁰ anyja öreg asszony. Nővéremnek sok diója van. Itt nincs kapu vagy ajtó? Anyámnak²¹ selyem²² ruhája van.

Jegyzet: Ha a mondat állítmánya nem ige, akkor az egyes számú alany után este (van), a többes számú után pedig sunt (vannak) ne maradjon el. — Az állítmány, és illetőleg az állítmányi segédige (este, sunt) az alany után álljon, de természetesen az alany jelzőit nem előzheti meg. Külömben a szórendi szabályokat lásd „Mondattan“ 7. §. — Egyeztetésről lásd „Alaktan“ 9. §. és „Mondattan“ 4. §. — Állítmány egyeztetés: „Mondattan“ 3. §.

¹fericit, nn.fericită; ²un nn.o; ³sănătoasă (nn); ⁴teu nn.ta; ⁵aşa de; ⁶ca; ⁷meu nn.mea; ⁸nostru nn.noastră; ⁹de tot; ¹⁰nou nn.noauă; ¹¹acest nn.aceasta; ¹²prea; ¹³frumos nn.frumoasă; ¹⁴strălucitor nn.strălucitoare; ¹⁵foarte; ¹⁶alb nn.albă; ¹⁷üvegből, üvegből való = de glajă; ¹⁸lângă acc.t.vonz; ¹⁹larg nn.largă; ²⁰vecină; ²¹a birtokos névmás elmaradhat; ²²selyem, selyemből való = de mătăsă.

2.

Ma olcsó a buza. A szegek és a tűk hegyesek! A gyűrű és a kocsik kereke hasonlóak.² A kanál, a kés és a villa, valamint³ a tányérok és a tálak evőeszközök.⁴ A tölgyfa és a diófa jó butorkészítésre.⁵ Anyámnak voltak⁶ a házban⁷ szekrényei,⁸ ággyai, képei és egyéb szükséges dolgai; a kertben pedig⁹ gyümölcsfái és igen sok¹⁰ zöldsége. A folyónak van jobb¹¹ és bal¹² partja. Ezek a szijak nem olcsók. A mesterség: arany¹³ eke. Ez az orvos igen tanult¹⁴ ember. A restség a szegénység anyja, míg a szorgalom és a takarékoság¹⁵ a gazdagodásnak¹⁶ forrása. A gyémánt a legdrágább kő. A barát olyan, mint a¹⁷ bor; a meny-nyivel¹⁸ régiebb, annyival¹⁹ jobb és drágább.

¹ascuțit; ²asemenea ragozhatlan; ³precum și; ⁴evőeszköz = unealtă de mâncat; ⁵butorkészítésre = spre pregătirea mobilelor; ⁶voltak = birt = a avut; ⁷-ban = în; ⁸szekrényei = szekrények; ⁹iar; ¹⁰igen sok = foarte mult; ¹¹de a dreapta (jobbról); ¹²de a stânga (balról); ¹³arany = aranyból való = de aur; ¹⁴învățat, iscusit; ¹⁵crutare; ¹⁶gazdagodás = îmbogățire; ¹⁷olyan, mint = așa, ca; ¹⁸cu cât; ¹⁹cu atât.

3.

Házamban több lakás¹ van; mindenik² csinos és világos. A virágnak hasznos³ a levegő és a világosság. A fehér liliom igen szép virág. Magyarország első⁴ királya szent István.⁵ A világ⁶ legnagyobb városának neve London; Páris a legműveltebb⁷ város. A tudós igazi barátja a könyv. A vallás nélküli⁸ ember valóságos⁹ állat, vagy talán még annál is¹⁰ rosszabb. Az ember vére piros; azonban¹¹ az állatoknak

van más színű¹² vére is. Az okos ember végcélja¹³ nem a has, hanem¹⁴ a boldog örök élet. A vár fala igen magas; talán a toronymál¹⁵ is magasabb. Az ember esze Isten ajándéka; az igazán eszes¹⁶ ember tehát nem önbizakodott.¹⁷

¹ többes számba teendő; ² fiicare; ³ folositor; ⁴ cel dintâiu; ⁵ Ștefan; ⁶ a világ(nak) = a világból = din lume; ⁷ művelt = cult; ⁸ fără; ⁹ adevărat; ¹⁰ annál is = și de cât acela; ¹¹ însă; ¹² más színű = de altă culoare; ¹³ scopul din urma; ¹⁴ ci; ¹⁵ a toronymál = mint a torony = decât turnul; ¹⁶ igazán eszes = adevărat cu minte, ¹⁷ încrezut.

4. Az adakozó gyermek.

Egy özvegy anyának volt egy jó kis fia,² a ki neki mindig csak örömet szerzett.³

Az anya egy napon⁴ beteg lett,⁵ és nem főzhetett⁶ semmit kis fiának, a ki a szomszéd falubajárt iskolába,⁷ honnan⁸ csak este⁹ jött haza. „Gyerme kem — így szólt az anya, mielőtt¹⁰ a fiu elindult volna — látod milyen¹¹ beteg vagyok; semmit sem tudtam¹² készíteni a számodra;¹³ itt van 10 fillér,¹⁴ végy¹⁵ magadnak kenyeret.“

A két falu között¹⁶, épen a kereszt előtt¹⁷, egy koldussal találkozott¹⁸ a kis fiu, a ki így¹⁹ szólította meg: „Nézd fiacskám milyen gyenge vagyok; két nap óta²⁰ semmit sem ettem.“ És a kis fiu, mintha²¹ a kereszten csüngő²² Jézus biztatta volna, neki adta a 10 fillért,²³ melyet²⁴ anyjától²⁵ kenyérre²⁶ kapott,²⁷ és boldog volt, hogy jót tehetett, pedig²⁸ egész nap²⁹ koplalt.³⁰

Mily³¹ nagy volt az öröme, midőn³² este anyja a kapuban tárt karokkal³³ várta! Mert³⁴ Jézus ugy³⁵ fizette meg jószívűségét,³⁶ hogy³⁷ anyja egészen³⁸ meggyógyult.

Jegyzet: A 4–7 gyakorlatoknál különösen figyelni kell a névmásokra és leginkább a személyes névmásokra. Lásd „Alaktan“ 10. §.

¹darnic; ²kis fiu = fucska = pruncuț; ³örömet szerezni = a face bucurie; ⁴egy napon = într'o zi uă; ⁵megbetegedett; ⁶főzhetek = pot fierbe; ⁷iskolába járni = a umbla la școală; ⁸de unde; ⁹sara; ¹⁰înainte de ce; ¹¹cât; ¹²tudok = képes vagyok = pot; ¹³neked; ¹⁴többes szám; ¹⁵venni = vásárolni = a cumpăra; ¹⁶între; ¹⁷înaintea, gen.-t vonz; ¹⁸acc.-sal; ¹⁹așa; ²⁰de; ²¹ca și când; ²²răstignit; ²³cei 10 fileri; ²⁴ce; ²⁵-tól = dela; ²⁶-re = pentru; ²⁷kapok = primesc; ²⁸de și; ²⁹egész nap = toată ziua; ³⁰koplalni = éhezni; ³¹cât de; ³²când; ³³tárt karokkal = cu brațele deschise; ³⁴căci; ³⁵așa; ³⁶bunătațe; ³⁷că; ³⁸deplin.

5. Az emberről.

Az ember két részből ² áll: halhatatlan ³ lélekből és halandó testből.

A lelket sem nem láthatjuk, sem nem hallhatjuk, sem nem tapinthatjuk.⁴ A lélekkel ⁵gondolkozunk, a lélekkel értjük ⁶ meg, a mi körülöttünk ⁷ történik; a lélek visszaemlékezik az elmúltakra,⁸ a lélek ítél; a lélek örvend és szomorkodik, ha kellemes ⁹ vagy kellemetlen ¹⁰ dolog történik az emberrel. Röviden:¹¹ a lélek teszi ¹² az embert emberré és megkülömbözteti az okatlan állatoktól,¹³ melyek közül ¹⁴ soknak a mienkhez hasonló ¹⁵ szervezete van.

A míg ¹⁶ a lélek a testben marad: az ember él; ha a lélek elhagyja a testet, az ember meghal. A meghalt ember teste, mit hullának ¹⁷ mondunk, nem lát, nem hall, nem érez és nem gondolkozik, szóval ¹⁸ semmi ¹⁹ emberi dolgot sem végez.²⁰ A holt testet

földbe temetjük, mert írva²¹ van, hogy földből vagyunk, tehát földbe kell visszatérnünk. A lélek pedig,²² mert az Úr lehelete,²³ Alkotójához²⁴ tér vissza, s Isten trónja előtt beszámol²⁵ mi jót vagy rosszat cselekedett e földön,²⁶ és aszerint²⁷ jutalmat vagy büntetést²⁸ kap. Az utolsó ítélet nagy napján pedig újból²⁹ egyesülni fog a feltámadt³⁰ testtel, hogy ezzel együtt³¹ örvendjen, vagy szenvedjen örökké.³²

¹-ről = despre; ²-ből = din; ³nem uritor; ⁴tapintani = a pipăi; ⁵-val = cu; ⁶megérték = pricep, înțăleg; ⁷injurul nostru; ⁸de cele trecute; ⁹plăcut; ¹⁰neplăcut; ¹¹pre scurt; ¹²acc-sal; ¹³-tól = de; ¹⁴dintre; ¹⁵asemenea cu...; ¹⁶până când; ¹⁷hulla = cadavrus. (e); ¹⁸cu un cuvânt; ¹⁹nici un; ²⁰săvârșeste; ²¹scris; ²²iară; ²³suflare; ²⁴Alkotó = Creator; -hoz = la; ²⁵descopereste; ²⁶-ön = pre; ²⁷așa; ²⁸pedeapsă (e) ²⁹din nou; ³⁰înviat; ³¹împreună cu...; ³²în veci.

6. Példabeszéd¹ az irgalmas szamaritánusról.²

(Sz. Lukács Ev. X. 25—37. v.)

Midőn³ egykor⁴ nagy tömeget⁵ tanított az Úr, a hallgatók⁶ közül⁷ egy elejébe járulva⁸ mondá:⁹ „Mester!¹⁰ mit cselekedjem, hogy birjam¹¹ az örök életet? Ő pedig mondá neki: A törvényben mi¹² vagyon írva? mikép¹³ olvasod? Amaz¹⁴ felelvén mondá: Szeressed a te Uradat Istenedet teljes¹⁵ szivedből és teljes lelkedből, és minden erődből és minden elmédből; és felebarátodat, mint tennen magadat.¹⁶ És mondá neki: Igazán¹⁷ feleltél; ezt cselekedjed, és élni fogsz. Amaz pedig magát igazolni¹⁸ akarván mondá Jézusnak: De ki az én felebarátom? Felelvén pedig Jézus mondá: Egy ember méne Jeruzsálemből¹⁹ Jerichóba, és rablók közé²⁰ jutta, kik meg is fosztották

őt, és megsebesítvén,²¹ félholtan²² hagyták őt és elmenének. Történék pedig, hogy egy pap jött le²³ azon az úton,²⁴ és látván őt, elméne mellette.²⁵ Hasonlóképen²⁶ egy levita²⁷ is; midőn azon helyhez ért,²⁸ és látta őt, elméne mellette. Egy szamaritanus pedig arra²⁹ utazván, feléje jöve,³⁰ és látván őt, könyörületre indula.³¹ És hozzája³² menvén, beköté sebeit, olajat és bort töltvén azokba; és föltévén őt barmára, a szállásra vivé és gondját viselé. És másnap³³ két tizest³⁴ vőn elő,³⁵ és a gazdának³⁶ adá, mondván: Viseld gondját ennek, és a mit ezen fölül³⁷ költesz, mikor visszatérek, megadom³⁸ neked. E három közül, kiről véled, hogy felebarátja volt annak, ki a tolvajok közé jutott? Amaz pedig mondá: A ki irgalmasságot cselekedett³⁹ vele. És mondá neki Jézus: Menj, s te is hasonlóképen cselekedjél.⁴

¹ parabolă; ² samarinean; ³ când; ⁴ oarecând; ⁵ nagy tömeg = mulțime mare; ⁶ hallgató = ascultător; ⁷ dintre; ⁸ eleje járulok = stau înaintea...; ⁹ összetett mult; ¹⁰ învățător; ¹¹ birjam = elnyerjem; ¹² ce; ¹³ cum; ¹⁴ acela; ¹⁵ tot; ¹⁶ pre tine însuți; ¹⁷ drept; ¹⁸ a se îndrepta, a se justifica; ¹⁹ Ierusalim; ²⁰ între; ²¹ megsebesitek = rănesc; ²² de jumătate mort; ²³ le jövök = scobor; ²⁴ -on = pre; ²⁵ mellette elmegyek = trec pre lângă...; ²⁶ asemenea; ²⁷ levit; ²⁸ oda érek = ajung la...; ²⁹ pre acolo; ³⁰ feléje megyek = merg la dînsul; ³¹ könyörületre indulok = me îndur spre dînsul; ³² la dînsul; ³³ în altă zi; ³⁴ dinar; ³⁵ előveszek = scot; ³⁶ ospătar, proprietar; ³⁷ preste; ³⁸ megadok = megfizetek; ³⁹ a ki irgalmas volt neki.

7. Az iszákosságról.

A szeszes italok ma már¹ rendkívül² nagy kelendőségnek³ örvendenek a szegény és a vagyonos osztálynál⁴ egyaránt,⁵ mit eléggé⁶ bizonyít a „paraszt“⁷ és „uri“ korcsmák folytonos és ijesztő szaporodása⁸ úgy⁹ a városokban, mint⁹ a vidéken.

Pedig eltekintve attól,¹⁰ hogy a szegény ember keservesen¹¹ keresett fillérjét magától és családjától vonja meg, midőn ennek a nem szükséges¹² „élvezetnek“ oltárán¹³ áldoz, és hogy a gazdag igen gyakran utóbb¹⁴ csak vagyonának roncsait¹⁵ szemlélheti, vagy legalább¹⁶ előhaladást nem tud felmutatni: borzasztó az a rombolás,¹⁷ melyet a szesz élvezete a szervezetben elő idéz.¹⁸ Mert az iszákos vonásai dultak,¹⁹ önmagán nem képes uralkodni,²⁰ semmi sem érdekli, csak az ital; betegséget betegség követ,²¹ vagy legalább a még éveire fiatal ember hamar megvénül és sietve siet a sírhoz. És ha legalább magában²² maradna ez a csúf bűn! A részegség rendes kísérője²³ a káromkodás, esküdözés, átkozódás, az irigység és megszólás, a gyűlölködés és harag, sokszor²⁴ hamis szerencsejátékokkal²⁵ vagy éppen lopással párosult²⁶ birvagy; az iszákosság a tisztátalan²⁷ élet kútforrása, a hitvesi²⁸ hűség meggyalázója.²⁹ Bizton³⁰ állítható, hogy a halálra ítélték közül³¹ legtöbb a szesz miatt került³² hóhér kézre, s az öngyilkosok legtöbbször is a szesz adta kezébe a gyilkos eszközt.³³

Mindez³⁴ borzasztó, és mégsem minden. Az utódoknak is szenvedni kell a szülők bűnei miatt, mert leszámítva³⁵ a bánásmódot,³⁶ a melyben ezek a szerencsétlenek szüleiktől részesülnek:³⁷ sápadtak, gyengék, betegesek, később³⁸ iszákosságra hajlók,³⁹ s a javító intézetek⁴⁰ számára⁴¹ nagyon⁴² korán érnek⁴³ meg.

Rettenetes tehát az a rombolás, a mit a szesz véghez visz,⁴⁴ mert eltávolítja⁴⁵ az embert Istentől,

gyűlöltté teszi embertársai⁴⁶ előtt, s kivetköztetvén⁴⁷ emberi méltóságából az állatnál is alacsonyabbá⁴⁸ süllyeszti.⁴⁹

Senki se engedje tehát elragadtatni⁵⁰ magát a részegség kábító gyönyörétől, mert ki tudja lesz-e megállás azon a lépcsőn, a melyen lefelé⁵¹ indult a bár⁵² még csak egyszer is részeg ember?

¹ deja; ² preste măsură; ³ căutare, întrebuințare; ⁴ többes sz.; ⁵ de o potrivă; ⁶ în destul; ⁷ de rând; ⁸ sporire; ⁹ úgy.... mint = atât....cât și; ¹⁰ eltekintve attól = abstragând dela aceea; ¹¹ cu amar; ¹² nem szükséges = fără lipsă; ¹³ -n = pre; ¹⁴ pre urmă; ¹⁵ ruină; ¹⁶ cel puțin; ¹⁷ stricăciune; ¹⁸ előidézek = produc; ¹⁹ dult = confuz; ²⁰ uralkodom magamon = me predominez; ²¹ betegség betegség után következik; ²² egyedül; ²³ társ; ²⁴ de multe ori; ²⁵ joc de noroc; ²⁶ însoțit; ²⁷ necurat; ²⁸ marital; ²⁹ meggyalázok = spurc; ³⁰ cu siguranță; ³¹ dintre; ³² kezére kerül = cade în mână; ³³ gyilkos eszköz = mijloc de moarte; ³⁴ tbsz.; ³⁵ abstragând dela....; ³⁶ modul de tractare; ³⁷ részesülök = am parte de...; ³⁸ mai târziu; ³⁹ valamire hajló = aplecat spre...; ⁴⁰ javító intézet = institut de corecțiune; ⁴¹ pentru; ⁴² prea; ⁴³ megérek = me coc; ⁴⁴ véghez viszek = produc, cauzez; ⁴⁵ îl depărtează; ⁴⁶ az emberek; ⁴⁷ kivetköztetek = dezbrăc de...; ⁴⁸ mai josnic; ⁴⁹ fac; ⁵⁰ engedem magamat elragadtatni = me las răpit de; ⁵¹ în jos; ⁵² de și.

Kis Magyar-Román Szótár.

Jelmagyarázat: (e), (le), (ri) a főnév többes ragja; ahol nincsen jelezve rag, ott *i*-t kell érteni. (T) többes számú főnév, h = hímnemű, s = semlegesnemű; ahol nincs jelezve a nem, ott *nőnem* értendő; — (s) az ige participium mult idejének a képzője; a többi ige *t*-vel képezi. — (z), (c), azt jelenti, hogy az ige jelentő mód jelen idejének E. sz. 1. sz. *-ez* illetőleg *-esc* toldó.

Nem lesznek találhatók a visszaható igék, mert azokat képezni lehet, sem a viszonyszavak, indulatszavak és igehatározók, ugyyszintén azok a főnevek sem, a melyek nyelvtani alakra nem különböznek a hosszú infinitivustól.

A, Á.

ablak fereastră.

ábra figură, formă (e).

abroncs cerc s (ri). —olni

a cercui (c).

abrosz față de masă.

ács lemnar h.

acéloţals. —ozni a oţali (c).

adni a da. —at dată (e).

—ó dare. —omány dar

s (ri). —ós dător.

ág ram s (ri), creangă.

ágy pat s (ri).

agyag lut s (ri).

ágyú tun s (ri).

agyvelő creri h. (T).

ajak buză (e).

ajánlani a recomănda.

—atos de recomandat.

ajtatos piu, evlavios.

—ság pietate, evlavie.

ajtó uşă. —fél uştiór s (e).

akadály piedecă. —ozni a

împedeca.

akarni a voi (c). —atos

încăpăţinat. —at voie.

akárhogy ori cum.
 akasztani a atârna, a
 spânzura —ófa furci (T).
 —ófa virág ştrengar.
 alább mai jos.
 alacsony scund. —ítni a
 dejosi (c).
 alak figură. —itni a forma
 (z). —talan diform.
 alap fond s (ri), bază (e).
 —itni a întemeia (z)
 alárendelni a supune (s).
 alattomban în ascuns.
 —omos răutăcios, vic-
 lean. —való supus h.
 alázni a umili (c). —atos
 umilit. —atosság supu-
 nere (i), umilintă.
 áldani a binecuvânta (z).
 —ozni a jertfi (c), a se
 cumineca. —ozat jertfá
 (e), Cuminecătură.
 aljas josnic, ordinar.
 alkalmas potrivit, apt.
 —mazni a aplica. —om
 ocaziune, prilej s (ri).
 állcsont falcă.
 állani a sta. —am stat s
 (e). —andó durabil. —ha-
 tatos stătornic. —itni
 a întări (c), a afirma.
 állat animal s (e).
 alma măr s (e). —fa măr h.
 álmos somnuros. —odni a
 visa (z).
 általában preste tot, în
 genere. —ános general.

aludni a dormi.
 angyal inger h. —i în-
 geresc.
 anya mamă (e). —a jegy
 negel h. —óssoacră (e)
 anyag materie.
 apa tată h. —ós socru h
 apadni a scădea.
 ápolni a îngriji (c). —ó
 îngrijitor h. —ó intézet
 azil s (e).
 apró mic. —zni a dimica.
 ár preţ s (ri).
 áradni a se umfla, a
 exunda (z).
 arany aur h. —míves
 aurar h.
 arasz palmă (e).
 aratni a secera. —ás sece-
 riş s (e).
 arc obraz s (ri), faţă (e).
 —átlan obraznic, în-
 drăzneţ. —kép portret s
 (e). —vonás trăsura feţei.
 ármány intrigă.
 árnyék umbră (e). —os
 umbros. —olni a umbri
 (c). —szék ieşitoare.
 árok groapă. —os gro-
 pos.
 ártani a strica. —almas
 stricăcios. —atlan nevi-
 novat. —atlanság nevi-
 novăţie.
 áru marfă (e). —lni a
 vinde.
 ásni a săpa. —ó hârlet s(e).

asszony femeie, muiere.
aszalni a usca.
asztal masă (e). — **fia** puiul mesei. — **nemű** tacămuri s (T). — **os** măsar h.
át preste, prin. — **adni** a preda. — **dolgozni** a prelucra (z).
átok blăstăm s (ri).
átkozni a blăstăma, a afurisi (c).
avatkozni a se amesteca.
az articulus; cel, ceea. — **az** adecă. — **ért** pentru aceea. — **óta** de atunci.
ázni a se uda; — **tatni** a uda.

B.

babona superstițiune.
 — **ázni** a vrăji (c), a fermeca.
baj năcaz s (ri). — **jal** cu greu. — **lódni** a se năcăji (c).
bajusz mustață (e). — **os** mustățos.
bal stâng. — **eset**, — **sors** nenorocire. — **itélet** județ s (e).
bálvány idol h. — **i** idolesc. — **imádó** idololatra.
bánat întristare. — **kodni** a se întrista (z).
bánni (vele) a tracta (z).
bántani a vătăma. — **alom** vătămare.

bánya mină (e). — **ász** minar h. — **atan** montanistică.
bárány miel h.
barát amic, pretin. — **i** amical, pretinesc. — **ság** pretinie.
barlang peșteră.
barna brun, negricios.
barom vită (e), dobitoc s (e). — **fi** galițe n (T). — **i** dobitocesc.
bátor curajos. — **ság** curaj s. — **talan** fricos. — **talanság** frică.
becses prețios. — **telen** necinstit. — **ül**ni a cinsti (c). — **ület** cinste, onoare.
befejezni a încheia, a sfârși (c).
béka broască (e).
béke pace. — **és** pacinic, răbdător. — **etérés** răbdare. — **it**ni a împăca.
bemenni a intra.
béna olog, chilav. — **ul**ni a ologi (c), a chilăvi (c).
bent în lăuntru.
bér plată, sâmbrie. — **es** sâmbriat h.
bérmálni a mirui (c).
beszélni a vorbi (c), a spune (s). — **d** vorbire.
beteg bolnav. — **es** bolnăvicios. — **ség** boală (e). — **ed**ni a se îmbolnăvi (c).
beteljesedni a se împlini (c)

bibor purpură porfiră.
— **nok** cardinal (h).

bika taur h.

bilincs cătușă. — **be verni**
a încătușa (z), a lega.

bimbó mugur h. — **zni** a
scoate muguri.

birálni a critica (z). — **at**
critică. — **ó** critic h.

biró jude h. — **i zár** secvestru. — **ság** judecătorie.

birodalom imperiu s.

bírság pedeapsă (e). — **tok**
avere. — **tokos** posesor
h. — **vágy** lăcomie.

bizni a se încrede. — **alom**
încredere. — **almas** confidențial. — **tatni** a îmbărbăta (z). — **tositni** a asigura (z).

bizonyitni a proba (z), a adevăra (c). — **ítvány** testimoniu s. — **talán** nesigur, dubiu.

bocsánat iertare, — **os** de iertat.

bocskor opincă.

bogár gândac h. — **aras**
cu gândaci.

bokor tufă (e). — **ros** tufos.

boldog fericit. — **itni** a
ferici (c). — **ság** fericire.
— **ulni** a se ferici (c).

bolond nebun, zămintit.
— **itni** a innebuni (c).
— **ság** nebunie. — **ulni** a
nebuni (c).

bolt prăvălie.

bolygatni a conturba.

bolyongni a rătăci (c).

bontani a desface.

bonyolodni a se încurca.
— **ott** încurcat, complicat.

bor vin s. — **os** cu vin.

borda coasta (e).

boritni a acoperi (c). — **ék**
acoperemânt s (e), cuvertă (e).

borju vițel h.

borotva briciu s (ri). — **ál**
a rade (s).

bors piper s. — **os** pipărat. — **ol**
a pipăra (z).

borsó mazăre.

borzadni a se înflora (z).
— **alom** fiori h (T). — **almas**, — **asztó** înflorător.

boszagtani a supăra. — **tó**
supărător. — **kodni** a se năcăji (c).

bosszú răzbunare. — **l**
a răzbuna (z).

bot bâță (e), băț s (ri).

botlani a se împedeca.
— **rány** zămintală (e), scandal s (ri). — **ránkoz-**
tatni a scandaliza (z).

bő larg. — **ven** abundanț
— **vitni** a lărgi (c).

bőjt post s (ri). — **öl**
a posti (c).

bölcs înțelept. — **eség** înțelepciune.

bölcső leagăn.

bőr piele. —**önd** gîaman-tan s (e).

börtön temniță. —**özni** a întemnița. —**ör** tem-nițer h.

bősz furios, rabiât.

bú supărare. —s supărat, trist. —**sulni** a se în-trista (z), a se supăra.

búcsu rămas bun, adio, indulgiță (e). —**zni** a lua rămas bun. —**zás** despărțire.

bujni a se ascunde (s).

bukni a cădea, a pica.

burgonya crumpenă (e).

butor mobile s (T.).

buza grâu s (e).

buzgó zelos. —**dulni** a se îndemna. —**góság** zel s.

bükk fag h. —**ös** făget.

bűn păcat s (e). —**bánó** penitent. —**ös** păcătos. —**tetni** a pedepsi (c). —**t követni** el a pă-cătui (c).

büszke fălos, mândru. —**ség** fală, mândrie.

bűvös fermecător.

C, Cs.

cáfolni a combate, a desminți (c).

cél țintă (e), scop s (ri).

—**ba venni** a ținti (c).

—**szerü** corăspunzător.

—**talán** fără scop. —**zás** țântire, aluziune.

cérna ață (e). —**szál** fir de ață.

ceruza ceruză (e), creion s (e).

cigány țigan. —**ul** țigă-nește.

cím adresă (e), titlu s (ri).

—**er** pajură (e), marcă.

cipő pantof h., păpuc h. —**ész** pantofar h., păpu-car h.

citrom lămâie.

civakodni a se certa. —**ás** ceartă (e). —**ó** cer-tăreț.

cukor zahar s (ri). —**rászat** cofetărie. —**rozni** a în-dulci (c).

csábitni a seduce (s), a amăgi (c). —**ás** amăgire.

csak numai.

csalni a amăgi (c), a în-șăla. —**ás** înșălăciune. —**atkozni** a se înșăla.

—**ékony** amăgitor. —**óka** iluzoriu.

csapás lovitură —**da** cur-să (e).

császár împărat. —**i** îm-părătesc.

csata bătaie, luptă (e). —**ázni** se bate. —**atér** câmp de bătaie.

csatolni a împreuna (z).

csatlakozni a se alătura (z).
csattanni a plezni (c).
csavar șurub s (ri). — **ni**
 a învârti (c). — **gó** pierde-
 vară, vagabund.
cseber ciubăr s (e).
csekély neînsămnat, ba-
 gatel.
cselekedni a face, a lucra
 (z), a opera (z). — **et**
 faptă (e).
cselszövény intrigă. — **ő**
 intrigant, viclean.
csend liniște. — **es** lin,
 liniștit. — **esitni** a liniști
 (c), a molcomi (c).
csengetyü clopoțâl s (e).
 — **etni** a suna clopoțâlul.
csepegni a picura.
csepű câlți h (T).
cserfa stăjar h., goron.
csere schimb s (ri). — **élni**
 a schimba.
cseréphárb s (ri). — **epesed-**
ni a crepa.
cseresznye cireasă (e). — **fa**
 círes h.
csiklandani a gădăli (c).
csikó mânz h.
csikorogni a scârțâi (c).
csillag stea (le). — **ász** a-
 stronom h. — **os** înstelat.
csillámlani a licuri (c), a
 străluci (c).
csinálni a face. — **mány**
 făcătură.
csinos curățel, frumușel.

csipke dantelă (e). — **rózsa**
 trandafir h., rug h.
csira colț s (ri). — **ázni** a
 încolți (c).
csirke pui h.
csiszolni a polei (c), a
 lustrui (c).
csizma cizmă (e), ciobotă
 (e). — **dia** ciobotar h.
csoda minune. — **álni** a
 admira, a mira. — **álatos**
 minunat, admirabil. — **te-**
vő făcător de minuni.
csók sărut s (ri). — **olni**
 a săruta.
csomag legătură, pachet s
 (e), bagaj s (e). — **olni** a
 împacheta (z).
csomó nod s (ri). — **s**
 noduros, încâlcit. — **zni**
 a înnoda.
csónak luntre.
csonkitni a ciungări (c).
csont os s (e). — **os** osos.
csorba știrb. — **aság** știrbă-
 tură. — **itni** a știrbi (c).
csorogni a curge. — **gás**
 scursură.
cső țevă, tuleu s (e).
csőr cioc s (ri), plisc s (ri).
csucs pisc s (ri). — **os**
 ascuțit, cu vâr. **csuf** urit,
 scârnăv. — **ot** **üzni** a bate
 joc. — **ság** batjocură, rușine.
csuklani a sughița.
csupa numai. — **sz** gol, spân.

csuszni a luneca.

csüggedni a despera (z).

—etlen curagios, nefricos.

D.

dac cerbicie. —os cerbicos. —oskodni a se îndârji (c).

dagadni a se umfla. —nat umflătură, bubă (e). —sztani a frământa.

dal cântec (e). —lam melodie. —olni a cânta.

darab bucată. —olni a bucăți (c). —os grunzu-ros, grosolan.

darázs vespe h.

darú cocor h.

dél amiaz. —ben la amiaz.

dér brumă (e). —es brumat.

derék sele (T), brav, destoinic.

dermedni a amorti (c).

derü senin s. —lni a în-senina (z).

deszka scândură.

diadal triumf s (ri), în-vingere.

dicső glorios, mărit. —érni a lauda. —érendő laudabil. —éret laudă (e).

—öség glorie, mărire.

dió nucă. —fa nuc h.

disz podoabă (e), ornament s (e). —es frumos,

—itni a împodobi (c), a decora (z).

disznó porch. —ság porcie.

divat modă (e). —os modern.

dob tobă (e), —olni a bate toba.

dobni a arunca, a zvârli (c).

dohány tutun. —ozni a fuma (z).

dolog lucru s (ri), afacere.

—ozni a lucra. —talan neocupat, fără lucru.

domb colină (e). —os delos.

döfni a împunge (s).

dög mortăciune. —leni a peri, a crepa. —vész ciumă (e).

dölmi a se răsturna, a cădea, a se răzima.

dönteni a răsturna, a decide. —vény decis s (ri), sentență (e).

dörgés tunet s (e). —eni a tuna, a bubui (c).

drága prețios, scump. —kő giuvaer s (e), piatră scumpă. —ság scumpete.

drót sirmă (e).

dugó dop (ri). —aszolni a astupa.

durva aspru, brutal. —ság brutalitate.

duzzadni a se umfla.

düh furoare, turbare. —ös turbat, furios,

E, É.

ebéd prânz s (ri). —elni
a prânzi (c). —lő refec-
tor s (e), prânzitor s (e).
éber deștept, sprinten.
ébredni a se deștepta.
—szteni a deștepta.
ecet oțăt s. —es oțătos.
edény vas s (e).
édes dulce. —getni a
ademeni (c). —kedni a
se măguli (c). —iteni
a îndulci (c).
ég ceriu s (ri). —bolt
firmament s (e). —i
ceresc. —őv zonă (e).
egér șoarece h.
égni a arde (s). —etni a
arde (s). —és arsură.
egy unu. —ben la olaltă, tot
odată —ébaránt de alt-
mintrelea. —edül sin-
gur. —előre deocamdată.
—én individ. h. —éni in-
dividual. —éniség indi-
vidualitate. —es singu-
ratic. —esegyedül de
tot singur. —esiteni a
uni (c), a împreuna (z).
—esülni a se uni (c).
—etérteni a consimți
(c). —etértőleg solidar.
—ezni a consimți (c), a
se învoi (c) —ezmény
învoială. —eztetni a
complana (z), a împăca.
—felől de o parte.

—folytában fără între-
rupere. —formaság uni-
formitate. —kedvű ne-
păsător. —let societate,
reuniune. —oldalú uni-
lateral. —szerű simplu.
—szerúsiteni a simpli-
fica. —szerűség simpli-
citate. —ült la olaltă,
dimpreună.
egyesen drept, plan.
—esedni a se îndrepta
(z). —esiteni a îndrepta
(z). —etlen strâmb.
—etlenség discordie.
—liteni a complana (z).
—lő egal. —lőség ega-
litate. —litő ecvator.
egyetem univerzitate.
egyház biserică. —i biseri-
cesc. —irend preoție, cler
h. —jog drept canonic.
éhes flămând. —ezni a
flămânzi (c). —ség foame.
éjszaka noapte, la noapte.
—ázni a înnopta (z), a
priveghia (z).
eke plug s (ri). —szarv
cornul plugului.
el a, des . . ., stră . . . —adni
a vinde. —adosodni a
se umplea cu dătorii.
—árulni a trada (z).
—ásni a îngropa. —be-
szélai a povesti (c). —be-
szélés poveste, narați-
une. —bizakodni a se

încrede. **elbizakodott**
 încrezut. — **bocsátani** a
 dimite, a da drumul.
 — **érni** a ajunge (s).
 — **érkezni** a sosi (c).
 — **fajulni** a degenera (z).
 — **fogulni** a se preocu-
 pa. — **fogult** preocupat.
 — **hagyni** a părăsi (c),
 a renunța (z). — **ha-**
gyatott părăsit. — **haj-**
lani a se inclina, a se
 abate. — **hárítani** a de-
 lătura (z). — **használni**
 a întrebuința (z). — **ide-**
genedni a se înstreina
 (z). — **idegenithetlen**
 inalienabil. — **ismerni**
 a recunoaște (c). — **ítél-**
ni a judeca, a condamna,
 a osândi (c). — **jegyezni**
 a logodi (c). — **jegyzés**
 logodnă (e). — **kapni** a
 apuca. — **kapatni** a dez-
 mierda. — **kedvetleni-**
teni a disgusta (z), a
 măhni (c), a supăra.
 — **kerülni** a încunjura.
 — **kerülhetlen** neapărat.
 — **keseredni** a se amări
 (c). — **készülni** a se găta
 — **készíteni** a găta
 — **látni** a provedea.
 — **meríteni** a afunda.
 — **mozdítani** a delă-
 tura (z), a depărta (z).
 — **nézni** a trece cu ve-

derea, a cruța. — **nyomni**
 a apăsa. — **ragadni** a
 uimi (c), a răpi (c). — **ra-**
gado uimitor, încântă-
 tor. — **ragadtatás** în-
 cântare. — **rendelni** a
 dispune(s). — **sütni** a des-
 cărca. — **szakadni** a se
 dezbină (z), a se ru-
 pe. — **szánt** cutezător.
 — **szántság** cutezare.
 — **szeledni** a se îm-
 prăștia, a se lăți (c).
 — **szokni** a se desvâța.
 — **találni** a nimeri (c).
 — **térni** a se abate.
 — **válni** a se despărți
 (c). — **veszni** a se pier-
 de. — **vesztegetni** a pră-
 da (z), a risipi (c). — **ve-**
temedett blăstămat.
 — **vétve** ici-colea, când
 și când. — **viselni** a su-
 porta, a suferi. — **zár-**
kozni a se retrage (s).
elég destul, de ajuns.
 — **edett** mulțumit, — **ed-**
ni a se mulțumi (c).
 — **tétel** satisfacere.
élelem nutremânt s (e).
 — **mezni** a nutri (c), a
 alimenta (z).
élénk vioiu. — **iteni** a învi-
 oșa (z). — **ség** vivacitate.
éles ascuțit. — **iteni** a a-
 scuți (c). — **ség** ascuțiș s
 (e), tăiș s (e).

éleszteni a chiama la viață.
eleven viu. — **edni** a în-
 via (z). — **ség** vioiciune,
 sprintenie.

ellen contra. — **állani** a
 se împotrivi (c), a rezi-
 sta (z). — **ezni** a reprobă
 (z). — **őr** controlor. — **sze-
 gülni** a se opune (s).
 — **tét** contrast s (e).

elme minte, spirit s (e).
 — **és** ingenios, isteț, — **és-
 ség** glumă (e).

elni a trăi (c). — **et** traiu
 s (ri), viață. — **etkor**
 etate. — **ettelen** fără
 viață, mort.

elnök președinte h. — **i** pre-
 zidial. — **ség** prezidiu s.

elő înainte. — **bb** mai
 înainte. — **d** înaintaș h,
 străbun h. — **érzés** pre-
 simț s (ri). — **fordulni**
 a obveni. — **haladni** a
 înainta (z). — **ítélet** pre-
 judecată. — **jegyezni** a
 prenota (z). — **jel** pre-
 sămn s (e). — **kelő** frun-
 taș h. — **készíteni** a pre-
 găti (c). — **leg** antici-
 pațiune. — **legezni** a
 anticipa (z). — **ljáró**
 superior h. — **ny** câștig
 s (ri), avantaj s (e).
 — **re** înainte. — **relátni**
 a prevedea. — **relátás**
 precauțiune. — **látó** pre-

caut. — **venni** a lua înă-
 inte. — **zékeny** preve-
 nient.

elv principiu. — **i** de prin-
 cipiu.

élvezet desfătare.

ember om h. — **fölötti** su-
 praomenesc. — **i** ome-
 nesc. — **iség** omenime.

emelni a rădica. — **et** etaj
 s (e). — **kedni** a se înălța.

emészteni a consuma (z).

emlegetni a aminti (c),
 a pomeni (c).

emlék suvenir, monu-
 ment s (e). — **ezet** me-
 morie. — **ezetes** memo-
 rabil. — **ezni** a-și aduce
 a minte.

énekelni a cânta.

engedni a concede (s), a
 da voie. — **elmes** ascu-
 tător, supus. — **elmes-
 kedni** a asculta, a se
 supune. — **ély** concesiu-
 ne. — **mény** cesiune.

engesztelni a îmbuna (z),
 a îmblânzi (c). — **hetlen**
 neîmpăcat. — **ődni** a se
 molcomi (c).

ennyi atâtea, atât.

enyhíteni a alina (z), a
 domoli (c).

ép întreg, sănătos. — **pen**
 (most) tocmai (acum).
 — **ség** întregime.

eper fragă, căpșună (e).

- eperfa frăgar h.
 építeni a clădi (c), a zidi (c).
 — **mény** edificiu, zid s (ri).
 ér vână (e). — **es** vânos.
 érc metal s (e), mineral s (e). — **es** metalos.
 érdek interes. — **elni** a interesa. — **es** interesant.
 — **telen** neinteresat.
 Erdély Ardeal, Transilvania. — **i** ardelean.
 érdem merit s (e). — **es** demn, vrednic. — **esíteni** a face demn. — **telen-ség** năvrednicie.
 erdő pădure — **s** păduros. — **ség** pădurime, codru h.
 eredni a purcede (s), a proveni. — **et** origine. — **eti** original. — **eti** bűn păcat strămoșesc. — **mény** rezultat s (e).
 ereklye moaște n (T), relicvii h (T).
 erény vârtute. — **es** virtuos, moral.
 eresz streșină.
 eretnek eretic h. — **ség** erez s (ri).
 érezni a simți (c).
 érni a se coace. — **ett** matur, copt. — **ettség** maturitate.
 érinteni a atinge (s). — **kezés** contact s (e). — **etlen** neatins.
 erjedni a dospî (c).
 erkölcs moralitate. — **ös** moral. — **i** moral. — **telen** corupt, immoral.
 ernyő umbreală (e).
 erő tărie, putere, energie. — **lködni** a se forța (z), a se încorda (z), a se opinti (c). — **lködés** sâlință (e), încordare, opintire. — **ltetés** sâlă (e). — **ltetni** a sâli (c). — **ltett** sâlit, forțat. — **s** tare, solid. — **síteni** a întări (c), a consolida (z). — **sség** tărie, putere. — **szak** forță, sâlă. — **szakoskodás** violență.
 — **tlen** neputincios.
 — **tlenség** neputință (e).
 erre încoace.
 érsek arhiepiscop h, mitropolit h.
 erszény pungă.
 érték valoare. — **es** prețios, valoros.
 értelem înțelegere. — **mes** pricepător, înțălegător. — **messég** inteligență. — **mi** intelectual.
 értesíteni a încunoștința (z). — **ül** a se informa (z).
 érv argument s (e).
 érvény valoare. — **es** valid.
 érzék simț s (ri). — **eny** simțitor. — **i** trupesc.

érzei a simți (c). —**lem**
 simțământ s (e). —**lgés**
 întrecătură, afectare.
 esni a cădea, a ploia.
 —**emény** eveniment s
 (e), caz s (ri). —**ő** ploaie.
 —**őernyő** ploier s (e).
 eskü jurământs (e). —**etni**
 a jura. —**etés** cununie.
 —**üdni** a jura.
 esperes protopop h. —**ség**
 protopopiat s (e).
 est sară. —**eledni** a în-
 săra (z).
 ész minte, pricepere, ra-
 țione. —**járás** mod de
 cugetare. —**re** veni
 a observa (z). —**revét-**
lenül pre neobservate.
 eszköz mijloc s (e), u-
 nealtă (e). —**ölni** a mij-
 loci (c).
 eszmény idee. —**i** ideal.
 étel mâncare, nutremânt
 s (e). —**etni** a da de
 mâncat. —**vágy** poftă
 de mâncare.
 év an h. —**i** anual.
 evangélium evanghelie. —**i**
 evangelic.
 ez acesta. —**alatt** într'
 aceasta. —**előtt** înainte
 de aceasta. —**ért** pentru
 aceasta. —**után** de aci
 înainte.
 ezüst argint s. —**szinű**
 argintiu.

F.

fa lemn s (e), arbore.
 —**olaj** unt de lemn. —s
 lemnos.
 facsarni a storce (s).
 fagy ger s (ri). —**asztani**
 a îngheța. —**os** ghețos.
 —**ott** degerat, înghețat.
 faj specie, gen s (ri), soi
 s (ri), rasă (e).
 fajni a dorea. —**dalmas**
 dureros. —**dalom** du-
 rere.
 fakadni a izvorii (c).
 fal părete h, zid s (ri).
 —**azni** a zidi (c).
 falánk mândăcios, nesățos.
 falat îmbucătură.
 falu sat s (e). —**beli** sătean.
 —**si** sătenesc.
 fáradni a se osteni (c), a
 se obosi (c). —**ság** oste-
 neală, oboseală. —**ságos**
 obositor.
 faragni a ciopli (c), a tăia.
 —**atlan** necioplit.
 fark coadă. —**as** lup h.
 farsang carneval s (ri),
 —**i** de carneval.
 fazék oală (e). —**as** olar h.
 fecske rândunică.
 feddni a imputa (z), a
 muștra (z). —**hetetlen**
 fără scădere, nepri-
 hănit.
 fegyelem disciplină (e).
 —**mezett** disciplinat.

fegyver armă (e). — **esinar-**
mat. — **ezni** a înarma (z).
fehér alb. — **edni** a se
înalbi (c), a albi (c).
fej cap s (e). — **etlen** fără
cap. — **etlenség** anarhie.
fejedelem principe h. — **mi**
de principe. — **ség** prin-
cipat s (e).
fejlődni a se dezvolta (z).
fejni a mulge (s).
fekete negru, — **iteni** a
înnegri (c).
fékezni a înfrâna (z).
feküdni a se culca, a zăcea.
fel sus. — **bomlani** a se
desface. — **dönteni** a răs-
turna. — **emelni** a ridica.
— **eszmélni** a veni în
ori. — **fedezni** a desco-
peri (c). — **fogni** a apuca,
a prinde (s), a cuprinde
(s), a înțălege (s), a
pricepe. — **fordítani** a
răsturna. — **hatalmazni**
a împuternici (c). — **ha-**
talmazott mandatar h.
— **jogosítani** a îndrep-
tăți (c). — **kelni** a se
scula. — **kelteni** a deș-
tepta (z). — **mutatni** a
arăta a prezenta (z).
— **pénz** arvună (e).
— **pénzeln** a arvuni (c).
— **rezzenni** a tresări.
— **szólitani** a provoca.
— **támadni** a învia (z).

— **tartani**, — **tartóztatni**
a răține. a împedeca.
— **tenni** a pune sus, a
presupune (s). — **tétel**
condițiune. — **tétlen** ne-
condiționat. — **tevés** pre-
pus s (e). — **venni** a
ridica, a primi. — **vilá-**
gosodni a se lumina (z).
fél jumătate.
felebarát deaproape h.
felelni a răspunde (s).
— **öség** responsabilitate.
feleség soție, nevastă (e),
muiere.
felesleg prisosință (e),
abundantă. — es de pri-
sos, fără lipsă.
felett asupra, de asupra.
felleg nor h. — es noros.
fellengző avântat.
félni a se teme, a fi cu
frică. — **elem** frică.
— **elmes** fricos, înfri-
coșat.
félre la o parte.
felség maiestate.
felső cel mai de sus.
felül de asupra. — **etes**
superficial. — **mulni** a
întrece. — **mulhatatlan**
neîntrecut. — **ről** de
deasupra.
fenék fund s (ri).
fenni a ascuți (c).
fenn sus. — **tartani** a sus-
ține.

fény lumină. — **es** stră-lucit, luminos. — **leni** a luci (c), a străluci (c), — **üzés** lux s (ri).

férni a încăpea.

féreg verme. — **ges** ver-minos.

férfi bărbat h. — **as** băr-bătesc, curajos.

fergeteg furtună (e).

festeni a zugrăvi (c). — **ék** văpseală (e). — **ő** zugrav h. — **mény** pictură.

fésű piepten s (e). — **ül-ködni** a se pieptena (z).

fészek cuib s (ri). — **kelni** a se încuiba (z).

feszíteni a încorda (z), a întinde (s).

fiatal tiner, june. — **odni** a întineri (c). — **ság** tineret s (e), tinerime.

figyelni a lua aminte. — **em** luare aminte, atențiune. — **mes** atent.

fillér filer h, ban h.

fiu copil h, băiat h.

fivér frate h.

fizetni a plăti. — **és** plată.

fog dinte h. — **as** cuier s (e).

fogadni a primi (c), a se prinde(s). — **ás** prinsoare.

fogat trăsura, căleasă (e).

foglalni a cuprinde (s), a ocupa. — **atosság** ocupațiune. — **kozni** a se ocupa, a se cuprinde (s).

fogó clește s (T).

fogyni a scădea. — **asztani** a consuma (z). — **atkozás** scădere, defect s (e).

fojtani a înneca, a zugruma.

fok grad s (e), treaptă (e). — **onként** gradat, treptat.

folt petec s (e). — **ozni** a cârpi (c), a peteci (c). — **os** petecos.

folyni a curge (s). — **am** râu s (ri). — **adék** fluiditate. — **osó** coridor s (e).

— **ton**, — **tonos** ne curmat, mereu, neîncetat.

folytán în urmare.

fonni a împleti (c). — **al** fir s (e), tort s (ri).

fonyadni a vestezi (c).

fontolni a cumpăni (c).

fordítani a întoarce (s). — **a** traduce (s).

forrás izvor s (e).

főni a fierbe. — **zelék** fier-tură, mâncare. — **zni** a fierbe.

főispán comite suprem.

főkép mai ales, mai vărtos.

föld pământ s (ri). — **es** ur

posesor h, proprietar de pământ. — **i** păminteau.

— **indulás** cutremur de pământ. — **míves** agri-cultor h, econom h.

— **mivelés** agricultură

fősvény zgârcit.

főváros capitală (e).
francia francez. —**ául** franțuzește. —**ország** Franția.
friss proaspăt. —**íteni** a recori (c), a improspăta (z).
fuladni a se înneca.
furni a găuri (c). —**ó** sfreder s (e).
furfang viclenie. —**os** viclean, șiret
futni a fugi, a alerga, a tuli. —**ás** fugă.
fű iarbă. —**ves** ierbos.
függni a atârna, a spânzura. —**és** atârnare. —**etlen** neatârnat, independent. —**öny** perdea (le).
fül ureche, toartă. —**es** urechiat.
fürdeni a se scălda. —**ő** scaldă, baie.
fürge sprinten, vioiu.
fürt pleată (e), buclă (e).
füst fum s (ri). —**öl**ni a afuma (z). —**ös** afumat.
fütyölni a fluera. —**és** fluierătură.
füzet broșură, caiet s (e).

G, Gy.

gabona bucate n (T).
galamb porumb h.
gallér colier s (e), guler (e).

gát iaz s (ri). —**ot** vetni a împedeca.
gazdag avut, bogat. —**od**ni a se îmbogăți (c).
gazdálkodni a economiza (z). —**ás** economie.
gázló vad s (ri), trecătoare.
gége gât s (ri).
gép mașină (e). —**ész** mechanic h, mașinist. —**ezet** mecanism s (e).
gerenda grindă, bârnă (e).
gerinc spinare.
gesztenye castană (e), aghistină. —**szinű** castaniu.
gólya barză (e), coco-stârc h.
golyó glob s (ri), glonț s (e). —**zni** a balota (z).
gomb nasture, gămălie.
gomba burete.
gond grijă. —**atlan** nepăsător. —**olkodás** cugetare, meditare. —**ol**ni a cugeta, a socoti (c). —**olt** închipuit. —**os** îngrijorat. —**ot** viselⁿⁱ a purta grijă.
gonosz reu, blăstămat. —**lélek** drac h. —**ság** blăstămăție, fărâdelege.
goromba grosolan, necioplit. —**ság** grosolanie. —**áskod**ni a fi dur.
gödör groapă. —**ös** gropilos.

gög fală, îngâmfare. —**ös**

îngâmfat. —**össég** trufie.

gömb glob s (ri), sferă (e).

—**ölyü** rotund.

göndör creț.

görbe strâmb. —**eség**

strâmbătură. —**ül**ni a se strâmba.

görcs cârcel h, convulziune,

nod s (ri). —**ös** noduros.

görditni a rostogoli (c).

görög grec, elin. —**ország**

Grecia. —**ül** grecește.

göz abur h, vapor h.

—**hajó** vapor h. —**ma-**

lom moară cu vapor.

—**öl**ni a aburi (c).

gróf conte h. —**nő** contesă.

guny batjocură. —**ol**ni a

batjocori (c). —**oros** sa-

tiric, ironic.

gyakori des. —**ran** adese

ori, de multe ori.

gyakorlat deprindere, pra-

xă (e). —**ol**ni a se de-

prinde (s).

gyalázat rușine. —**os** ru-

șinos.

gyalog pe jos, pedestru.

—**ol**ni a merge pe jos.

—**út** cărare.

gyám tutor h. —**ol**itani

a patrona (z), a ajuta.

gyanítani a presupune (s).

gyanú suspiciune, bănuială.

gyapju lână (e). —**s** lănos.

gyapot bumbac s (e).

gyár fabrică. —**i** de ta-

brică. —**tani** a fabrica.

gyarapodni a spori (c).

—**ás** spor s (ri).

gyarló slab, neputincios.

gyász doliu s, jale. —**ol**ni

a jăli (c). —**os** trist.

gyékény rogojină.

gyémánt diamant s (e).

gyep pajiște. —**es** ierbos.

gyerek copil h. —**es** co-

pilăros. —**eskedés** copi-

lărie. —**i** copilăresc.

gyertya lumină. —**tartó**

luminar s (e).

gyilkos omoritor de om,

ucigaș.

gyilok pumnar s (e).

gyógyítani a vindeca.

—**ható** curabil.

gyógyszertár apotecă.

gyolcs pânză (e), jolj s (ri).

gyomor stomac s (ri).

gyónnia mărturisi (c), —**ás**

mărturisire. —**tatni** a

asculta mărturisire.

gyors iute, grăbit. —**aság**

iuteală, repejune.

gyökér rădăcină. —**ezni**

a prinde rădăcini.

gyöngé slab, fraged. —**él-**

kedni a fi bolnăvicios.

—**iteni** a slăbi (c), a de-

bilita (z). —**eség** slăbi-

ciune. —**ül**ni a slăbi (c).

gyöngy mărgăla (le). —**ös**

mărgelat.

gyönyör desfătare, plăcere.

—**ködni** a se desfăta (z).

—**ü** prea frumos, minunat, încântător.

gyötreni a tortura (z). —**e**lem tortură, chin s (ri).

győzni a învinge (s). —**ő** triumfator, învingător.

gyufa aprinjoară (e).

gyujtani a aprinde (s). —**o**gatni a pune foc. —**o**gató tăciunar.

gyurni a frământa.

gyülni a se aduna, a se stringe (s). —**ekezet** adunare, strinsură.

gyülölni a urî (c). —**et** ură (e). —**ködni** a ținea ură. —**t** urgisit, urît.

gyümölcs poamă (e), fruct s (e). —**fa** pom h. —**ös** grădină cu pomi.

gyürkőzni a se sufulca.

gyűrű inel s (e). —**üs** inelat.

gyűszű degetar s (e).

H.

ha dacă, de cumva.

hab spumă (e). —**os** spumos. —**zani** a spumega.

habár de și, măcar că.

háborgatni a turbura, a neliniști (c).

háboru rezbél s (e), bătaie.

—**t** viselni a purta rezbél, a se bate.

hacsak încât, de cumva.

had oaste. —**üzenet** declararea rezbélului.

hágni a sui, a urca. —**csó** scară, treaptă (e).

hagyni a lăsa. —**aték** lăsamânt s (e). —**omány** tradițiune.

hagyma ceapă (e).

haj păr h. —**adon** fată fecioară. —**aspáros**. —**tű** ac de păr.

háj untură. —**as** unturos.

hajdan odinioară. —**i** de odinioară, de cândva.

hajlani a se pleca. —**am** aplecare. —**andó** aplecat, dispus. —**ékony** mlădios.

hajnal zori n (T), des de demineată.

hajó naie, corabie. —**had** flotă (e). —**kalóz** pilot h.

hajtani a mâna, a alunga.

—**hatatlan** neînduplecat. —**ogatni** a îndoi (c),

a împătura.

hal pește. —**ász** păscar h. —**ászni** a păscui. (c).

hála mulțumită (e), grație.

—**adás** mulțumire. —**datos** mulțumitor.

halál moarte. —**os** de moarte.

halandó muritor.

halánték tâmplă (e).

halasztani a amâna.

halavány palid. —**ság** paliditate.

haldoklani a agoniza, a trage de moarte. — **ás** agonie.

hallani a auzi. — **atlan** neauzit. — **gatni** a tăcea.

— **gatni valakire** a asculta de . . . — **gatag** tăcut.

— **gatózni** a pândi (c).

halmozni a grămădi (c).

háló mreji, rețea (le).

hályog albeață (e), peliță (e). — **os** cu albeață.

hamar iute, curând. — **jában** cu graba. — **kodás** pripă, grabă.

hamis falz. — **eskü** jurământ falz.

hamu cenușă. — **s** cenușos.

hanem dar, însă, ci.

hang sunet s (e), ton s (ri), voce. — **szer** instrument muzical.

hanyag nepăsător. — **olni** a negliga (s). — **ság** neglijință (e).

hanyatlani a scăpăta, a decădea. — **ás** decadență.

harag mânie. — **os** mânia. — **udni** a se mânia.

harang clopot s (e). — **ozni** a clopoți (c).

harapnia mușca. — **ás** mușcătură. — **ós** mușcător.

harisnya ciorap h.

harmat roaună. — **os** cu roaună. — **ozni** a roua (z).

háromszög triunghi s (ri). — **ű** triunghiular.

has burtă (e), pânțec s (e). **hasadni** a crepa, a se despică. — **ás**, — **ék** crepătură.

hasonlat asemănare, analogie. — **ó** asemenea. — **itani** a sămăna.

használni a folosi (c).

haszon folos s (ri), câștig s (ri). — **bér** arândă. — **élvezet** uzufruct s (e). — **élvező** uzufructuar h. — **t** **hajtani** a aduce folos. — **talán** de nimic, nimeric.

hasznos folositor, salutar, avantajos.

basztalan înzădar, dejaba.

hát dos s (ri), spate n (T). — **só** din urmă.

hatalom putere. — **mas** puternic. — **mazni** a împuternici (c).

határ margine, frontieră. — **os** mărginaș, vecin. — **olni** a mărgini (c). — **ozni** a decide (s).

hatás efect s (e).

hatolni a pătrunde (s).

hatóság auctoritate publică.

hátrálni a se retrage (s).

havazni a ninge (s). — **ás** ninsoare.

ház casă (e). — **i** casnic. — **as** căsătorit. — **asodni**

a se căsători (c). **házas-ság** căsătorie. — **astárs** soț în căsătorie.
haza patrie. — **fi** patriot h.
hazudni a minți (c).
hazug mincinos. — **ság** minciună.
hegedű violină (e), laută (e).
hegy deal s (ri), munte h. — **es** muntos, delos, ascuțit. — **ezni** a ascuți (c).
hely loc s (ri), spațiu s. — **beli** local, din loc. — **eselni** a aproba. — **ezni** a așeza. — **iség** localitate. — **telen** nedrept, fără cale. — **zet** pozițiune.
hentes măcelar h. — **bolt** măcelărie.
herceg duce h. — **nő** ducesă (e). — **ség** ducat s (e).
hernyó omidă. — **s** omidos.
hervadni a veștezi (c).
hét săptămână. — **i** săptămanal.
heves iute, iritacios, aprins, înfocat.
hevülni a se înfierbânta (z).
hiába în deșert, de jaba.
hiány lipsă (e) — **os** defectuos, — **zani** a lipsi (c).
hiba eroare, scădere, greșală. — **ázni** a greși (c).
hid pod s (ri).
hideg frig, rece. — **lelés** friguri (T).
himlő vârsat s (ri). — **s** vârsătos, cu vârsat.

hinni a crede.
hinteni a presăra.
hir veste. — **detni** a vesti (c), a publica. — **es** renumit. — **telen** fără veste, repentin.
hit credință (e). — **ágazat** încheietura credinței. — **eles** autentic. — **elező** creditor. — **elemző** catechet h. — **etni** a amăgi (c), a seduce (s). — **etlen** necredincios. — **hagyó** apostat. — **hagyás** apostazie. — **szakadás** erez s (ri). — **szakadár** eretic. — **tan** studiul religiei. — **valló** confesor.
hivatal oficiu s, post s (ri). — **os** oficios.
hivni a chema.
hivő credincios.
hizelegni a se linguși (c).
hizni a se îngrășa.
hó nea, zăpadă.
hódítani a cuceri (c), a subjuga. — **olni** a se supune (s).
hóhér gâde h, călău h.
hold lună, iugher s (e). — **fogyatkozás** întunecime de lună. — **kóros** lunatic. — **negyed** pătrar. — **tölte** l. plină. — **ujság** l. noauă.
holló corb h.
holnap mâne. — **i** de mâne.

homály întunecime. — **os** întunecos.

homlok frunte. — **sor** front s (ri). — **zat** fațadă (e).

homok năsip s (ri), arena (e). — **os** năsipos.

hónap lună. — **i**, — **os** lunar.

hordó bute.

horog cârlig s (e). — **os** cârligat.

horvát croat h. — **ország** Croația. — **ul** croățește.

hosszú lung. — **kás** lungăreț. — **ság** lungime.

hozni a aduce (s).

hozomány zestre, apanaj s (e).

hozzáfogni a începe, a se apuca.

hullani a pica, a cădea. — **adék** sfărmătură.

hullám undă (e), val s (ri). — **zani** a face unde.

hunyni a închide ochii. — **orgatni** a clipi (c).

hur coardă, strună (e).

hus carne s (ri). — **os** cărnos.

husvét Paști n (T). — **i** de Paști.

huzni a trage (s). — **akodni** a se codi (c). — **ódni** a se trăgăna (z).

hű credincios. — **ség** credință (e), fidelitate.

hülni a se răci (c). — **és** răceală.

hűvely păstaie, teacă.

I. Í.

ide încoace aici.

ideg nerv h. — **es** nervos. — **esség** nervozitate.

idegen strein. — **edni** a se înstreina (z).

idézni a cita (z). — **és**, — **et** citațiune.

idő timp s (ri), vreme s (ri). — **előtt** fără timp. — **ig-**

lenes interimal, provizor. — **zni** a petrece.

ifju tiner, june. — **ság** tinerețe n (T), tinertime.

iga jug s (ri). — **ás** de jug. — **ázni** a înjuga.

igaz adevărat. — **ol**ni a adevăra (c), a aproba (z), a scuza (z). — **ság** adevăr s (ri), dreptate. — **ságtalan** nedrept.

ige verb s (e). **Ige** Cuvântul lui Dumnezeu.

igen da. — **is** așa, nezmintit. — **leges** pozitiv.

igény pretenziune. — **telen** modest, nepretenziv.

igérni a îmbia, a oferi (c). — **et** promisiune, ofert

s (e). — **vény** promesă (e).

ihletni a insufla, a inspira (z).

ijedni a se spăria, a se înfrica. — **ős** fricos.

— **tség** frică, spaimă (e).

iker gemen h.

illat miros s (ri). —**os** mirositor. —**ozni** a mirosi (c) bine.

illem modestie. —**es** modest. —**telen** necuviincios, neonest.

illetmény competență (e).

illik se cuvine.

ima rugăciune. —**adni** a se închina, a se ruga.

inditni a pune în mișcare, a face se pornească.

—**vány** propunere, proiect s (e), moțiune.

indulni a pleca. —**atos** iritacios. —**j!** mergi!

ing cămașă.

ingadozni a se clătina (z).

inger iritațiune. —**ül**ni a se irita (z).

inni a bea.

intézkedni a face dispozițiuni.

ipar industrie, meserie. —**os** meseriaș h. —**kodni** a se săli (c).

irni a scrie (s). —**ástudó** cărturar h. —**odalom** literatură. —**odalmi** literar. —**ó** scriitor h.

irgalmas îndurată. —**zni** a se îndura.

irigy pizmos, invidios. —**ség** pizmă (e), invidie.

irtani a stărpi (c), a plevi (c). —**ás** lăzuire.

iskola școală. —**i** școlar.

ismerni a cunoaște. —**et** cunoștință. —**etség** cunoștință. —**kedni** a face cunoștință. —**tetni** a face cunoscut, a descrie (s).

ismét iarăș. —**elni** a repeți (c).

istálló grajd s (ri), staul s (e).

Isten Dumnezeu. —**es** religios. —**esség** evlavie.

—**i** dumnezăesc. —**ség** dumnezăire. —**káromlás** blasfemie. —**telen**

afurisit. —**tan** teologie.

iszákos bețiv, beutor. —**ság** beție.

iszony fior h. —**atscârbă** (e).

—**odni** a se înfiora (z).

ital beătură. —**tas** beut, beat. —**atni** a adăpa.

—**ató** papir hârtie sugătoare, h. zbeutoare.

ítélni a judeca. —**et** judecată. —**őszék** tribunals (e).

itt aici. —**hon** acasă.

iv coală (e), arc s (ri).

ivadék generațiune.

íz gust s (ri). —**lelni** a gusta (z). —**letes** gustuos.

izgatni a agita (z).

izzadni a asuda. —**tság** sudoare.

J.

jajgatni a se văiera (z).

—**ás** țipet s (e).

jámbor blând, așezat.
— **ság** blândetă (e).

járni a umbla, a merge,
— **ás** umblet s (e). — **atos**
umblat. — **tasság** dex-
teritate.

jászol iezele.

játék joc s (ri). — **szani** a
se juca.

javaslat propunere, mo-
țiune, sfat s (ri).

javulni a se îndrepta (z).
— **ás** coregere, îndrep-
tare.

jég ghiță. — **es** ghițos.
— **eső** grindină.

jegy sâmn s (e), bilet s (e).
— **ezni** a însămna (z).
— **váltás** logodnă (e). — **ző**
notar h.

jelen de față, prezent. — **ni**
a se înfățișa (z). — **ség**
simptomă (e).

jeles eminent.

jellem caracter s (e). — **es**
cu caracter. — **ző** carac-
teristic.

jó bun. — **akarat** bună-
voință (e). — **akaratú** bi-
nevoitor. — **kor** de de-
mineață, în zori, la timp.
— **llakni** a se sătura.
— **llakott** sătul. — **tevő**
binefăcător. — **váhagyni**
a aproba.

jobb drept. — **ra** spre
dreapta.

jog drept (s) ri. — **os** cu
drept. — **ász** iurist h.

józan treaz, deștept. — **od-
ni** a se trezi (c). — **ság**
trezvie.

jönni a veni. **jövedelem**
venit s (e). **jött-ment**
venetic, tras-împins.

juh oaie. — **ász** păcurar h.
jutalmazni a răsplăti (c).
— **ás** răsplată.

K.

kabát căput s (ri), suman
s (e), roc s (ri).

kábitni a ameți (c). — **ás**
amețeală.

kakas cocoș h.

kaland aventură. — **or**
aventurier h. — **os** aven-
turiros.

kalap pălărie. — **os** pălă-
rier h.

kalapács ciocan s (e). — **ol-
ni** a ciocăni (c).

kalász spic s (e). — **os** în-
spicat.

kalitka colivie, cușcă.

kályha cuptor s (e), sobă (e).

kamara cameră (e). — **ás**
camerar h.

kamat procent s (e), do-
bândă, uzură.

kanál lingură.

kancsó cană (e), ulcior s (e).

kanonok canonic h. — **i**
szék stal s (ri).

kantár frâu s (e).

kapni a câștiga, a do-
bândi (c). — **ós** căutat.

kapa sapă (e). — **álni** a
săpa.

kápolna capelă (e).

káposzta curechiu s (e),
varză (e).

káptalan capitul s (e).

kapú poartă. — **s** portar h.

kapzsi lacom. — **ság** lă-
comie.

kar braț s (e). **cór** s (ri),
stat s (ri). — **zat** galerie.

kár pagubă (e). — **hozni** a
se osândi (c). — **hozat**

osândă (e). — **öröm** bu-
curie răutăcioasă. — **ör-**

vendő răutăcios. — **pót-**
lás desdaunare — **tala-**

nítani a despăgubi (c).

karácsony Crăciun s (ri).
— **i** de Crăciun.

karcsú subțire, svelt.

kard sabie, spadă.

karom unghie. — **molni**
a zgăria.

káromkodni a înjura.

kas coș s (ri), corfă (e)

kasza coasă (e). — **álni** a
cosi (c).

katholikus catolic.

katlan căldare, crater s (e).

katona soldat h., ostaș h.
— **ság** ostășime, soldă-
țime, miliție.

kavarni a amesteca.

kávé cafea (le). — **ház** cafe-
nea (le). — **zni** a bea cafă.

kazal clăie, jireadă.

kecske capră (e). — **bak**
țap. h.

kedély naturel s, tempe-
rament s (e). — **es** bine
dispus, cu voie bună.

kedv plăcere, voie. — **elni**
a plăcea. — **enc** favo-
rit. — **etlen** nedispus,
disgustat. — **ezni** a fa-
voriza (z), a părtini (c).

kefeperie. — **élni** a peria (z).

kegy, — **elem** grație. — **e-**
let pietate. — **elmes** gra-
țios, îndurător. — **elmez-**
ni a ierta. — **etlen** cru-
del. — **etlenkedés** tiră-
nie. — **úr** patron h.

kehely potir s (e).

kéj deliciu s, plăcere.

kék vânăt. — **es** vânățiu.

kelepce cursă (e).

kelés sculare, umflătură.

kelet răsărit s (ri), dat
s (e). — **i** oriental.

kell e de lipsă, trebuie.

— **ék** recerință (e).

kemence cuptor s (e).

kémény horn s (ri). — **seprő**
hornar h.

kemény tare, dur, aspru.

— **iteni** a aspri (c), a
întări (c), a călca.

kender cânepă.

kendő ștergars (e), cârpă (e).

kenni a unge (s). — **et mira-**
zmă (e). — **őcs** unsoare.
kény plac s, arbitriu s.
— **elem** comoditate. — **te-**
len sălit. — **ur** despot h.
— **uralom** despotizms (e).
kenyér pită (e), pâne.
kép icoană (e), chip s (ri).
— **csarnok** galerie. — **es**
apt, destoinic. — **ezni** a
forma (z). — **ezde** pre-
parandie. — **viselni** a
reprezenta (z). — **viselő**
deputat h, ablegat h.
— **zelegni** a fantaza (z).
— **zett** invăţat. — **zöldni**
a se forma (z).
kerék roată.
kérni a cere. — **deni** a
întreba. — **elem** rugare.
kéreg scoartă (e). — **es**
scorţos.
keresni a căuta, a câştiga,
a cerca. — **et** câştig s (ri).
— **kedelem** comerţiu s.
— **kedés** neguţătorie, pră-
vălie. — **kedő** neguţător.
kereszt cruce. — **atya**
nănaş h. — **anya** nănaşă
(e). — **be** cruciş, curmeziş.
— **elni** a boteza. — **ény**
creştin h. — **énység**
creştinism s (e). — **es**
cruciat, cu cruce. — **ezni**
a încrucişa (z). — **et**
vetni a face cruce. — **re**
feszíteni a răstigni (c).

keret cadru s (e). ramă (e).
kerítés gard. — **ni** a în-
grădi (c), a câştiga.
kérkedni a se făli (c). — **ő**
fălos, lăudăros.
kérni a cere. — **lelni** a îndu-
pleca. — **lelhetetlen** neîn-
duplecat. — **ő** peţitor h.
kert grădină. — **ész** gră-
dinar h. — **észkedni** a
grădinări (c).
kerülni a încunjura. — **ő**
încunjurătoare, păzitor h.
kés cuţit s (e).
keserü amar. — **egni** a se
amări (c), a se plânge(s).
— **iteni** a amări (c).
késni a întârzia (z). — **lelni**
a amâna. — **ő** târziu.
kész gata. — **akarva** cu
voia, în adins. — **iteni**
a găta — **let** provi-
ziune. — **ség** promptitu-
dine. — **tetni** a îndemna.
kétes dubiu, îndoios. — **el-**
kedni a dubita (z), a se
îndoi (c). — **ely** îndoială.
— **ségbeesni** a despera (z).
— **szinü** făţarnic, prefă-
cut. — **szinüsködni** a se
făţări (c), a se prefăce.
kéve znop h. — **ét** kötni
a lega znopi.
kevés puţin. — **bedni** a se
împuţină (z). — **elni** a
afla de puţin.
kéz mână. — **alatt** pre

sub mână. — **besiteni** a înmanua (z). **kezelni** a manipula (z). **kezes girant**. **kezdeni** a începe. — **et** început s (ri). **keztyü** mânășă. **ki** afară, cine. — **ábrándítani** a desamăgi (c). — **adás** spese s (T). — **állhatatlan** nesuferit. — **állítani** a expune (s). — **állítás** expozițiune. — **aludni** a se stinge (s). — **átkozni** a afurisi (c). — **dolgozni** a elabora (z). — **egésztieni** a întregi (c). — **egyenliteni** a complana (z). — **elégíteni** a îndestuli (c). — **ereszteni** a slobozi (c). — **fejezni** a respica, a pronunța (z). — **fogás** excepțiune. — **fordítani** a întoarce. — **hivni** a provoca. — **menni** a ieși afară. — **mondani** a pronunța (z). — **mondhatatlan** nespus. — **mutatni** a arăta, a documenta (z). — **nevezni** a denumi (c). — **nyilatkoztatni** a descoperi (c). — **nyilatkoztatás** revelațiune. — **rekeszteni** a eschide (s). — **sajátítani** a expropria (z). — **takarni** a descoperi (c), a dezvăli (c). — **találni** a găci (c).

— **végezni** a executa (z). — **verni** a alunga. — **vétel** excepțiune. — **véve** afară de . . . — **vül** afară. — **zárolag** exclusiv. **kiáltani** a striga. — **vány** proclamațiune. **kicsi** mic. — **ség** puținătate. **kigyó** șerpe h. — **zni** a șerpui (c). **kilincs** clanță (e). **kinálni** a îmbia, a oferi (c). — **at** ofert s (e). **kincs** tezaur s (e), comoară. — **tár** erar s (e), visterie. **kin** durere. — **lódni** a suferi (c), a pătimi (c). — **ozni** a tortura (z). — **szenvedés** patimă. **király** rege h. — **i** regesc. — **nő** regină (e). — **ság** regat s (e). **kisasszony** domnișoară (e). **kisebbség** minoritate. **kisézni** a petrece, a însoți (c). — **teni** a ispiti (c), a proba (z). **kiskoru** minorean. **kitünő** distins, eminent. **kivált** mai ales. — **ság** privilegiu s. **kivánni** a dori (c), a pofti (c). — **ság** dorință (e). **kóbor** pribeag. — **olni** a pribegi (c). **kocsi** căruță (e), car s (e), căleasă (e).

- kolbász** cârnaț h.
koldulni a cerși (c). —s cerșitor h.
koma cumătru h.
komoly serios. —**odni** a deveni serios. —**ság** seriozitate.
komor închis, posomorit.
kondás porcar h.
konkoly neghină.
konty cosiță (e), chică.
konyha culină, bucătărie. —**só** sare.
kopasz pleșug, spân, desert. —**ság** pleșugie.
kopni a se toci (c).
kopogni a suna, a bate la ușă. —**ás** sunet s (e).
koponya căpățină.
koporsó coșciug s (ri), sicriu s (e).
kor etate. —**án** timpuriu, de demineață. —**ántsem** nici decum. —**onként** din timp în timp. —os de etate, bătrân. —**társ** contemporan.
korcsma cârcimă (e).
korcs bastard, degenerat. —**osodni** a degenera (z).
kórház spital s (e).
korlát barieră (e). —lan nețârmurit. —**olt** mărginit. —**ozni** a mărgini (c).
kormány cârmă (e), guvern s (e). —**ozni** a cârmi (c), a guverna (z).
korom funingine. —mos funinginos.
korona coroană (e). —**ázni** a încorona (z). —**herceg** principe de coroană.
korpa țărițe. (T). —**ás** țărișos.
kóstolni a gusta (z).
koszorú cunună. —**zni** a încunună (z).
kovács faur. —**olni** a făuri (c).
kovász aluat s (ri).
kő piatră. —**mives** murar h, zidar h. —**szivű** impietrit, nesimțitor. —**vezni** a pardosi (c).
kőd negură. —**ös** neguros.
köhögni a tuși (c). —**és** tusă (e).
költeni a spesa (z), a face poezie, a scoate (s). —**ő** poet h. —**ői** poetic. —**ség** spese s (T).
költözni a se muta.
könnyű ușor. —**elmű** ușuratic. —**iteni** a înlezni (c). —**üség** ușurățate.
köny lacrimă. —**örgés** rugăciune. —**örögni** a se ruga. —**örülni** a se îndura. —**örületes** compătimitor, îndurat.
könyök cot s (e).
könyv carte. —**kötő** compactor h. —**tár** bibliotecă.
köpeny manta (le).

kör cerc s (ri). — **menet** procesiune. — **nyék** im-
prejurime. — **öztetni** a
curenta (z). — **ül** împrejur,
aproape. — **ülbelül** cam.
— **üljáрни** a încunjura.
— **ülmény** împrejurare.
körte pară (e). — **fa** păr h.
köszönni a mulțumi (c).
— **et** mulțumită (e). — **teni**
a saluta, a gratula (z).
kötni a lega. — **békét** a
încheia pace. — **ekedő**
certăreț. — **elék** legătură,
bandaj s (e). — **eles** în-
dătorat. — **elesség** dă-
torință (e). — **elezni** a
îndătora (z). — **elezett**
obligat. — **elezvény** ob-
ligațiune, contract s (e).
— **őfék** frâu s (e), că-
păstru s (e).
kövér gras. — **edni** a se
îngrășa. — **ség** grăsimie.
követni a urma (z). — **elni**
a pretinde (s). — **elés**
pretenziune. — **kezés-**
képen prin urmare.
— **kezetlen** neconse-
cvent. — **kezni** a urma
(z). — **kezmény** urmare.
— **keztetni** a deduce (s).
— **keztetés** deducțiune.
— **ség** ambasadă (e).
köz spațiu s, loc desert.
— **ben** între. — **benjáрни**
a interveni. — **é** între,

printre. — **el** aproape.
— **eliteni** a se apropia
(z). — **ép** mijloc s (e).
— **épső** cel din mij-
loc. — **épszerű** mijlociu.
— **épkor** evul mediu.
— **igazgatás** administra-
țiune. — **lekedés** comu-
nicațiune. — **löny** moni-
tor s (e). — **mondás**
proverbiu s. — **ölni** a îm-
părtăși (c), a comunica.
— **ömbös** indiferent. — **ös**
comun. — **ött** între,
printre. — **ség** comună (e).
comunitate. — **társaság**
republică. — **vélemény**
opiniune publică. — **ve-**
tett mijlocit. — **zé tenni**
a publica. — **zététel**
publicațiune, aviz s (ri).
kréta cretă (e). — **ás** cu
cretă.

Krisztus Cristos.

kudarc rușine, păcălitură.

kukorica cucuruz s (e),
mălaiu s (e).

kunyhó cășcioară (e),
colibă.

kurta scurt. — **aság** scur-
țime. — **itani** a scurta (z).

kuruzsolni a descânta, a
fermeca.

kút fântână. — **ágas** furca
fântânii.

kutatni a scociori (c),
a căuta, a scruta (z).

kutya câne h.

küldeni a trimite. —**etés** misiune. —**özgetni** a trimite încoace încolo.

külföld streinătate. —**i** strein.

küllő spiță (e), raz s (e).

külön separat, deosebit. —**b** mai de frunte, mai ales. —**bözni** a se deosebi (c). —**bség** diferență (e). —**féle** diferit, deosebit. —**legesség** specialitate. —**külön** separat.

künt afară.

kürt bucium h, trâmbiță —**öl**ni a buciuma.

küszöb prag s (ri).

küzdeni a lupta. —**elem** luptă (e).

L.

láb picior s (e). —**adni** a se însănațoșa (z). —**beli** încălțăminte s (T).

—**csont** fluierul piciorului. —**ikra** pulpă (e). —**nyom** urmă (e).

labda mince. —**ázni** a juca de a mincea.

láda ladă, sicriu s (e).

lágy moale. —**ék** coapse (T). —**ulni** a se îmoia.

lakat lăcată. —**os** lăcătar h.

lakni a locui (c). —**ás** locuință (e), cvartir s (e).

lámpa lampă (e), candelă (e).

lanc lanț s (ri). —**ol**ni a fereca, a lăntui (c).

lándzsa lance, sulită (e).

láng flacără. —**ba** borolni a da în flăcări, a se aprinde (s). —**eszü** genial, talentat.

lankadni a lăncezi (c). —**tság** lăncezeală.

lanyha domol, molatic.

lap față (e), pagină, foaie.

lapítani a turti (c).

lárma zbierăt s (e), strigăt s (e). —**ázni** a zbiera, a striga.

lassú încet, leneș, greu.

látni a vedea. —**ható** vizibil. —**ogat**ni a vizita (z), a cerceta (z). —**omány** vedenie. —**szani** a se vedea. —**szat** aparență (e), părere. —**vány** spectacol s (e), viziune.

láz ferbințeală. —**adni** a se revolta (z). —**adás** revoluțiune. —**as** febril, agitat.

le jos. —**beszél**ni a abate. —**fegyverez**ni a dezarma (z). —**fejez**ni a decapita (z). —**felé** în jos, la vale. —**foglal**ni a secvestra (z), a ocupa. —**folyni** a decurge (s). —**gázol**ni a călca în picioare.

lehajlani a se pleca.
 — **irni** a descrie (s). — **irat**
 rescript s (e). — **irhatat-**
lan nedescriptibil. — **jár-**
ni a expira. — **lep-**
lezni a dezvăli (c), a
 destăinui (c). — **mondani**
 a abzice (s). — **nézni** a
 desprețui (c). — **szakadni**
 a se rupe, a cădea.
 — **szokni** a se dezvăta.
 — **tenni** a pune jos, a
 depune (s). — **tétemény**
 depozitiune. — **tétemé-**
nyes depozitar h. — **ül****ni**
 a șede. — **ültetni** a-l
 pune să șadă. — **ütni**
 a doborî (c). — **vetni** a
 dezbrăca. — **vonni** a de-
 trage (s), a scădea.

leány fată (e). — **kérés**
 petiție. — **kérő** petitor h.
léc laț s (ri). — **ezet** lățuială.
lecke lecțiune.
lég aer s (e). — **hajó** balon
 s (e). — **kör** atmosferă.
 — **vár** fantasm s (e).

legalább cel puțin.
legény fecior h, flăcău h.
 — es fecioresc.

legföljebb cel mult.
legkevésebbé nici decât.

légy muscă (e).

lehelni a răsufla.

lehet se poate, e cu pu-
 tință. — **etlen** imposibil.
 — **óság** posibilitate.

lejtő coastă (e), coboriș s
 (e). — s costos, pieziș.

lélek suflet s (e), spirit s (e),
 — **erő** putere spirituală.
 — **zés** răsuflare.

lelemény invențiune. — es
 invențios, genial.

lelkész preot h. — **i** preo-
 țesc. — **ség** preoțime.

lelkiismeret conștiință (e).
 — es conștiincios. — es-
 s^ég conștiințiozitate.

lencse linte.

lengni a adia, a fâlfâi (c).

lent jos, dedesupt.

lény ființă (e). — **eg** esență
 (e). — **eges** esențial.

lép splină (e), fagur h.

lépni a păși (c). — **cső**
 treaptă (e), scară, grad
 s (e). — **és** pas.

lepedő ciarciaf s (ri).

lepke flutur h.

lét existență (e). — **re hozni**
 a crea (z), a îndeplini
 (c). — **esíteni** a înființa
 (z). — **ezni** a exista (z).

levél foaie, frunză (e), epi-
 stoală (e). **ut** — pasport
 s (e). — es frunzos. — **ezni**
 a înfrunzi (c), a core-
 sponda (z).

leves zupă (e), zamă (e).
 — es sucos, zămos.

liba găscă.

liliom crin h, liliu.

liszt făină. — es făinos.

ló cal h. — **futtatás** aler-
gare de cai. — **vag** călă-
reț h, cavalier h. — **vagias**
cavaleresc. — **vagolni** a
călări (c). — **vagrend** ord
cavaleresc. — **verseny**
emulațiune de cai.

locsolni a uda, a stropi (c).

lógni a se clătina (z), a
se mișca.

lohadni a se desumfla, a
scădea.

lóhere trifoiu s (e).

lomb frunzar s (e), ram
verde. — **os** frunzăros,
rămuros.

lopni a fura. — **ás** furt s
(ri). — **ozni** a se furișa (z).

lóni a împușca. — **fegyver**
armă de pușcat. — **por**
prav, iarbă de pușcă.
— **vés** pușcătură.

lőcs leucă. — **láb** șontorog.

lökni a împinge (s).

lúc leșie. — **os** leșios.

lugas boltă de frunzar.

lusta leneș. — **álkodni** a
se lenevi (c). — **áság**
trândăvie, lene.

lyuk gaură. — **acsos** gău-
ros, poros. — **asztani** a
găuri (c).

M.

ma azi. — **i** de azi. — **ig**
până azi.

maeska pisică, mâtă (e).

madár pasăre.

madzag ață (e), sfoară (e).

mag sămânță (e), sâmbure.

— **talán** stărp. — **vetés**
sămănat s (ri). — **zani** a
face sămânță, a înspica.

magán privat. — **élet** sin-
gurătate. — **os** singura-
tic. — **zó** privatier h.

magas înalt. — **lat** înăl-
țime, terasă (e). — **ság**
înălțime.

magasztos măiestos, su-
blim. — **talni** a înălța, a
lăuda, a mări (c).

magatartás ținută.

magaviselet purtare, con-
duită (e).

magyar ungur, măghiar.
— **os** unguresc — **ság** un-
gurime. — **ul** ungurește.

máj ficat s (e).

majd acuși, preste puțin.

majom măimuță (e).

mák macs (ri). — **ony** opius.

makacs cerbicos, arțăgos.

— **kodni** a se îndârji (c).

— **ság** cerbicie, încăpățî-
nare.

makk ghindă.

malac purcel h, purcea
(le). — **ság** porcie.

málna zmeură.

malom moară.

már acum, și, deja.

maradni a petrece, a ră-
mânea. — **andó** durabil

maradék rămășiță (e), rest
s (ri). —vány rest s (ri).

marakodni a se mânca.

marasztani a reține.

marék pumn s (ri).

marha vită (e).

Mária Maria.

mártani a întinge (s), a
înmoia. —ás zamă, sos.

márvány marmură (e).

más alt. —féle de alt fel.

—felől de altă parte.

—hol aiurea. —honnan
de aiurea. —ik celalalt.

—itni a schimba, a stră-

muta. —kép altfel, alt-

mintrelea. —olni a copia

(z). —oló copist. —utt

aiurea, în alt loc.

másodperc secundă (e).

mászni a se târi, a se
trage, a se urca.

matróz matelot h, coră-
bier h.

mázsa majă, cântar (e).

—álni a cumpăni (c).

meder alvie, scorbură.

medve urs h.

még încă. —is totuș.

—pedig încă.

meg și. —akadni a se
împedeca. —állapítani

a stători (c). —állapo-

dás învoire. —állítani

a opri (c). —bánni a se

căi (c). —bizni a însar-

cina (z). —bizható în-

crezut. —egyezni a se

învoi (c). —elégedés

mulțumire. —elégedni

a fi mulțumit. —előzni

a preveni. —engedni a

permite (s). —esik se

întâmplă. —fejteni a

dezlega. —felejtkezni a

uita. —fogni a prinde

(s). —fosztani a despoia

(z). —gondolni a socoti

(c), a conzidera. —gon-

dolt prudent. —gondo-

latlan neprecuțetat.

—hajlani a se pleca.

—halni a muri. —hal-

lani a auzi. —hallgatni

a da ascultare. —hallik

se aude. —hasonlás

dezbinare. —hatni a

pătrunde (s). —hatott-

ság înduioșare. —hitt

încredințat, de încrede-

re. —hüteni a răci (c).

—jegyezni a însămna

(z). —jegyzés observare.

—jelenni a se prezenta

(z). —jönni a sosi (c).

—különböztetni a deo-

sebi (c), a distinge (s), a

preferi (c). —lehet se

poate. —lepni a sur-

prinde (s). —nézni a

vedea, a privi (c). —nyug-

tatni a liniști (c). —ol-

vasni a număra. —rán-

dulni a se zmânci (c).

megsülⁿi a se coace, a se frige. —szegⁿi a călca, a tăia. —szólⁿi a cleve^ti (c). —szólitaⁿi a agrăi (c). —szüntetⁿi a curma, a opri (c). —taⁿ-gadⁿi a denega. —tarⁿ-tani a conserva (z), a observa (z). —tartóztatⁿi a reținea. —térⁿitⁿi a îndrepta (z). —tért convertit. —térⁿülⁿi a se întoarce (s). —testeⁿ-sülⁿi a se întrupa (z). —testesülⁿés înomenire, întrupare, incarnare. —tudⁿi a afla, a ști. —ütⁿi a bate, a lovi (c). —ütⁿközⁿi a se scandaliza (z). —vallⁿi a mărturisi (c). —váltⁿi a răscumpăra, a mântui (c). —van este gata, se află. —vesztegetⁿi a corumpe, a mitui, (c). —vetⁿi a desprețui (c). —vetⁿés dispreț s (ri). —vonⁿi a detrage (s). —zúzⁿi a zdrobi (c).

megye comitat s (e). egyⁿ-ház— dieceză (e). —i comitatenz, diecezan.

méh albină. —es stupină. —ész stupar h. —rajzás roire.

meleg cald. —iteni a încălzi (c). —ség căldură.

mell piept s (ri). —kép bust s (ri), portret s (e).

mellé, mellett lângă, aproape de... —kelⁿi a alătura (z). —klet adăus s (ri). —kes lateral.

mellény pieptar s (e).

mellől de lângă.

mellőzⁿi a delătura (z).

méltó demn, vrednic. —án cu tot dreptul. —ányos echitabil, just. —atui a aprecia (z). —óan după vrednicie. —óság demnitate. —óságos mărit, ilustru.

mély afund. —ség afunzime, adâncime.

menekülⁿi a fugi, a scăpa.

menni a merge (s).

menny cer s (ri), noră (ri). —egző nuntă. —ei cereⁿsc. —dörögⁿi a tuna. —dörgés tunet s (e), trăznet s (e). —ezet firmament s (e), boltă (e).

menteni a mântui (c), a apăra. —egetⁿi a excuza (z). —ség scuză (e).

merni a cuteza —ész cutezător, îndrăzneț. —észⁿség bărbăție, curaj s.

méreg venin. —gezⁿi a învenina (z).

mérföld mil s (ri).

meriteni a scoate (s), a umplea.

mérni a măsura. — **leg** cumpănă (e). — **legelni** a cumpăni (c). — **nök** in- giner h. — **ték** măsură. — **sékeln** a înfrâna (z), a modera (z). — **sékelt** moderat. — **tékletesség** moderațiune, cumpăt s (ri). — **téktelen** necum- păt, excesiv.

mert pentrucă, fiindcă, căci.

mese istorioară (e), po- veste. — **és** fabulos.

messze departe. — **ség** de- părtare.

mester măiestru h. — **i** genial. — **kél**ni a măie- stri (c). — **mű** cap de operă. — **ség** meserie.

mész var s (ri).

mészáros măcelar h.

meszeln a vărui (c).

méz miere. — **es** cu miere.

meztelen gol, neîmbrăcat. — **láb** desculț.

mező câmp. — **i** câmpean. — **ség** câmpie.

mig până, pânăcând.

mihelyt îndată ce, îndată cum.

mind tot. — **egy** tot una, tot atâta. — **en** tot. — **en- felé** în toate părțile. — **enféle** de tot soiul. — **enfelől** din toate păr- țile. — **enhonnan** de pre-

tutindenea. — **enhova** pretutindeni. — **enik** fie- care. — **enkor** totdeauna, pururea. — **enség** uni- vers s. — **entudó** a totștiutor. — **ig** totdeau- na. — **járt** în dată. — **össz-** sze cu totul. — **untalan** neîncetat.

mint decât, cum, ca. — **ha** ca și cum, ca și când.

mise Liturgie. — **ézni** a face Liturgie.

mocsár baltă. — **os** băltoș.

mocsok maculă(e), pată(e). — **os** tinos, pătat, macu- lat. — **talan** curat, ne- prihănit.

mód mod s (ri). — **felett** preste măsură. — **jával** cumpătat — **os** avut. — **szer** metod s (e).

modor manieră (e).

mogyoró alună (e). — **fa** alu- nar h.

moh mușchiu s (ri). — **os** mușchios.

molnár morar h.

moly molie. — **ette** ros de molii.

mondani a zice. — **ás** zi- cală, vorbă (e).

morzsa sfărământură. — **á-** lodni a se sfărma.

mosni a spăla — **dani** a se spăla. — **datlan szá- jú** nespălat.

mosoly suris s (ri), zîmbet s (e). — **ogni** a zîmbi (c).
most acum. — **anáig** până acum. — **antól** de acum. — **ani** de acum.

mostoha vitreag, nefavorabil.

mozdítni a clăti(c), a mișca. **mozgalom** mișcare.

mulni a trece, a dispărea. — **andó** trecător. — **andóság** nestătornicie. — **asztani** a absenta (z). — **atni** a petrece. — **at-tatni** a distrage (s). — **hatatlanul** neamănat, neapărat. — **ó** nestabil, transitor. — **t** trecut. — **va** după, preste.

munka lucru s (ri). — **álkodni** a lucra (z). — **ás** sálitor, lucrător. — **ás-ság** activitate, diligență. **mutatni** a arăta. — **kozni** a se arăta. — **vány** probă (e), muștră (e), producțiune.

mű artă (e). — **csarnok** galerie de arte. — **hely** ofici-nă (e). — **ködés** lucrare, funcționare. — **remek** cap de operă. — **te-rem** atelier, s (e) laboratoriu s. — **tét** operațiune. — **tevő** operator. — **velni** a cultiva (z). — **veltség** cultură. — **vész**

artist h. — **vezető** conducător de lucru.

N, Ny.

nád trăstie. — **as** trăstios. **nadrág** cioareci h (T), pantaloni h (T).

nagy mare. — **ítani** a adauge (s), a minți (c). — **korú** maioren. — **lelkű** generos. — **méltóságú** excelent. — **nehezen** cu mare greutate. — **on** foarte. — **ra** becsülui a stima (z). — **ság** mărimé. — **ságod** Măria Ta. — **ságos** magnific. — **számú** numeros. — **szerű** grandios. — **szülők** moș și bunică.

nap soare, ziuă (le). — **ernyő** umbreală. — **fény** lumina soarelui. — **figyatkozás** întunecimea soarelui. — **i** zilnic. — **ló** ziar. — **tár** călindar s (e).

narancs portocală (e).

nász nuntă, ospăț s (e). — **nép** nuntași (T).

nedv suc s (ri), umezeală. — **es** umed. — **esség** umezală.

néger arap h., negru h.

négyzet pătrat s (e).

néha câte o dată. — **ány** câțiva.

nehéz greu. — **ség** greutate. — **telni** a imputa (z), a lua în nume de reu. — **telés** indignațiune.

nehogy nu cumva.

néma mut. — **itani**, — **ulni** a amuți (c). — **ság** mutie, liniște mortală.

nemes nobil, aristocrat. — **iteni** a nobilita (z). — **szivű** generos.

német german, neamț. — **ország** Germania. — **ül** nemțește.

nemzet națiune. — **i** național. — **iség** naționalitate. — **ség** vișă (e).

nép popor s (e). — **es** împoporat. — **esedés** populațiune. — **ies**, — **szerű** popular.

név nume s (e). — **jegy** bilet s (e). — **leg**, — **szerint** după nume, anume. — **nap** onomastică.

nevelni a crește, a educa. — **etlenség** lipsă de creștere. — **ő szülők** părinți adoptivi. — **t** cult, crescut.

nevetni a râde (s). — **és** râs s (ri). — **séges** ridicol. — **tetni** a face râs.

nevezni a numi (c). — **etes** renumit. — **etesen** mai ales, anume. — **etlen** nenumit, anonim.

nézni a se uita, a vedea. — **et** vedere, părere, opiniune. — **ve** cu privire la . . . , în cât pentru.

nő femeie, muier. — **i** femeesc, muieresc. — **i nem** sex muieresc. — **s** căsătorit. — **stény** femeiușcă. — **sül** a se însura. — **testvér** soră (ri).

nőni a crește. — **vény** plantă (e).

nyáj turmă (e).

nyájas amical, galant. — **ság** blândeță.

nyak gât s (ri), grumaz s. — **as** cerbicos. — **aszkodni** a se opune (s). — **ra-főre** în ruptul capului. — **tő** ceafă. — **tőrő** periculos.

nyalni a linge (s). — **akodni** a licăi (c). — **ánk** licău.

nyár vară. — **i** de vară, văratice.

nyárs frigare, țăpă (e).

nyelni a înghiți (c). — **deklő** gâtlej s (ri).

nyél mănunchiu s (e), coadă, toartă.

nyelv limbă, vorbire. — **es** limbut. — **esség** limbuție. — **ész** filolog. — **ezet** stil s (ri). — **járás** dialect s (e).

nyerni a câștiga, a dobândi (c). — **emény**, — **esség**

câştig s (ri), profit s (e).
nyerészkedő speculant.
nyereg şea (le).

nyers crud, verde, dur.
 —**esség** cruzime.

nyikorogni a scârţâi (c).
nyil săgeată. —**alni** a
 junghia. —**azni** a să-
 geta (z).

nyilni a se deschide (s),
 a înflori (c). —**atkozni**,
 —**atkoztatni** a declara
 (z), a descoperi (c).
 —**atkozat** declaraţiune.
 —**t** deschis, pre faţă.
 —**t szivü** sincer. —**ván**
 a bună seama. —**vános**
 public, învederat. —**vá-**
nosság publicitate.

nyirni a tunde (s).

nyitni a deschide (s).

nyom urmă (e), pas s (ri).
 —**aték** energie, accent s
 (e). —**da** tipografie. —**dász**
 tipograf h. —**ozni** a
 urmări (c). —**ni** a apăsa,
 a stoarce (s). —**tatni** a
 tipări (c). —**tatvány**
 tipăritură.

nyomor mizerie, sărăcie.
 —**gatni** a năcăji (c), a
 tortura (z). —**ítani** a
 chilăvi (c). —**ult** ticălos,
 demn de compătimire.
 —**uság** mizerie.

nyugodni a se linişti (c), a
 se odihni (c). —**alom**

odihnă. —**almas** liniştit,
 odihnit. —**at** apus s (ri),
 vest s. —**dij** penziune.
 —**ta** cvitanţă (e). —**ta-**
lanítani a nelişti (c).
 —**talankodni** a fi neli-
 ştit.

nyul iepure h.

nyulni a se întinde (s).
 —**ánk** svelt. —**ánkság**
 svelţime.

nyűzsögni a furnica.

O. Ó.

ócsárolni a defaima (z).
ócska vechiu, purtat.

oda acolo. —**ítelni** a ju-
 decă. —**való** de acolo.

odú scorbură. —s găunos,
 scorbuos. —**sodni** a se
 găuri (c).

óhaj dor s (ri). —**tani** a
 dori (c), a vrea.

ok cauză (e). —**irat** docu-
 ment s (e). —**levél** di-
 plomă (e). —**os** prudent,
 înţălept. —**osság** pru-
 dentă (e), înţălepciune.
 —**ozni** a cauza (z). —**ta-**
lan neînţălept. —**ulni**
 a fi spre învăţare.
 —**vetlen** neapărat.

ol staul s (e), grajd s (ri).
olaj oleu s (e). —**fa** oliv
 h., maslin h. —**os** oleios.
olasz italian. —**ország**
 Italia. —**ul** italieneşte.

olcsó ieftin. — **sodni** a se ieftini (c).

oldani, oldozni a dezlega, a absolve (z).

oldal lature. — **as** coaste n (T). — **rajz** profil s (e).

olló foarfece s (T).

ólm plumb s (ri).

oltani a stinge (s), a ol-tui (c). — **ó** chiag s (ri).

oltalmazni a apăra, a scuti (c).

oltár altar s (e).

Oltáriszentség Eucharistie, Sfânta Cuminecătură.

olvasni a ceti (c), a număra. — **ás** lectură. — **hatlan** necetef. — **ható** legibil. — **ott** învățat, erudit.

olvasztani a topi (c). — **ha-** **tó** topicios.

olvasztani a topi (c). — **ha-** **tó** topicios.

olyan așa, atâta. — **képen** astfel.

omlani a se surpa, a se ruina (z). — **dozni** a se derima (z). — **dék** ruină (e), surpătură.

onnan de acolo.

óra oară (e), orologiu s (e). — **ás** orologier h.

ordítani a zbiera, a țipa, a urla. — **ás** zbierăt s (e), țipet s (e), urlet s (e).

orgyilkos asasin h.

óriás gigant h, urieș h. — **i** gigantic.

orosz rus. — **ország** Rusia.

— **ul** rusește.

oroszlán leu h.

orr nas s (ri), bot s (ri), cioc s (ri). — **cimpa** nare.

orsó fus s (e).

ország stat s (e), imperiu s. — **gyülés** dietă (e), parlament s (e). — **os** regnicolar. — **os vásár** târg de țară.

orvos medic h. — **i** medical. — **olni** a cura (z), a vindeca. — **ság** medicină, medicament s (e), leac s (ri).

ostoba hăbăuc, stupid, idiot. — **ság** hăbăucie, stupiditate.

ostor zbiciu s (ri). — **ozni** a zbiciui (c).

ostrom asalt s (e), atac s (ri). — **olni** a da asalt, a ataca. — **zár** blocată.

oszlani a se împrăștia. — **tni** a împrăștia, a desface, a despărți (c).

oszlop columnă (e).

osztani a împărți (c), a divide (s). — **ály** despărțământ s (e), diviziune, clasă (e). — **ályozni** a clasifica. — **ozás** împărțea. — **ozni** a se împărți (c), a se certa.

osztrák austriac. — **ország** Austria.

óta de când, de atunci.
 ott acolo. — hon acasă.
 övni a feri (c), a păzi (c),
 a preveni. — adék cau-
 țiune. — ás protest s (e).
 — akodni a se griji (c),
 a se păzi (c), a se feri (c).
 — atos precaut. — atos-
 ság precauțiune, cau-
 telă. — oda azil de copii.

Ö. Ó.

öbliteni a clătări (c).
 ököl pumn s (ri).
 ökör bou h.
 öl braț s (e), stânjin h.
 — elni a îmbrățișa (z.)
 ölni a ucide (s), a omori (c).
 — döklés ucide, omor
 s (ri), vărsare de sânge.
 — ő ucigător, omoritor.
 ölteni a îmbrăca. — özni
 a se îmbrăca. — özék
 îmbrăcământ s (e), vâst-
 mânt s (e), costum s (e).
 ön domniata, însuți. — álló
 independent. — állóság
 independentă (e). — bizo-
 dalom încredere de sine.
 — elégedett îndestulit.
 — gyilkos suicid. — gyil-
 kosság sinucidere. — hitt
 încrezut. — ként de bună
 voie. — kéntes voluntar.
 — kény arbitriu s, des-
 potizm s (e). — kényesség
 absolutizm s (e). — ké-

nyüleg arbitrar. — kény
 telenül preste voie.
 — megtartóztatás abne-
 gare de sine, răținare.
 — tudat conștiință. — tu-
 datos conștiincios. — va-
 kitás amăgire de sine.
 — zés egoizm s (e). — zet-
 len dezinteresat. — zet-
 lenség dezinteres s (e).
 önteni a turna, a vărsa.
 — özni a uda, astropi (c).
 ör păzitor h, apără-
 tor h. — angyal inger
 păzitor. — izni a griji (c),
 a păzi (c). — kódés ve-
 ghiare, custodie. — vi-
 dék graniță militară,
 confinii s (T).
 ördög diavol h., drac h.,
 satana (e). — i diavolesc.
 — ség drăcie. — töl-
 megszállott îndrăcit.
 öreg bătrân. — edni a
 îmbătrâni (c). — ség
 bătrinețe n (T).
 örmény armean. — ország
 Armenia. — ül arme-
 nește.
 örök vecinic, etern. — be
 fogadni a adopta (z).
 — iteni a perpetua (z).
 — ké în veci, totdeauna.
 — ölni a erezi (c), a
 moșteni (c). — ős eredi-
 tar, moștean h. — ség
 ereditate, moștenire.

örölni a măcina.

öröm bucurie, plăcere.

— **est** bucurios.

örvendeni a se bucura.

— **eztetni** a îmbucura.

örvény vâltoare, vârtej s(e).

ős străbun h. — **erdő** co-

dru secular. — **i** strămo-

șesc. — **kor** anticitate.

— **szülők** protopărinți.

össze împreună, la olaltă.

— **adni** a împreuna (z),

a adauge (s). — **barát-**

kozni a se împretino-

șa (z). — **beszélni** a se

întălege (s). — **darabolni**

a tăia în bucăți, a bu-

căți (c). — **g** sumă (e).

— **hivni** a conchiema.

— **illeni** a se potrivi (c).

— **irni** a conșcrie (s).

— **jönni** a conveni, a se

aduna. — **kulcsolni** a

înceșta (z). — **omlani** a

se surpa. — **rombolni** a

nimici (c), a dărima (z).

— **szaggatni** a spinteca.

— **szoritani** a stringe

(s). — **tartani** a se uni

(c), a fi de acord. — **ten-**

ni a compune. (s).

— **törni** a sfărma. — **vesz-**

ni a se certa (z). — **vissza**

preste olaltă.

ősz toamnă (e), cărunt. — **i**

tomnatic. — **ülni** a încă-

runți (c).

őszinte sincer. — **ség** sin-

ceritate.

öszön bold s (ri), instinct

s (e). — **özni** a îndemna,

a îmboldi (c).

öv cingătoare. — **ezni** a

încinge (s).

özönleni a inunda (z). — **viz**

potop s (ri), diluviu s.

özvegy văduv. — **ség** vă-

duvic.

P.

pacsirta ciocârlie.

pad bancă. — **lás** tavan

s (e). — **olat** podea (le).

— **lózni** a podi (c).

páholy lojă (e).

paizs scut s (ri).

pajtás camerad h, soț h.

palacsinta plăcintă.

pálca baston s (e), cio-

mag s (e).

pálinka vinars s (e), ră-

chiu s (e).

pálma finic h. curmal h.

palota palat s (e).

pálya curs s (ri), carieră.

— **ázat** concurs s (e).

— **ázni** a concura (z).

— **ázó** concurent. — **ud-**

var gară.

pamlag canapea (le).

pamut bumbac s (e).

panasz plânsoare. — **kodni**

a se plânge (s).

pántlika cordea (le).

pap popă h, preot h. — **i** preoțesc. — **né** preoteasă (e). — **ság** cler s (ri). — **szentelés** ordinare.

Pápa Papă h, Pontifex h. — **i** papal. — **ság** papat s.

paplan plapomă (e).

paprika ardeiu s (e).

pár păreche. — **baj** duel s (e). — **os** cu părechia. — **itani** a părechia (z).

paradicsom paradiz s, raiu s, ceriu s (ri).

parancs mandat s (e). — **olni** a demanda (z).

paraszt țăran h. — **ság** țărănime. — **viselet** port țărănesc.

parázs cărbune, jar s (ri).

parlag țină. — **on** heverni a sta nelucrat.

párna perină. — **ázni** a căptuși (c).

párologni a aburi (c).

part țărm s (ri), râpă (e). — **os** țărmuros.

párt partidă (e). — **atlan** neutral, nepărtinitor. — **atlanság** neutralitate. — **fogás** protecțiune. — **fogolni** a protega. — **olni** a apăra, a patro-
na (z). — **oskodni** a rebela (z). — **ütés** rebeliune. — **ütő** răsculat, rebel.

pásztor păstor h. — **kodás**

păstorie. — **kodni** a păstori (c).

paszuly fasole, păsulă

pata unghie, copită (e).

patak pârâu s (e), vale. — **zani** a curge vale.

patkó potcoavă (e). — **lni** a potcovi (c).

páva păun h.

pazar prădător, risipitor. — **fény** lux s (ri). — **lás** pradă. — **olni** a risipi (c), a prăda (z).

pecsenye friptură. — **for-gató** frigare.

pecsét sigil s (e), pată (e). — **es** sigilat, pătat. — **viasz** ceară de sigilat.

pedig deși, cu toate că, însă, și totuș.

pehely fulg h, floa h.

pék brutar h, pitar h. — **ház** brutărie.

példa exemplu s (e). — **be-széd** proverb s (e), para-polă (e). — **ás** exemplar, de model. — **átlan** neauzit. — **ázni** a ținti (c), a vorbi în pilde.

pelyva pleavă (e).

penész mucezeală. — **edni** a mucezi (c).

pénz ban h. — **es** bănos. — **hamisító** falzificator de monete. — **tár** cassă (e).

per proces s (e). — **elni** a purta proces, a pârî (c).

perc minută (e). **másod** – secundă (e).

perec covrig s (e).

persely pers s (ri).

perzsa perzian. — **ország** Perzia.

perzselni a arde, a pârljoli (c), a pârljoli (c).

pezsegni a spumega, a fierbe.

piac piață (e).

pihenni a pauza (z), a odihi (c). — **és** repaus, odihnă (e). — **tetni** a pune la odihnă.

pikkely solzi h (T).

pilla pleoapă (e). — **nat** clipă (e), moment s (e). — **ntani** a clipi (c), a privi (c), a vedea.

pince pivniță (e). — **ér** chelar h.

pióca lipitoare.

pipa pipă (e), lulea (le). — **ázni** a fuma (z).

pir roșeță (e), rumeneală.

— **itani** a prăji (c). — **kadni** a înroși (c). — **ongatni** a înfrunța (z), a muștra (z). — **os** roșu. — **ositani** a roși (c). — **ulni** a se rușina (z), a roși (c).

pislogni a clipi (c).

piszkos mânjit. — **itni** a mânji (c), a batjocori (c).

piszok necurățenie, murdărie, gunoiu s (e).

pisztoly pistol s (e).

pitvar tindă, antișambră (e).

pitymallik se revarsă.

plébánia parochie. — **os** paroch h.

pocsolya băltoacă. — **ás** băltos.

pofon palmă. — **ütni** a pălmui (c).

pogácsa turtă (e).

pogány păgân h. — **ság** păgânism s (e).

pohár pocal s (e).

pók painjin h. — **háló** pânză de painjin.

pokoliads. — **var** bubă rea.

poklos lepros. — **odni** a se umplea de lepră.

pokróc straiu s (e), țol s (ri).

polc cuier s (e), poliță (e).

polgár cetățean h., cive h.

— **i** civil. — **mester** primar h. — **osodni** a se civiliza (z). — **osodás** civilizațiune. — **ság** cetățănime.

politika politică. — **us** politic.

pompa pompă (e), paradă.

— **ás** pompos. — **ázni** a face paradă.

pont punct s (e). — **os** regulat, punctual. — **osság** punctualitate.

por pulvere h, prav s (ri).

— **hanyó** pufăios. — **os**

prăvos. —ozni a prăvui (e). —ladozni a se sfărma. —ond năsip s (ri), arenă (e). —zó prav s (ri).

porcellán porțelană (e).

porosz prusian. —ország Prusia.

portéka marfă (e).

pósta postă (e). —bélyeg marcă postală. —bér porto postal. —hivatal oficiu postal.

pót adaus s (ri). —adó dare indirectă. —lás între-gire, suplement s (e). —olni a întregi (c), a suplini (c), a substitui (c). —olhatlan nelocuibil.

pöffeszkedés îngâmfare. —ő îngâmfat.

pöröly ciocan s (e), baros s (e).

préda pradă, risipă (e). —álni a prăda (z), a risipi (c).

prém primă (e), blană (e).

prépost prepozit h. —ság prepozitură.

próbálni a încerca.

puha moale. —álkodni a se trândăvi (c). —aság moliciune. —ulni a se moleși (c).

pukkadni a crepa, a plezni (c).

pulyka curcă.

pup ghebs (ri). —os ghebos. puska pușcă. —agystratul pusti.

puszta deșert, pustiu. —ság deșerts (ri). —ítani a despoia (z). —ulni a se nimici (c).

pünkösd Rusalii. (T).

püspök Episcop h. —i episcopesc. —i kar chor episcopesc. —i megye dieceză (e). —ség episcopie, episcopat s (e).

R.

rá preste, la. —beszélni a îndupleca. —érni a avea timp. —hagyni a lăsa după el. —ijeszteni a însufleta spaimă. —illeni a se potrivi (c), a-i sta bine. —parancsolni a impune (s), a demanda (z). —szánni a destina (z). —szedni a înșăla. —szorítani a sâli (c). —szorulni a avea lipsă de ceva.

rab prisoner h. —ló lotru h. —ló gyilkos asasin h. —ság captivitate, robie —szolga sclav h.

rágni a roade (s). —alom calumnie. —almazni a calumnia (z).

rag suffix s (e). —adni a

selipi (c). **ragadós** lipicios, clicos. — **adozni** a răpi (c), a jăfui (c). — **asztani** alipi (c), a adauge (s). — **ály** epidemie. — **ályos** epidemic. **ragyogni** a străluci (c), a sclipi (c).

rajta pre, preste, înainte! **rajz** desămn s (e). — **olni** a desămna (z). — **vázlat** contur s (e).

rák rac h, canceru h.

rakni a așeza, a grămădi (c). — **ás** grămadă. — **odni** a încărca. — **osgatni** a așeza. — **tár** magazin s (e). — **táros** magazin h.

ránc creață (e). — **igálni** a zmânci (c). — **olni** a încreți (c). — **os** încreșit. **rang** grad s (ri), demnitate. **ravasz** astut. — **ság** astuție.

rég, — **óta** de demult. — **i** vechiu, antic.

rege tradițiune. — **elni** a istorizi (c), a provești (c). — **ény** roman s (e). — **és** fabulos.

reggel demineată. — **edni** a se face demineată. — **i** de demineată, dejun s (ri). — **izni** a dejuna (z).

rejteni a ascunde (s), a a dosi (c). — **ek** loc a-

scuns, culcuș s (ri). — **ély** enigmă (e), arcan s (e). **rekedni** a se strâmtora (z), a răguși (c). — **tség** răgușeală.

rém spaimă (e), nălucă. — **iteni** a înspăimânta (z). — **itő** grozav. — **ülni** a se înflora (z). — **ülés** groază (e).

remegni a tremura.

remélni a spera (z).

reménység speranță (e).

remete eremith, sihastru h.

rend ordine, regulă, normă (e).

— **elni** a dispune (s), a comanda (z).

— **elet** dispozițiune, ordin s (e).

— **eltetés** chiemare, destinațiune.

— **es** punctual, regulat.

— **ezni** a dispune (s), a regula (z).

— **jel** cruce decorativă.

— **kívül** în mod extraordinar.

— **őr** polițian h.

— **őrség** poliție.

— **re** pre rând.

— **szer** sistemă (e).

— **sze** res sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

— **szeres** sistematic.

repülⁿi a zbura. —és zbor
s (ri). —**őhid** pod zbură-
tor, podar s (e).
rest leneș, trândav. —**es-
kedni** a lenevi (c).
rész parte. —**esedni** a se
împărtăși (c). —**int**
parte. —**let** detaiu s (ri).
—**letes** detaiat, pre larg.
—**re hajlás** părtinire.
—**t venni** a participa
(z). —**vény** acție. —**vé-
nyes** acționar h. —**vény-
társaság** societate pe
acții. —**vét** condolență (e).
részeg beat. — **es** bețiv.
—**gé lenni** a se îmbăta.
—**ség** beție.
reszelni a pili (c). —**ő**
pilă (e).
reszketni a tremura.
rét livadă, câmp s (ri).
—**eg** strat s (ri), pătură.
rév port s (ri), liman
s (e).
réz aramă (e). —**öntő** ală-
mar h.
ritka rar. —**aság** raritate.
—**itani** a rări (c).
rohanni a se repezi (c).
róka vulpe.
rokka furcă de tors.
rokon consăngean. —**ság**
consăngenie, rudenie.
rom ruină (e). —**bolni** a
ruina (z), a dărima (z).
—**lékony** supus strică-

ciunii. —**lottság** corrup-
țiune, stricăciune.
rongy fleandură, zdranță
(e). —**os** zdrențos.
rontani a strica. —**ás**
stricăciune.
ropogni a pocni (c).
rossz rău. —**alni** a deza-
proba (z). —**aság** rău-
tate. —**lelkű** malițios.
—**ullét** indispozițiune.
rosta ciur s (ri). —**álni** a
cerne, a alege (s).
rostély gratar s (e).
rothadni a putrezi (c).
— **ás** putrejune.
rovar insectă (e).
róvni a cresta (z). —**ás**
răvaș s (e). —**at** creștă-
tură, rubrică.
rozs săcară.
rózsa roză (e), tranda-
fir. —**szin** culoare roză.
rozsa rujină. —**ás** ruji-
nos. —**ásodik** ruginește.
rőf cot h.
rög glie. —**ös** glios, bul-
găros.
rögtön îndată, la mo-
ment.
rövid scurt. —**en** pre
scurt. —**iteni** a scurta
—**látó** miop, scurt la
vedere.
ruca rață (e), rățoiu h.
rúd drug h, prăjină (e).
—**alni** a ciomegi (c).

rugni a da cu piciorul, a
împroșca. —ás lovitură.
—ékony elastic. —ó
coardă.

ruha văstmânt s(e). —ázni
a îmbrăca.

rút urît. —ság urîciune.

—ulni a se face urît.

rügy mugur h., boboc h.

—ezni a înmuguri (c).

S, Sz.

saját propriu. —ság sin-
gularitate, particularita-
te, calitate, însușire.

sajnálni. —kozni a com-
pătimi (c), a-i părea reu.

—atos dureros, vrednic
de compătimire.

sajogni a ustura.

sajt caș s (ri). —os cu caș.

sajtó teasc s (ri), presă

(e). —olni a storce (s),

a tescui (c). —szabadság

libertate de presă.

salak zgură (e). —os zgu-
ros.

saláta salată (e).

sánc șanț s (ri), fortifica-
țiune.

sánta șchiop. —itni a

șchiopa (z), a șchiopăta

(z). —ulni a chilăvi (c).

sápadni a se face palid.

—ozni a schimba fețe.

—t palid. —tság pali-

ditate.

sapka căciulă (e).

sár tină, noroiu s (e).

—os tinos, noroios.

—ozni a întina.

sárga galbân. —aság găl-

bânare. —ulni a îngăl-

bini (c).

sarj surcel h., mlădiță (e).

—azni a încolți (c), a

otăvi (c). —ú otavă.

sark călcăiu s (e), țițină,

pol h. —alatos cardi-

nal. —tétel axiomă (e).

sarló secere —zni a se-

cera.

sarok colț s (ri), unghiet

s (ri), țițină.

sas pajură, vultur h.

sás papură, rogoz s (e).

sáska lăcustă (e).

sátor cort s (ri), colibă.

—os corturar.

savanyú acru. —itani a

acri (c). —uság acreală.

—úviz apă minerală.

se nici, nici un. —hol

nicăiri. —honnan de

nicăiri. —hova nicăiri.

—honnai venetic h, adu-

nătură.

seb rană (e), bubă (e). —es

rănit, bubos. —esiteni,

—ezni a răni (c). —ész

chirurg.

segitni a ajuta. —ő esz-

köz remediū s. —ség

ajutor.

selyem mătasă (e). — **es** mătăsos.

sem nici. — **hogy** decât. — **leges** neutral. — **mi** nimic. — **mirekelő** om de nimic. — **mis** nimicit, anulat. — **miség** lucru de nimic, nimienicie.

senki, — **sem** nime, ni-mene.

seperni, **sepregetni** a mătura. — **ő** mătură.

sereg ceată (e), mulțime, oaste. — **leni** a se aduna.

serte coamă (e). — **hajú** cu păr aspru.

sérteni a vătăma. — **etlen** nevătămat. — **hetetlen** inviolabil.

séta preumblare. — **álni** a se preumbla. — **ány** promenadă, aleiu s (e).

sietni a grăbi (c). — **ség** grabă (e), pripă (e). — **tetni** a urgita (z), a îndemna se grăbească. — **ve** cu graba, în pripă.

sík neted, plan. — **os** lunecos. — **ság** șes s (ri). — **lani** a luneca.

siker succes s (e), efect s (e). — **ül**ni a reieși, a succede (s).

sikkasztani a fura, a defrauda (z).

sima neted, poleit, lunecos. — **itni**, — **ogadni** a ne-

tezi (c). — **ulékony** acomodabil, supus.

síp fluier s (e). — **ol**ni a fluera.

sír mormânt s (e). — **ásó** gropar h. — **bol**criptă (e). — **emlék** monument s (e).

sirni a plânge (s). — **almas** dureros. — **alom** plânset s (e), bocet s (e). — **at**ni a deplânge (s), a deplora (z).

skót scot. — **ország** Scoția.

só sare s (ri). — **akna** salină (e). — **s** sărat. — **tartó** sălăriță (e). — **zni** a săra.

sodar șuncă, șold s (ri).

sodorni a suci (c), a toarce (s), a răpi (c).

sógor cumnat h. — **asszony** cumnată. — **ság** euscenenie, afinitate.

soha nici odată, nici când.

sóhajtani a suspina (z), a ofta (z). — **ás** suspin s (e).

sok mult. — **áig** îndelung. — **allani** a se părea mult.

— **ára** târziu. — **aság** mulțime. — **á** tartó durabil.

sopánkodni a se văiera (z).

sor serie, ordine, linie.

— **ol**ni a enumera, a înșira. — **oz**ni a recruta (z).

sors soarte, destin s (e).

— **huzás** tragere de sorț.

— **jegy** bilet de loz.

sorvadni a veștezi (e), a se consuma (z). —ás offică.

sóska macriș s (e).

sovány macru, uscat. —it-ni, —odni a slăbi (c).

sör bere. —ház berărie.

söt încă, ci mai vărtos.

sötét întunec, închis.

—edni a întuneca.

—ség întunecime.

spanyol spaniol. —ország

Spania. —ul spaniolește.

sróf șurub s (e). —olni a șuruba (z).

sugár rază (e), svelt. —zani a străluci (c).

sujtania bate, a pedepsi (c).

suly greutate. —os greu, apăsător. —osbitani a îngreuna (z).

surolni a freca.

suttogni a șopti (c).

süket surd. —ség surzime.

—ülni a asurzi (c).

sülyedni a se cufunda.

sürgetni a urgita (z).

—ölödni a se purta.

—öny depeșă (e), telegramă (e). —ős urgent.

sűrű gros, des. —en adese ori. —ség desime.

sütni a străluci (soarele), a coace (pânea), a frige, a arde (focul), a descărca (pușca), a lăsa în jos (ochii). —emény prăji-

tură. —kérezni a se încălzi la soare.

Svájc Elveția. —ielvețian.

svéd svețian. —ország Sveția.

szabad liber, iertat. —almas privilegiat. —elvű liberal. —itni a libera (z), a scăpa. —kozni a șovăi (c). —kőműves francmazon. —ság libertate, concediu. —ulni a scăpa.

szabály normă (e), regulă.

—os regulat. —ozni a regula (z). —szerű legal.

szabni a croi (c), a prescrie (s). —ó croitor h. —ott fix, stătorit.

szag miros. —olni a mirosi (c). —os mirositor.

száj gură, bot s (ri).

—hagyomány tradițiune. —hős guraliv. —íz gust s (ri). —padlás ceriul gurii.

szakács bucătar h. —nő bucătăreasă (e).

szakadni a se rupe, a se sparge. —atlan neîntrerupt. —ás sfășietură, ruptura. —ék crepătură.

szakáll barbă (e). —as bărbos.

szál fir s (e), ață (e).

—anként fir de fir. —as firos, ațos, înalt. —ka

- țăndură. szálkás ațos, fibros.
 szaladni a alergia. —gálni a fugi încoace-încolo.
 szállani a se urca, a merge (s), a se așeza. —ás locuință (e), cvartir s (e). —itani a transporta (z), a speda (z). —itmány transport s (ri). —ító liferant, expeditor —oda ospătărie. —ongni a flutura.
 szalma paiu s (e). —ás păios. —azsák sac de paie.
 szalona clisă (e). —ás clisos.
 szám număr. —jegy cifră (e). —la cont s (ri), notă (e). —lálni a număra. —olni a licvida (z), a computa (z). —omra pentru mine. —os numeros, mult. —ozni a numeriza (z). —üzni a exila (z). —üzetés exil s (e). —revő revizor de comput.
 szánka sanie. —ázni a sănia (z).
 szanaszét împrăștiat.
 szándék scop s (ri), intențiune. —os înadins. —ozni a plănuî (c).
 szánni a compătimi (c). —andó de compătimit.
 szántani a ara. —ás arătură. —ás-vetés agricultura. —ó-vető econom de câmp.
 szapora iute, repede, cu spor. —aság spor, iuțea-lă. —átlan fără spor. —itani a spori (c), a înmulți (c).
 szappan săpun s (ri).
 szapulni a spăla rufe.
 száráz uscat. —ság secetă (e). —zá tenni a usca.
 származni a trage origine, a se deriva (z). —ás origine. —tatni a deduce, a deriva (z).
 szárny aripă. —alni a flutura (z), a zbura. —as állat galiță (e). —aszegett desaripat.
 szarv corn. —as cornut, cerb h. —asbogár rădăcă.
 szász sas. —ország Saxonia. —ul săsește.
 szavahihető vrednic de crezut. —lat declamațiune. —lni a declama (z). —tartó om de cuvânt. —tolni a sta bun, a garanta (z). —zni a vota (z).
 század veac s (ri), secul h. —os secular.
 szedni a aduna, a culege (s), a incassa (z).
 szédülni a ameți (c). —elgő

înşălător. **szédíteni** a ameţi (c), a seduce (s).
szeg cuiu s (e). — **ezni** a ţinti (c), a coasă. — **fű** garofă (e). — **fű bors** cuişoare s (T).
szegény sărac, sărăntoc.
 — **osztály** sărăcime.
 — **ség** sărăcie.
szégyen ruşine, sfială.
 — **íteni** a ruşina (z).
 — **kedni** a se ruşina (z).
 — **lős** ruşinos, genat.
szék scaun s (e), catedră (e). — **elni** a rezidia (z).
 — **esegyház** catedrală (e). — **város** capitală (e).
székely săcuiu h.
szekerce săcure.
szeker car s (e), trăsură.
 — **es** cărauş h. — **gyártó** rotar h. — **út** drum de care.
szekrény armariu s (e).
szél margine, tivitură. — **es** lat. — **esiteni** a lăţi (c).
 — **eszteti** a împrăştia, a răspândi (c). — **ső** cel din afară, cel din margine.
szél vânt s (ri). — **hűdés** apoplexie.
szelid blând. — **íteni** a înblânzi (c). — **ség** blândeţe (e).
szelelni a resufla. — **ő** resuflătoare, ventilator.

szelni a tăia. — **et** fâlie.
 — **vény** cupon s (e).
szellem spirit s (e), minte.
 — **es** isteţ, cu minte.
szellő boare. — **s** zvântat.
 — **zni** a zvânta (z). — **z-**
tetni a aeriza (z), a face vânt, a zvânta (z).
szem ochiu h. — **be** în faţă.
 — **be állítani** a confronta (z). — **be szökő** bătător la ochi. — **elni** a alege (s). — **ére** hányni a imputa cuiva. — **érem** ruşine. — **érmes** ruşinos.
 — **es** atent. — **esség** atenţiune. — **héj** pleoapă (e).
 — **közt** faţă în faţă.
 — **közti** opus. — **látó-**
mást pre faţă, vedit. — **le** muştră (e), revistă (e).
 — **lélni** a privi (c), a se uita. — **öles** negel h.
 — **öldök** sprânceană (e).
 — **pilla** pleoapă (e). — **re** la părere. — **szuró** bătător la ochi. — **tanú** martor ocular. — **telen** neruşinat. — **telenkedni** a fi neruşinat. — **világ** lumina ochiului.
személy persoană (e). — **es** personal. — **esiteni** a personifica. — **eskedés** personalitate. — **i** subiectiv. — **válogatás** parţialitate. — **zet** personal.

szemét gunoiu s (e). — **elni**
a umplea de gunoiu.

szén cărbune h. — **égető**
cărbunar h.

széna fân. — **gyújtés** adu-
natul fânului. — **föld**
fânaţ s (e).

szeny pată (e), murdărie.
— **es** murdar. — **esedni**
a se mânji (c).

szent sfânt. — **beszéd** pre-
dică. — **elni** sfînti (c).
— **eltviz** aghiazmă (e),
apă sfîntită. — **esiteni** a
sanctiona (z). — **esítés**
sanctiune. — **eskedés**
ipocrizie. — **eskedni** a
afecta devoţiune. — **föld**
Palestina. — **háromság**
Sfânta Treime. — **írás**
Sfânta Scriptură. — **olaj**
mir s (ri). — **ség** Taină
(e), Sacrament s (e).
— **ségteleníteni** a pro-
fana (z). — **ségtörés** sa-
crilej s (e). — **szék** Conzi-
storiu s. — **széki** conzi-
storial. — **vacsora** Cina
cea de taină.

szenvedni a pătimi (c), a
suferi (c). — **ély** pasiune,
patimă.

szép frumos. — **szerével**
cu frumosul, cu binele.
— **irodalom** beletristică.
— **iteni** a înfrumşa (z).
— **ség** frumşeţă. — **ül**ni
a se înfrumşa (z).

szeplő pestruie. — **telen**
nespurcat, nepătat.

szer materie, mijloc s (e).
— **szám** unealtă (e).
— **tár** magazin s (e).
— **tartás** ceremonie.

szerelem amor s (ri), iu-
bire. — **mes** amoros.
— **meskedni** a se iubi (c).
szerencse noroc s (ri), fe-
ricire. — **és** norocos, fe-
ricit. — **evadász** aven-
turier h.

szerény modest, sfios.
— **ség** modestie. — **telen**
arogant. — **telenség** aro-
ganţă (e), lipsă de mo-
destie.

szerep rolă (e). — **elni** a
rola (z), a figura (z).

szeretni a iubi (c). — **etre**
méltó amabil.

szerezni a câştiga.

szerint după, conform.

szerkeszteni a redacta (z).
— **ő** redactor. — **őség** re-
dacţiune.

szerkezet construcţiune.
szerű arie.

szerv organ. — **es** organic.
— **etlen** anorganic.

— **ezet** organism s (e).

szerzet tagmă călugărea-
scă. — **es** călugăr h., mo-
nac h. — **ház** mănăstire.

szerző auctor h. fundator.
— **társ** colaborator h.

szerződni a contracta (z).

szereződés contract s (e),
 învoială.
 szesz spirt s (ri). —ély
 caprițiu h. —élyes capri-
 țios. —es spirtos.
 szét răspândit, risipit.
 —bontani a desface.
 —darabolni a bucăți (c).
 —hányni a arunca. —ker-
 getni a alunga, a fugări
 (e). —szedni a desface.
 szidni a înfrunta (z). —al-
 mazni a înjura. —alom
 înjurătură, sudalmă.
 szigor asprime, rigoare.
 —lat rigoroz s (e). —u
 aspru, strict.
 szij curea (le). —gyártó
 curelar h.
 szikla piatră, stâncă. —vár
 fortăreață în piatră.
 szikra schinteie. —ázni a
 schinteia (z).
 szilva prună (e). —iz lic-
 tar s (e).
 szin culoare, părere. —es
 colorat. —ész actor h.
 —észnő actriță (e). —ez-
 ni a colora (z). —fal cu-
 lisă (e). —ház teatru s
 (e). —hely scenă (e).
 —játék dramă (e). —leg
 la părere. —lelni a se
 preface, a se fățări (c).
 —mű dramă (e). —pad
 bină (e). —telen fără
 culoare, spălăcit. —tér

scenar s (e). —tugy în-
 tocmăi. —változás
 Schimbare la față.
 szítani a ațîța.
 szita sătă(e). —álni a cerne.
 szív inimă. —élyes ami-
 cal, cordial. —élyesség
 cordialitate. —telen ne-
 păsător, nesimțitor.
 szivni a suge. —acs bu-
 rete, sponghie. —acsos
 găurit, zbeutor. —ar su-
 gară. —arozni a fuma
 (z). —attyú pompă (e),
 trombă (e). —ós vânos.
 —reható mișcător.
 szó sunet s (e), voace,
 ton s (ri), cuvânt s (e).
 —beli verbal. —járás
 dialect s (e). —lani a
 cuvânta (z), a grăi (c), a
 zice (s). —litani a chie-
 ma, a agrăi (c). —sze-
 gő mincinos. —szék
 amvon s (ri). —szerint
 din cuvânt în cuvânt.
 —talan tăcut, mut.
 —tár dicționar s (e). —t
 fogadni a asculta. —val
 cu un cuvânt, va să
 zică. —váltás ceartă (e).
 —zat apel s (e).
 szoba chilie, cameră (e).
 —lány camerieră (e).
 szobor statuă (e). —rász
 sculptor. —rászat sculp-
 tură.

szokni a se deda, a se
deprinde (s). —ás învăț
s (ri), datină.

szolga servitor h, slugă.

—abiró pretor h. —ai

servil. —álni a servi (c).

—álat serviciu h.

—áló lány servitoare.

szomj sete. —as sätos.

—azni a fi sätos.

szomorú întristat. —itani

a întrista (z). —kodás

supărare, întristare.

szomszéd vecin. —os înve-

cinat. —ság vecinătate.

szónok orator h. —i ora-

toric. —olni a ținea

discurs, a vorbi (c).

szórakozni a se distrage

(s). —ás distracțiune.

szorgos urgent. —almas di-

ligent, sálitor. —almazni

a urgita (z). —alom sâ-

lință (e), diligență (e).

szórni a împrăstia. —ó

lapát vânturătoare.

szoros strâmt, îngust.

—itni a stringe (s), a

apăsa. —ongni a se îm-

bulzi (c). —ulni a veni

în strimtoare. —ult lip-

sit. —ultság lipsă (e),

neajuns s (ri).

szög unghiu s (ri). —let

colț s (ri), unghiet s (e).

szőke bălan, gălbăiu.

szökni a fugi. —és fugă.

—emény fugar h, dezer-

tor h. —tetni a face

să scape, a răpi (c).

szőlő strugur h. —föld

vie. —tőke viță de vie.

szőni a țese. —nyeg covor

s (e), tapet s (e). —vet

pănură, pânzărie.

szőr păr h, fulg h, floe h.

—ös păros, flocos.

szörny monstru h. —edni

a se înspăimânta (z).

—ű cumplit, grozav.

—ülkődni a se minuna

(z). —űség lucru fioros.

szövetkezés confederațiune.

—kezni a se alia

(z). —ség alianță (e).

—séges aliat, confederat.

szű cari h (T).

szunyog țânțar h.

szúrni a împunge (s), a

întăpa (z), a înspina.

—kálni a împunge (s).

—ony baionet s (e).

szűk îngust, rar. —iteni

a strâmta (z). —ség

lipsă (e). —séges nece-

sar, de lipsă. —sértelen

de prisos, superfluu.

szülni a naște (c). —emény

product s (e). —etni a se

naște (c). —ő pârinte h.

szünni a înceta (z), a

pauza (z). —et pauză

(e), odihnă (e). —idő

vacanță (e), ferii n (T).

szüntelen necurmat, neîntrerupt. —**tetni** a sista (z), a opri (c).

szűrni a strecura, a filtra (z). —**csölni** a sorbi (c). —**et** storsul strugurilor. —**etelni** a culege viile. —**ő** strecurătoare.

szürke sur, cenușiu. —**ül**ni a cărunți (c), a însăra (z). szűz vergur. —**anya** Vergura Maria. —**eség** vergurie, feciorie.

T, Ty.

tábla tablă (e), strat s (ri). —**ázat** tabelă (e). —**ázatos** tabelar.

tábor taberă (e). —**kar** stat major. —**őr** sentinelă (e).

tag membru h.

tág larg, spațios. —**it**ni a lărgi (c).

tagadni a nega. —**hatlan** evident. —**ó** negativ.

táj regiune, plaiu s (ri). —**ékozod**ni a se orienta (z). —**kép** tablou s (ri).

tajték spumă (e). —**kő** pomicea (le). —**os** spumos. —**zás** spumegare.

takarni a acoperi (c), a învăli (c). —**ékos** cruțător. —**ékpénztár** cassă de păstrare. —**mány** nutreț s (ri). —**ó** învăli-

toare, plapomă (e).

—**od**ni a se șterge (s), a se căra.

tál blid s (e). —**al**ni a pune pre masă. —**as** blidar s (e). —**ca** tavă (e).

találni a afla, a întâlni (c). —**ékony** inventios, genial. —**koz**ni a intim-pina (z), a întâlni (c). —**mány** invențiune.

talán doară, se poate.

talány enigmă (e), gâci-tură. —**os** enigmatic.

talp talpă, temelie.

támadni a atăca. —**ás** atac s (ri), ofenză (e). —**ólag** ofenziv.

támasz proptă (e), razim s (ri). —**kod**ni a se răzima.

tan doctrină (e), învățătură. —**ár** profesor h. —**ári** profesoral. —**árság** profesorat s (e). —**itani** a învăța, a instrua (z). —**ító** învățător h. —**itvány** învățăcel h, discipul h. —**ul**ni a învăța. —**ulékony** docil. —**ulékony**ság docilitate. —**ulmány** studiu s. —**uló** student h, școlar h. —**ulóság** tinerime studioasă. —**ulság** învățătură, doctrină.

tanács consiliu s, sfat s

(ri). **tanácsos** sfetnic h, conzilier h, conzult.
tánc dans s (ri), joc s (ri).
 —**olni** a dansa (z).
tanu martor h. —**bizony-ság** mărturie. —**ság** mărturisire. —**vallomás** fasiune.
tányér farfurie, tăier s (e).
 —**nyaló** licău.
tapasztani a lipi (c). —**ás** lipitură, muruire.
tapasztalni a experimenta (z). —**ás** experiență (e), praxă (e). —**atlan** neexpert, neumblat.
tapintani a atinge (s), a pipăi (c). —**atlan** fără tact.
táplálni a nutri (c). —**ék** nutremânt s (e).
tapló iască. —**s** iescos.
tapogatni a pipăi (c), a atinge (s).
taposni a călea în picioare.
taps aplaus s (e). —**olni** a aplauda (z).
taraj creastă (e). —**os** cu creastă.
tárca portoliu s, pungă.
targonca roabă (e).
tárgy obiect s (e), lucru s (ri). —**alni** a pertracta (z). —**ilagos** obiectiv. —**mutató** registru s (e), scară.
tarka pistriț. —**barka** bălțat. —**ázni** a îmbălța (z).

tárlat expozițiune.
tarló miriște. —**zni** a spicui (c).
társ soț h, camarad h. —**adalom** societate.
 —**alogni** a converza (z), a convorbi (c). —**as** social. —**ulat** asociațiune, consorțiu s.
tartani a ținea. —**alék** rezervă (e). —**almazni** a conținea. —**alom** cuprins h, conținut s (ri). —**ogatni** a păstra (z), a păzi (c). —**ós** durabil. —**ozás** dătorie. —**ozkodás** rezervă (e), reținere, locuință (e).
tartomány provincie. —**i** provincial. —**főnök** guvernor h, provincial h. —**gyülés** dietă (e).
taszigálni, taszitani a împinge (s).
tatár tătar. —**járás** invaziunea tătarilor.
tavas primăvară. —**i** de primăvară.
távcső ochian s (e), perspectivă (e).
távíró telegraf s (e). —**hivatal** oficiu telegrafic.
távol departe. —**lét** absență (e). —**levő** absent. —**ság** depărtare.
távozni a se depărta (z).
tea ceaiu s (e), tea.

téboly nebunie. — **da** casă de alienați.

tégla cărămidă.

tegnap ieri. — **előtt** alaltăieri. — **i** de ieri.

tehát prin urmare, deci.

tehen vacă. **fejős** — vacă cu lapte.

teher sarcină, greutate, povară.

tehetetlen neputincios.

tej lapte h. — **fel** zmântână. — **nélküli** stărp.

tekerni a suci (c), a învârti (c). — **es** împletitură, sucitură. — **gó** vagabund. — **vény** cotitură, labirint s (e). — **vényes** strâmb, șerpuitor.

tekinteni a se uita, a privi (c). — **ély** auctoritate, vază — **élyes** cu vază, stimat. — **etbe** veni a lua în socotință, a respecta (z). — **etes** spectat, stimat.

teknő troacă, țăst s (ri). — **s béka** broască țăstoasă.

tékozló risipitor. — **lás** pradă, risipă. — **olni** a prăda (z), a risipi (c).

tél iarnă. — **i** de iarnă, iernatic. — **elni** a ierna (z).

tele plin. — **hetetlen** nesățos, lacom.

telek fond s (ri), moșie.

— **könyv** carte fundurară.

telep colonie. — **es** colon h. — **iteni** a coloniza (z).

teljes deplin, întreg, complet. — **iteni** a împlini (c).

temetni a îngropa, a înmormânta (z). — **ő** cîntîrim, cîmîteriu s.

templom biserică, templu s (e). — **i** bisericesc.

tengely osie.

tenger mare, ocean s (e).

— **ész** marinar. — **észet** marină (e). — **i** maritim.

— **szem** ochiu de mare.

tény faptă (e). — **álladék** starea faptică. — **ező**

factor h. — **kedni** a conlucra (z). — **leg** de fapt.

tenyér palmă.

tépni a rupe, a zmulge (s).

— **ázni** a zmulge (s).

tér, — **ség** spațiu s, loc s (ri). — **es** larg. — **kép**

mapă (e). — **ni** a încăpea.

térd genunchi. — **hajtás** îngenunchiare.

teremni a crește, a produce, a se face. — **teni**

a crea, a plăzmu (c).

— **tmény** făptură, zidire.

terhelni a îngreuna (z), a încărca, a însărcina (z).

teríteni a așterne, a întinde (s). — **ék** cuvertă

(e). — **ő** față (e).

tériteni a întoarce (s), a
a restitui (c), converti (c).
— **ő** misionar h.

terjedni a se întinde (s).
— **ékeny** expansiv. — **el-**
mes larg, spațios.

termő roditor, productiv.
— **ék** product. — **ékeny**
mănos, productiv. — **éke-**
nyiteni a fima (z).
— **éketlen** neproductiv,
steril, stărp. — **és** rod s
(ri). — **esztteni** a pro-
duce (s). — **et** stătură.
— **etes** înalt, mare.

természet natură, fire.
— **fölötti** supranatural.
— **i**, — **es** natural.

terv plan s (ri), proiect
s (e). — **rajz** plan s (ri),
desămn s (e).

test trup s (ri), corp s (ri).
— **alkat** făptură. — **es**
corpulent, trupos. — **esi-**
teni a întrupa (z).
— **gyakorlat** gimnastică.
— **i** trupesc. — **ület** cor-
porațiune. — **vér** frate
și soră. — **véri** frățesc.

tészta aluat s (e), prăji-
tură.

tétel pozițiune, proble-
mă (e), maximă (e).

tető vârf s (ri), culme,
pisc s (ri), acoperiș (e).
— **zni** a pune vârf, a
acoperi (c).

tetszeni a plăcea. — **etős**
plăcut, grațios. — **halál**
moarte părută.

tett faptă (e). — **erő** ener-
gie. — **es** făptuitor.
— **etni** a se preface.

teve cămilă (e).

tévedni a rătăci (c), a
greși (c), a se înșala.
— **esztteni** a pierde din
vedere. — **esztett** zmin-
tit, eronat. — **mentes** in-
falibil. — **tan** erezie. — **út**
cale rătăcită.

tikkadni a se lăncezi (c).
— **tság** lăncezeală, nă-
bușală. — **t** obosit.

tiltani a opri (c). — **ás** op-
reală. — **akozni** a pro-
testa (z).

tinó juncan h.

tinta cerneală. — **tartó**
călimar s (e).

tiszt deregător h, oficial h,
ofițir h. — **ség** funcțiune.
— **ujítás** restaurațiune.
— **viselő** funcționar h.

tiszta curat. — **aság** cură-
țenie. — **ázní** a puriza
(z). — **ítani** a curăți (c).

tisztelni a stima (z), a
respecta (z). — **endő**
venerabil, reverend.
— **elet** stimă (e), onoare.
— **eletdíj** onorar s (e).
— **esség** bunăcuviință.

titkár secretar h.

titkolni a ascunde (s), a ținea secret.

titok secret s (e), misteriu s, taină (e). — **zatos** misterios, tainic.

tizedelni a zecîma (z).

tó baltă. — **csa** noroiu s (e), băltoacă.

tojni a oa. — **ás** ou s (e). — **ásdad** oval.

tök capzulă (e), teacă.

toka bărbie. — **ás** bărbios.

tolmács interpret h. — **ol-** ni a interpreta (z).

tolni a împinge (s). — **akodni** a se îmbulzi (c). — **ongás** îmbulzeală.

toldani a adauge (s), a suplini (c). — **alék**, — **ás** adaus s (ri).

toll penă (e). — **as** împănă. — **asodni** a crește penele cuiva, a se culege. — **kés** penițel s (e). — **szár** condeiu s (e).

tolvaj fur h, hoț h, bandit h, tâlhar h. — **lás** furt s (ri). — **ság** hoție, banditism s (e).

tompá tâmpit. — **ulni** a se tâmpi (c).

torlasz barieră (e). — **olni** a rădica barieră.

torma hrean s (ri).

torok gât s (ri), grumaz h, gâtlej s (ri).

torony turn s (ri).

torz deformat, schimosit.

— **alak** caricatură. — **ítani** a desfigura (z).

tót slovac. — **ság** slovăcime. — **ul** slovăcește.

tova colo. — **ábbi** ulterior.

több, --é mai mult. — **nyire** mai ales. — **ség** majoritate. — **ször** în repetite rânduri, de mai multe ori.

tógy uger s (e). — **es** cu uger.

tök curcubetă (e), bostan h. — **fejű** hăbăuc, prost.

tőke trunchiu s (ri), butuc h., capital s (e). — **pénzes** capitalist.

tökélni a hotări (c). — **etes** perfect. — **etessedni** a se perfecționa (z). — **etes-ség** perfecțiune.

tölgy stăjar h, goron h. — **es** stăjăriș s (e).

tölteni a turna, a umplea. — **elék** umplutură. — **ény** cartușă. — **etlen** neîncărcat. — **ött** umplut.

tömeg masă (e), gloată (e).

tőmjén tămâie. — **ezni** a tămâia (z). — **füstölő** cădelniță (e).

tömni a îndopa, a îngreșa. — **öttség** desime.

tömör massiv.

tönk trunchiu s (ri), tulpină. — **retenni** a nimici

(c). **tönkrejutni** a ajunge
la sapă de lemn.
töpörtő jumară (e). —s
jumăros, cu jumere.
tór pumnar s (e), stilet s
(e). —**t vetni** a pune
cursă.
törni a frânge, a rupe.
—**edék** fragment s (e).
—**edékes** fragmentar.
—**edelem** căință, înfrân-
gere. —**edelmes** căit,
penitent. —**ekedni** a se
sâli (c). —**ekvés** sâlință
(e). —és frântură, ruptu-
ră. —**hetetlen** nefrânt.
—**leszteni** a deșterge
(s), a amortiza (z). —**ődni**
a fi îngrijorat.
törölni a șterge (s). —**közö**
kendő ștergar s (e).
török turc, turcesc. —**or-**
szág Turcia. —**ül** tur-
cește.
törpe pitic h, micuț.
történni a se întâmpla.
—**elem** istorie. —**et** is-
torie, întâmplare, eveni-
ment s (e). —**etesen** din
întâmplare.
törvény lege, drept s (ri).
—es legal. —**esiteni** a
legaliza (z). —**hozó** le-
gislator. —**javaslat** pro-
iect de lege. —**könyv** co-
dice, carte de legi. —**szék**
tribunal.

tövis spin h., ghimp h.
—es spinos, ghimpos.
trágya gunoiu s (e). —ás
gunoios. —**ázni** a îngu-
noia (z), a fima (z).
tréfa glumă (e). —**álni** a
glumi (c). —ás glumeț.
trombita bucium h., trâm-
biță (e). —**álni** a trâm-
bița (z), a bucuța (z).
trón tron s (ri).
tudni a ști, a putea.
—**akolni** a știrici (c).
—**ákos** semidoct. —**at-**
ni a notifica, a intima
(z). —**ni illik** adecă.
—**omány** știință (e).
—ós înțelept. —**omás**
știre. —**orság** doctorat
s (e). —**ósítani** a înști-
ința (z). —**ósítás** ra-
port s (e). —**va** înadins.
tul dincolo. —**felől** de
dincolo. —**nyomó** pre-
ponderant. —**ozni** a
exagera (z).
tulajdon proprietate, avere.
—**ítani** a însuși (c), a
ascrie (s). —**kép** proprie.
—os proprietar. —**ság**
însușire, calitate.
túrn a săpa, a scormoni
(c). —ás săpătură.
turó brânză (e), caș s (ri).
—s cu brânză.
tű ac s (e). —**zni** a coasă.
tüdő plămână. —**gyuladás**

aprintere de plămâni.
tűdővész oftică.

tükör oglindă. —röződik
se oglindează.

tündér zină (e), măiestră
(e). —ies fermecător.

tűnni a apărea, a dispă-
rea. —emény aparițiune,
fenomen s (e).

tűrni a răbda, a pătimi
(c). —elem răbdare, to-
leranță (e). —elmes răb-
dător. —hetetlen de
nesuferit.

tűrközni a se suflca.

tűsszenteni a strănuta.

tűz foc s (ri). —es info-
cat. —esedni a se info-
ca. —hányó vulcan s (e).
—játék pirotechnie.

—mentes necombusti-
bil. —oltó pompier h.

tyúk găină. —ketrec găi-
nărie. —szem ochiu de
găină.

U, Ú.

udvar curte, aulă (e). i—
curtean. —ias gentil,
galant. —iatlan mojicos.
—iasság curtezanță (e),
gentileță (e). —lás cur-
tenire. —tartás curte.

ugatni a lătra (z). —ás
lătrat s (e).

ugorka crastavete.

ugrani a salta (z), a sări.
—ás săritură.

ugy așa, da. —anakkor
tot atunci. —annyira
într'atâta. —is și așa.
—mint adecă, precum.

új nou. —onan din nou.
—itni a înnoi (c). —já
születni a se renaște.

—ulni a se reinnoi (c).
(c). —onc recrut h.
—ságnouătate, ziar s (e).

újj deget s (e), mânecă.

unni a se urî (c). —almas
uricios. —alom urît s
(ri). —atkozni a fi urît.

unoka nepoth. —nővér ve-
rișană (e). —testvér văr h.

úr domn h. —adalom do-
miniu s. —adalmi do-
minal. —alkodni a dom-
ni (c). —alkodó domnitor

h., regent h. —as dom-
nos. —aság domnie.

—fi domnișor h. —i
domnesc. —hölgy damă
(e). —kisasszony dom-
nișoară (e). —nap Joia

verde. —nő doamnă (e).

úszitni a sumuța.

úszni a înnota. —tató
scăldătoare.

út cale h., pas s (ri), drum
s (ri), călătorie. —alvány
adresă (e), mandat s (e).

—as călător. —asítani
a îndruma (z), a instrua

(z). **útazni** a călători
(c). — **ba igazítani** a
îndrepta (z). — **ca** stradă.
után după, în urmă. — **oz-**
ni a imita (z), a măi-
muți (c). — **zás** imita-
țiune. — **zó** imitator.
utód urmaș h, succesor h.
utókor posteritate.
utolérni a ajunge (s), a
cuprinde (s). — **só** cel
din urmă. — **sókenet**
Ungerea de pre urmă.
— **sóitélet** judecata cea
de pre urmă.
uzsora uzură (e). — **ás**
uzurar, cămătar.

Ü. Ű.

üdülni a se recrea (z).
üdv fericire. — **öziteni** a
mântui (c). — **özölni** a
saluta, a mulțumi (c).
— **özülni** a se fericii (c),
a se mântui (c).
ügy afacere. — **elni** a griji
(c). — **es** isteț, îndemâna-
tic. — **esség** istețime.
— **etlenség** stângăcie.
— **véd** avocat h.
üldözni a perzeca (z).
— **és** perzeuțiune.
ülni a șede. — **tetni** a
sădi (c), a pune să șadă.
ünnep sărbătoare. — **elni**
a sărbători (c). — **ély**

festivitate. — **i** sărbăto-
resc, festiv.
űr spațiu s, gol s (ri).
— **eg** scorbură. — **es** gol,
deșert. — **iteni** a goli
(c), a deșărta (z).
üsző junincă. — **borju** vi-
țal h.
üszök tăciune. — **ös** tăciu-
nos, ars.
ütni a bate, a lovi (c).
— **em** tact s (ri). — **és**
lovitură. — **közet** bătaie,
luptă (e). — **közni** a se
ciocni (c), a se lovi (c).
üveg glajă, sticlă (e). — **es**
sticlă h. — **ház** florărie.
üvölteni a șuera. — **és**
șuerătură, bubuitură.
üzenni a face de știre, a
trimite vorbă. — **et** știre.
üzlet afacere, comerț s.

V.

vacsora cină. — **álni** a cina
(z). — **ára** de cină.
vad sălbatic, spărios. — **ál-**
lat fiară sălbatică. — **ász-**
ni a vâna (z). — **disznó**
gligan h. — **onc** surcel
sălbatic. — **ság** sălbătă-
cime.
vád acuză (e). — **olni** a
acuza (z), a incrimina
(z). — **oskodni** a de-
nunța (z), a calumnia (z).
vágni a tăia, a spinteca.

vágány crestătură, șină
(e). — **ás** tăietură.

vagy sau, ori. — **is** adecă,
va să zică.

vágy dorință (e). — **ni** a
dori (c). — **odás** duioșie.

vagyon avere, avuție. — **os**
avut. — **osodni** a se înar-
vuți (c). — **talán** lipsit.

vaj unt s (ri).

vajjon? oare?

vájni a scobi (c). — **kál**ni
a scociori (c).

vak orb. — **buzgó** fanatic.
— **buzgóság** fanatism s
(e). — **itni**, — **ulni** a orbi
(c). — **olni** a tenciui (c).
— **ond** sobol h. — **ond-**
turás mușinoiu s (e).
— **ság** orbie. — **szem**
tâmplă (e). — **tában**
orbește, pe gâcite.

vakarni a scârpina.

valaha cândva. — **hára**
abia, în fine. — **honan**
de oareunde. — **ki** ci-
neva, oarecine. — **mely**
ceva, careva. — **mi** ceva,
oareceva. — **mikép** oare-
cum. — **mikor** odată,
oarecând.

választani a alege (s).

válasz rezoluțiune, ră-
spuns s (ri). — **olni** a
răspunde (s).

váll umăr s (e). — **alni** a
întreprinde (s). — **as** spă-

tos. — **vetve** cu puteri
unite.

vállni a mărturisi (c).
— **ás** religiune, confesi-
une. — **ásos** religios,
piu. — **atni** a investiga
(z), a cerceta (z).

való adevărat, real. — **ban**
în adevăr. — **di** genuin,
veritabil. — **ság** reali-
tate. — **sitani** a realiza
(z) — **színű** probabil.

válság criză (e).

váltani a schimba, a mu-
ta, a răscumpăra. — **ó**
cambiu s. — **ozandó**
schimbăcios. — **ozatos**
feliurit. — **ozatlan** con-
stant, neschimbat.

vám vamă. — **olni** a supu-
ne vămii, a vămui (c).

vándor călător, nomad.

vár cetate, fortăreață (e),
castel s (e). — **megye**
comitat s (e). — **os** ce-
tate, oraș s (e). — **osi**
cetățean, orășănesc.

várni, — **akozni** a aștepta.
— **atni** a face se aștepte.
— **atlanul** pre neaștep-
tate. — **ta** vigilie.

varázs farmec s (e). — **ol-**
ni a fermeca.

varrni a coasă. — **ás** cu-
sătură. — **ónő** cusătoare.

vas fier s (e). — **alni** a
călca, a netezi (c), a

fereca. **vasaló** fier de călcat. — **ut** cale ferată.
vásár târg s (ri), neguțătorie. — **olni** a târgui (e), a cumpăra. — **tér** piață (e).
vastag gros, profund. — **itani** a îngroșa. — **ság** grosime.
vászon pânză (e). — **áru** pânzărie.
váz schelet s (e). — **lat** schiță (e). — **latolni** a schița (z).
véd scut s (ri), acoperemânt s (e). — **angyal** inger apărător. — **elmezni** a apăra. — **enc** client h.
veder vadră (e).
vég fine, finit s (e), capăt s (e). — **es** mărginit. — **ezni** a sfârși (c), a înceta (z). — **ig** până în capăt. — **re** în fine. — **rehajtani** a executa, a duce în deplinire. — **rendelet** testament s (e). — **rendelkező** testator. — **ső** ultim. — **tag** mădular s (e). — **zés**, — **zet** decret s (e), destin s (e). — **zetszerű** fatal. — **zöldni** a se termina (z), a se sfârși (c).
vegy amestec s (ri). — **es** mestecat. — **iteni** a amesteca. — **tan** chemie.

vékony subțire, svelt, slab. — **odni** a se subția (z).
vélni a se părea. — **emény** părere, opiniune.
véletlen întâmplare. — **ül** pre neașteptate, din întâmplare.
velő măduvă (e), creri h. (T). — **s** măduvos.
vendég oaspe h. — **elni** a ospăta (z). — **lő** ospătărie. — **lős** ospătar h.
venni a cumpăra, a primi (c), a lua.
vér sânge s (ri). — **engzés** vărsare de sânge, măcel s (ri). — **es** sangios. — **rokon** consăngean h. — **tanú** martir h. — **tanúság** martiriu s. — **zés** sângerare.
verni a bate. — **ekedni** a se bate — **ekedő** bătaus h. — **eség** bătaie. — **gődni** a se zbuciuma (z).
verem groapă.
veres roșu. — **es** roșietic.
vers vers s (ri), strofă (e). — **elni** a versifica.
verseny emulațiune, concurență (e). — **ezni** a emula (z), a rivaliza (z). — **társ** concurent h.
vese rinichi h (T).
vésni a scobi (c), a grava (z). — **ő** dăltuitor h.
vessző vergea (le), nua (le).

veszni a peri, a pierde.

—**edelem** primejdie, periculous, primejdios. —**ett** turbat. —**ődés** năcaz s (ri). —**ödni** a se năcăji (c). —**teni** a pierde.

vetni a arunca, a sămâna. —**és** sămânătură.

vétni a greși (c). —**ek** păcat s (e). —**kes** păcătos, vinovat, culpabil. —**kezni** a păcătui (c). —**ség** greșală, delict s (e).

vezekelni a se căi (c), a se pocăi (c). —**lés** pocăință (e).

vezér conducător h, duce h. —**elni, vezetni** a conduce (s). —**cikk** articol de fond.

viadal luptă (e), bătaie.

vasz ceară. —**kép** icoană de ceară. —**os** cu ceară.

vidám voios, vesel. —**ítani** a înveseli (c). —**ság** veselie, bucurie.

vidék provincie, regiune

vig bucurios, vesel. —**asztalás** mângâiere. —**játék** comedie. —**ság** bucurie, voie bună.

vigyzni a griji (c), a păzi (c). —**at** pază (e), grijă. —**atlan** negrijit. —**atlanság** negrijă.

vihar furtună, tempestate,

viscol s (e). —**os** furtunos. —**ozni** a viscoli (c).

világ lume. —**hirű** celebru. —**i** lumesc, mirean. —**itni** a lumina (z), a ilustra (z). —**os** luminos, vederos. —**osság** lumină. —**szerte** în lumea largă.

villa furcă, țapoiu s (e), vilă (e).

villám fulger s (e).

villany electru h. —**ozni** a electriza (z).

virág floare. —**os** înflorit, florilat. —**vasárnap** Dumineca florilor. —**zani** a înflori (c).

virasztani a veghia (z), a priveghia (z).

virradni a se face ziuă. —**at** auroră, răvărsatul zilei, zori h. (T).

virulni a înflori (c), a înverzi (c).

viselni a purta. —**hetlen** nesuportabil. —**et** port s (ri), costum s (ri).

vissza înapoi, îndărăt.

—**adni** a reîntoarce (s).

—**állitni** a reaseza, a restitui (c). —**élni** a abuza (z).

—**emlékezni** a aduce aminte. —**emlékeztetni** a revoca în memorie. —**fizetni** a răsplăti (c). —**hátas** reacțiune. —**keríteni**

a recăștiga. — **pillantani**
a reprivi (c). — **tartóz-**
tatni a reține. — **térni** a
se întoarce. — **tetsző**
neplăcut. — **torolni** a
răzbuna (z). — **utasítani**
a răspinge (s). — **vonni**
a revoca, a retrage (s).
— **vonulni** a se retrage (s).
viszálkodni a se certa.
— **ás ceartă** (e), dezbinare.
viszhang răsunet s (e),
echou s (ri). — **zani** a
răsună.
viszonozni a răsplăti (c),
a răspunde (s).
viszontagság pățanie.
viszontlátni a revedea.
viszony relațiune, raport
s (ri). — **lagos** relativ.
— **osság** reciprocitate.
— **ul-ni** a se raporta (z).
vitatni, — **kozni** a dezbate,
a disputa (z).
vitéz erou h, viteaz, ostaș
h. — **kedni** a se purta
eroicește. — **ség** bărbă-
ție. — **ül** brav, vitejește.
vitorla vâl s (ri). — **ázni**
a pluti (c).
vívni a se lupta, a se
bate. — **mány** avantaj s
(e). — **ódni** a se lupta.
víz apă (e). — **ágy** alvie.
— **be fulni** a se înneca.
— **es** cu apă, apătos.
— **esíteni** a uda. — **ke-**

reszt Bobotează. — **mo-**
sás spălătură de apă.
vizsga examen s (e). — **ál**ni
a examina (z). — **álódni**
a scruta (z).

vonaglan a agoniza (z),
a trage de moarte. — **ás**
agonie.

vonni a trage (s). — **al** li-
nie, trăsătură. — **alozó**
linial s (e). — **alozni** a
linia (z), a trage linie.
— **ás** trăsură. — **at** tren
s (ri). — **atkozás** raport
s (e), referință (e).
— **atkozó** referitor. — **ó**
arc s (ri). — **szolni** a
trage (s). — **tatni** a trăgă-
na (z). — **ulni** a se trage.
— **zani** a atrage (s).
— **zalom**, — **zódás** atra-
gere, aplecare.

vő ginere h. — **legény** mire h.
völgy vale, luncă.

vörheny scarlat s.

Z. Zs.

zab ovăs s (e). — **ol**ni a
da ovăs. — **os** ovăsos.
zabola frâu s (e). — **átlan**
neînfrânat. — **ázni** a
înfrâna (z).

zacskó săculeț s (e), pungă.
zaj tuet s (e), vuet s (e).
— **gás** zgomot s (ri).
— **lik** se duce ghiață.
— **ongni** a vui (c).

zálog gaj s (e), pemn s (ri).
zamat aromâ (e). — **os**
 aromatic.

záfog măsea (le).

zár încuietoare, broască
 (e). — **adék** clauzulă (e).
 — **da** clastru s (e),
 mănăstire. — **idő** termin
 s (e). — **ni** a încuia.

zarándok peregrinh. — **olni**
 a peregrina (z).

zászló flamură, steag s
 (ri). — **vívő** stegar h.

zátony bancă de năsip.

zavar dizordine. — **ba**
jönni a veni în per-
 plexitate. — **gatni** a
 turbura. — **odni** a se
 conturba. — **os** turbure.
 — **t** confuz, turburat.

zene muzică. — **ekar** orche-
 stră (e). — **ész** muzicant.

zengni a răsună.

zivatar viscol s (e).

zongora clavier s (e), pian s
 (e). — **ázni** a cânta pe
 clavier.

zord pustiu, sălbatic.

zöld verde. — **elni**, — **ül**ni
 a înverzi (c).

zörögni a scârțâi (c), a
 face zgomet.

zörrenni a suna.

zugni a urla, a mugi (c),

a șuera. — **olódni** a
 murmura (z).

zuhany torent s (e), duș
 s (ri).

zuhatag cataractă (e).

zsák sac h.

zsákmány pradă, jaf s (ri).
 — **ol**ni a prăda (z), a
 jăfui (c).

zsarnok tiran h. — **i** tira-
 nic. — **ság** tirănie.

zsarolni a apăsa, a de-
 spoia (z), a înșăla.

zsémbes certăreț. — **esked-**
ni a căuta ceartă.

zsenge pârgă. — **és** fra-
 ged, de pârgă.

zsibbadni a amorți (c).
 — **tság** amorțeală.

zsidó evreu h, jidan h.
 — s evreesc, jidovesc.

zsinat sinod s (e), con-
 ciliu s.

zsindely șindilă (e).

zsir grăsimă, unsoare.
 — **adék** grăsimă. — **os**
 unturos. — **ozni** a unge
 (s), a îngrășa.

zsold sold s (ri), sâmbrie.
 — **os** sâmbriat.

zsoltár psalm h. — **iró**
 psalmist h.

zsugori zgârcit, avar.
 — **gat**ni a strînge (s).

Kis Román-Magyar Szótár.

Magyarázat: A már ismertett jeleken kívül, a mennyiben itt az igék jelentő mód jelen idejének egyes számú első személye lesz található, az 1. 2. 3. 4. számok az ige osztályát fogják jelölni; s mert az -ez toldók mind első osztályuak, az -esc toldók pedig negyedik osztályuak, ezeknél az osztály nem lesz jelezve.

A.

a az ige előtt infinitivust jelez, előképző. —**cel**, —**ceea** az, amaz. —**colo** ott. —**comodez** alkalmazkodom, alkalmazok. —**comodațiune** alkalmazkodás. —**coper** 4. takarok, fedek. —**cope-remânt** s (e) fedő, védő. —**coperiș** s(e) fedél, tető. —**cuz** 1. vádoló, perek. —**cvizițiune** szerzemény. —**dio** Isten ved. —**dorm** 4. elalszom. —**duc** 3. (s) hozok, vezetek. —**duc aminte** emlékeztetek. —**facere** üzlet, ügy. —**fect** s (e) indulat, szeszély. —**fec-**

tez tétetem magamat. —**fin** h. rokon, sógor. —**finitatate** rokonság. —**firm** 1. állítok, erősítek. —**fum** 1. füstölök. —**fund** mély. —**grăiesc** megszólítok. —**grățiez** megkegyelmezek. —**ici** itt. —**larmă** (e) zaj. —**lar-mez** felriasztok. —**lătu-rez** mellékelek. —**lătu-rea** mellett. —**leg** 3. (s) választok, válogatok. —**lin** 1. enyhítek, csillapítok. —**lipesc** simulok, bekapaszkodom, ragaszkodom, hozzájárulok. —**locurea** itt-ott. —**mân** 1. elhalasztok. —**mestec** 1. vegyítek. —**miaz** s (e) dél. —**mintesc** fel-

említek, emlékeztetek.
 —**muțesc** elnémulok, elhallgattatok. —**nume** nevezetesen, szántsándékkal. —**plec** 1. hajlitok, meghajlom. —**prind** 3. (s) gyújtok, ingerelek. —**prob** 1. helyeselek. —**proximativ** megközelítőleg. —**pun** 3. (s) leáldozom, le-tünöm. —**salt** s (ri) támadás. —**sămânare** hasonlat. —**sămnez** utalványozok. —**sară** az este. —**semenea** hasonló. —**sociare** egyesület. —**supra** felett. —**supreală** elnyomás, hamis vád. —**supresc** elnyomok. —**surzesc** megsiketülök. —**testat** s (e) bizonyítvány. —**totputernic** mindenható. —**totștiutor** mindentudó. —**trag** 3. (s) vonzok. —**tragere** vonzalom. —**vânt** s (ri) lendület, haladás.
ab- előképző. —**legat** h. képviselő. —**norm**, —**normal** szabálytalan. —**sent** távollevő. —**sentez** elmaradok, hiányzom. —**sorb** 4. felszívok. —**uz** s (ri) visszaélés. —**zic** 3 (s) lemondok.
abia alig, nehezen.

abis s (ri) örvény, mélység.
abonez bérelek, előfizetek.
abur h. gőz. —**ez** gőzölök.
ac s (e) tű, fulánk. —**ut** hegyes.
accentuez hangsulyozok.
aci itt. **pe** — itt valahol.
acru savanyú. —**cală** savanyuság, csipősség.
act s (e) tett, cselekmény. —**iv** tevékeny. —**ivitate** tevékenység, működés. —**or** h. színész. —**riță** (e) színésznő. —**ual** időszerű, tényleges.
acum, —**a** most.
adaug 3. (s) hozzáteszek, csatolok. —**s** s (ri) járulék, függelék.
adânc mély, örvény. —**esc** mélyítetek, elmerülök.
adăp 1. itatok. —**ătoare** itatóhely.
adăpost s (ri) fedél, menhely. —**esc** elszállásolok.
adecă azaz, vagyis.
ademenesc édesgetek.
aderent h. párthív.
adevăr s (ri) igazság. —**at** valóban, bizony!
adeveresc igazolok, bizonyítok.
adie 1. szellő jár, susog.
adresă (e) felirat, cím. —**ez** címezek, intézek.
adun 1. gyűjtök, összehozok. —**are** gyűlés.

aer s (e) levegő, látszat.

—izez szellőztetek.

afabil barátságos, nyájas.

afară künt, kívül.

afiş s (ri) falragasz, hirdetés. —ez kifüggesztek.

aflu 1. talállok, felfedezek, értesülök.

afum 1. füstölök, megégetek. —ătoare füstölde.

afurisc atkozok. —it atkozott, istentelen.

ager éles, hegyes, csipős. —ime éleselméjűség.

agitez lázítok. —at lázas.

agonie haláltusa. —zez haldoklom, vonaglom.

agonisc gyűjtök. —eală (e) szerzemény.

agricultor h. földmives. —ură földmívelés

auirea másutt. —esc félrebeszélek, eszelősködöm.

ajun s (ri) bőjt, előeste. —ez bőjtölök.

ajung érek, elérek, érkezem. —s s (ri) megelégedés. de—s elég.

ajut segítök, támogatok. —or segítség, támasz.

alaiu s (e) kíséret, diszmenet. fără—csendben.

alb fehér. —astru kék. —esc fehéríték. —ituri (T) fehérnemű.

albină méh. —rie méhes. —rit méhészet.

alein s (e) sétatér.

alerg szaladok, nyargalok.

aliat szövetséges. —nă (e) szövetség.

alienat elmebeteg.

alin 1. enyhitek, csillapítok. —are enyhülés.

almar s (e) szekrény.

alt más. —ădată máskor. —ceva más valami.

—cum máskép. —ern kölcsönös. —mintrelea máskép, máskülömben.

altetă (e) fenség.

aluat s (ri) tészta, kovász.

alumn h. növendék. —eu s (e) nevelőintézet.

alun h. mogyorófa. —ă (e) mogyoró.

alunec 1. siklom, félre csuszom. —os sikos.

aluziune célzás, vonatkozás.

alvie meder.

amabil szeretetreméltó. —itate szeretetreméltóság.

amălesc csalog, félrevezetek. —itor csaló, ravas, ámitó.

amăunt s (e) részlet, aprólékosság.

amar keserű. —ăreală keserűség. —ăriciune bánat, keserűség.

ameninţ 1. fenyegetek.

ameţesc szédülök, bódul.

lok. — **eală** ájulás, szé-
dülés. — **it** elalélt, ré-
szeg, ájult.
amic h. barát. — **al** baráti.
— **îtie** barátság.
amor s (ri) szerelem. — **os**,
— **izat** szerelmes.
ampluat h. tisztviselő.
amurg s (ri) szürkület.
— **ește** szürkül.
amutesc elnémitok.
amvon s (ri) szószék.
an h. év. — **ale** s (T)
évkönyv. **de** — tavalyi.
— **iversare** évforduló.
— **otimp** s (ri) évszak.
— **ual** évi, évenként.
anchetă (e) értekezlet.
anevoie baj, fáradság.
animal s (e) állat. — **ic**
állati, állatias.
animez lelkesítek.
antecesor h. előd.
antic régi, ódon. — **itate**
régiség, ó-kor.
antipatic ellenszenves.
antistie községi előljáró-
ság.
apă (e) víz. — **duct** s (e) viz-
vezeték. — **tos** vízenyős.
aparăt s (e) szer, eszköz,
fény.
aparență (e) látszat.
apăr 1. védek, védelmezek.
apăs 1. nyomok, elnyo-
mok. — **are** elnyomás.
apelez felebbezek.

apetit s étvágy.
aplaudez tapsolok. — **s**
s (e) taps.
aplecare hajlam.
aplic 1. alkalmazok.
— **ațiune** alkalmazás.
apoi aztán, majd. **din** —
hátsó, hátulról.
apostat h. hitehagyott.
apreciez méltatok.
aprig eleven, vidor.
aprint 3 (s) gyujtok, in-
gerlek. — **s** heves. — **ză-**
cios gyulékony.
aproape közel. — **piez** meg-
közelítek, közeledem.
aprob 1. helyeselek, mél-
tányolok. — **at** engedé-
lyezett, helybenhagyott.
apuc 1. ragadok, fogok.
— **ătură** fogás, csel.
ar 1. szántok. — **ătură**
szántás.
aramă (e) réz. — **ar** h.
rézőntő.
aranjez rendezek. — **ament**
s (e) berendezés.
arareori ritkán.
arăt 1. mutatok, jelzek.
— **are** tünetény.
arbitriu s önkény.
arbore élőfa. — **z** kitűzők,
felállítok.
arc s (ri) íj, ív.
arcan s (e) titok.
archiereu h. püspök.
ard 3. (s) égek, égetek.

ardeiu s (e) paprika.
— **oare** buzgóság.

arest s (e) fogság. — **ez** le-
tartóztatok.

argat h. szolga, apród.

argint h. ezüst. — **ar** h.
ötvös. — **viu** higany.

argument s (e) érv, indok.

arie szérű, csűr.

aripă szárny. — **at** szár-
nyas.

armă (e) fegyver. — **at**
felfegyverezett. — **atură**
felszerelés.

aromă (e) illat. — **atic**
illatos, fűszeres.

arșiță (e) hőség, forróság.

artă (e) művészet. — **ist** h.
művész. — **istic** művészi.

articulez taglalok.

arunc 1. dobok, lökök.

arvună (e) foglalom, fel-
pénz. — **esc** felpénzelek.

așa ugy. — **dară** tehát,
ugyebár.

asasin h. orgyilkos.

ascult 1. hallok, hallga-
tok, hallgatózom, enge-
delmeskedem. — **are** en-
gedelem, szófogadás.

ascund (s) 3. elrejték, tit-
kolok. — **s** s (ri) rejték-
hely, titok.

ascuțesc élezek. — **iș** s
(e) a kés pengéje, éle.

așez 1. elhelyezek, ren-
dezek. — **ământ** intéz-

mény. — **at** csendes, nyu-
godt.

aspresc keményitek. — **cală**
éresség, durvaság, ke-
ményítő. — **ime** szigorú-
ság. — **u** durva, kemény,
szigorú.

astăzi ma.

aștept 1. várok, tűrök.

aștern 3. teritek, kinyuj-
tok. — **ut** s (ri) ágyné-
mő, teríték.

astfel ily módon, ilyké-
pen.

astruc 1. eltemetek, han-
tolok. — **are** temetés.

astup 1. dugok, tömök,
bedugaszolok. — **uș** s
(e) dugó.

astut ravasz. — **ție** ravasz-
ság, fortély.

asud 1. izzadok.

asupresc elnyomok, zsaro-
lok. — **ire** elnyomás.

ață (e) cérna, fonál. — **os**
szálkás, rostos.

atac s (ri) támadás.

atâr 1. függök, csüngök.

atât, — **a** annyi.

atent figyelmes. — **țiune**
figyelem.

ating 3. (s) érintek.

atribuesc tulajdonítok.

atunci, — **a** akkor.

auctor h. szerző. — **izez**
feljogosítok. — **itate** te-
kintély, méltóság.

aud 4. hallok, meghallgatok. — **ientă** kihallgatás.
 aur h. arany. — **it** aranyozott. — **iu** arany-szinű. — **oră** (e) hajnal.
 autentic hiteles. — **itate** hitelesség.
 avansezel előhaladok, előléptetek. — **taj** s (e) előny.
 avere vagyon. — **ut** vagyonos, gazdag. — **uție** gazdaság, vagyon.
 aviz s (ri) jelentés. — **ez** tudósítok, értesítek.
 azi ma. — **măni** ma-holnap.
 azil s (e) menhely.
 azin h. számár.
 azur s (ri) az ég kékje.

B.

ba nem.
 bag 1. dugok, bedugok, öntök, teszek.
 băiat h. gyermek, legény, inas.
 baie fürdő, gyógyfürdő, banya.
 bălan szőke.
 bală (e) nyál.
 bălos nyálás.
 baltă mocsár.
 băltos mocsaras.
 banal használt, elcsépeelt. — **itate** kopott dolog.
 bancă pad, pénzintézet.
 ban h. pénz.
 bănuiesc szemrehányást

teszek, gyanakodom. — **ală** gyanú.
 bănuț h. fillér.
 barbă (e) szakál.
 bărbat h. férfi. — **ăție** férfiaság, bátorság. — **ătuș** h. him.
 baremi legalább.
 bărfesc fecsegek, rágalmazok. — **eală** rágalom, megszólás, ócsárlás.
 barieră (e) gát, korlát.
 baston pálca, sétabot.
 bază (e) alap. — **ez** alapot vetek, támaszkodom.
 bat 3 ütök, verek. — **capul** töröm a fejemet. — **e vântul** fuj a szél. — **în pălmi** tapsolok. — **jocură** guny.
 bătaie, bătaie verekedés, háború.
 bătrân öreg, régi. — **ețe** n (T) öregség.
 bătucesc ütök, taposok.
 belesc nyúzzok, hámozok. — **itură** nyúzás.
 berbece h. kos, ürű, bak.
 bere sör. — **ărie** sörház.
 bestie vadállat. — **al** vadállati, állatias.
 beție részegség.
 beu 2. iszom. — **t** (beat) részeg. — **tură** ital.
 biet szegény, nyomorult.
 bilanț s (e) egyenleg, zár-számadás.

bilet s (e) jegy, névjegy.
bină (e) szinpad.

bine jól. — **cuvintez** áldok, szentelek. — **facere** jótétemény. — **meritat** érdemesült. — **mirositor** jóillatú. — **te** (T) üdvözlét. — **venire** üdvözlét. — **voiesc** sziveskedem. — **vointă** jóakarát.

birjă (e) bérkocsi. — **ar** bérkocsis.

birou s (ri) iroda, hivatal.

biserică templom, egyház. — **esc** templomi, egyházi.

blamez gyalázok, korholok. — **aj** kudarc, gáncs, szégyen.

blană (e) bunda, prém, bélés.

blând szelid. — **eță** (e) szelidség.

blăstăm s (ri) átok. — **ăție** gazság, gyalázat.

blid s (e) tál, edény. — **ar** s (e) tálás.

blond, — **in** szőke.

boabă (e) bogyo.

boală (e) betegség.

Bobotează vizkereszt.

boier h. nemes, durgazdag. — **esc** nemesi.

bogat vagyonos, gazdag. — **ăție** vagyon, gazdagság, bőség.

bold s (ri) ösztön, sar-

kantyú. — **esc** ösztönözök, serkentek.

bolesc betegen fekszem.

bolnav beteg. — **ăvesc** megbetegszem.

boltă (e) bolt, boltozat.

botez s (ri) keresztelés. — 1. keresztelek.

bou h. ökör, marha.

brad h. fenyőfa.

brădet s (e) fenyves.

brânză (e) turó. — **os** túrós.

braț s (e) kar, öl, hatalom. — **ar** s (e) karperec.

brâu s (e) öv, heveder.

brav derék. — **ură** vitéség.

brazdă (e) barázda.

brazlă céh, cég, egyesület.

briciu s (ri) borotva. — **ag** s (e) tollkés.

broască (e) béka, retesz.

brumă (e) dér. — **at** dér-csipte, deres.

brutar h. pék. — **ărie** sütőde.

bubă (e) daganat. — **os** keléses.

bucată (e) darab. — **e** (T) gabona, étel.

bucătură falat. — **ar** h. szakács. — **ăreasă** (e) szakácsné. — **ărie** konyha.

buchet s (e) csokor, bokor, bokréta.

bucium h. kürt, harsona.
—ez trombitálók.

bucur 1. örvendek. —ie
öröm. —os szívélyes.

buleandă (e) rongy.

bun jó. —s (ri) vagyon,
jószág. —ăcuviință (e)
illem. —ăoară például.
—ătate jószág. —ică
nagyanya.

burete h. gomba.

burlac nőtlen, legény.

burtă (e) has, altest.

bust s (ri) mellkép.

bute hordó.

butuc h. tuskó, tőke, tönk.

buză (e) ajak. —at vas-
tag ajkú.

buzunar s (e) zseb.

C.

căci mert, hogy.

căciulă (e) sipka, süveg.
—ez süvegelek.

cad 2. esem, leesem, ros-
kadok. —mort szörnyet
halok. se —e illik.

cadavru s (e) holttest, hul-
la.

cadră (e) foglalvány, ke-
ret.

cal h. ló, paripa.

călăraș lovas. —esc lova-
goló. —ime lovasság.

călău h. bakó, hóhér.

calc 1. lépek, taposok.

călcăiu s (e) sarok, cipő-
sarok.

calcul s (e) számítás. —ez
számítók.

cald meleg.

căldare üst. —ură meleg-
ség.

cale ut, ösvény. cu—jogos.

călător h. utas, vándor.

calfă (e) társ, segéd.

călindar s (e) naptár.

calitate tulajdonság, mi-
nőség.

călugăr h. szerzetes, barát.
—ită (e) apáca.

calumnie rágalom. —z
rágalmazok.

cam mintegy, körülbelül.

camerad h. bajtárs.

cămașă ing.

cămătar h. uzsorás.

cambiu h. váltó.

câmp s (ri) mező, tér, rét.
—de luptă harctér. —ie
mezőség.

când mikor, ha, midőn.

cași—mintha. de—a
mióta. din—in—időről
időre. nici—soha. —va
egykor.

candidez jelölök, jelöltsé-
get vállalok.

câne h. kutya. —este
kutya módra. —ie ra-
vaszság, kutyálkodás.

cânepă kender. —iște
kenderföld.

cânt 1. énekelek. — **are** dal. — **ăreț** h énekes, dalnok. — **ec** s (e) ének, dal. — **în pian** zongorázom.

cântar s (e) mérleg. — **ăresc** mérlegelek, súlyom van.

cap s (e, ri) fej, főnök, vezér, vég, szakasz. — **abil** ügyes, derék. — **acitate** tehetség, térfogat. — **acitez** ráveszek. — **ât** s (e) vég. **din** — elejéről. — **itală** (e) főváros. **stă în** — élén áll.

căpăstru s (e) kötőfék.

căpătăiu s (e) fej, párna.

căpetenie h. fő, főnök.

căpătină koponya.

captiv h fogoly.

car s (e) szekér. — **ieră** (e) életpálya.

character s (e) jellem. — **istic** jellemző. — **izez** jellemezek.

cărare ut, ösvény.

cărbune h. szén. — **os** szenes.

cardinal h. bibornok.

care ? melyik ? ki ?

carne s (ri) hus.

cărnaț s (e) kolbász.

carte könyv, mű, levél.

cârtesc gáncsolok.

cartof h. burgonya.

caș s (ri) sajt.

casă (e) ház, szoba, család. **a ținea** — házat vezetni. **de a** — otthonról.

căsătorie házasság.

case 1. ásitok.

cassă (e) pénztár. — **ar** h. pénztáros.

castă (e) törzs, osztály.

câștig 1. nyerek. — **s** (ri) haszon, előny.

cât ? hány, mennyi. — **va** valami.

catafalce s (ri) ravatal.

catalog s (e) lajstrom, sorjegyzék.

cătăramă (e) csat.

catastrofă (e) vég, lázadás.

catechet h. vallásoktató.

— **izm** s (e) vallástan.

catedră (e) szószék, tan-szék. — **ală** székesegyház.

catenă (e) lánc.

catolic katolikus.

caut 1. keresek, kutatok.

cauză (e) ok, ügy. — **ez** okozok.

cavaler h lovag.

cavent h kezes.

caz s (ri) eset, véletlen.

ceafă (e) nyakszirt, tarkó.

ceapă (e) hagyma.

ceară viasz.

ceartă (e) viszály, civódás.

ceață köd, gőz.

cedez átengedek, lemondok.

celebrez ünnepelek.

centru s (e) központ.

—al központi. —alizare központosítás.

cenuşă hamu. —iu hamu-szürke. —os hamvas.

cer 3. kérek, követelek.

—şesc koldulok, kéregetek. —şit s koldulás.

ceriu s (ri) ég. —esc égi, menyei.

cerb h. szarvas.

cerbicos makacs, konok.

cerc 1. keresek, próbálok.

cerc s (ri) kör, abroncs, kerület.

cercetez vizsgálok, nyomozok, látogatok.

ceremonie szertartás.

cern 3. szítálok.

cerneală tinta, festék.

cert 1. szidok, büntetek.

—ăreţ veszekedős.

certific 1. bizonyítok.

—at bizonyítvány.

ceruză (e) irón, ceruza.

cetate város, vár.

cetăţan h. polgár.

cetesc olvasok, felolvasok.

ceva valami.

cheie kulcs. —lar h.

kulcsár, pincér.

chestie, —une kérdés.

chiem 1. hívok, szólítok.

—are hivatás.

chilav béna. —ăvesc bénítok, leütök.

chilie szoba.

chip s (ri) kép, mód, arc.

—zuesc megfontolok, képzelek.

ci hanem, pedig, de.

cias s (ri) óra.

cifră (e) számjegy.

cimiter s (e) temető, templomkert.

cină vacsora. —ez vacsorálok.

cingătoare öv.

cinste tisztelet, becsület.

—sc tisztelek, megtisztetek, becsülök.

cioareci h. (T) nadrág.

cioban h. juhász.

ciobotă (e) csizma. —ar h. csizmadia.

ciocan s (e) kalapács.

—ănesc kalapálok, ütök, kopogtatok. —nesc ütök, összeütöközöm.

ciomag s (e) dorong.

—ăgesc ütlegelek.

cioplese faragok, vágok, gyalulok.

ciorap h. harisnya.

circulez forgalomban vagyok. —ar s (e) közlekedem.

circumspect óvatos.

circumstare körülmény.

cires h. cseresznyefa.

—asă cseresznye.

citez idézek. —aţiune idézet, behívás.

ciudă (e) harag, bosszú.

— **at** különös, furcsa.

ciucur h. rojt.

ciur s (e) rosta. — **uesc**
rostálok.

civil polgári. — **izațiune**
művelődés.

clădesc építek, felépítek.

clanță (s) kilincs, retesz.

clar világos. — **ific** tisztázok. — **itate** világosság.

clasă (e) rang, osztály.
— **ific** osztályozok.

clătăresc öblintek.

clătesc mozgatok, rázok.

clește s (T) fogó, csiptető-
vas, tűzfogó.

clevete s (T) rágalom,
pletyka. — **scrăgalmazok**.

clicos ragadós, pépes.

clipă, — **ită** pillanat.

clisă (e) szalonna.

clocesc kotlom.

clopot s (e) harang. — **esc**
harangozom.

co — előképző. — **laborez**
munkatárs vagyok. — **rect**
helyes. — **recțiune** javu-
lás. — **rump** megveszte-
getek. — **rupt** erkölcs-
telen. — **rupțiune** rom-
lottság.

coadă fark, szár, nyél.

coamă (e) sörény.

coapsă (e) csipő.

coardă húr.

coasă (e) kasza.

coastă (e) hegyoldal, ol-
dalsont, (T) oldalas.

cobor 4. levezsek, leszáll-
lok. — **is** (e) lejtő.

coc 3 sütők, érek, meg-
érek, dagadok.

cocon h. úr, gubó. — **aș** h.
urfi. — **ită** kisasszony.

codesc tétovázok, kerül-
getek.

codru h. erdő, havas.

colb s (ri) por. — **os** po-
ros. — **uesc** porolok.

colectă (e) gyűjtőív. — **ez**
gyűjtők, szedek. — **iv**
gyűjtő, csoportosított.

colină (e) domb, tető.

colo ott, oda.

coloare szín. — **rez** színe-
zek, festek.

colon h. gyarmatos, föld-
műves kinek háza van.
— **ie** gyarmat, telep.

colos s (ri) óriási szobor.
— **al** óriási, szörnyű.

colț s (ri) szeglet. — **urat**
szegletes. — **uros** érdes.

comandă (e) főparancs,
parancsnokság. — **ant** h
parancsnok, vezér. — **ez**
vezérek, megrendelek.

comerciu s kereskedelem.
— **ant** h. kereskedő.

comitat s (e) megye.

comitet s (e) bizottság.

comoară (e) kincs, drága-
ság.

comod kényelmes. — **itate** kényelem.

comun közös. — **ă** (e) község. — **al** községi. — **ic** közölök. — **itate** közösség.

con — előképző (-n a b és p előtt m-vé lesz). — **bat** hozzászólók, vitatkozom, megdöntök. — **ced** 3. (s) megengedek. — **cediez** szabadságolok. — **chiam** 1. összehívok. — **clud** következtetek. — **cluziune** határozat, következmény. — **cordie** egyetértés. — **curez** versenyeznek, pályázok. — **damn** kárhoztatok, elítélek.

— **diŋionat** feltételesen. — **dolentă** (e) részvét. — **duc** vezetek, viszek. — **duită** (e) magatartás, viselkedés. — **federatiune** szövetség. — **form** szerint, alapján. — **formez** alkalmazok. — **frate** h. bajtárs. — **frontez** szembesítek, összeegyeztetek. — **fund** 1. zavarba hozok, összezavarok. — **jur** összeesküszöm, felszólítok. — **lucrez** közreműködöm. — **pătimesc** sajnálok. — **petent** illetékes. — **planez** kiegyenlítek. — **plicat** bonyolódott. — **pun** 3. (s)

összeteszek, fogalmazok, szerkesztek. — **sămnez** összeírok. — **sângean** vérokon. — **scriu** 3. (s) összeírok. — **secvent** következetes. — **statez** megállapítok. — **știință** (e) lelkiismeret. — **știu** öntudatos. — **stituesc** elintézek, valamivé teszek. — **stituțiune** alkotmány. — **stituțional** alkotmányos. — **struesc** felépítek, szerkesztek. — **sun** 1. összhangzom. — **tact** s (e) érintkezés. — **țalegere** egyetértés. — **țin** 3. tartalmazok. — **ținut** s (ri) tartalom. — **topesc** összeolvasztok. — **trag** 3. (s) összevonok, rövidítek. — **tribuesc** hozzájárulok. — **tribuțiune** adó, járulék. — **turb** 1. háborgatok. — **venient** illő. — **venticul** s (e) titkos összejövetel. — **vențiune** szerződés. — **vin** 4. összejövők. — **ving** 3. (s) meggyőzők. — **voc** 1. összehívok. — **vocare** meghívás. — **vorbire** beszélgetés.

contra ellen. — **r** h. ellenség. — **zic** 3. ellentmondok, ellenkezem.

contrast s (e) ellentét.
controlă (e) ellenőrzés.
 —ez ellenőrizek.
conziliu s tanács. —ar
 h. tanácsnok.
conzolez vigasztalok.
copac h. élőfa.
copie másolat. —z má-
 solok, irok.
copil gyerek. —ăresc
 gyermeki. —ăros gye-
 rekes. —aș h fiúcska.
corăspund 3. (s) megfelle-
 lek, összhangzom.
corespundez levelezek.
corfă (e) kosár.
coridor s (e) folyosó.
corn s (ri) szeglet. —s (e)
 szarv, som. —h szarufa.
coroană (e) korona. —nez
 koronázok.
corp s (ri) test, testü-
 let. —orațiune testület.
 —ulent testes, megter-
 mett, izmos.
cort s (ri) sátor. —urar
 sátoros.
cos 3. varrok, fűzők.
coș s (ri) kosár.
cosesc kaszálok.
cot s (ri) szeglet. —s (e)
 könyök. —esc görbülök.
coteț s (e) ketrec, ól.
cotor s (e) szár, nyél,
 fogantyú.
covată teknő.
covor s (e) szőnyeg.

coșciug s (ri) koporsó.
creangă ág.
Creator h Teremtő. —ura
 teremtmény.
cred 3. hiszek, bizok.
 —incios hü, igazhitű.
 —ul hiszékeny.
creeri h. (T) agy, értelem.
crengos ágas.
crep 1. hasítok, hasadok.
cresc 3. nővök, felnevelek.
 —ștere növés, nevelés,
 műveltség.
creștin keresztény. —esc
 keresztényi. —izm s (e)
 kereszténység.
cridă (e) csőd.
crin h. liliom.
critizez bírálok. —c h bi-
 ráló. —că bírálat.
criză (e) fordulópont, ve-
 szély.
croiesc szabok. —tor
 szabó. —tură szabás.
cruce kereszt. —ifix s (e)
 feszület. —ișez kereszte-
 zek. fac—e keresztet
 vetek.
crud éretlen, nyers. —el
 embertelen. —elitate
 kegyetlenség.
crunt véres. —1. megvé-
 rezek.
cruț 1. kimélek, megta-
 karítok.
cu -val, előképző. —fund
 1. alámeríték. —leg (s)

3. gyűjtők, felszedek.
cuminte eszes, okos.
 — **prind** 3. (s) befoglalok, felfogok. — **prins** s (ri) tartalom. — **rând** gyors, hamar. — **tremur** s földrengés, borzadály.
 — **tremur** 1. megborzadok, megrendülök.
 — **trier** 1. irtózom, borzadok, bebarangolok.
cub s (ri) kocka, köb.
cuceresc leigázok, lealázok. — **itor** h. hódító.
 — **nic** istenfélő. — **nicie** alázatosság.
cucuruz s (e) kukorica, málé.
cufund 1. alámeritek.
cuget s (e) gondolat, eszme. — 1. gondolok, vélek.
ciui s (e) szeg. — **er** s (e) fogas.
culc 1. letéktetek. — **uş** s (e) ágy, fekhely.
culme csúcs, tető.
cult mivelt. — s (ri) istenitisztelet. — **ivez** mivelék, kiképezek. — **ură** műveltség.
cumătru h. koma.
cumnat h. sógor. — **ă** (e) sógornő.
cumpănă (e) mérleg. — **esc** mérlegelek.
cumpăr 1. vásárolok, veszek. — **are** vétel.

cumpăt s (e) mérséklet.
cumplit kegyetlen.
cunosc 3. ismerem. — **scător** szakértő. — **scut** ismerős, ismeretes. — **ştinţă** (e) ismeret, ismeretség.
cunun 1. esketek. — **ie** esküvő, menyekző.
cuptor s (e) kemence.
curat tiszta. — **ăţesc** tisztítok, takarítok.
curator h. gyám, gondnok.
curea (le) szij, öv.
curez 1. gyógyítok.
curg 3. (s) folyok. — s s (ri) folyás.
curios furcsa, kíváncsi.
curm 1. félbeszakítok. — **eziş** haránt, keresztbe.
 cursă (e) csapda, kelepce.
curte udvar. — **an** udvari. — **nesc** udvarolok.
curtoazie udvariasság.
cusur s (ri) hiány, fogyatkozás.
cutez 1. mérészelek. — **anţă** (e) mérészség.
cutie doboz.
cutropesc megsemmisítek.
cuvânt s (e) szó, beszéd, ígéret. — **are** szónoklat.
cuvertă (e) boríték, teríték.
cuvios ájtatos, jámbor.
cuviincios illedelmes, illő. — **ţă** illem, méltányosság.
cvitez nyugtatok, lefizetek. — **ă** (e) nyugta.

D.

da igen, ugy. — **că** hogyan.
dăruesc ajándékozok.

datină szokás.

dau 1. adok, leadok, részesítek. — **r** s (ri) adomány. — **re** adó. — **rnic** adakozó. — **t** s (e) adat. — **tez** keltezek. — **u** **cu** **picio** **rul** rugok. — **u** **de** **părete** fálnak megyek. — **u** **viața** életemet áldozom fel, életet adok. — **u** **voie** megengedem.

daună (e) kár.

de -ról, -ból, előképző.
 — **abia** alig. — **aceea** azért. — **acum** mostantól fogva. — **amăruntul** apróra. — **aproape** közelről, h. felebarát. — **capitez** lefejezek. — **cât** mint. — **cid** 3. (s) határozok. — **clamez** szavalok. — **clamațiune** szavalat. — **clar** 1. kinyilvánítok, előadok. — **clarațiune** nyilatkozat. — **cum** ahogy. — **cumva** hacsak. — **curg** 3. (s) lefolyok. — **dau** 1. szokom, megszokom. — **demult** régtől. — **desub** talul. — **duc** 3. (s) levezetek, következtetek. — **faimez** rágalmazok. — **fig** 3. megál-

lapítok. — **generez** el-fajulok. — **grabă** gyorsan. — **gradez** lefokozok, lealázok. — **josesc** lealacsonyítok. — **josit** meg-alázott, aljas. — **lăturez** elhárítok. — **legațiune** kiküldöttség. — **marchez** megjelölök. — **monstrez** bizonyítok, tüntetek. — **moralizez** erköcs-tenítek, rontok. — **neg** 1. letagadok. — **numesc** kinevezek. — **oarece** mivelhogy. — **ocamdată** egyelőre. — **osăbesc** megkülönböztetek. — **părtez** eltávolítok. — **pendent** függő. — **pînd** 3. (s) függők. — **plâng** 3. (s) megsíratok. — **portez** száműzők. — **pravat** romlott. — **primez** lehangolok, elkedvetlenítek. — **prînd** 3. (s) gyakorolok. — **pun** 3. (s) leteszek. — **rimez** lerombolok. — **rivez** származtatok. — **sămn** s (e) rajz. — **sămnez** rajzolk. — **săvârșit** tökéletes. — **scriu** 3. (s) leírok. — **sperez** kétségbe esem. — **stituesc** leteszek, elcsapok. — **trag** 3. (s) levonok, lehuzok, rágalmazok. — **tunătură** rengés, villámcsapás. — **unde**

honnan. **devastez** elpusztítok, fosztogatok.
deal s (ri) domb, hegy.

—**los** dombos.

debil gyenge, bágyadt.

—**itate** gyöngeség.

debitor adós.

debut s (ri) első fellépés.

decent illő. —**țã** illem.

deceptiune csalódás.

deci következkép, tehát.

decorez diszitek. —**ațiune** diszítés, rendjel.

decret s (e) határozat, ítélet, kinevezés.

deger 1. fagyom, fázom.

deget s (e) ujj. —**ar** s (e) gyűszű.

deja már.

dejun s (ri) reggeli. —**ez** reggelizem.

delectez gyönyörködtetek.

delicios élvezetes, kedves.

delict s (e) hiba, botlás, bűn. —**vent** h bűnös.

demineățã reggel.

demn méltó. —**itate** méltóság, érdem.

depeșã (e) rendelet, sürgöny. —**ez** sürgönyözök.

deputat h. követ. —**țiune** küldöttség.

des gyakori, sűrű, tömött.

—**ime**, —**iș** s (ri) sűrűség.

des — (**dez** —) előképző.

—**aprob** 1. helyteleníték.

—**armez** lefegyvérezek

—**bat** 3. tárgyalok, kiváltok. —**băt** 1. kijózanítok.

—**bin** 1. elválasztok, hástítok. —**brac** 1. levetkeztetek.

—**calec** 1. leszállok, letelepedem.

—**cânt** 1. kuruzsolok.

—**carc** 1. lerakok, leszedek, elsütök. —**căț** 1. kikapcsolok, elválasztok.

—**chid** 3. (s) kinyitok.

—**chilinesc** megkülönböztetek. —**chis** nyilt, őszinte.

—**compun** 3. széjjelszedek, bontok, bomlom.

—**coper** 4. fedezek, kitakarok. —**cos** szétbontok, vallatok.

—**cuiul** kinyitok. —**curec** 1. szétbontok, kihámozok.

—**fac** 3. széjjelveszek, elrontok. —**fășur** 1. kifejtek.

—**ființez** feloszlatok. —**frânat** féktelen.

—**ghieț** 1. kiengedek, kifagyok. —**grădesc** kibontom akerítést. —**grop** 1. kiások.

—**leg** 1. kötök, kioldok, feloldok. —**lucesc** megvilágítok, magyarázok.

—**mierd** 1. kényeztetek.

—**mint** 4. meghazudtolok, letagadok. —**nod** 1. kibogozok.

—**păgubesc** kártalanítok. —**părțesc** elválasztok, elkülöníték.

desprețuesc megvetek,
becsmérelek. — **tăinuesc**
elárulok, felfedezem a
titkot. — **vălesc** kitaka-
rok, felfedek. — **văț** 1.
leszoktatok.

descult mezitláb.

deșert s (ri) puszta.

desfătez gyönyörködtelek.

deși jóllehet, habár.

despic 1. hasítok.

despoiu 1. kizsákmányo-
lok, megfosztok.

deștept éber, élénk, ér-
telmes. — **are** ébredés.

destin s (e) sors, végzet
— **ez** szánok.

destul elég.

destup 1. kidugaszolok.

dezică (e) jelszó.

dezertez megszököm.

dezvoltare fejlődés.

di- előképző. — **mic** 1. apri-
tok. — **rect** egyenes, köz-
vetlen. — **reg** 3. (s) javi-
tok, jóváteszek. — **regă-
tor** h. tisztviselő. — **solv**
feloszlatok. — **vers** kü-
lönféle.

diavol h. ördög, sátán.

dibăcie ügyesség, jár-
tasság.

dieceză (e) egyházmegye.

dietă (e) országgyűlés,
előírás, életmód.

diferență (e) különbség.

diferit különböző.

difficultate akadály, ne-
hézség.

diform torz, elferditett.

dignitar h. főúr, mél-
tóság.

diligent szorgalmas.

din -ból, -ról. — **adins**
szándékosan. — **ainte**

előlről. — **apoi** hátulról.

— **colo** tul, a tul olda-

lon. — **contra** ellenkező-

leg. — **potrivă** ellenben.

— **preună** együtt, mellett.

dinastie uralkodó család.

dinte h. fog.

diplomă oklevél.

direct egyenes, közvetlen.

— **țiune** irány, igazgató-

ság. — **tor** h. igazgató.

diregător h. tisztviselő.

— **ie** hivatal.

dis- előképző. — **gratie**

kegyvesztés. — **plac** 3.

nem tetszem. — **pun** 3. (s)

rendelkezem. — **tracție**

szórakozás.

disciplină (e) fegyelem.

discurs s (ri) előadás, be-
széd, beszélgetés.

disertez értekezést tartok.

disputez vitatkozom. — **ă**
(e) vita, szóváltás.

distincțiune kitüntetés.

divin isteni. — **ațiune** jö-
vendülés. — **itate** isten-
ség.

dobândă nyereség.

dobitoc s (e) állat, marha.
—**esc** állati.
doboresc ledöntök, le-
vágok.
document s (e) okmány,
—**ez** igazolok, bizo-
nyítok.
dogmă (e) hitcikkely, tan.
doină (e) dal, népdal.
doios bánatos.
dojană intés, feddés.
dojănesc megdorgálok.
doliu s gyász.
domestic házi, szelid.
domn h. ur. —**esc** uras.
—**ișor** h. urfi. —**ișoară**
kisasszony. —**itor** h. ural-
kodó, fejedelem.
dominiu s. uradalom.
domol enyhe, csendes.
don s (ri) ajándék. —**ez**
ajándékozok.
dor s (ri) vágó. —**esc**
óhajtók, epedek.
dorm 4. alszom. —**itor** s (e)
hálószoba.
dos s (n) hát. —**ar** s (e)
támla, hátirat. —**nic**
dacos, ravasz.
dotățiu ne adomány.
dovadă bizonyíték.
drac h. ördög.
drăcesc ördögi. —**os** szele-
burdi, ügyes.
drag kedves. —**oste** sze-
retet, szerelem.
drapel s (e) lobogó.

drept egyenes. — s (ri)
jog, igazságosság. — **ar**
s irány. —**ate** igazság.
drum s (ri) út, pálya.
—**ar** h. vándor, utazó.
dubiu s kétség. —**tez**
kételkedem.
duc 3. (s) viszek, vezetek.
—**til** nyújtható.
duce h. herceg, vezér.
—**at** s (e) hercegség.
—**esă** hercegnő.
duel s (ri) párbaj.
dulap s (ri) szekrény.
dulce édes, kedves. —**ață**
édesség, befőtt.
dumbravă erdő, berek,
liget.
Dumnezeu h. Isten. —**esc**
isteni. —**ire** istenség.
dungă él, szeglet, sáv.
duplu kettős. —**ic** 1. ket-
tőzők, ráveszek.
dur kemény, erős. —**abil**
tartós. —**ată** (e) létezés,
fenállás.
durere fájdalom.
dușman h. ellenség. —**ănie**
ellenségeskedés.

E.

e — előképző. — **dict** s (e)
rendelet. — **duc** 1. neve-
lek. — **ducațiune** neve-
lés. — **fect** s (e) hatás.
— **fectuesc** kieszközölök,
létesítek. — **flux** s (ri)

kifolyás. **elaborez** ki-
dolgozom. — **liminez** ki-
kűszöbölök, kirekesztek.
— **lupt** 1. kivivok, kikűz-
dök. — **meritat** kérde-
mesült. — **migrez** kíván-
dorlok. — **migrațiune** ki-
vándorlás. — **narez** el-
beszélek. — **puizat** el-
fogyva. — **rump** 3. kitö-
rök. — **vaporez** kigő-
zölgök.

econom h. gazda, sáfár.
— **ie** gazdálkodás. — **izez**
gazdálkodom, takaré-
koskodom.

ecou s (ri) visszhang.

ecvital méltányos, jogos.

edific 1. építek. — **ător**
építő, épületes. — **iu** s
épület.

egal egyenlő. — **itate**
egyenlőség.

electoral választási.

electru s villany.

elev h. növendék.

elită (e) előkelőség, eleje.

eminent kitűnő.

emoțiunez megindítok,
meghatok.

emulez versenyezek. — **a-
țiune** verseny.

energie erély, nyomaték.
— **c**, — **os** erélyes.

epidemie járvány, ragály.

episcop h. püspök. — **esc**
püspöki. — **ie** püspökség.

epistoală (e) levél.

erede h. örökös. — **itate**
örökség.

eroare hiba, tévedés.

erogațiune kiadás.

erou h. hős. — **ic** vitéz,
hős. — **izm** hősiesség.

esență (e) lényeg. — **ial**
lényeges.

etate kor, életkor.

etern örök. — **itate** örök-
kévalóság.

evident tiszta, világos.

evoluțiune kifejlődés, fej-
let, csapatmozgás.

eventual esetleg.

ex — előképző. — **altatihle-**
tett, fellengős. — **cepti-**
une kivétel. — **chid** 3

(s) kizárok. — **curziune**

kirándulás. — **cuz** 1. iga-
zolk, kimentek. — **pa-**

triat száműzött. — **plie**
1. magyarázok, fejtege-

tek. — **port** s (ri) ki-
vitel. — **prim** 1. kifeje-

zek, kimondok. — **pun** 3.
(s) kiteszek, előadok.

— **tindere** kiterjedés.

examen s (e) vizsga, vizs-
gálat. — **inez** vizsgálók.

exemplu s (e) példa.
— **ar** s (e) példány, minta,

példás.

exil s (e) számkivetés.

— **ez** száműzők.

experiment s (e) tapaszt-

talás, kísérlet. —ez kísérletezem.

extern külső.

extraordinar rendkívüli.

extrem szélső, külső, végső.

—**itate** külsőség, szélsőség, tulság.

F.

fabulă (e) mese. —**os** mesés, költött.

fac 3. csinállok, teszek, létesítek. —**fiune** párt.

—**tor** h. tényező.

facultate képesség, hajlam. —**iv** önkéntes, szakszerű.

fagur h. méztábla.

fală kevélység, gőg.

falcă állkapocs.

fălie szelet, darab kenyér.

falnic büszke, diszes.

fălos kevély, büszke.

fals hamis. —**ific** 1. hamisítok.

familie család. —**ar** családí, bizalmas.

fân s (ri) széna.

fântână kut, forrás.

fantazie képzelet. —**st** képzelgő, rajongó.

fapt s (e) tett, tény. —**ic** valódi, tényleges.

făptuitor tettes. —**ă** te-remtmény.

farfurie tányér, tál.

farmec s (e) kecs, báj.

fășionez bevallok. —**une** vallomás.

fată (e) leány.

față (e) arc, ábrázat.

—**adă** (e) homlokzat.

fatal végzetes. —**izm** s (e) végzetszerűség.

fătar s (e) abrosz.

fătărie képmutatás.

faur h. kovács.

făuresc kovácsolok, kieszelek. —**ărie** kovácsműhely.

favorit h. kegyenc.

febril lázas.

fecior h. legény. —**ară** (e) hajadon. —**rie** szüzesség.

fel s (ri) mód, fajta, nem. —**urit** különféle.

felicitez üdvözlök.

femeie asszony, nő. —**esc** női, asszonyi. —**ușcă** nőtény.

fer s (e) vas. —**ărie** vaskereskedés. —**ec** 1. vasalok. —**os** vasas.

ferb 3. főzök, forrok.

—**inte** forró. —**ințeală** forróság, hőség, láz.

fereastră ablak.

fericesc üdvözlitek, üdvözlök. —**ire** boldogság.

fertură főzelék.

festiv ünnepi. —**itate** ünnepély.

fiară (e) vadállat.

ficat s (e) máj.

fictiv költött, képzelt.
fidel hű. — **itate** hűség.
figură ábra. — **at** képletes.
 — **ez** szerepelek.
ființă (e) lény, jelenlét.
fin h. keresztfiu. — **ă** (e)
 keresztleány.
fine vég, záradék. — **sc** vé-
 gezek, befejezek.
fior h. borzadály. — **os** bor-
 zasztó.
fir s (e) szál, fonal.
fire természet. — **sc** ter-
 mészetes, veleszületett.
firm erős, szilárd. — **ament**
 s (e) égboltozat.
fix mozdulatlan. — **ez**
 kitűzők, megállapítók.
flacăra láng.
flăcău h. legény, ifju.
flămând éhes. — **zesc** éhe-
 zem. — **zit** kiéhezett.
flamură lobogó.
flit s (ri) pofa, ormány.
floare virág.
floc h. pelyhely, szőr. — **os**
 szőrös, pelyhes
florilat virágos.
fluent folyékony.
fluctuos ingadozó.
fluer s (e) sip, fúvola. —
 1. sipolok.
flutur h. lepke, pillangó.
fluviu s folyam.
foaie lap, lajstrom.
foale s (e) has.
foame, — **te** éhség.

foarfeci h. (T) olló.
foc s (ri) tűz. — **ar** gyú-
 pont, tüzelő. — **ular** s (e)
 tüzhely.
foi h (T) fuvó.
folos s (e) haszon. — **esc**
 használok.
fond s (ri) tőke, alap. — **ez**
 alapítók.
for s (ri) hatóság.
formă (e) alak. — **al** való-
 ságos. — **at** alak, nagy-
 ság. — **ez** alakítók. — **u-**
lez fogalmazók.
fortă (e) erőszak. — **ez**
 erőltetek, kieroszakolok.
fortăreață (e) vár, erőd.
fracțiune töredék.
fraged gyenge, törékeny,
 fiatal. — **il** törékeny,
 gyenge.
frământ 1. dagasztok.
francez francia.
frâng 3. török, zuzok, el-
 török.
frate h. fivér.
frățietate testvériség.
frâu s (e) zabola.
freamă s (e) zugás, morgás.
frec 1. dörzsölök, suro-
 lok. — **are** surlódás.
frecventez látogatok.
frică félelem. — **os** bá-
 tortalan, gyáva.
frig s (ri) hideg. — **uros**
 fagyos. — **uri** (T) hideg-
 lelés,

frig 3. sütők. — **are** nyárs, tepsi.

friptură sült, pecsenye.

front s (ri) homlok. — **ieră** határ.

fruct (frupt) s (e) termény. — **ific** 1. gyümölcsöztetek.

frumos szép, tiszta. — **seță** (e) szépség. — **ușel** csinos.

frunză (e) levél, lap. — **os** leveles, zöld.

frunte homlok. — **aș** előkelő, fő.

fudul nyalka. — **ie** gög.

fug 4. szaladok, menekülök. — **ă** menekülés. — **ar** h. szökevény. — **ăresc** kergetek, üzök. — **itiv** felületes.

fulger s (e) villámlás. — **ă** villámlik.

fum s (ri) füst. — **eg** 1. füstölgők. — **ez** füstölők, pipálok. — **os** füstös.

funcțiune hivatal. — **onar** h. tisztviselő.

fund s (ri) fenék, telek. — **ament** s (e) alap. — **ațiune** alapítvány. — **ez** alapítók.

fune kötél.

funebru szomorú.

funingine korom.

fur lopok. — **ișez** belopodom, elillanok. — **t** s (ri) tolvajlás,

furcă villa, rokka. — **i** (T) bitófa. — **ouis** (e) vasvilla.

furie düh. — **os** dühös.

furnică hangya. — **ar** hangyaboly.

furtună (e) vihar.

fus s (e) orsó, henger.

fustă (e) szoknya.

fuziune egygyőlvadás.

G.

găcesc kitalálok, megfejtek. — **itură** talány.

gâde h. hóhér.

găină tyuk.

galbân sárga. — **are** sárgaság.

galerie csarnok, karzat.

galițe (T) baromfi.

gând s (ri) gond, szándék. — **esc** gondolok, hiszek.

gândac h. bogár.

gară indóház, lárma.

garantez jótállok, kezeskedem.

gârbov görbe, hajlott.

gard s (ri) sövény, kerítés.

gâscă liba, lúd.

găsesc talállok, előfordulok. — **cu cale** jónak látom.

gat 1. elvégezek, befejezek. — **a** kész, hajlandó.

gaură lyuk, nyílás.

găuresc lyukasztok. — **it** lyukas, odvas.

găzduesc megvendégelek.
 geamantan s (e) bőrend.
 gem 3. sóhajtók, nyögők.
 gemen iker, kettős.
 general általános. — izez
 általánosítok.
 generațiune nemzedék.
 generos nemeslelkű.
 geniu s tehetség, lángész.
 gentil illedelmes, udvarias.
 genunche térd.
 genuin valódi, eredeti.
 ger s (ri) fagy, hideg.
 germân német.
 germine csira, keletkezés.
 ghem s (ri) csomó, gombolyag.
 ghet (T) lábbeli.
 ghiță jég.
 ghițos jeges. — ar s (e)
 jégverem. — ată (e) fagy-
 lalt. — uș s (e) fagy.
 ghimp h. tövis, fulánk.
 ginere h. vő, vej.
 gingaș finom, gyöngéd.
 ginte nép, törzs.
 glajă üveg.
 glas s (ri) hang, dallam.
 glăsuie megszólalok, be-
 szélek.
 gleznă (e) boka.
 glie rög, pázstszelet.
 gloată (e) tömeg, csoport.
 glob s (ri) gömb. — os kerek.
 globesc birságolok.
 glod s (ri) pocsolya. — os
 sáros, iszapos.

glonț s (e) golyó.
 glorie dicsőség, dicsfény.
 — os dicsőséges.
 glumă (e) tréfa. — esc
 tréfálok. — eț tréfás.
 goană (e) üldözés.
 gol üres, meztelen. — ata-
 te meztelenség. — esc
 üritek.
 gonesc üldözők.
 grabă (e) sietség. — nic
 sürgős.
 grăbesc sietek.
 grad s (e) fok, fokozat.
 — ațiune lépcsőzet. — u-
 at fokonként.
 grădină kert. — ar h.
 kertész. — ărit kertészet.
 grăiesc beszéllek.
 graiu s (ri) hang, szó.
 grajd s (ri) istálló, oll.
 grămadă csomó. — ă-
 desc felrakok, tetézek.
 granar s (e) gabonás.
 grandios nagyszerű.
 graniță (e) határ.
 grănițar h. határőr.
 grap 1. boronálok. — ă
 (e) borona.
 gras kövér, termékeny.
 grăsimie kövérség.
 gratie rács, rácszat
 gratie kegy, hála. — os
 kegyes, bájos.
 gratuit ingyen.
 gratulez üdvözlök.
 grâu s (e) buza.

grăunt s (e) mag. —os
magvas, szemcsés.

grav komoly, fontos. —ez
metszek. —itez nehéz-
kedem, törekszem. —ură
vésés, metszés.

greată undor.

grec görög.

gregar h közlegény.

greș s (ri), —ală hiba,
botlás. —esc hibázok.
—it hibás.

greșos undorító.

greu nehéz. —tate ne-
hézség, suly, baj.

grija gond. —esc vigyá-
zok, ápolok.

grindă gerenda.

grindină jégeső.

groapă gödör, sir.

groază borzadály.

grob goromba. —ie go-
rombaság.

gros vastag. —ime vas-
tagság. —olan goromba.

grozav borzasztó.

grumazi h. (T) nyak.

grunz s (ri) gomoly, darab.

grup s (ri) csoport. —ez
csoportosítok.

gunoii s (e) trágya, sze-
mét.

gură száj. —aliv szájas.

gust s (ri) izlés. —ez izle-
lek. —uos izletes.

guvern s(s) kormány. —ant
h. nevelő. —ez kormá-

nyozok. —or h. kor-
mányzó.

H.

haiduc h. zshivány, rabló.

haină (e) ruha, öltöny.

ham s (ri) hán.

harap h. néger, arab.

hârb s (ri) cserép.

harnic derék, ügyes.

hârnicie ügyesség, képes-
ség.

hârtie papírlap, oldal.

haz s (ri) tréfa. —liu tré-
fás, vicces.

hezitez habozok.

hârlet s (e) ásó.

holbură szélvész, vihar.

holteiu h. nőtlen, legény.

horă (e) körtánc, dal.

—esc dalolok, ujjongok.

hoi kémény. —ar ké-
ményseprő.

hoț h. tolvaj, rabló. —ie
zshiványság, tolvajság.

hotar határ. —ăresc meg-
állapítok, döntök.

hrană (e) táplálék.

hrănesc etetek.

huiduesc elűzők, riasztok.

hulă (e) gáncs, csufság.

—esc gyalázok, korholok.

I.

iad s pokol.

iară ismét, mig, ellenben.

iarbă fű.

iarnă tél.
 iată ime.
 iau l. veszek, elveszek.
 ici itt. —colo itt-ott.
 icoană (e) kép, festmény.
 ideeszme, képzet. —al eszményi, — s (e) eszmény.
 identitate azonosság.
 ieftin olcsó.
 iepure h. nyul.
 ierbos füves.
 ieri tegnap.
 iernez telelek.
 iert l. megbocsátok, kegyelmezek, elengedek.
 —at szabad, boldogult.
 iezle (T) jászol.
 ignorant tudatlan. —ță (e) tudatlanság.
 ilaritate öröm, derűtség.
 iluminaire kivilágítás.
 ilustrez értelmezek, megvilágítok. —ațiune kép.
 —u hires, nevezetes.
 iluziune áltatás. —oriu csalóka, látszólagos.
 imagine kép. —ar képzelt. —ațiune képzelgés. —ez elképzelek.
 imitez utánzok.
 in— (im—) előképző.
 —cassez beszedelek. —cendiu s tüzvész. —cident s (e) véletlen, körülmény. —comod kényelmetlen. —cvartirez elszállásolok. —diferent

közömbös. —dispus rosszkedvű, mogorva.
 —fam gyalázatos. —femie gyalázat. —ficie megfertőztetek. —fidel hűtlen. —florez megremitek. —firm gyenge, beteges. —firmitate gyöngeség. —fluințez befolyásolok. —formez felvilágosítok, adatokat gyűjtök. —grat háladatlan. —gratitudine háladatlanság. —jurie sérelem. —jurios sérelmes. —periu s birodalom. —mediat közvetlen. —moral erkölcstelen. —pietate istentelenség. —port s (ri) bevitel. —portanță fontosság. —pozant nagyszerű, tekintélyes. —presiune benyomás. —provizez rögtönzők. —pulz s (ri) lökés. —pur tisztátalan. —specțiunez felügyelek. —spirez sugalmazok, ihletek. —stalez beiktatok. —surgent h. lázadó pártütő. —undez elárasztok. —vaziune betörés, becsapás. —zist l. ragaszkodom.
 industrie ipar, szorgalom.
 —aș h. iparos.
 inel s (e) gyűrű. —at gyűrűs.

inimă szív, lélek. —**ez**
bátorítok, buzdítok.

inimic h. ellenség.

insect s (e) rovar.

inspectiune felügyelet.

instinct s (e) ösztön, sejt-
telem. —**iv** ösztönszerű.

institut s (e) intézet.
—**esc** bevezetek, tani-
tok. —**tiune** oktatás.

instruez oktatok, tanítok.

instrument s (e) eszköz,
műszer.

intellect s (e) ész, érte-
lem. —**ual** értelmi.

inteligință (e) értelmiség,
okosság.

intențiune szándék.

interzie 3. (s) megtiltok.

interes s (e) érdek, előny,
haszon. —**ant** érdekes.
—**at** érdekelt. —**ez** ér-
dekelek.

interimal ideiglenes.

interior s (e) belső rész.

intern belső. —**at** s (e) ne-
velőintézet benlakással.

interpret h. tolmács. —**ez**
magyarázok, fejtegetek.

interval s (ri) időköz.

intervențiune közben-
járás, beavatkozás.

intim meghitt. —**at** s (e)
intézkedés. —**ez** tudatok.

intolerant türelmetlen.

intreprind 3. (s) vállal-
kozom. —**ere** vállalat.

intrigă ármány. —**ant**
cselszövő, áskálódó.

inventez feltalálok. —**ar**
s (e) leltár.

invidie irigység. —**ios**
irigy.

invit 1. meghivok, felszó-
litok. —**are** meghívó.

inzulă (e) sziget.

iritez 1. ingerelek, feliz-
gatok. —**abil** ingerlé-
keny. —**at** izgatott.

ironie guny. —**c** gunyos.

iscălesc aláírok.

iscusit ügyes, jártas.

ispită (e) kísértés. —**esc**
megkísérték, puhatolok.

istet okos, ügyes. —**ime**
ügyesség, okosság.

istorie történet. —**zesc**
elbeszélék, mesélek.

italian olasz.

iubesc szeretek, kedvelek.

iute hamar.

iuteală gyorsaság.

ivesc előállok, megjelenek.

izbândă (e) siker.

izbesc ütök, verek, oda-
csapok.

izbutesc sikerül nekem.

izolat elszigetelt.

izvor s (e) forrás. —**esc**
forrok, bugyogok.

Î.

împărat h. császár, ural-
kodó. —**ăție** birodalom.

împrăștiu 1. széjjelszórok.
 împrumut s (ri) kölcsön.
 în -ban, -ben, -ba, -be;
 előképző (-n a **b**, **p** és
m kezdetű szavaknál
 m-vé lesz). — **alt** magas.
 — **alt** 1. felemelek, ma-
 gasztalok. — **ălțat** fen-
 séges. — **ălțime** ma-
 gasság. — **apoi** vissza-
 felé. — **apoez** vissza-
 adok, viszonzok. — **băr-**
bătez buzdítok, bátori-
 tok. — **băt** 1. leitatok,
 részegitek. — **bătrânesc**
 öregszem. — **blânzesc**
 szeliditek, megfékezek.
 — **bogățesc** gazdagítok.
 — **boldesc** ösztönözök,
 sarkalok. — **brac** 1. öl-
 töztetek. — **brăcământ**
 s (e) öltözet. — **brățîșez**
 megölelek. — **buc** 1.
 falok, harapok. — **bună-**
tățesc javítok. — **câlcesc**
 összezavarok. — **calț** 1.
 cipőt huzok. — **călță-**
mint (T) lábbeli. — **câl-**
zesc melegitek. — **cânt**
 1. megbüvölök. — **cântă-**
tor elragadó. — **cap** 3.
 beférek. — **căpăținat** ön-
 fejű. — **căpere** szoba,
 lak. — **carc** 1. felrako-
 dom, terhelek. — **cărun-**
țesc megöszülök. — **cât**
 a mennyiben. — **cep** 3.

kezdek. — **ceput** s (ri)
 kezdet. — **cerc** 1. meg-
 kísérek, próbálok. — **ceț**
 lassan. — **cețățăn**it ho-
 nos. — **cetez** megszü-
 nök, elhallgatok. — **cheiu**
 1. befejezek. — **chid** 3. (s)
 bezárok. — **chipuesc** áb-
 rázoló, képzelek. — **chis**
 magába zárkozott. — **chi-**
soare börtön, fogház.
 — **chizătoare** zár. — **cing**
 3(s) övezek. — **cingătoare**
 öv. — **clin** 1. hajlom. — **cli-**
nare hajlam. — **coace**
 erre. — **colo** arra.
 — **colțesc** marok, kihaj-
 tok. — **colțurat** szegletes.
 — **contra** ellen. — **cor-**
dez feszülök, feszitek.
 — **coronez** megkoroná-
 zok. — **cred** 3. rábizok,
 megbizok. — **credințez**
 biztosítok, eljegyzek.
 — **crețit** ráncos. — **cruci-**
șez keresztezek. — **crunt**
 1. megvérezek. — **cuib** 1.
 befészkelek. — **cuin** be-
 zárok. — **cunjur** kerülök,
 megkerülök, körülve-
 szek. — **cunoștințez** tu-
 dósítok. — **curajez** bá-
 torítok. — **cure** 1. össze-
 zavarok. — **curcătură** bo-
 nyodalom. — **cuiințez**
 engedélyezek, méltányo-
 lok. — **dărăt** hátrafelé.

îndărătⁿⁱc makacs, sunyi. — **dată** azonnal. — **dătinez** szokásom van. — **dătorese** kötelezek, adósságba merülök. — **delung** hosszúideig. — **demână** szolgálatkész-ség, szivesség. — **des** 1. összenyomok, sajtolok. — **deşert** hiába. — **des-tulez** kielégítek. — **do-ială** kétség. — **doiesc** megkettőztetek, kételkedem. — **doit** kettős, hajlitott. — **doitură** haj-tás, ránc. — **drăznesc** bátor vagyok, szemte-lenkedem. — **dreptar** s (e) utmutató. — **dreptez** egyenesítek, utbaigazi-tok. — **dreptăţesc** feljö-gositok. — **dreptăţire** jogosultság. — **drumez** utalok, parancsolok. — **dulcesc** édesítek, édes-getek. — **dumnezăire** istenítés. — **duplec** 1. rá-veszek. — **făţişez** szem-besítek. — **ferbintez** he-vítek, forralok. — **flerez** megbélyegzek. — **flinţez** megvalósítok. — **florător** borzasztó. — **floresc** vi-rágzom. — **foc** 1. tüzesi-tek, lelkesítek. — **frânez** megzabolázok. — **frăţire** testvérisülés. — **frâng**

megtörök, megalázok. — **fricat** félénk. — **fri-coşez** megfélemlítek. — **frumsetez** szépítek, dí-szíték. — **frunzesc** lombo-sodom, levelezem. — **fund** 1. betömök, bedugaszo-lok. — **furiat** dühöngő. — **găduesc** engedek. — **găduinţă** engedély, el-nézés. — **genunchiez** le-térdelek. — **ghieţ** 1. meg-fagyok. — **ghimp** meg-szurom. — **grădesc** beke-ritek. — **graş** 1. hizlalok. — **greţoşez** undorodom. — **greunez** megterhelek. — **grijesc** gondolok vele. — **grop** elások, elteme-tek. — **gropăciune** te-metés. — **grozesc** meg-rémítek. — **jos** lefelé. — **josesc** lealacsonyítok. — **jug** 1. befogok, leigá-zok. — **jur** szidalmazok. — **jumătăţesc** felezek. — **lăuntru** bent. — **lem-nesc** megmerevedem, megfásulok. — **leznesc** megkönnyebbítek. — **lo-cuesc** helyettesítek. — **lungesc** megnyújtok. — **moiu** 1. beáztatok. — **mormântez** temetek. — **mulţesc** szaporítok, sokszorozok. — **născut** veleszületett. — **nebu-**

nesc bolondítok. — **nec** 1. vízbefojtok, fulasztok. — **negresc** befeketitek. — **nod** 1. göbözők, kö-tők. — **noiesc** megujítok. — **noptez** az éjt töltöm, az éj beköszönt. — **norat** beborult, felhős. — **not** 1. uszom. — **pac** 1. béki-tek. — **pămintenesc** ho-nosítok. — **părechiare** vizzály. — **părtășesc** ér-tesítek. — **părțesc** osz-tok. — **pedec** 1. akadá-lyozok. — **petrit** meg-kövült, megátalkodott. — **ping** 3. (s) taszítok, lökök. — **plânt** 1. leszu-rok. — **pletesc** összefo-nok. — **plinesc** teljesítek. — **podobesc** ékítek, dí-szítok. — **potrivesc** ellen-állok. — **prejur** körül. — **prejurare** körülmény. — **preunez** egyesítek. — **proșc** rugok, fecsken-dezek. — **pung** 3. (s) szúrok, döfök. — **pușc** 1. lövök, lelövök. — **pu-ternicesc** felhatalma-zok. — **puținez** kevesbi-tek, fogyasztok. — **puțit** rothadt, bűdös. — **rădă-cinez** meggyökerese-dem. — **răuresc** befo-lyásolok. — **rudit** rokon. — **să** de, hanem. — **săm-**

nez jegyzek. — **sămnă-tate** jelentőség. — **sănă-toșez** gyógyulok. — **sărez** beesteledem. — **sătoșez** szomjas vagyok, vágyo-dom. — **scriu** 3. (s) be-írok, bejegyzek. — **scrip-țiune** felirat. — **seninez** kiderülök, felvidulok. — **șir** 1. sorolok, elren-dezek. — **soțesc** kísérek. — **spăimintez** rémítek. — **științez** értesítek, tud-tul adok. — **streinez** el-idegenítek. — **sufletesc** buzditok, lelkesítek. — **țap** felnyársalok, megszurom. — **tăritez** erőltetek. — **țas** beleszövök. — **temeiez** alapítok. — **timpin** 1. elébe megyek, találko-zom. — **tin** 1. bemocsko-lok, sározok. — **tind** 3. (s) nyújtok, kiterjesztek. — **tinzăcios** nyulékony. — **tipăresc** benyomok, bevések. — **tocmai** ép-pen. — **tocmesc** intézke-dem, berendezek. — **tovă-rășesc** barátkozom, el-kisérek. — **trebuințez** használok. — **trec** 3. fe-lülmulok, versenyezek. — **trecătură** pajzánság. — **trecut** kényes, elbiza-kodott. — **tristez** szo-morítok. — **trupez** meg-

testesülök, bekebelezek.
întunec 1. elsötétedem.
 —**vălesc** betakarok.
 —**vălitură** takaró, kendő.
 —**vălmăşală** bonyolodás. —**văpăiez** felhevülök. —**vârstat** csikos, felváltva. —**vărtesc** forgatók. —**vărtoşez** sürítetek, keményítetek. —**văţ** 1. tanítók, megtanulok. —**văţământ** s (e) oktatás, tanítás. —**văţat** okos, tanult. —**văţător** h. tanító. —**văţătura** tanulság, tanulmány. —**vechit** avult, régi, kopott. —**vecinat** szomszédos. —**vederat** nyilvános. —**verzesc** kiszökdülök. —**veselesc** megörvendeztetek. —**vestitură** beigtatás. —**viez** éledek, feltámadok. —**vinovăţesc** okolok. —**voială** beleegyezés. —**voiesc** beleegyezem. —**vrednicesc** méltatok. —**zăstreş** felékesítek.
înainte előtt. —**z** megelőzők, haladok.
încă még, mégis.
închin 1. felajánlok, imádkok. —**are**, —**ăciune** imádás, üdvözlés.
îndemn s (ri) ösztön. — 1. ösztönözök.
îndur 1. könyörülök.

—**are** irgalom, kegyelem, részvét.
îngâmfare döllyf, kérkedés.
 —**at** döllyfös, hencegő.
îngân 1. csufolok, gúnyolok, dadogok.
înger h angyal. —**esc** angyali. —**păzitor** védangyal.
înghiţesc nyelek. —**itură** korty, nyelés.
îngust keskeny.
însă de, hanem, pedig.
însăl 1. megcsalok, csalok. —**ăciune** csalás.
însor házасítók. —**urăţăl** h házасulandó.
întâiu első. —**etate** elsőség, előny.
întăleg 3. (s) értek, megértek. —**s** s (ri) értelem, jelentés.
întălept okos, bölcs. —**ciune** bölcsesség.
întălnesc talállok, találkozzom.
întâmplu 1. történeke, előfordulok.
întorc 3. (s) megfordítok, visszafordulok, visszajövök, megtérítek. —**sătură** fordulat. —**tochiez** összebonyolitok.
întreb 1. kérdezek.
întreg egész. —**esc** kiegészítek. —**ime** épség.
între között; előképző.

intrelas 1. abbahagyok.
 — **prind** 3. (s) vállalok.
 — **prinžator** h vállalkozó. — **pun** közvetitek, közbelépek — **rump** 3. félbeszakítok. — **taş** 3. beleszövök. — **ținere** fentartás. — **vin** 4. közbejövök, közvetitek.
intru 1. bemegyek, belépek. — **are** bemenet.
intrunesc egyesítek, gyűjtök. — **ire** egyesülés.
inversunez megharagítok, fellázítok.
inving 3. (s) győzők. — **ere** győzelem.

J.

jaf s (ri) zsákmány.
jăfuesc zsákmányolok, rabolok.
jalbă (s) kérelem, panasz.
jale gyász.
jălesc gyászolok.
jaluz féltékeny. — **ie** féltékenység, irigység.
jandarm h. csendőr.
jar s (ri) parázs. **jăratec** s (e) parázs, izzó forráság.
jărtfă (e) áldozat. — **esc** áldozok.
jele gyász, szomorúság. — **sc** gyászolok, siratok.
jghiab s (ri) csatorna, ösvény.
jignesc sértek.

joc s (ri) játék, tánc. — 1. játszom, táncolok.
jos le, lent, alacsony.
jucărie játékszer.
jude h bíró. — **c** 1. ítélek, elítélek. — **cată** ítélet. — **cătorie** bíróság, törvénytörés. — **ț** s (e) kegyület, ítélet.
jug s (ri) járom, iga.
jumară (e) töpörtő.
jumătate fele valaminek.
junc h. tulok.
june h ifju. — **ețe** (T) ifjukor. — **ime** ifjúság.
junghiu s (ri) nyílalás. — 1. leszurok, ölök.
jur s (ri) környék, környezet.
jur 1. esküszöm. — **ământ** s (e) eskü. — **at** h esküdt.
jurnal s (e) hirlap.
just igazságos, jogos. — **ific** 1. igazolok. — **ție** igazság, igazságszolgáltatás.
juvaer s (e) ékszer, dísz.

L.

laboratoriu (s) vegyműhely.
lac s (ri) tó, mocsár.
lacom kapzsi. — **esc** vágyódom, sóvárgok.
lacrimă könny. — **ez** könnyezek, sirásra fakadok.

- lăcustă** (e) sáska.
lădă láda.
lămâie citrom.
lamentez jajveszékelek.
lămpă (e) lámpa.
lămuresc tisztázok, magyarázok.
lână gyapju. — **os** gyapjas.
lânced bágyadt, fáradt.
lanț s (ri) lánc, békó.
laolaltă együtt, összesen.
lapăd 1. eldobok, levetek.
lapte tej.
lăptez tejjel tartok.
larg tág, széles.
lărgesc tágítok. — **ime** térség.
larmă (e) zaj, zsibaj.
larvă (e) álca, álarc.
las 1. hagyok, elhagyok.
lăsământ s (e) hagyaték.
laș gyáva. — **itate** gyávaság, hitványság.
lat széles. — **ure** oldal.
lățime szélesség.
latin latin — **ie** latinság.
lătrat s (e) ugatás.
laud 1. dicsérek.
lăudăros dicsekvő.
lăuntru bent. — **ic** benső.
lăutar h. hegedűs.
lavină görgeteg.
laviță pad, láda.
lavor s (e) mosdótál.
laz s (ri) irtás, legelő.
leac s (ri) orvosság.
lecuesc gyógyítok.
leafă (e) fizetés, bér.
leagăn s (e) bölcső.
lectură olvasmány.
leg 1. kötök. — **ământ** s (e) frigy. — **ătură** szerződés.
lege törvény. — **al** törvényes. — **islațiune** törvényhozás. — **islativ** törvényhozó. — **itimez** igazolok. — **iuesc** perelek. — **iuit** törvényes.
legumă (e) zöldség, vetemény.
lemn s (e) fa, tűzifa.
lene restség. — **vesc** resteskedem.
lepră (e) bélpoklosság.
leșie lug. — **os** lugos.
leu h oroszlán.
leucă löcs.
lezne könyű, olcsó. — **sc** könyitek, olcsulok.
libel s (e) könyvecske.
liber szabad. — **al** bőkezű, adakozó. — **alizm** s (e) szabadelvűség. — **alitate** bőkezűség. — **ez** szabadítok, megmentek. — **ta** te szabadság.
librar h. könyvkereskedő. — **ărie** könyvkereskedés.
licență (e) engedelem.
licitez árverelek.
lictar s (e) szilvaiz, iz.
licuresc fénylek, csillámllok, ragyogok.

licvid folyékony. —ez folyósítok, beszámolok.
ligă szövetség.
liman s (e) kikötő, révpart.
limbă nyelv, nép. —aj s (e) nyelvezet. —ist h. nyelvész. —uție csacsckaság.
limitez határolok, korlátolok.
limpede tiszta. —zesc öblitek, tisztázok.
lin szelid, enyhe. —iște csend, nyugalom.
lingură kanál.
lingușesc hizelgek.
linie vonal. —ament s (e) tervezet, vázlat, vonás. —ar s (e) vonalzó. —ez vonalozok.
lipesc tapasztok, ragasztok. —icios ragadós. —itoare pióca.
lipsă (e) hiány. —esc hiányzom. —it szegény.
listă (e) lajstrom.
literat tudós. —ură irodalom.
litoral parti.
litru s (e) liter.
Liturgie mise. —r s (e) misekönyv.
livadă rét, mező.
loc s (ri) hely. —al helyi. —alizez korlátozok. —alitate helyiség. —aș

s (e) lakás. —uiesc lakom. —uitor h lakós.
logodesc eljegyzek. —nie h. jegyes.
lojă (e) páholy.
lopată lapát, rud.
lotru h. zsivány, haramia.
lovesc ütök, verek. —itură ütés, lökés.
loz s (ri) sors, sorsjegy.
luciafăr h. est-hajnali csilag.
luciu sima, sikos. —esc fénylek, világítok.
lucru s (ri) dolog, munka. —are dolgozat. —ător h. munkás. —ez dolgozom, cselekszem.
lume világ. —sc világi.
lumină világosság, gyertya. —ar s (e) gyertya-tartó. —ez világítok. —os fénylő, világos.
lună hold, hónap. —ar havi, havonként. —atic holdkóros, bolondos.
luncă rét, virány.
lunec l. csuszom, siklom. —os sikamlós, csuszós. —uș s (ri) sikos hely.
lung hosszú. —esc nyujtok. —ime hosszúság. —ureț hosszukás.
luntre csónak.
lup h. farkas.
lupt l. küzdök. —ă harc, csata, küzdelem.

lustru fény. —ez fényes-
itek, lakkozok.

lut s (ri) agyag cserép.
—os agyagos.

lux s (ri) fényüzés. —urie
gyönyör, kicsapongás.

M

măcar ha, ha mindjárt.
—că ámbár.

măcău s (e) dorong.

măcel s (ri) vérfürdő.
—ar h. mészáros. —ăresc
mészárolok. —ărie mé-
szárszék.

macin l. örlök.

măciucă bunkó, buzogány.

macru sovány.

maculă (e) folt, szennyfolt.
—ez beszenyeznek.

madonă (e) madonna.

mădular s (e) tag, test-
rész.

măduvă (e) velő.

măgar h. számár.

măghiar magyar. —ime
magyarság.

magistrat s (e) városi
tanács.

magnat h. főnemes.

măgulesc hizelgek, ciróga-
tok. —itor hizelgő.

măgură erdő, magaslat.

mahala (le) külváros.

măhnesc szomorítok.

măhramă (e) kendő, kötő.

mai mintegy, szinte, még.

maică anya.

maiestate fönség. —ie
fönséges, nagyszerű.

măiestru h. mester. —ie
mesterség.

maioresn nagykoru.

maioritate többség.

maiorizez leszavazok.

majă mázsza.

mal s (ri) agyag, part.

mălăiu s (e) kukorica,
málé.

maliție gonoszság. —os
rosszakaratú.

mamă (e) anya.

mămos anyás.

mân l. küldök, üzők,
hajtok.

mână kéz. —ecă ujj.
—ușa keztyű.

mânc (mânânc) l. eszem.
—are étel. —ăcios fa-
lánk. —ărima viszketés.

mandat s (e) parancs,
megbizólevél. —ar h.
megbizott, biztos.

mândrie dőlyf, szépség.

mâne holnap.

mânec l. kiindulok, korán
kezdék. —at s (e) kiin-
dulási pont.

mâner s (e) fogantyú.

mângâiu vigasztalok.

mânie harag. —os hara-
gos.

manie örvöngés, düh.

manieră modorosság.

manifest s (e) kiáltvány.

—ez kinyilvánítok.

manipulez kezelek.

mânjesc piszkítok.

mănos termő, bőtermő

mântuesc megváltok, üdvözíték. —itor Megváltó.

manual s (e) kézikönyv.

mănunchiu s (e) csomag, nyél.

măr h. almafa. — s(e) alma.

mărăcină cserje, bojtortján.

marcă bélyeg, pénzjegy.

marchez jelezek.

mare tenger. — inar h. tengerész. —itim tengeri.

mare nagy.

mărire dicsőség. —esc nagytok. —eț nagyszerű, hencegő. —ime nagyság. —it dicső.

marfă (e) árú.

margaritar s (e) gyöngy.

marginé oldal, szél.

mărginesc korlátozok, határolok. —it korlátolt.

mărit l. férjhez adok.

marmură márvány.

mărşav rút, aljas. —ăvenie aljasság.

marţial hadi, harcias.

martir h. vértanú. —iu s vértanúság.

martor h. tanu.

mărturie tanubizonyosság. —sesc tanuskodom, gyónom.

mărunt apró. —tae (T)

belső részek. —ţesc aprítok. —tis s (ri) apróság.

masă (e) asztal.

măsar h. asztalos

mască (e) álarc, ürügy.

măşcat nagyszemű.

măsea (le) zápfog.

maşină gép. —ărie gépezet. —ist h. gépész.

maslin h. olajfa.

massă (e) mennyiség, tömeg. —iv tömör.

măsur l. mérek. —ă mérték. —ător s (e) mérő.

maţ s (e) bél, hurka.

măţă (e) macska.

mătasă (e) selyem. —ăsos selymes.

matcă anyaméh, meder.

materie anyag. —al anyagi, testi.

mătrici (T) görcs.

matriculă (e) anyakönyv.

matrimoniu házasság.

matronă (e) tisztos nő.

matur érett. —itate érettség.

mătură seprű.

mătuşă nagynéne.

mechanic gépies —zm s (e) gépezet.

medic h. orvos. —ament s (e), —ină gyógyszer.

mediocru középserű.

meditez elmélkedem.

meliţă tiló.

melodie dallam.

membreu h. tag.

memorie emlékezet. — **abil** nevezetes. — **and** s (e) emlékirat.

menesc elhatározok, szá-
nok. — **it** oda szánt.

mercantil kereskedelmi.

mereu folyton.

merg 3. (s) megyek, in-
dulok.

merinde utravaló.

merit s (e) érdem. — 1.
érdemelek.

mesaj s (e) trónbeszéd,
megbizás.

meseriaş h. kézműves.

mestec l. vegyitek. — **ătură**
vegyülék.

metal s (e) érc, fém.

method s (e) módszer.

metropol h. főváros. — **it**
h. érsek.

metru h. méter, vers-
mérték.

mic kicsiny. — **ime** cse-
kélység. — **şorez** csök-
kentek, apasztok.

miere méz.

miez h. mag, bél, közép.
— **os** husos. — **uină** ha-
tárvonat.

migrez vándorolok.

mijloc s (e) közép, eszköz.
— **esc** kieszközölök. — **it**
közvetve.

mil s (ri) mérföld.

milă (e) alamizsna, kegy.

— **os**, — **ostiv** kegyes, kö-
nyörületes. — **uesc** ala-
mizsnát adok, irtalma-
zok.

mileniu s évezred.

militar h. katona. — **esc**
katonai.

miliţie katonaság.

mină (e) bánya. — **ar** h.
bányász. — **eral** érctar-
talmú.

minciună hazugság. — **os**
hazug.

ministru h. miniszter.

minoren h. kiskorú.

minoritate kisebbség.

minte ész, értelem.

minţesc hazudok.

minune csoda. — **at** csodá-
latos. — **ez** csodálok.

minut s (e) perc.

minuţios pontos, ki-
mért.

Mir s (ri) bérmlás. — **uesc**
bérmlók.

mir l. csodálkozom, bá-
mulok. — **abil** bámula-
tos. — **acul** s (e) csoda.

mire h. vőlegény. — **asă**
menyasszony.

mireazmă (e) illat.

miros s (ri) illat, szag.
— **ez** szagolok.

mişc l. mozgatok. — **are**
mozgalom. — **ător** meg-
indító.

mișel h. gazember. —ie
 gazság, csíny.
 misiune küldetés.
 misteriu s titok. —os
 titokzatos.
 mistuesc emészték, fo-
 gyasztok.
 mitră (e) süveg, püspöki
 korona.
 mituesc megvesztegetek.
 mixt vegyes.
 mizerabil nyomorult.
 mlădios hajlékony.
 mlăstină mocsár.
 moale lágy, puha.
 moară malom.
 moarte halál.
 moașă (e) nagyanya, bába.
 moaște (T) ereklje.
 mobil mozgó. —e s (T)
 butorzat. —ez bebuto-
 rozok. —izez mozgósí-
 tok.
 mocirlă (e) pocsolya,
 tócsa. —os iszapos,
 posványos.
 modă (e) divat. —el min-
 ta. —elez mintázok.
 —ern divatos.
 moderez mérsékelek.
 modific 1. változtatok.
 mohorit sötétpiros.
 moiu 1. bemártok, puhi-
 tok.
 mojie durva, faragatlan.
 molătate lágyság.
 molii h. (T) moly.

moment s (e) pillanat.
 —an pillanatnyi. —uos
 fontos, jelentőségteljes.
 momesc csábitok, félre-
 vezetek. —eală csáb.
 monarh egyeduralkodó.
 monetă (e) érem, pénz.
 monstru h. szörny. —os
 irtóztatós, borzasztó.
 monument s (e) emlék,
 siremlék. —al emlékeze-
 tes, nagyszerű.
 mor 4. meghalok. —mânt
 s (e) sir, sirdomb. —tă-
 ciune dög, hulla. —tal
 halandó. —talitate ha-
 landóság.
 moral erkölcsi. —ă er-
 kölcsan. —itate erköl-
 csösség.
 morar h. molnár.
 morav s (ri) erkölcs.
 morb s (ri) betegség. —os
 beteg.
 mormânt s (e) sírbolt, sír.
 —ez temetek.
 morțiș makacsul.
 moș h. agg, öreg, nagy-
 apa. —ie örökség, bir-
 tok. —neag h. öreg
 ember. —tean örökös.
 moțiune javaslat, indít-
 vány.
 motiv s (e) indok. —ez
 indokolok.
 movilă (e) domb, ma-
 gasság.

muced penészes. —zeală
penész, borvirág.

mucenic h vértanú.

mugur h. bimbó, rügy.
—esc rügyezek, csi-
rázok, kihajtok.

muire asszony. —esc
női, asszonyi. —uşcă
(e) nőtény.

mulcom csendes.

mulg 3. (s) fejek.

mult sok. —tilateral sok-
oldalú. —time sokaság.

multumesc köszönök, meg-
köszönök. —it meg-
elégedett.

muncă dolog. —esc dol-
gozom, fáradozom.

municipiu s város. —al
helyhatósági.

muniţiune hadikészlet.

munte hegy. —ean hegyi.
—os hegyes.

mur h. fal. —ar h. kőmives.

murătoare sósvíz.

murdar piszkos. —ăresc
mocskolok.

murgesc hajnalodom.

murmur h. morgás, zugás.
—l. morgok, zugolodom.

muş 1 harapok. —ătură
harapás.

muşchiu moh, izomzat.

muşcă (e) légy.

muscular s (e) izomzat.

mustaţă (e) bajusz.

mustrez dorgálok, intek.

mut néma, szótlan.

mut 1. változtatok, köl-
tözködöm. —abil válto-
zékony. —aţiune vál-
tozás. —ual kölcsönös.

mutilez csonkitok.

mutră (e) arc, orr.

muzică zene. —al zenei.

N.

na nesze.

năbuşesc megfullasztok.
—it fulladt, tikadt.

năcaz s (ri) kín, baj. —ă-
jesc kinlodom, gyötrök.

nădejde remény. —uesc
remélek.

năduşală hőség, meleg.

năframă kendő.

naie hajó.

năimesc bérelek, felfoga-
dok. —it bérenc.

nălucă kísértet. —esc kép-
zelődöm, álmodok.

nănaş h. keresztapa, vőfély.

năpădesc elárasztok, meg-
rohanok.

naraţiune elbeszélés.

nărav s (ri) szokás.

nare orrlyuk.

nas s (ri) orr, csőr, orr-
mány.

nasc 3. szülök, születek.

născocesc kitalálok, ki-
eszelek.

năsip s (ri) porond.

năstrapă (e) kancsó.

nasture bojt, gomb.
natal születési.
naționalitate nemzetiség.
națiune nemzet.
natură természet. — **al**
 természetes, mesterké-
 letlen. — **els** (e) lelkület.
năuc ostoba, bárgyu,
năvală támadás, roham.
navigabil hajózható.
năzdravăn csodás, szem-
 fényvesztő.
ne- előképző. — **accesibil**
 hozzáférhetetlen. — **ac-**
tiv tétlen. — **adormire**
 éberség. — **ajuns** s (ri)
 szükség, hiány. — **amâ-**
nat okvetlen. — **apărat**
 okvetlen, elkerülhetlen.
 — **aplecat** idegenkedő.
 — **ascultare** engedetlen-
 ség. — **asămănat** össze-
 hasonlíthatatlan. — **așezat**
 pajkos. — **astămpărat**
 nyugtalan. — **așteptat**
 váratlan. — **atârnat** füg-
 getlen. — **atins** érintet-
 len, tiszta. — **auzit** hal-
 latlan. — **biruit** legyőz-
 hetlen. — **bun** bolond.
 — **bunatic** bolondos.
 — **bunesc** bolonditok.
 — **bunie** bolondság. — **că-**
sătorit nőtlen. — **cercat**
 tapasztalatlan. — **cețet**
 olvashatlan. — **chiemat**
 hivatlan. — **chipzuit**

meggondolatlan. — **cin-**
stit becstelen. — **com-**
petent illetéktelen.
 — **consecvent** követke-
 zetlen. — **conținut** szün-
 telen. — **credință** hitet-
 lenség. — **crescut** ne-
 veletlen. — **crezut** hihe-
 tetlen. — **cult** műveletlen.
 — **cum** nem hogy. — **cu-**
rabil gyógyíthatatlan.
 — **curat** tisztátalan, ör-
 dög. — **cuvântător** ok-
 talan, esztelen. — **dăr-**
nicie fősვნყség. — **de-**
plin hiányos, tökéletlen.
 — **deprins** ügyetlen.
 — **despărțit** osztatlan.
 — **dorit** kelletlen, al-
 kalmatlan. — **dreptigaz-**
 ságtalan. — **dreptățesc**
 jogtalanul bánok vala-
 kivel. — **dumerire** két-
 ség, fogyatkozás. — **ex-**
pert tapasztalatlan. — **fa-**
libil csalatkozhatatlan.
 — **fățărit** őszinte. — **feri-**
cesc szerencsetlenné
 teszek. — **firesc** erőlt-
 tetett. — **fricos** bátor.
 — **ghiobie** bárgyuság.
 — **grăit** kimondhatatlan.
 — **greșit** kétségtelenül.
 — **grijă** gondatlanság.
 — **grijit** elhanyagolt.
 — **iertat** meg nem en-
 gedhető. — **inițiat** be

nem avatott. **neimbiat** önként. — **impăcat** engesztelhetetlen. — **ince-tat** szüntelen. — **incre-dere** bizalmatlanság. — **incunjurat** elkerülhetetlen. — **indestulit** elégedetlen. — **ingăduitor** türelmetlen. — **in-soțit** magányos. — **insu-rat** nőtlen. — **întăles** érthetetlen. — **întrecut** felülmulthatatlan. — **în-vățat** tudatlan. — **lămu-rit** homályos. — **lăut** mosdatlan, szényes. — **legiuire** gaztett, vét-ség. — **lucrare** tétlenség. — **mâncat** étlen. — **măr-ginit** véghetetlen, határ-talan. — **mijlocit** közvet-len. — **milos** szívtelen. — **mişcat** mozdulatlan. — **mulțumire** elégedet-lenség, hálátlanság. — **murire** halhatatlan-ság. — **mutat** változhat-lan. — **natural** termés-zetellenes. — **norocit** szerencsétlen. — **numă-rat** megszámlálhatat-lan. — **numit** névtelen. — **obosit** tevékeny, mun-kás. — **ocupat** tétlen, dologtalan. — **odihnă** nyugtalan-ság, aggodal-mom. — **om** nyomorék.

— **pacinic** nyugtalan, viszálykodó. — **pardosit** kövezetlen. — **părtini-tor** részrehajlatlan. — **peritor** örök, mara-dandó. — **plăcere** kelle-metlenség. — **plăcut** kellemetlen. — **pomenit** hallatlan. — **populat** lakatlan. — **potrivit** össze nem illő. — **practicabil** keresztül vihetetlen. — **precugetat** meggon-dolatlan. — **prefăcut** hamisítatlan. — **preocupat** elfogulatlan. — **prevăzut** előre nem látott. — **pri-cepere** értelmetlenség. — **pretinos** barátság-talan. — **probabil** való-szinűtlen. — **prudent** ok-talan. — **putință** tehetet-lenség. — **realizabil** ke-resztül vihetetlen. — **re-cunoscător** háládatlan. — **regular** szabálytalan. — **religios** vallástalan. — **rezolut** ingadozó. — **ro-dire** terméketlenség. — **rușinare** szemtelenség. — **săcat** elapadhatlan. — **sărat** izetlen. — **sațș** (ri) telhetetlenség, falánk-ság. — **schimbat** válto-zatlan. — **știrbit** sértet-len. — **sigur** bizonytalan. — **silit** önként. — **sim-**

țire érzéketlenség. — **só-**
cotit meggondolatlan.
 — **sperat** váratlan, nem
 remélt. — **spurcat** tiszta,
 szeplőtelen. — **spus** ki-
 mondhatatlan. — **stabil**
 változékony. — **stătornic**
 ingadozó. — **șters** kitü-
 rülhetetlen. — **străbătuț**
 járatlan. — **stricat** rom-
 latlan. — **subordinat** en-
 gedetlen. — **supărat** za-
 vartalan, bútalan. — **tăcut**
 csacska. — **tăinuît** nyílt,
 leplezetlen. — **trainic**
 nem állandó. — **trebnic**
 haszontalan. — **uitat**
 feledhetlen. — **uman** em-
 bertelen. — **unit** nem
 egyező, viszálykodó.
 — **uzitat** szokatlan. — **va-**
lid érvénytelen. — **văzut**
 láthatatlan. — **vinovat**
 ártatlan. — **voie** baj,
 nyomor. — **vrednic** mélt-
 tatlan. — **zmerit** szerény-
 telen. — **zmintit** kétség-
 telen.

neam s (ri) nemzet, faj, nép.
neamț német.
neaoș benszületett, eredeti.
necesar szükséges. — **i-**
tate szükség.
necrolog s (e) halotthir.
neghină konkoly.
neg 1. tagadok — **ațiune**
 tagadás.

neglig 1. elhanyagolok.
negot s (e) áru. — **ătoresc**
 kereskedem. — **ătorie**
 üzlet, kereskedés.
negru fekete. — **eală,**
 — **ime** feketeség, tinta.
negură köd.
nepot h. (**nepoată**) unoka.
neted sima. — **zesc** simi-
 tok, csinosítok.
neutral semleges.
nevastă (e) menyecske.
nex s (ri) összefüggés.
nicăiri sehol.
nici sem.
nimb s (ri) dicsfény.
nime, — **ne** senki. — **rnice**
 semmirekelő.
nimeresc talállok, érkezem.
 — **it** sikerült.
nimic semmi. — **esc** meg-
 semmisítek. — **it** meg-
 semmisült.
ninge 3. (s) havazik.
niste néhány, némely.
nivel s (ri) vízszin, felszin.
nizuesc igyekszem. — **eală**
 törekvés.
noapte éjszaka.
nobil nemes. — **ime** ne-
 messég. — **itez** nemesítek.
nod s (ri) göb. — **uros**
 göbös, csomós.
nominal névszerint.
nomol s (ri) iszap, sár.
noptez éjszakázom, vir-
 rasztok.

nor felhő. — **os** felhős.

noră (ri) menyé vkinek.

nord h. észak. — **ic** északi.

normal szabályos, remek.

noroc s (ri) szerencse. — **os** szerencsés.

noroiu s (e) iszap, sár.
— **os** sáros.

nostim kellemes, csinos.

notă (e) jegyzet. — **ez** jegyzek, megjegyzek. — **ific** közlök, tudósítok. — **ită** (e) észrevétel. — **oriu** köztudomású, cégéres.

notabilitate tekintélyes állású személy.

notar h. jegyző. — **iat** s (e) jegyzői hivatal.

nou új, fiatal. — **tate** újság.

novațiune újítás.

novelă (e) beszély, újság.

nu nem, ne.

nuc h. diófa. — **ă** dió.

nuea (le) vessző.

nulitate érvénytelenség.

numai csak.

număr s (e) szám. — **at** készpénz. — **os** számos.

nume s (e) név. — **sc** nevezek.

nun h. násznagy.

nuntă lakodalom. — **aș** h. násznép.

nupțial menyekzői.

nutresc táplállok. — **eț** s

takarmány. — **itiv** tápláló.

O.

oaie juh.

oală (e) fazék, bögre.

oară (e) óra (idő).

oare ? vajjon ?

oaspe h. vendég.

oaste hadsereg.

obiect s (e) tárgy, szándék. — **țiune** ellenvetés.

oblesc simitok, egyenesítetek. — **u** egyenes, sima.

oblig 1. kötelezek. — **ațiune** kötelezvény.

oboresc ledobok, leveszek.

obosesc fáradozom, ellankadok. — **eală** fáradtság. — **it** fáradt, bágyadt, kimerült.

obraz s (e) kép, arc. — **nic** szemtelen.

obrăznicie szemtelenség.

obscur sötét, homályos.

observ 1. megfigyelek, észreveszek. — **ațiune** megjegyzés. — **atoriu** s csillagda.

obțin 2. elérek, nyerek.

obvin 4. előjövök, találkozik.

ocară gyalázat, szégyen.

ocăresc szidok, megcáfoltok.

ocaziune alkalom. — **ional** alkalmi, alkalom adtán.

ochiu h. szem, rügy.
 —lar h. szemüveg.
 ocnă (e) akna, banya.
 ocol s (ri) udvar. —esc
 bekeritek, elkerülök.
 ocrotesc védek, óvok.
 ocup l. elfoglalok, lekötök.
 —at elfoglalt.
 odaie szoba, kamara.
 odată egyszer.
 odihnă (e) nyugalom. —esc
 nyugszom, pihenek.
 odiu s gyűlölet. —os
 gyűlöletes.
 odor s (e) ékszer, drágaság.
 odrăzlă (e) hajtás.
 odrăzlesc kihajtok.
 ofenză (e) sérelem. —iv
 támadólag.
 oferesc felajánlok. —t s
 (e) ajánlat.
 oficiu s hivatal. —ant
 h. tisztviselő. —nă (e)
 műhely.
 ofițir h katonatiszt.
 oftez sóhajtok, kívánok.
 oglindă tükör. —esc tük-
 röződöm.
 ogradă kert, kerítés.
 oleiu s (e) olaj. —os
 olajos.
 oliv h. olajfa. —ă olajbogyó.
 om h. ember. —enesc em-
 beri, becsületes. —enesc
 megvendégelek, megbe-
 csülök. —enie emberség,
 becsület.

omăt s (ri) hótömeg.
 omidă hernyó.
 omor s (ri) gyilkosság. —
 4. gyilkolok, ölök.
 onest derék, becsületes.
 onoare tisztelet, becsület.
 onorez tisztellek, becsülök.
 —ar s (e) jutalomdíj.
 op s (ri) mű, munka.
 —eră (e) munka, mű.
 —erat s (e) munkálat.
 —erațiune műtét.
 opăresc leforrázok.
 opincă bocskor.
 opintesc erőlködöm. —ală
 erőlködés.
 opozițiune ellenzék.
 opresc tiltok, gátolok,
 megállítok. —ală tila-
 lom.
 opun 3. (s) szembehelye-
 zek, ellenzek.
 oral szóbeli.
 oraș s (e) város.
 orașănesc városi.
 orator h. szónok. —ie
 szónoklás.
 orb vak. —ec l. tapoga-
 tózom. —esc megvaku-
 lok, vakítok. —ie vak-
 ság. —ită (e) szem-
 üreg.
 ordin s (ri) parancs, ren-
 delet. —ațiune rendelés,
 papi szentelés. —ez ren-
 delek, pappá szentelek.
 orfan árva.

organ s (e) szerv. —**iza-
țiune** szervezkedés.—**izm**
s (e) szervezet.
orient s kelet. —**al** keleti.
—**ez** tájékozodom.
origine eredet. —**al** ere-
deti. —**ar** származó.
orizont s (ri) látókör.
ornez diszitek. —**ament**
s (e) ékitmény. —**at** s
(e) templomi ruha.
orologiu s (e) óra. —**er**
h. órás.
ortac h. pajtás.
os s (e) csont. —**os** csontos.
osăbesc elkülönitek.
osândă (e) kárhozat. —**esc**
kárhoztatok.
oscilez ingok, lengek.
ospăț s (e) vendégség.
—**tez** vendégelek.
ostaș h. katona.
ostenesc fáradok. —**eală**
fáradtság. —**icios** fárad-
ságos.
ostentez kérkedem.
ostil ellenséges. —**itate**
ellenségeskedés.
otavă sarjú.
otăvesc sarjazom.
oțal s (e) acél. —**esc**
acélozok.
oțăt s (ri) ecet. —**os** ecetes.
otel s (e) vendéglő.
otravă méreg. —**ăvesc** meg-
mérgezek. —**ăvos** méreg-
tartalmu.

ou tojás.
oval tojásdad.
ovăș s (e) zab.
ovațiune ünnepeltetés.

P.

pace béke, csend, nyuga-
lom. —**ient** békétűrő,
türelmes, szenvedő. —**i-
ență** (e) türelem. —**inic**
békés, csendes.
păcat s (e) bűn.
păcătuesc bűnt követek
el, vétkezem. —**os** bü-
nös, vétkes.
pachet s (e) csomag.
pact s (ri) szerződés.
păcurar h. juhász.
pădure erdő. —**ar** erdész.
—**eț** erdei, vad.
păgân pogány. —**ime** po-
gányság.
pagină oldal, lap.
pagubă (e) kár, veszteség.
păgubesc károsítok.
păhar s (e) pohár.
paiu s (e) szalma.
păios szalmás.
pajură sas, cimer.
palat s (e) palota.
palavră (e) bohózat.
pălărie kalap. —**r** h. ka-
lapis.
palid sápadt. —**itate** sá-
padtság.
pălit ütött, vert, napbar-
nitott.

palmă (e) tenyér, arasz,
 pofon, pálma.
pălmuesc pofozok.
palpabil kézzelfogható.
palpitare szívdobogás.
pământ s (e) föld, ország,
 világ. — **ean** földi.
pamflet s (e) röpirat.
pândă (e) les, leshely.
 — **esc** leselkedem.
pâne kenyér, élelem. — **r**
 h. pék. — **rie** sütőde.
pantaloni h. (T) nadrág.
pântece s (e) has. — **os**
 hasas.
pantof h cipő, papucs.
 — **ar** h cipész.
pănură posztó, kelme, da-
 róc.
pânză (e) vászon. — **tură**
 abrosz, kendő.
Papă pápa.
păpuc h. papucs. — **ar** h.
 cipész.
păr h. körtefa, hajszál.
pară (e) körte.
pără panasz, vád. — **esc**
 vádlok. — **iș** h. felperes.
parabolă (e) példabeszéd.
paradă disz, fény.
paradiz paradicsom.
paralel párhuzamos.
paralizez bénítok, gyengi-
 tek. — **tic** h. béna.
paraplen s (e) esőernyő.
părăsesc elhagyok. — **it** la-
 katlan, üres, elhanyagolt.

parasol s (e) napernyő.
părăstas s (e) halotti szol-
 gálat.
părău s (e) patak.
parc s (ri) park, sétány.
pardonez megbocsátok.
pardosesc kövezek. — **ală**
 járda, kövezet.
pare úgy látszik, tetszik.
 — **că** mintha, úgy tet-
 szik.
păreche pár. — **z** páro-
 sitok, egyesítek.
părere vélemény.
părete h fal.
părgă zsenge.
parie másolat.
părinte h. szülő, lelki-
 atya. — **sc** atyai, szülői.
pârjol s (ri) tűz, tűzvész.
 — **esc** felégetek, gyujtok.
paroc h lelkész, plébános.
 — **hie** plébánia.
parolă (e) jelszó, adott
 szó, ígéret.
parte rész, jutalék. — **țial**
 részleges. — **ticularitate**
 különlegesség.
parter s (ri) földszint.
particip 1. résztveszek.
partidă párt.
părtinesc kedvezek, vé-
 delmezek.
pas s (ri) lépés, szoros.
pasăre madár.
pascălie jóslás.
păscuesc halászkod.

pășesc lépek.
 pasionat szenvedélyes.
 pasivitate részvétlenség.
 Paști h. (T) husvét.
 păstor h. pásztor, juhász.
 —esc őrizek.
 păstreț megtartók, meg-
 takarítók.
 pășune legelő. —ez legel-
 tetek. —ărit legelő jog.
 pat s (ri) ágy, meder.
 pățesc szenvedek, meg-
 járom, tűrök.
 patimă szenvedély.
 pătimesc szenvedek.
 pățit tapasztalt, jártas.
 pătrat négyszög.
 patriarc h pátriárka.
 patrie haza. —ot h. hazafi.
 patrimoniu s családi jó-
 szág, örökség.
 patron h. pártfogó, kegy-
 ur. —cz pártfogolok.
 pătrund 3. (s) behatolok.
 —s meghatott.
 pătură réteg.
 paupertate nyomor.
 paviment s (e) padlózat.
 pază (e) őrizet, gond.
 păzesc őrizek. —itor csősz.
 peană (e) toll, csokor.
 peatră kő.
 pedeapsă (e) büntetés.
 pedecă akadály, gát.
 pedepsesc megbüntetek.
 pedestru gyalog. —aș
 gyalogos.

pele bőr.
 penal büntető.
 peninzulă (e) félsziget.
 penitent bűnbánó. —tă
 bűnbánat, gyónás.
 penz s (ri) feladat.
 penziune nyugdíj, kegydíj.
 pepene dinya.
 pept s (ri) mell. —ar s (e)
 mellény. —os melles.
 pepten s (e) fésű. — 1.
 fésülök.
 per 4. eltűnök, pusztulok.
 —ire pusztulás. —it sá-
 padt, beteges. —itor
 mulandó.
 per- előképző. —curg 3.
 (s) végigfutok, átnézek.
 —fect teljes, tökéletes.
 —fectiune tökéletesség.
 —fidie hűtlenség. —ma-
 nent állandó. —mis sza-
 bad, megengedett. —mi-
 siune engedély. —nop-
 tez éjszakát töltöm.
 —orez nyilvános beszé-
 det tartok. —severanță
 állhatatosság. —siflez
 gunyolok. —svaziunera-
 beszélés. —tractez tár-
 gyalok. —verz romlott,
 fonák. —verzitate rom-
 lottság.
 perd 3. elveszitek, tévesz-
 tek. —ere kár, veszteség.
 —ițiune pusztulás. —ut
 romlott, haszontalan.

perdea (le) függöny.
 peregrin h. zarándok. — ez
 zarándokolok.
 periclu s (e) veszedelem.
 — itez veszélyeztetek.
 perie kefe. — z kefélek.
 perină párna, vánkös.
 period s (e) időszak. — ic
 időszak.
 perplexitate zavar, ré-
 mülés.
 persecutez üldözök. — ũi-
 ne üldözés, nyomozás.
 persoană (e) személy.
 — nal személyes. — nific
 személyesítek.
 perzare kivégzés.
 peşte h. hal.
 peşteră barlang.
 petec s (e) folt, darab.
 — esc foltozok. — os
 foltos.
 peşesc nőül kérek. — it s
 (e) háztűznézés.
 petiţie kérvény. — onez
 kérelmezek.
 petros köves.
 petrărie kőbánya.
 petrec 3. elkisérek, töltöm
 az időt. — anie gyász-
 menet. — ere multság.
 piaţă (e) tér, piac.
 pic s (ri), — ur h. csepp,
 esőcsepp, falat. — ătură
 csepegés.
 pic 1. esem, hullok. — ură
 csepeg, permetezik.

picior s (e) láb.
 pictor h. festő. — olesc
 festői. — ură festmény.
 pietate jámborság, ke-
 gyelet.
 pieziş meredek.
 pilă (e) reszelő. — esc
 reszelek.
 pinacotecă képtárlat.
 pipăesc tapogatok.
 piparcă törökbors.
 piper s (e) bors. — at bor-
 sós, drága.
 piron s (e) szeg. — esc
 odaszegzek.
 pisc s (ri) csúcs.
 pişc 1. csipek, csipkedek.
 pisez zuzok, török, el-
 verek. — at (e) kása.
 pizmă (e) irigység. — os
 irigy, ellenséges. — uesc
 irigykedem.
 pită (e) kenyér. — ar h. pék.
 piu jámbor.
 piuă (e) zuzda, mozsár.
 pivniţă (e) pince.
 plac s (ri) tetszés, izlés.
 — 2. tetszem, szeretek.
 placă tábla, lap.
 plăcut kedves, kellemes.
 plagă büntetés, csapás.
 plain s (ri) havasi út.
 plămână tudó.
 plan s (ri) terv, tervezet.
 — ez egyengetek, színe-
 zek. — izez tervezek.
 plănuiesc tervezek.

plâng 3. (s) sirok. — s
s (ri) sirás. — set s (e)
jajveszékelés. — soare
panasz, kérelem.
plantă (e) növény. — ez
ültetek.
plaponă (e) paplan.
plată fizetés, bér.
plătesc fizetek.
plăzmuiesc képezek, al-
kotok, kieszelek.
pleată (e) hajfonadék,
konty.
plec 1. hajlítok, indulok,
meghajlom. — âciune
alázatosság, üdvözlét.
— at hajlott, lejtős, alá-
zatos.
plenar teljes, összes.
plenipotentă (e) teljhata-
lom, meghatalmazás.
pleoapă (e) szemhéj.
ples, — uv csupasz, ko-
pasz. — ugesc kopaszo-
dom.
pleznesc ütök, csapok,
meghaladok. — itură
csattanás.
plic s (ri) levélboríték.
plictisesc unatkozom.
plin tele, egész. — esc be-
töltök, kiegészítek.
ploaie eső. — 1 esik az eső.
ploios esős.
plug s (ri) eke. — ar h
földmives.
plumb s (ri) ólom, golyó.

pluralitate többség.
poală (e) széle, alja vala-
minek.
poamă (e) gyümölcs.
poartă kapú.
poate talán, lehetséges.
pocăiesc lakolok, javulok.
— nță (e) bűnbánat,
megtérés.
pocesc eltorzítok.
pociumb h. cövek, karó.
pod s (ri) híd, padlás,
padló. — ar s (e) hidas.
— ea (le) padozat.
podoabă (e) dísz, ékesség.
podobesc diszitek, éke-
sitek.
poet h költő. — ic költői.
poezie költemény.
poftă (e) vágy. — esc ki-
vánok. — itor kívánós.
pogoresc leszállok, leve-
szek. — is s (e) lejtő.
poiană rét, mező.
poiată istálló, paíta.
poimâne holnapután.
pol h sarka a földnek.
poleiesc simitok, fényezek.
policar s (e) hüvelykujj.
politeță udvariasság.
poliță (e) bárca.
politic politikus. — ă poli-
tika. — os ildomos, ki-
számító.
poliție rendőrség.
polomidă tövis.
pom h gyümölcsfa.

pomană (e) alamizsna,
emlegetés.

pomenesc említék.

pompă (e) fény, dísz.
—**os** diszes.

pompier h tűzoltó.

pond s (ri) súly, nehezék.
—**erantă** (e) fontosság.
—**eros** fontos.

ponegresc befeketítek.

Pontifice h pápa.

popă h pap, lelkész. —**esc**
papi. —**ie** papi méltóság.

popor s (e) nép, emberek.
—**al** népi, népies. —**an**
hivő. —**ațiune** népesség.

popular népszerű. —**itate**
népszerűség.

porc h disznó. —**ie** disz-
nóság. —**os** disznós.

porfiră (e) bibor.

pori h (T) likacsok.

pornesc indulok.

port s (ri) viselet, ruházat,
kikötő.

port 1 viselek, hordok.
—**ativ** hordozható. —**o-**
foliu s tárca.

portar h kapus.

portic s (ri) oszlopcsarnok.

portocală (e) narancs.

portret s (e) arckép.

porumb h galamb.

poruncă parancs. —**esc**
parancsolok.

poșed 3 birok valamivel,
van nekem.

posesiune birtok, vagyon.
posibil lehetséges. —**itate**
lehetőség.

post s (ri) bőjt, hely, hi-
vatal. —**esc** böjtölök,
elhelyezkedem.

postă (e) posta. —**ar**
póstamester.

postav s (ri) posztó.

posteritate utókor.

postulat s (e) követelmény.

postum h utószülött.

pot 2 képes vagyok, -ha-
tok. —**entat** h hatal-
masság. —**ere** erő, ha-
talom. —**ernic** hatal-
mas, erős. —**estate** ha-
talom. —**incios** erőben
levő. —**intă** lehetőség.

potcoavă (e) patkó. —**vesc**
patkolok.

potec s (e) ösvény, ut.

potolesc eloltok, csende-
síték, csillapítok.

potop s (ri) áradás. —**esc**
elárasztok, tönkreteszek.

potrivesc kiegyenlítek,
összhangzóvá teszek.
—**it** ráillő, találó.

povață (e) tanács.

povârniș s (e) lejtő.

povățuesc tanácsolok.

poveste elbeszélés, mese.
—**sc** elmesélek, elmon-
dok.

povară (e) teher.

povoiu s (e) záporoső.

pozițiune helyzet,* tétel.
prăbușesc összetörök, tip-
rok.

practic gyakorlati. — abil
kivihető. — ant h. gya-
kornok, segéd.

pradă zsákmány.

prădez rabolok, pazarolok.

prag s (ri) küszöb.

prăjesc sütök, piritok.
—itură sütemény, le-
pény.

prăjină rud, karó.

prânz s (ri) ebéd. —esc
ebédelek. —itor ebédlő-
szoba.

prăpădesc pusztítok.

prăpastie mélység. —os
veszedelmes, meredek.

prăsesc termelek.

praznic s (e) nagy ünnep.

prăznuesc ünnepelek.

prav s (ri) por.

prăvălesc feldöntök.

prăvălie bolt, műhely.

praxă gyakorlat, szokás.

pre -on, -ön, előképző.

—cant óvatos. —cedent

előtte levő. —cugetare

megfontolás. —cumpă-

nesc megfontolok. —cu-

vântare bevezetés. —dau

1. átadok. —decesor h.

előd. —destinat előre-

elhatározott. —dic 1.

hitzsonoklatot tartok.

—dispun 3. (s) előké-

szitek. —dominez ura-
lok. —domnesc kitünöm,
kiemelkedem. —fac 3 át-

igazitok, ravaszodom.

—față bevezetés. —fer 1.

előnyben részesítek. —gă-

tesc előkészítek, készi-

tek. —judec 1. előre

megítélek. —judecată

balítélet. —liminar s (e)

előirányzat. —lucrez át-

dolgozom. —lungesc

meghosszabbítok. —me-

ditez előre megfontolok.

—merg 3 (s) előtte me-

gyek, megelőzők. —mit

3 (s) előre bocsátok. —no-

tez előjegyzek. —ocup

1. megnyerek. —ocupat

elfoglalt. —par 1. elő-

készítek. —parandie ké-

pezde. —parez előkészí-

tek. —ponderant tul-

nyomó. —pozit h. pré-

post. —pus s (e) gyanú.

—sar 1. meghintek, be-

hintek. —scriu 3. (s)

előírok. —scurtez meg-

rövidítek. —simț s (ri)

sejtelem. —simțesc elő-

re megsejtem. —supun

3. (s) feltételezek. —ten-

dent követelő. —tind 3.

(s) követelek. —tutin-

denea mindenütt. —um-

blare séta. —văd előre-

látom. —venire előzé-

kenység. —**venient** elő-
zékeny. —**vestesc** előre-
hirdetek. —**zie** 3. (s)
jövendőlk. —**zident** h.
elnök. —**zidial** elnöki
prea nagyon.
preajmă környék.
precept parancsolat.
precis határozott. —**zez**
szabatosan előadok.
prelat h. főpap.
prelucă tisztás.
premiu s jutalom. —**ez**
jutalmazok.
preot h. pap, lelkész.
—**teasă** (e) papné. —**țesc**
papi. —**ție** papi rend.
prerogativă (e) előjog.
presă (e) sajtó.
preț s (ri) érték, ár. —**ios**
drága. —**uesc** felbecsü-
lök, érek.
pretin h. pajtás. —**os** szí-
vélyes, pajtáskodó.
pretor h. szolgabíró. —**ură**
szolgabírói hivatal.
prezent jelenlevő. —**ță** (e)
jelenlét. —**tez** benyujtok.
pribeag h. vándor. —**gesc**
bolyongok.
pricep 3. érték hozzá. —**ere**
értelem, belátás.
pricină (e) ok, alap.
priesc hasznos, előnyöm
van.
prigonesc üldözők.
prihană pizsok, szeny.

prilej s* (e) alkalom, idő.
prim első. —**ar** h. polgár-
mester. —**ate** h. her-
cegprimás. —**ăvară** ta-
vasz. —**itiv** kezdetleges.
primesc elfogadok, felve-
szek.
primejdie veszedelem. —**ios**
veszedelmes. —**uesc** ve-
szélyeztetek.
primitii (T) első termés.
principe h. herceg, feje-
delem. —**să** hercegnő,
fejedelemnő.
principiu s eredet, elv.
prind 3. (s) fogok, meg-
fogok. —**soare** fogság,
fogház, fogadás.
prinos s (e) áldozat.
prinț herceg.
prioritate elsőség.
pripă sietség. —**esc** el-
hamarkodom.
prisos s (ri), —**ință** bőség,
főlösleg.
privat magán. —**ier** h.
magánzó.
privegbiu s virrasztó. —**ez**
őrizek, felvigyázok.
privesc nézek, megnézek.
—**eliște** kilátás. —**ire**
nézés, tekintet. —**itor**
vonatkozólag.
privilegiu s kiváltság.
pro- előképző. —**cedură**
eljárás. —**cent** s (e) szá-
zalék. —**ces** (e) pör,

ügy. — **cesiune** körmenet. — **cesuez** perelek. — **cetesc** felolvasok. — **clam** 1. kikiáltok. — **clamațiune** kiáltvány. — **curez** beszerzek. — **curationă** ügyészség. — **curo** h. ügyész. — **duc** 3. (s) létesítek termékek. — **duct** s (e) termés, szülemény. — **ductiv** termékeny, jövedelmező. — **gres** s (ri) haladás. — **gresiv** haladólagos. — **iect** s (e) javaslat, terv. — **log** s (ri) előszó, bevezetés. — **lungesc** hosszabbítok, elhalasztok. — **mit** 3. (s) ígérek, fogadok. — **movez** előléptetek. — **pag** 1. terjesztek. — **pagandă** (e) terjesztés. — **pășire** haladás. — **porțiune** arány. — **pun** 3. (s) javasolok. — **pus** s (e) szándék. — **rog** 1. meghosszabbítok, elhalasztok. — **rump** 3. kitörök. — **scriu** 3. (s) száműzők. — **spect** s (e) kilátás. — **sperez** sikerülök, virágzom. — **văd** ellátok. — **verb** s (e) közmondás. — **verbial** közmondásos. — **vin** létrejövök, keletkezem. — **viziune** ellátás, élél-

mezés. — **vizoriu** ideiglenes. — **voc** 1. kihivok, felszólítok.

proaspăt új, friss.

probez kísérletet teszek.

— **abil** valószínű. — **abilitate** valószínűség.

procopsesc kiművelek. — **it** képzett, tapasztalt.

profan avatatlan, világi.

— **ez** szentségteleníték.

profesez vallok, hiszek.

— **iune** vallás, mesterség, foglalkozás.

profesor h. tanár. — **ură** tanárság.

profet h. próféta. — **ție** jövendölés. — **țesc** jövendölök.

profit s (e) haszon. — **ez** nyerek.

profund mély, alapos.

prohod s (e) temetési szertartás. — **esc** temetek.

promontor s (e) hegyfok.

pronie gondviselés.

propriu tulajdon. — **etar**

h. tulajdonos, birtokos.

— **etate** tulajdon, sajátosság.

proptea (le) támasz. — **sc** támasztok.

proroc h. próféta. — **esc** jövendölök.

prost ostoba, műveletlen.

— **ime** köznép.

proteg 1. védek, pártfogolok. — **ctor** h. pártfogó. — **jat** kegyenc.

protest s (e) óvás. — **ațiune** ellenvetés. — **ez** kifogások, óvatolok.

protivnic ellentétes.

protocol s (e) jegyzőkönyv. — **ar** jegyzőkönyvi. — **ez** elkönyvelek.

protopop h. esperes. — **esc** esperesi.

prototip h. öskép.

provincie tartomány.

prudent okos. — **ță** (e) okosság, óvatosság.

prun h. szilvafa. — **ă** (e) szilva.

prunc h. gyermek, csecsemő. — **ie** gyermekség. — **os** gyerekes.

psalm h. zsoltár. — **ist** zsoltáros.

pseudonim s (e) álnév.

public nyilvános. — s (ri) közönség. — 1. hirdetek. — **ațiune** hirdetés.

pudoare szemérem.

puin h. fiók, kölyök, csirke.

pulpă (e) lábikra.

pulpit s (e) íróasztal.

pulz s (ri) érverés. — **are** lüktetés, érverés.

pumn h. ököl, marok. — **aciu** h. vivó. — **ar** s (e) tör.

pun 3. (s) tesztek, állitok, felteszek.

punct s (e) pont. — **ual** pontos.

pund font.

pungă erszény. — **aș** h. zsebmetsző.

punoiu s (e) geny.

punte hid, palló.

pur tiszta. — **ific** tisztázok. — **itate** tisztaság, szüzség.

purced 3. (s) keletkezem, származom.

purcel h. **purcea** malac.

purpură bíbor.

purtare magaviselet, horadás.

pururea örökké, mindig.

pușc 1. lövők, meglövők. — **ă** puska. — **ărie** börtön. — **ătură** lövés.

pustiu puszta. — **esc** pusztitok. — **etate** pusztaság.

pustnic h. remete.

puț s (ri) kut, forrás.

pute bűdös, szaga van.

putere erő, hatalom. — **nic** hatalmas, izmos.

puțin, — **el** kevés, csekély. — **ătate** csekélység.

putină putton, kád.

putincios lehetséges.

putintă lehetőség.

putred rothadt, korhadt. — **esc** rothadok. — **zeală** rothadtság, korhadtság.

R.

ră- előképző. —mân 2. (s) maradok, elmaradok.
 —mășită (e) maradék.
 —scol 1. fellázítok, lázítok. —strâng 3. (s) összehuzok, korlátozok.
 —sucesc sodrok. —suflu 1. lélekzem. —suflare lélekzet. —sun 1. har-sogok. --sunet visszhang. —sar kikelek.
 —sărits(ri) kelet. —săritean keleti.
 rabat s (e) engedmény.
 rabd 1. tünök, szenvedek.
 răbdător türelmes.
 rac h. rák.
 rachetă (e) rőppentyű.
 rachi u s pálinka.
 răcoare hideg, hűvös.
 —resc hűsíték. —ritor hűsítő, frissítő.
 rad 3. (s) borotválók, kaparok.
 rád 3. (s) nevetek.
 rădăcină gyökér.
 rădic 1. felemelek, emelek.
 radical gyökeres.
 rafinat ravasz.
 răfuescnyugtázok, leróvok.
 răgaz s (ri) idő, haladék.
 răgușesc berekedek. —ală rekedtség.
 raiu h. paradicsom, meny.
 ram s (ri) ág, galy. —uros ágas.

ramburză utánvétel.
 rândunică fecske.
 rană (e) seb.
 rând rend, sor.
 rănesc sebezek.
 rancoare harag, gyűlölet.
 rănză gyomor. —os haragos, epés.
 răpă (e) part.
 răpesc rabolok. —itor ragadozó.
 raport s (e) jelentés, vi-szony. —ez jelentek.
 rar ritka. —itate ritkaság.
 răresc ritkitok.
 rărunche h. vese.
 răs s (ri) nevetés.
 răs- előképző. —copt tul-érett. —cumpăr 1. meg-váltok. —fătat elké-nyeztetett. —foiesc át-lapozok. —frâng vissza-verek, tükrözök. —gân-desc átgondolok, meg-fontolok. —plătesc vi-szonzok, visszafizetek.
 —timp s (ri) időköz.
 —torn 1. felforgatok.
 răspândesc terjesztek.
 răspund 3. (s) válaszolok.
 —dere felelősség. —s s (ri) válasz.
 rassă (e) törzs, faj.
 răstignesc felfeszítek.
 răstoacă vizes árok.
 rată (e) részlet.
 rață (e) kacska.

rătăcesc tévedek, tévelygek. — **it** bűnös, nyomorult.

rătez s (e) retesz, zár.

ratific 1. jóváhagyok.

rațiune ész. — **onal** észszerű.

rău rossz, gonosz. — **crescut** neveletlen. — **tăcios** rosszindulatu. — **tate** gonoszság. — **voitor** rosszakaró.

râu s (ri) folyó.

răușită (e) siker.

răvaș s (e) levél, cédula.

râvnă (e) buzgóság. — **esc** iparkodom.

rază (e) sugár.

războiu s (e) háború.

răzbun 1 megboszulok.

razim támasztok. — **ătoa-re** támla.

răzleț elkülönített, külön.

răzvrătesc bujtogatok.

re- előképző. — **acțiune** visszahatás. — **activez** visszahelyezek. — **aleg** 3 (s) újból megválasztok. — **bonific** 1. kárpótolok. — **cad** 3. visszaesem. — **capitulez** összefoglalok. — **câștig** 1. visszanyerek. — **cerc** 1. felkeresek. — **cercare** megkeresés. — **cerință** (e) követelmény. — **chiam** 1. visszahivok. — **clamez**

visszakövetelek, panaszt emelek. — **comând** 1. ajánlok. — **compenez** kártalanítok. — **convalescent** lábadozó. — **creațiune** üdülés. — **culeg** 3. (s) felszedem magamat. — **cunosc** 3. elismerek. — **cunoscător** háladatos. — **curent** folyamodó. — **curg** 3. (s) folyamodok. — **curs** s (e) folyamodvány. — **dau** 1. visszaadok. — **dobândesc** visszanyerek. — **duc** 3. (e) visszavezetek, összevonok. — **formă** (e) javítás, ujtás. — **format** református. — **fugiat** menekült. — **fugiu** s menhely, menedék. — **generator** ujjászervező. — **habilitatez** visszahelyezek, jóváteszek. — **ies** 4. kijövök, sikerül. — **împrospătez** felujtók. — **înnoiesc** megujtók. — **întorc** visszafordulok, megtértek. — **las** 1. visszahagyok. — **latez** jelentést teszek, tudósítok. — **marchez** jelezek, megjegyzek. — **mediu** s szer, gyógyszer. — **nasc** ujjászületek. — **neg** 1. eltagadok. — **negat** hiteha-

gyott. — **novator** ujitó.
 — **nume** s (e) hirnév.
 — **organizez** újjá szervezek. — **parez** javítok.
 — **partiune** kivetés.
 — **pășesc** visszalépek.
 — **paus** s (e) nyugalom.
 — **pausez** megnyugszom, nyugszom. — **presalii** (T) visszatorlások. — **prezentanță** (e) képviselő-testület. — **prezentatiune** képviselés, színrehozatal. — **prezentez** képviselek. — **privesc** viszsza pillantok. — **prob** 1. rosszalok. — **produc** 3. (s) másolok, felujtók. — **pulziune** tagadó válasz. — **sădesc** átültek. — **script** s (e) válasz. — **ședintă** (e) székhely. — **simțesc** sejtelmem van. — **spect** s (e) tisztelet, hódolat. — **spectabil** tiszteletreméltó. — **spec-tez** tekintetbe veszek, tisztelek. — **spir** 1. lehelek, éledek. — **stabilesc** helyreállítok. — **stituesc** megtérítek, helyreállítok. — **sumat** s (e) összefoglalás. — **tac** 3. elhallgatok, titkolok. — **țin** 2. visszatartok, feltartoztatok. — **tipăresc** újból lenyomtatok. — **trag** 3.

(s) visszavonok. — **trimit** 3 (s) visszaküldök. — **uniune** egyesület. — **văd** 3. átnézek, viszontlátok. — **verz**, — **verzal** térítvény. — **vin** magamhoz jövök, visszatérek. — **vi-ziune** szemle, vizsgálat. — **voc** 1. visszahívok, visszavonok. — **zist** 1. ellentálok. — **zoluțiune** döntés.
real való. — **itate** valóság. — **izez** megvalósítok.
rebel pártütő. — **iune** lázadás.
rece friss, hideg. — **ală** hidegség, hűlés. — **sc** meghűtök.
recent új.
reci n (T) kocsonya.
recept s (e) rendelvénny. — **țiune** felvétel.
recidiv visszaeső.
reciproc kölcsönös.
recoltă (e) aratás, termés.
recrut h. ujonc. — **ez** ujoncozok.
rector h. igazgató. — **at** s (e) igazgatóság.
recvizit s (e) szer, eszköz.
redactez szerkesztek. — **țiune** szerkesztőhivatal. — **tor** h. szerkesztő.
redută (e) várfok, erőd.
referez beszámolok, előadok. — **ent** h. előadó,

tudósító. —**itor** vonat-
kozólag.
reflectez válaszolok, te-
kintettel vagyok. —**xiune**
célzás, észrevétel.
rege h. király. —**al** ki-
rályi. —**at** s (e) biro-
dalom. —**esc** királyi.
—**im** s (e) kormány,
kormányforma. —**ină**
királynő.
registru s (e) tárgymutató.
regiune vidék.
regnicolar országos.
regres s (e) kárpótlás.
—**iv** visszamenő.
regret s (e) sajnálkozás.
regulă (e) szabály. —**ament**
szabályzat. —**at** pontos.
—**ator** szabályozó. —**ez**
rendezek, szabályozok.
relațiune viszony.
relicvii (T) ereklye.
relief s (ri) dombormű.
religiune vallás. —**os** va-
lóságos. —**ozitate** vallásos-
ság, ajtatosság.
remunerez megjutalma-
zok, megtérítek.
renitentă (e) ellentállás.
rentă (e) járadék. —**abil**
hasznót hajtó.
repede hamar. —**june**
gyorsaság, hab.
repetesc ismétetek.
reptic l. visszaválaszolok.
republică köztársaság.

reputațiune hír, hírnév.
resping 3. (s) elutasítok,
visszautasítok.
responzabil felelős. —**ita-**
te felelősség.
rest s (ri) maradék, hát-
ralék. —**anțier** hátra-
lékos.
restaurez megújítok.
reverend tisztelendő.
reverință (e) tisztelet.
revistă (e) szemle.
revoltez lázítok. —**ă** (e)
láadás. —**ant** bujto-
gató.
revoluțiune forradalom.
—**onar** forradalmár.
rezbel s (e) háború.
rezervă (e) tartozkodás.
—**at** fentartva. —**ez** fen-
tartom magamnak.
rezolut elszánt, eltökélt.
rezort s (ri) hatáskör.
rezultat s (e) eredmény.
ridicul, —**os** nevetséges.
rigid merev, szigorú.
rigoare szigor. —**ros** s (e)
szigorlat.
risc l. merek, veszedelem-
nek teszek ki.
risipesc szórok, pazarolok.
—**itor** tékozló.
rit s (ri) szertartás. —**ual**
szertartásos.
rival h versenytárs. —**izez**
vetélkedem.
roadă (e) termés.

roată kerék.

roauă harmat.

rob h. fogoly. —esc fog-ságot ülök.

robust erős, izmos.

rochie szoknya.

rod s (ri) termés. —esc termék, gyümölcsöt hozok. —itor termő.

rod 3. (s) rágók, meg-rágók.

rog 1. kérek.

roiu s (ri) raj, csapat.

rolă (e) szerep.

roman római, regény.

român román. —esc romános. —ia Románia. —ime románság.

romantic festői.

rost s (ri) kifejezés, döntés. —esc elmondok, beszélek.

roșu piros. —esc pirulok, pirosítok. —ietic pirosas.

rotesc forgatok, gurulok. —ar h kerékgyártó. —ilat kerek. —und gömbölyü. —unzesc gömbölyitek, levágók.

rourează harmatozik.

roză (e) rózsá.

rudă (e) rokon. —enie rokonság.

rufe (T) fehérenemű.

rug h. vadrózsató, máglya.

rugă imádság, kérés, bu-

csú. —ăciune imádság.

—are kérelem.

rugină rozsdá. —ez rozsdásodom.

ruină (e) romlás, veszély. —ez tönkreteszek, lerombolok.

rumeg 1. kérődzöm, meg-rágok. —at megfontolt.

rump 3. szakítok, tépek. török.

rupt rongyos. —oare ár megállapodás. —ură szakadás, omlás.

rural mezei, vidéki.

rușine szégyen. —are megszégyenítés. —ez szégyenitek. —os szégyenletes.

rustic pórias.

rutină jártasság, ügyesség.

S.

sabie kard

săbor s (e) gyűlés.

sac h. zsák.

săc száraz. —1. kiszáradok.

sacru szent. —ament s (e) szentség. —at szentelt.

—ific áldozok. —ificiu (s) áldozat. —ileg szentségtörő, elvetemült.

săcure fejsze, szekerce.

sad s (ri) dugvány.

sădesc ültetek.

săgeată nyil. —tez nyilazok.

sală (e), —on s (e) terem.

salar s (e) fizetés, jutalomdíj.

sălă (e) kényszer. —esc kényszeritek. —ință szorgalom. —it kénytelen.

salbă (e) nyakék.

sălbatic vad. —ătacime vadhus, vadon, vad.

salt s (ri) tánc, ugrás. —ez táncolok, ugrándo-zom.

saltea (le) derékalj.

salut 1. üdvözlők, köszönők. —ar üdvös.

salvă (e) üdvölvés, vihar.

Salvator h Üdvözítő.

sămă figyelem, gond.

sămânță (e) mag, vetőmag.

sămbrie bér. —aș nap-számos, zsoldos.

sămbure h. magva valaminek.

sămn s (e) jegy, ismer-tető jel. —al s (e) jel-zés, jeladás. —ez jegyez-ek. —ificativ jelentő-ségteljes.

samsar h alkusz.

sămț s (ri) érzék. —esc érzek. —itor érzékeny.

sân s (ri) öböl, kebel.

sănamăgire önámítás.

sănătos egészséges. —ate egészség.

sanctionez szentesitek. —une szentesítés.

sanctuar s (e) szentély.

sandal s (e) cipő, szandál.

sânge s (ri) vér. —os véres, vérmes. —rez vérzem. —ros vérmes.

sangvinic vérmes, lobbanékony.

sanie szán. —z szánkázom.

sanitar egészségi.

sap 1. árok. —ă (e) kapa.

săptămână hét. —ar heti.

săpun s (ri) szappan.

sar 1. sózok. —e s (ri) só.

sar 4. ugróm.

sără este.

sărat sós.

sărată (e) estély.

sărac szegény, vagyontalan. —ăcesc elszegényitek. —ăcie szegénység, nyomor. —ăntoc nyomorult, koldus.

sărbăd izetlen.

sărbez ünnepek. —are ünneplés. —ătoare ünnep. —ătoresc ünnepek. —ătoresc ünnepi.

sarcasm s (e) guny, csipős beszéd.

sarcină teher, súly.

sarcofag s (e) ravatal.

sărguesc szorgoskodom.

—*ință* (e) szorgalom.

săritură ugrás.

sărman szegény.

sărut 1. csókolok. —*are*
csók.

sat s (e) falu.

sătă (e) szita.

satana sátán. —*ic* ördögi.

sătean falusi.

sățios tápláló, jóllak-
tató.

satiric gunyoros.

satisfac 3. eleget teszek.

sătos szomjas.

sătul jóllakott.

satur 1. jóllaktatok.

savant tudós, képzett.

săvârșesc teljesítek, végre-
hajtok.

scad apasztok, levonok.

scădere fogatkozás.

scaiu h. bogáncs.

scald 1. fürösztök, áztatok.
—*ă* fürdő.

scăldătoare fürdő.

scam s (e) tépés. —*atorie*
bűvészet.

scandal s (e) botrány. —*os*
botrányos.

scândură deszka.

scap 1. megszabadulok, el-
ejtek, elmenekülök.

scăpăr 1. tüzet csiholok,
mégelődöm.

scăpare megszabadulás,
menhely.

scăpătez sülyedek, elsze-
gényedem.

scară kengyelvas, létra,
lépcső, fokozat.

scârbă (e) undor. —*it*
elkeseredett. —*os* un-
dorító, utálatos.

scârnăvie mocsok, pizok.

scarpân 1. vakarok, ka-
parok.

scârșnesc csikorgatok.

scaun s (e) szék, pad.

scelerat istentelen.

scenă (e) szín, színhely.

sceptru s (e) jogar, ha-
talom.

schelet s (e) váz, csontváz.

schimb s (ri) csere, válto-
zás. — 1. cserélek, vál-
toztatok. —*ăcios* válto-
zékony. —*at* megváltoz-
tatott.

schimonosesc eltorzítok.

schinguesc kinpadra hur-
colok, kinozok.

schintee szikra. —*z* szik-
rázom.

schit s (ri) kolostor.

schită (e) vázlat. —*ez*
vázlatolok.

schizmă (e) hitszakadás.

sclav h. rabszolga, jobbágy.

sclipesc fénylek. —*icios*
fénylő.

scoartă (e) kéreg, héj.

scobesc kivágok, kivájok.
—*itoare* piszkáló, véső.

scobor 4. leszálok, le-
 megyek.
scoc s (ri) csatorna, cső.
scoică kagyló.
scol 1. emelek, felkelek.
scontez leszámítolok.
scop s (ri) cél, szándék.
scorbură odu. —os odvas,
 vájt.
scornesc kitalálok. —i-
 tură hazugság, ráfogás.
scot 3. (s) kiveszek, ki-
 huzok, kilökök.
screm 3. erőlködöm, nyö-
 gök.
scrintesc kifecsemitok.
Scriptură Szentírás.
scriu 3. (s) írok. —itor
 író, írnok. —soare
 írás, irat, levél.
scrobesc kikeményítek.
scrum s (ri) korom. —os
 kormos.
scrupul s (e) aggály. —os
 töprengő.
scrutez kutatok. —iniu
 szavazatszedés.
scufund 1. elsüllyesztek.
scuip 1. köpök. —at s (e)
 köpés. —itoare köpő-
 láda.
scul s (ri) matring, fona-
 dék.
sculă (e) eszköz, szer.
sculptez faragok. —or h
 szobrász. —ură farag-
 vány.

scump drága. —enie fős-
 vénység. —esc drágítok.
 —ete drágaság.
scund alacsony, sötét.
scurg 3. (s) kiürítek, le-
 folyok. —soare lefolyás.
scurm 1. kaparok, árok,
 turok.
scurt rövid. —ez megrö-
 vidítek.
scut s (ri) paizs. —esc
 védek, kímélek. —it fel-
 mentve.
scutur 1. rázok, kirázok.
scuz 1. mentegetek, igar-
 zolok. —ă (e) védeke-
 zés, bocsánat.
secer 1. aratok. —e sarló.
secetă (e) szárazság.
secol s (e) század.
secret s (e) titok. —ar h.
 titkár. —ariat s (e) tit-
 kári hivatal.
sectă (e) felekezet.
secțiune szakasz, osztály.
secundă (e) másodperc.
 —ar másodrangu.
secundez segédkezem.
secular világi, százados.
 —izez világivá teszek.
secestru s (e) bírói zár.
sedition lázadó. —une
 zendülés.
seducător h. csábító.
segregațiune elkülönítés.
semen h. felebarát.
semestru s (e) félév.

semi— fél—. —doct tudá-
kos. —zeu h félisten.
seminar s (e) papnevelő,
képezde.
semnificativ jelentőség-
teljes.
senat s (e) tanács. —or
h. tanácsnok.
senin derült. —s derű.—ez
kiderülök.
senior idősb. —at s (e)
korörökség.
ententă (e) vélemény,
ítélet.
sentiment s (e) érzés, ér-
zelem. —al érzelgő.
sentinelă (e) őr.
senzațiune feltűnés.
senzibil érzékelhető.
senzual érzéki, kéjenc.
separat elkülönített.
sergent h őrmester.
serie sor, sorozat.
serios komoly. —itate ko-
molyság.
serv h. szolgál. —esc szol-
gálok. —iciu s szolgálat.
—ilizm szolgáltság. —ito-
are szolgálóleány. —itor
h. szolgál. —itorime szol-
gaszemélyzet.
sesiune ülés, tanácsülés.
sete szomj.
sever szigorú, kegyetlen.
—itate szigor.
sex s (ri) nem. —ual nemi.
sezon s (e) időny.

sfadă vizály, civódás.
sfădesc veszekszem, szí-
dok.
sfânt szent.
sfărm 1. aprozok, török.
—ătură töredék, morzsa.
sfârșesc befejezek. —it
s (ri) vég, befejezés.
sfășiu 1. hasitok, szét-
tépek.
sfat s (ri) tanács, tanács-
gyűlés.
sfătos tudákos. —uesc
tanácsolok.
sfetnic h. tanácsadó.
sferă (e) gömb, kör, légkör.
sfert s (ri) negyed.
sfială félénkség.
sficios félénk, bátortalan.
sfîntenie szentség.
sfoară kötél, fonal.
sförtez sarkalok, sürgetek,
erőltetek.
sfredel s (e) furó. —esc
furok.
sigil s (e) pecsét. —ez le-
pecsételek.
sigur biztos. —anță (e)
biztonság.
silvanal erdei.
silvicultor erdész.
simbol jelkép, hitvallás.
—ic jelképes.
simpatic rokonszenves.
simplu egyszerű. —ific
1. egyszerűsíték.
simultam egyidejűleg.

- sincer** őszinte. —**itate** őszinteség.
sindicat s (e) szövetség.
singur egyetlen. —**ătate** magánosság. —**atic** magános. —**el** egyedül.
sinod s (e) egyházkerületi gyűlés.
sinonim rokonértelmű.
sinucid 3. (s) öngyilkosságot követek el.
sir h. kegyelmes úr.
sirmă (e) drót, sodrony.
sistemă (e) rendszer. —**atic** rendszeres. —**izez** rendszeresítetek.
sistez szünetelek, beszün-tetek.
situațiune helyzet.
slab gyenge, gyarló.
slăbesc elgyengülök. —**ă-nog** béna, gyáva. —**iciu-ne** gyengeség.
slănină szalona.
slavă (e) dicsőség, tisztelet.
slobod szabad.
sloiu s (ri) jégcsap. —**esc** megfagyok, összeállok.
slugă szolgál. —**esc** szolgállok.
slujbă (e) szolgálat.
slut nyomorék, béna.
soare h. nap (csillag).
soarte sors.
sobă (e) kályha, fűtő.
sobol h. vakond.
sobor s (e) egyházgyűlés.
sobrietate józanság.
social társadalmi.
societate társaság.
socotesc számítok, gondolok. —**ală** számítás.
socru h. ipa, após.
sofă (e) pamlag.
sofist álbölcs.
soiu s (ri) faj.
sol h. követ, hirnök, képviselő. —**ie** követség.
sold s (ri) bér, zsold. —**at** h. zsoldos, katona. —**ățesc** katonai.
solid szilárd. —**ar** együttes. —**itate** szilárdság.
solubil oldható.
soluțiune fizetés, oldat.
solvesc fizetek.
solz h pikkely.
somn s (ri) álom. —**ambul** holdkóros. —**uros** álmos.
sonor szépen csengő.
soră nővér.
sorb s (ri) szivattyú. — 4. szürcsölök, beszívok.
soroc s (e) határ, idézés. —**esc** idézek, felszólítok.
sorțesc sorsolok.
sortiment s (e) árutár.
sosesc érkezem, megérkezem.
soț h. férj, hitves, pár.
spadă kard.
spaimă (e) rémület.

spăimânte rémitek, ijjesztek.

spăl 1. mosok. — **ăci** halvány, fakult. — **at** s mosás. — **ător** h. mosdó. — **ătoreasă** mosónő. — **ătură** vizmosás.

spân szakáltalan, kopasz.
spânzur felakasztok. — **ătoare** akasztófa.

sparg 3. török, beütök, repesztek. — **ere** betörés.

spăria rémült.

spărios félénk, ijedős.

spărtură rés, repedés.

spată (e) lapocka, borda.

spătar s (e) támla.

spate h. hát, váll.

spătos vállas.

spățiu s tér, hely. — **os** tág.

specie nem, faj. — **al** különleges. — **fic** részletezek.

spectator néző, szemlélő.

speculă (e) vállalat. — **ățiune** nyereszkesedés, számítás. — **ez** vizsgálódom.

spede továbbítok, küldök.

speluncă barlang, odu.

sperez remélek, várok. — **ăntă** (e) reménység.

spese (T) költség. — **z** költségeskedem.

spic s (e) kalász. — **uesc** tarlózok, böngészek, válogatok.

spin h. tövis, szálla.

spintec 1. felhasítok, késelek.

spion h kém. — **ez** kémlelek.

spirit s (e) szellem. — **ual** lelki, szellemi, h. lelki-
atya

spirt s (ri) szesz.

spiță (e) küllő.

spital s (e) kórház.

splendid fényes, nagyszerű. — **oare** fény, pompa.

spoiesc meszelek, festek.

sponghie szivacs.

spontan önként.

sporesc szaporítok, gyarapítok. — **iu** szaporaság, haszon. — **nic** szapora.

spovadă gyónás. — **edesc** gyóntatok, gyónom.

sprânceană (e) szemöldök.

sprijinesc támogatok, pártfogolok.

sprinten ügyes, friss. — **ie** ügyesség.

spulberat ledér, csapodár.

spună (e) hab. — **egător** tajtékzó. — **ez** habzom.

spun 3. (s) mondok.

spurc 1. bepiszkitok, beszenyezek. — **ăciune** piszok, mocsok.

spuză (e) parázs.

stabil állandó, szilárd. — **itate** állandóság.

stadiu s lefolyás, állapot.

stafie lidércfény, rémkép.

- stagnez tespedek. — a-
 țiuue tespedés, pangás.
 stâlp h. oszlop, erősség.
 stâlpăre zöld ág, galy.
 stampă (e) bélyegző, bé-
 lyeg. — ez bélyegzek.
 stâmpăr 1 enyhitek, hü-
 sitek, mérsékelek.
 stâncă szikla. — os sziklás.
 stâng bal. — aciu ügyetlen.
 stâng 3. (s) kioltok, el-
 oltok.
 stânjin h. öl, köből.
 stăpân h. úr, gazda. —ă
 (e) háziasszony, urnő.
 —ire uralom, kormány.
 —itor h. uralkodó.
 stârnesc igazgatók, elő-
 idézek.
 stărp meddő. —esc med-
 dővé leszek, kiirtok,
 pusztítok.
 stăruescragaszkodom, sür-
 getek. —ință (e) kitar-
 tás, állhatatosság. —itor
 kitartó, gondos.
 stat s (e) állam, állapot,
 helyzet.
 statar s (e) rögtönítélőszék.
 stau 1. állók, várak, meg-
 szünöm. —re állás, ál-
 lapot, helyzet, viszony,
 vagyon. —țiuue állomás.
 —tuă (e) szobor. —tute
 s (T) alapszabály.
 stătornic állhatatos. —ie
 állhatatosság.
 stătură termet.
 stătut ócska, állott.
 staul s (e) akol, ól.
 stavă (e) ménés.
 stavilă (e) korlát, gát.
 —esc korlátolok, határt
 szabok.
 stea (le) csillag. —los
 csillagos.
 steag s (ri) zászló. —gar
 h. zászlóvivő.
 stelaj s (e) állvány.
 steril terméketlen, meddő.
 sticlă (e) üveg. —os üve-
 ges. —esc csillámlok.
 stih s (ri) vers.
 stil s (ri) irány. —izez
 fogalmazok.
 stilet s (e) tör.
 stimă (e) tisztelet, becsü-
 lés. —abil tiszteletre
 méltó. —ez nagyra
 becsülök.
 stindard s (e) lobogó
 zászló.
 stingher párnélküli.
 stipendiu s ösztöndíj.
 —at ösztöndíjas.
 stipulez szerződöm, meg-
 állapodom.
 stofă (e) anyag, kelme,
 szövet.
 stog s (ri) asztal.
 stol s (ri) csapat, raj.
 stolă (e) lelkészi járu-
 lék.
 stomach s (ri) gyomor.

store 3. (s) sajtolok, ki-
préselek.

stră- előképző. —bat 3.

áthatolok, átszivárgok.

—bun h ős, ősapa.

—cur 1. átszűrök. —cu-

rătoare szűrő. —formez

átváltoztatok. —lucesc

ragyogok. —lucit fé-

nyes, sugárzó. —moș h

dédatyja. —moșesc ősi.

—mut 1. megváltozta-

tok. —nepot h déd-

unoka. —pung 3. (s)

átszurok. —văd 3. átlá-

tok. —vechiu ősrégi.

strâc 1. rontok, pusztítok,

—ăcios ártalmas. —ăci

une kár, ártalom.

stradă utca.

străduitor szorgalmas.

strâg 1. kiáltok, szólítok.

—ât s (e) kiabálás, zaj.

straiu s (e) pokróc, takaró.

straiță táská, utitáska.

strajă őr.

strajnic derék, hatalmas,

szigorú.

strâmb görbe. —ătură

görbület, hajlás. —esc

görbítek.

strâmt keskeny, szűk.

—ez szűkítek, beszori-

tok. —oare szoros, szük-

ség. —orez sarokba szo-

ritok. —ură szoros-út.

strâng 3. (s) szorítok,

gyűjtök, megtakarítok.

—soare hascsikarás.

—sură gyűlés.

strănut 1. tüsszentek.

strat s (ri) ágy, réteg.

strein idegen. —ătate

idegen, külföld.

strict szigorú, pontos.

—eță szigor.

strop h. csepp. —esc fecs-

kendezek, öntözők. —i-

tor s (e) öntöző kanna,

hintő.

structură szerkezet.

strug h. esztérge. —jesc

reszelek, lehántok.

strugur h. szőlő. —ei (T)

ribiszke.

strună (e) hur.

studiu s tanulmány. —ez

tanulmányozok. —os

szorgalmas.

stufos sűrű, lombos.

stup méhkas. —ărit s (e)

méhészet.

stupid ostoba. —itate os-

tobaság.

sub alatt; előképző. —jug

1. leigázok. —ordina-

țiune alárendeltség.

—sămuez alájegyzek.

—sap 1. aláások. —scriu

3. (s) aláírok. —sidiu

s segély. —stanță (e) lé-

nyeg. —ștern 3. felter-

jesztek. —stituesc he-

lyettesíték. —stitut he-

- lyettes. —**suoară** hónalj. —**trag** 3. (s) levonok. —**urbiu** s kül-város. —**zist** 1. létezek, fenmaradok.
- sublim** magasztos.
- subtil** finom, gyöngéd.
- subțire**, —**rel** vékony, gyenge. —**ez** vékonyítok, lefaragok.
- subvenționez** segímezek. —**une** segély.
- suc** s (ri) nedv. —**os** leves.
- succed** 3. (s) követek, örököse vagyok, sikerül nekem. —**s** s (e) siker, eredmény. —**siv** egymásután, rendre.
- sucesc** csavarok, sodrok, forgatok. —**it** hóbotos. —**itură** tekercs.
- sucurs** s (ri) segítség.
- sud** h déli. —**ic** déli.
- sudalmă** szitok, átok.
- sudit** h alattvaló.
- sudoare** izadtság.
- suduiesc** szidalmazok.
- sufer** 4. szenvedek. —**in-ță** (e) szenvedés.
- suficient** elégséges.
- suflet** s (e) lélek, szív, szellem, kedély, lelkiismeret. —**esc** lelki, szellemi.
- sufiu** 1. fuvok, lehelek, lélekzem.
- sufoc** 1. megfulladok, fojtok.
- sufragan** h társépépök.
- sufragiu** s szavazat.
- sug** 3. szópok, szívok.
- suger** h parafa.
- sughiț** 1. csuklom.
- sugrum** 1. megfojtok.
- suicid** h öngyilkos.
- suiu** 4. hágok, lépek, felmegyek. —**ță** (e) kíséret.
- sul** s (ri) rud, tekercs, henger.
- sulă** (e) árr. —**ită** (e) lándzsa.
- sulevez** felvetek.
- sumă** (e) összeg. —**ar** s (e) tartalomjegyzék. —**edenie** tömeg.
- sumet** kevély. —**ie** kevélység, önhittség.
- sumuț** 1. felkészítek, uszítok.
- sun** 1. hangzom, csengek. —**ător** csengő, hangzó. —**et** s (e) hang.
- supăr** 1. szomorítok, boszantok. —**ăcios** boszantó. —**are** bú, bánat. —**at** szomorú, bús.
- superb** dölyfös. —**ie** dölyf, kevélység.
- superior** h előjáró, főnök. —**itate** felsőbbség, előjáróság.
- superficial** felületes.
- superfluu** felesleges.

superstițios babonás.

—**une** babona.

suplement s (e) pótlék.

—**ar** kiegészítő.

suplent helyettes.

suplic 1. esedezem, folya-

modok. —**ă** folyamod-

vány. —**ant** h folyamodó.

supliciu s halál bünte-

tés, kivégzés.

suport 1. tűrök, szenved-

dek. —**abil** tűrhető, el-

viselhető.

supra— előképző. —**față**

(e) felület. —**natural** ter-

mészetfeletti. —**ome-**

nesc emberfeletti. —**sol-**

vire felülfizetés. —**veg-**

hiez felügyelek. —**viețu-**

esc tulélek.

suprem felső, legfelsőbb.

—**ație** felsőbbség.

supun 3. (s) alávetek,

leigázok. —**nere** hódol-

lat. —**s** h. alattvaló.

sur szürke.

surată (e) barátnő, társnő.

surcel s (e) rőzse, for-

gács. — **h** oltó galy.

surd süket. —**datic** félsü-

ket. —**zesc** megsiketülök.

surid 3. (s) mosolygok.

—**s** s (ri) mosoly.

surogat pót—, helyettes.

surp 1. feldöntök, lerom-

bolok. — **ătură** omlás,

omladék.

surprind 3. (s) meglepek.

—**zător** meglepő.

sus fent, felül. —**ceptibil**

fogékony. —**țin** 2. fen-

tartok.

suspect gyanus.

suspendez felfüggesztek.

suspensz függőben.

suspin 1. sóhajtok. — **s**

(ri) sóhajtás.

suspițios gyanus. —**nez**

gyanakodom.

suvenir emlék.

suveran h. uralkodó, fe-

jedelem. —**itate** főha-

talom, fölség.

suzeran h. főhűbérnök

svavitate kellem.

S.

șagă tréfa.

șagalnic tréfás.

șanț s (ri) árok.

șanțuesc elárlkolok.

șănză (e) kilátás.

șarlatan tolaakodó, csaló.

șchiop sánta. —**ătez** sán-

titok, bicegek.

școală iskola.

școlar, —**stic** iskolai.

șea (le) nyereg.

șed 2. ülök, helyet fogla-

lok. —**ință** (e) ülés.

șerpar s (e) derék-öv.

șerpe h. kigyó. —**uesc**

kigyózom, kanyarodom.

șes s (ri) lapály, alföld.

—os lapályos, sík.

șicană (e) boszantás.

șip s (ri) vizesedény.

șir s (e) sorrend, zsinór,
lánc. —eag s (ri) sereg.

—oiu s (e) folyam, foly-
tonosság.

șiret ravasz, csalfa. —enie
ravaszság.

șoarece h. egér.

șold s (ri) csipő, forgó,
ágyék. —iu béna.

șolomonar h. bűvész,
időjós.

șopot s (e) susogás. —esc
suttogok.

șort s (e) kötény.

șosea (le) járda, műút.

șovăiesc tétoázok. —tor
ingatag, habozó.

șterg 3 (s) törölök, letörölök.

—gar s (e) türülköző.

—sură törlesztés.

știrb csorba. —esc csor-
bitok, csorbát ejtek.

—itură törés.

știu 4 tudok. —entific tu-
dományos. —ință (e)

tudás, tudomány. —re

tudomás, üzenet, hír.

—ricesc tudakolok.

ștreang s (ri) kötél.

ștrengar h. kötéltrevaló.

—ărie kópéság.

șubă (e) köpeny.

șubred gyenge, sovány.

șuer 1 piszegek, füttyülök.

—ătură füttyülés.

șumen ittas.

șură csűr.

șurub s (e) csavar, sróf.

șuviță (e) tincs, konty,
fonadék.

T.

tăbac s (ri) dohány. —hi-
eră dohány szelence.

tabelar h. levélhordó.

taberă (e) tábor. —ez
táborozok.

tablă (e) tábla, tálca.

tablou s (ri) festmény,
kép.

tac 3 hallgatok, csendben
vagyok, nem szólok.

tacâm s (ri) eszköz, edény,
teríték.

tăciune égés, üszök. —ar
h. gyujtogató. —os

üszkös.

tact (ri) ütem, tapintat.

—ică tapintatosság, har-
cászat.

tăcut hallgatag.

tagmă (e) testület, kar.

tăier s (e) tányér.

tăietură vágás.

taină (e) titok, szentség.

—ic titkos, rejtélyes.

tăinuesc titkolok.

tăiș s (e) a kés pengéje,
éle.

taiu 1. vágok, ölök.

tâlcușesc magyarázok, fejtegetek.

talentat tehetséges.

tâlhar h. tolvaj, zshivány.

talie növés, termet.

talpă talp, alap, állvány.

tămâie tömjén. —z tömjénezek.

tâmbălău s (e) hühó, zaj, lárma.

tâmplă (e) halánték.

tânguesc megsiratok, panaszkodom.

tânjesc türök, epedek, nyomorgok.

tapetaș h. kárpitos.

târg s (ri) vásár. —uesc vásárolok.

tare erős, izmos, szilárd. — nagyon, hangosan.

tărie erő, erőszak, erősség, hatalom.

tărițe (T) korpa.

târziu késő.

tas s (e) edény, tányér, tálca.

tată h. atya.

tătăișă (e) sógornő.

taur h. bika.

tăvălesc hempergek.

tavan s (ri) menyezet, padlás.

taxă (e) díj. — ez megdíjazok, felbecsülök.

teacă tok.

teafăr ép, egészséges.

teamă, temere félelem,

teanc s (ri) göngy, csomag.

teasc s (ri) sajtó.

telegramă (e) sürgöny.

tem 3 félek, féltékenykedem. —ător féltő, félő.

temă (e) feladat, tárgy.

temeiu s (ri) alap, ok.

—lie alapzat, fenék.

—iez alapítok. —inic

alapos.

temerar merész, elbizakodott.

temniță börtön. —er h.

börtönőr. —ez börtönözök.

temperanță (e) mérték-

letesség.

tempestate zivatar, vihar.

templu s (e) templom.

temporal idői, mulandó.

tendență (e) cél, törek-

vés. —ios célzatos.

tenoare tartalom, értelem.

tentațiune kísértés.

teorie elmélet. —etic

elméleti.

terasă (e) lapos födél.

teren s (e) alap, terep,

pálya.

teritoriu s terület, határ.

terme (T) meleg fürdő for-

rás.

termin s (e) határidő.

—ez befejezek.

terorizez ijeszték. —m

rémuralom.

tescușesc sajtolok, szorítok.

testaments(e) végrendelet.
 testez tanusítok, örökbe-
 hagyok. —ator végren-
 delkező. —imoniu s bi-
 zonyítvány.

teză (e) tétel.

tezaur h. kincs. —ar s
 (e) kincstárnok.

text s (e) szöveg.

ticălos nyomorult, hit-
 vány. —șie nyomor, hit-
 ványság.

tică (e), —eală kénye-
 lem élvezet.

tigae serpenyő.

timbru s (e) bélyeg. —ez
 megbélyegzek.

timid félénk. —itate fé-
 lénkség.

timp s (ri) idő, időjárás.
 —uriu korai.

tină sár. —os sáros.

tindă előszoba, pitvar.

tiner ifju, fiatal, zsenge.
 —eță (e) fiatalság.

tinichea (le) pléh, bádóg.
 —r h bádógos.

tip s (ri) jelleg. —ic jel-
 legzetes.

tipar s (e) sajtó, nyomás.
 —ăresc nyomtatok.
 —ăritură nyomtatvány.
 —ograf h. nyomdász.
 —ografie nyomda.

tipsie tál, tálca.

tiran h. zsarnok. —ic zsar-
 noki. —ie zsarnokság.

titor h. gondnok. —ie
 gyámság.

titulă (e) cím, felirat.
 —ar címzetes. —ez
 címezek, megszólítok.

tivesc szegélyezek, besze-
 gek. —itură szegély.

toacă kereplő, kolomp.

toamnă (e) ősz.

toartă karika, markolat,
 fogantyú, fül.

toast s (e) pohárköszöntő.

tobă (e) dob.

tocană tokán.

tocesc koptatok, élezek.
 —ilă (e) köszörűkő.

tocma, —i éppen.

tocmesc megegyezek,
 rendbehozok. —ală szer-
 ződés, alkú.

toiag s (e) pálca, támasz.

toiu s (ri) lárma, zaj,
 tömeg, közepe. —esc
 lármázok, kiabálok.

tolerantă (e) türelmesség.

tom s (ri) kötet.

tomnatic őszi.

ton s (ri) hang, helyes
 viselkedés. —ic hang-
 sulyos.

topesc olvasztok, oldok.
 —icios olvadékonny.

topic helyi.

topor s (e) szekerce, balta.

torc 3 (s) fonok.

torent s (e) folyó, zápor.

tort s (ri) fonál.

tortă (e) fáklya.
 tortură kínzás. — ez kí-
 nozok, gyötrők.
 tot mind, mégis. — al tel-
 jes. — alitate minden-
 ség. — deauna mindig.
 — odată egyszersmind.
 — uși mégis.
 tovarăș h. pajtás. — ie
 pajtáskodás, társaság.
 tract s (e) kerület, kör.
 — ual kerületi.
 tractez elbánok. — at s
 (e) értekezés, alkú.
 tradez elárulok, átadok.
 — ițiune hagyomány.
 — ițional hagyományos.
 traduc 3 (s) fordítok, le-
 fordítok. — ere fordítás.
 trag 3 (s) huzok, vonok,
 hurcolok. — cu pușca
 lövők. — la răspundere
 felelősségre vonok. — ori-
 ginea származom.
 trăgănez halogatok. — lău,
 — tor zsaroló.
 tragic szerencsétlen, szo-
 morú.
 trăiesc élek.
 traiu s (ri) élet, életmód.
 — nic tartós, szilárd.
 trămbită trombita.
 trandafir s (e) rózsza,
 rózsatő.
 trândav rest. — ăvesc res-
 teskedem. — ăvie restség.
 trans — előképző. — acțiune

egyezség. — cendent ér-
 zékfeletti. — formez át-
 alakítok. — gresiune át-
 hágás. — lator fordító.
 — parent átlátszó. — port
 s (ri) szállitmány, fu-
 var. — portez átszálli-
 tok. — pun áthelyezek.
 transcriu 3. (s) átírok.
 transpirare kigőzölgés.
 trântesc földhözvágok.
 trântor here, henyélő.
 tranzitiv átmeneti.
 trăsătură huzás, vonás.
 tras-împins jött-ment.
 trăsură fuvar, kocsi.
 trăznesc villámlok, suj-
 tok.
 treabă ügy, dolog, munka.
 treaptă (e) fok, lépcső.
 treaz józan.
 trebnic hasznavehető.
 trebuesc kellek, szükség
 van rám. — incios szük-
 séges. — înță (e) szükség.
 trec 3. mellette elmegyek,
 elhaladok, elmulok.
 — ătoare szoros-út. — ut
 s (ri) mult, mult idő.
 tremur 1. reszketek.
 tren s (ri) vonat.
 treptat fokozatos.
 tresar 4. felrezenek, bor-
 zadok.
 trestie nád. — os nádas.
 trezesc felébresztek, fel-
 rázok.

trezvie józanság.
tribună (e) emelvény, szószék.
tribunal s (e) törvényszék.
tribut s (ri) adó, tartozás.
trimit 3. (s) küldök, menesztek.
trist szomorú. — **ețã** szomorúság.
triumf s (ri) diadal. — **al** győzelmi. — **ez** győzedelmeskedem.
trivial köznapi, kopott. — **itate** aljasság.
troacă (e) teknő, válu.
trofeu s (e) győzelmi jel.
trompetă (e) trombita.
tron s (ri) trón. — **ez** trónolok.
trudă (e) kín, gyötrelem. — **esc** fáradozom, sa-nyargok.
trufie gög, dölyf. — **aș** dölyfös, felfuvalkodott.
trunchiu s (ri) törzs, tuskó. — **ez** csonkitok.
trup s (ri) test. — **ă** (e) csapat. — **esc** testi. — **eș** testes, vaskos. — **ină** törzs.
tub s (ri) cső.
tufă (e) cserje, bokor. — **os** cserjés, bokros. — **iș** s (e) sűrűség.
tulese menekülök, futok.
tuleu s (e) szár, cső.

tulnic s (e) kürt.
tulumbă (e) vízfecskendő.
tumult s (ri) zsidvaj, zaj.
tun s (ri) ágyu. — 1. dörgök. — **ar** h. tüzer. — **et** s (e) dörgés.
tund 3. (s) nyirok.
tupilit rejtett, lehorgasztott.
turb 1. zavarok, dühöngök, megzavarodom. — **are** veszettség. — **ur** 1. zavarok.
turiac eszimaszár.
turmă (e) nyáj, tömeg.
turn s (ri) torony.
turtă (e) pogácsa. — **esc** összenyomok, lapitok.
turturea (le) gerle.
tusă (e) köhögés.
tusec köhögök.
tutelă (e) gyámság.
tutor h. gyám. — **at** s (e) gyámság.

T

țandură forgács.
țară alföld, haza.
țăran h. földmives.
țarc s (ri) sövény, tőr, elkerített hely.
țarină (e) szántófield, rög.
țărină por, homok.
țăpoi s (e) villa, nyárs.
țărm s (ri) part, korlát. — **urit** korlátolt.

taş 3. szövök. —ătură szövés.

teapă (e) nyárs, karó.

țelină (e) ugar, legelő.

țepenes megmerevedem.

țepiș meredek, lejtős.

țeve cső.

țigan h. cigány.

țin 2. tartok, fentartok.

—minte megjegyzem magamnak. —ut s (ri) tartomány, vidék.

țintă (e) cél, szeg. —esc célzok. —uesc beszegez, forrasztok.

țințar h. szunyog.

țințirim s (e) temető, templomkert.

țipet s (e) lárma, zaj, jajgatás.

țărăesc szivárgok, csepeg.

țitină sarok, ajtószark.

țol s (ri) pokróc, szőnyeg.

țităesc remegek, sziszeg.

țuc 1. csókolok.

țundră (e) condra.

țuțur 1. megrázom az üstökét.

U.

ubicațiune hollét.

ucenie h. tanuló.

ucid 3 (s) ölök, gyilkolok.

ucigă-l crucea ördög.

ucigaș h. gyilkos.

ud nedves. — 1. nedvesíték, öntözök.

uger s (e) tőgy.

uimesc elragadtatom magamat. —itor bájos, elragadó.

uit 1. feledek. —ăcios feledékeny.

ulcea (le) csupor.

uliță utca.

uliu h. ölyv, héja.

ultim utolsó. —at s (e) végnyilatkozat.

uman emberséges. —izm s (e) emberiesség.

umăr s (e) váll, felkar.

umblu 1. járok. —et s (e) járás, út.

umbră (e) árnyék. —ar s (e) lugas, ernyő. —esc árnyékolok. —os árnyas.

umed nedves. —zesc nedvesíték, áztatok.

umflu dagasztok, kelek. —ătură daganat, kelés.

umilesc lealázok. —ință (e) alázatosság. —it alázatos.

umor jókedv, kedélyhangulat.

umplu 2. megtöltök.

un egy. —anim egyhangu. —esc egyesíték, összekapcsolok. —ic egyedűli. —iform egyforma. —iformă (e) egyenruha.

—ilateral egyoldalú.
 —ime egység. —ire
 egyetértés, egyesülés.
 —itate egység. —ivers
 s mindenség. —iversal
 általános. —iverzitate
 egyetem.

unchiu h. öreg bácsi,
 nagybátya.

undă (e) hullám. —ez
 hullámozom. —ulez hul-
 lámzó mozgásban va-
 gyok.

unde? hol? a hol.

unealtă (e) szerszám, mű-
 szer, eszköz.

uneltesc rosszban töröm
 magamat. —ire csel,
 rossz szándék.

ung 3. (s) kenek, bekenek.

Ungaria Magyarország.

unghie köröm.

unghiu s (ri) szög, szeglet.

ungur magyar. —ime ma-
 gyarság.

unsoare zsiradék, zsír.

unt s (ri) vaj. —ură háj.

ură (e) gyűlölet. —esc gyű-
 lölök. —ît gyűlölet,
 unalom, gyűlölt.

urare szerencsekívárat.

urban városi, udvarias.

urc 1. felemelek, felme-
 gyek, felmászok.

urcior s (e) korsó.

urechie fül. —at füles.

urez h. rizs.

urgez sürgetek. —nt
 sürgős. —ntă szorgosság.
 urgisesc üldözők, gyűlölök.

urias h. óriás.

urlu 1. ordítok. —ătură,
 —et s (e) ordítás.

urmă (e) nyom. —are
 következmény. —ăresc
 üldözők, nyomon kö-
 vetek —aş h. utód. —ez
 következem.

urnesc félretolok, lerakok.

urs h. medve.

urzesc meghatározok.
 —ită (e) sors.

usc 1. szárítok. —ăciune
 szárazság. —at száraz,
 szárazföld. —ătoare
 aszaló.

uşă ajtó, nyílás. —er h.
 ajtón álló.

uşor könnyű. —ătate,
 —intă könnyűség. —atic
 könnyelmű.

ustur 1. vizketek, égetek.

util hasznos.

uz s (ri) szokás. —ez
 használlok. —ufruct s (e)
 haszonélvezet.

uzurpez bitorlok.

V.

vacă tehén.

vacant üres. —tă üresedés.

vaccinez himlővel beoltok.

vad s (ri) átjáró.

văd 2. látok, meglátok,

- nézek, észreveszek. — **esc**
 vádoló, megszegyenit-
 tek.
vadiu s bánatpénz.
vadră (e) veder.
văduv özvegy. — **ie** öz-
 vegység.
vaer 1. siratok, jajgatok.
vag terjedelmes. — **abund**
 csavargó.
văiet s (e), — **are** jajveszék-
 lés, nyöszörgés.
văjălie szélvész. — **esc**
 viharzom.
val s (ri) hullám, hab.
văl s (ri) fátyol, vitorla.
valabil érvényes.
vale völgy, patak.
valid érvényes. — **itate**
 érvény. — **itez** érvénye-
 sitek.
vălmăşesc összezavarok.
valoare becs, érték. — **ros**
 becses, értékes.
văloare forgatag.
valută bankérték.
vamă (e) vám.
vămuesc megvámolok.
van mulandó, hiu. — **itate**
 hiúság. — **itos** dicsvágyó.
vână (e) ér, rost.
vânăţ kék.
vând 3. eladok, árusítok.
 — **zător** áruló.
vânez vadászok, üldözőbe
 veszek. — **at** s (e) va-
 dászszákmány.
- vânjos** hajlékony.
vânt s (ri) szél. — **oase**
 s (T) forgószél. — **ur** 1.
 szellőztetek, szórok.
văpaie láng, tűz.
vapor h gőz, gőzhajó.
 — **os** gőzös.
văpsesc festek. — **a**, — **ală**
 festék.
var s (ri) mész.
văr h unokafivér.
vară nyár.
vărăsc betolakodom, be-
 dugok.
văratie nyári.
vârf s (ri) csúcs, hegye.
variat különbözö. — **eta-**
te különféleség.
vargă vessző, galy, csík.
vărgat csikos.
vărs 1. öntök. — **at** s (e)
 himlő. — **ătorie** öntőde.
vărstă (e) kor.
vărstez csikozok, vegyitek.
vărtej s (e) forgózár, ör-
 vény.
vărtelniţă (e) járgány,
 motola.
vărtos kemény. — **şime**
 keménység.
vărtute erény, vitézség.
văruesc meszelek. — **itor**
 s (e) meszelő.
varză (e) káposzta.
vas s (e) edény.
văstmânt s (e) ruha, öl-
 töny.

- vătaf** h. házmester, felügyelő.
- vătăm** l. sértek, sebezek.
- vătămăre** sértés, sérelem.
- vatră** tűzhely.
- vază** (e) tekintély.
- văzduh** s (ri) levegő.
- vâzlă** (e) evező. —ar h evezős.
- veac** s (ri) század, örökkévalóság.
- vechiu** ó, régi, kopott. —me ó-kor, ős-kor. —tură régiség.
- veci** örökkévalóság. —e örök. —nic örökkévaló.
- vecin** szomszéd. —ătate szomszédság.
- vedenie** tünemény, látomány.
- vederos** világos, tiszta.
- vegetez** tengődöm. —a-țiune tenyészet.
- veghiez** őrködöm, őrizek.
- vehement** heves. —ță (e) hév, hévség.
- venerez** tiszttelek. —abil tiszteletreméltó.
- venetic** jövevény, jöttment.
- venin** s (e) mérge. —ez mérgeznek.
- venit** s (e) jövedelem.
- Verb** h Ige.
- verde** zöld. —ață gyep. —țuri s (T) zöltség.
- vergea** (le) vessző, pálca.
- vergur** szüz. —ie szüzség.
- verific** igazolok, hitelesítek. —ator hitelesítő.
- verigă** karika, gyűrű.
- verișoară** (e) unokanővér.
- verme** h. féreg. —inos férges. —uesc hemzsegek, nyüzsgők.
- vers** s (ri) vers, rim, dal. —uesc verselek.
- vertebru** hátgerinc.
- vertical** függélyes.
- vervă** (e) lelkesedés, lendület.
- verziune** fordulat, hír.
- vesel** vidám. —esc örven-dezek. —ie jókedv, mulatság.
- vespe** darázs.
- vestă** (e) mellény.
- veste** hir. —esc közhirre tesznek. —ire hirdetés.
- veșted** fonyadt. —zeală fonyadtság, hervadás. —zesc hervadok, fonyadok.
- veteran** h hadastyán.
- veterinar** h. állatorvos.
- viață** élet, életmód.
- viatic** uti, a haldoklók szentsége.
- vibrez** rezgek. —ațiune rezgés.
- vicar** h helyettes, helynök.
- vice-** al, másod. —comite h. alispán. —rege h. al-

- király. — **versa** viszont, fordítva.
- vicinal** szomszédos.
- viclean** ravasz, álnok. — **nie** ravaszság.
- victimă** (e) áldozat, áldozati barom, véráldozat.
- victorie** győzelem. — **os** győzelmes.
- vidimez** láttamozok.
- vie** szállóhely, szállóhegy.
- vițușesc** élek.
- vifor** s (ri) fergeteg.
- vigilie** őrség, őrállás.
- vigoare** erő, hatalom.
- viitor** jövődő.
- vilă** (e) nyaraló.
- vin** s (ri) bor. — **ars** borpálinka.
- vin** 4. jövök, megérkezem. — **it** s (e) jövedelem.
- vină** (e) hiba. — **ovățesc** hibáztatok, okolok.
- vincul** s (e) kötelék. — **ez** lekötök.
- vindec** 1. gyógyítok.
- vintre** lágyék.
- vioară** (e) hegedű.
- vioiciune** elevenség.
- violez** sértek, gyalázok. — **nt** heves, erőszakos. — **ntă** (e) erőszakosság.
- violină** hegedű.
- vipt** s (ri) élelem. — **ușesc** kosztolok. — **ualii** (T) élelmiszerek.
- virgin** szüz. — **itate** szüzség.
- virtuos** erényes, remekelő.
- vis** s (ri) álom. — **ător** álmodó. — **ez** álmodom.
- viscol** s (ri) zivatar. — **esc** dühöngök.
- visect** szökő (év).
- visterie** kincstár.
- viță** (e) marha, barom.
- vital** élethez tartozó. — **itate** életképesség.
- viteaz** h. hős. — **jesc** hősi. — **jie** hősieség.
- vițel** h, — **a** (le) borju.
- vițiu** s bűn, vétek.
- vitreag** mostoha.
- viu** élő, élénk. — **oiu** eleven, pajzán.
- vivacitate** élénkség, elevenesség.
- vizibil** látható.
- vizitez** látogatok.
- viziune** látomány.
- vlădică** h püspök.
- vlăstar** h sarjadék, hajtás.
- voace** hang.
- vocațiune** hivatás.
- vodă** h vajda.
- voie** akarat, önkény, engedély. — **sc** akarok.
- voiaj** s (e) utazás, kéj-utazás.
- voinic** ifju, erős, bátor. — **ie** vitézség, bátorság.
- volbură** forgószél.
- volnic** önkényes.

volum s (e) kötet. — **inos**
vaskos, terjedelmes.

voluntar önkéntes, önként.

voluptate gyönyör, élvezet.

voracitate falánkság.

vorbă (e) szó, beszéd, hang. — **ăreţ** beszédes.
— **esc** beszélek.

vornic h a belügyek vezetője.

voştină törköly.

vot s (ri) szavazat, fogadalom. — **ant** szavazó.
— **ez** szavazok. — **iv** fogadalmi.

votresc közvetítek, kerítetek. — **ie** közvetítés.

vrajă igézés.

vrajbă veszekedés.

vrajbesc összeveszítetek.

vrajbesc büvölök. — **itoare**
boszorkány, kuruzsló.

vraįmaş h ellenség. — **ăşie**
ellenségeskedés.

vrednic méltó, érdemes.
— **ie** méltóság, érdem.

vreme s (ri) idő. — **lnic**
mulékony.

vreu 2. akarok.

vuesc zajongok, tombolok, üvöltök.

vulcan s (e) tűzhányó-hegy.

vulgar alacsony, köznap.
— **izez** népszerűvé tesz.

vulnerez megsebesítetek.

vulpe h. róka.

vultur h. keselyű, sas.

Z.

zăbavă késedelem.

zac 2. fekszem, betegen fekszem, henyélek.

zădar hiába. — **nic** hiába-való. — **nicesc** meghiusítok.

zadie kötény, kendő.

zăduf s (ri) hőség, forróság.

zăhană (e) vágóhid.

zăhar s (ri) cukor. — **izesc**
cukorral hintek be. — **os**
cukros.

zălog s (e) zálog, kezes.
— **esc** megzalogosítok.

zamă (e) leves, lé.

zămos leveses.

zăpăceală zavar, szórakozottság.

zăpadă hó.

zapis s (e) irat, okmány.

zar s (ri) zár.

zăr s (ri) savó. — **os** savós.

zare fény, világosság.

zăresc megpillantok.

zarvă (e) láрма, zajongás.

zăvod h. szelindek.

zăvoiu s (e) folyómenti erdő.

zăvor s (e) retesz, zár.

zbărcesc összezsugorítok.

zbârlesc berzenkedem.

zbat 3. szítálok, kirázok,
vergődöm.

zbeu 2. felszívok.

zber 1. orditok, kiabálok.

—ătură ordítás.

zbiciu s (ri) ostor. —esc
ostorozok.

zbir h. pandur, hóhér.

zbor s (ri) repülés. — 1.
repülök, elszállok.

zbuciumare hadonászás,
vergődés.

zburător repülő, illó.

zburdalnic pajkos, dévaj.

zdranță (e) rongy.

zdravăn erős, izmos.

zdrobesc darabolok, zu-
zok. —it megtört. —itu-
ră zuzódás, törés.

zdruncinat megtört, gyöt-
rődött.

zefir s (e) szellő.

zel s (ri) buzgóság. —os
törekvő, buzgó. —ot ra-
jongó. —otipie rajon-
gás, féltékenység.

zestre kelengye.

zeu h. pogány isten. —ită
istennő. —itate istenség.

zgârcesc összehuzok.
—enie fősvenység. —it
fősvény, zsugori. —iu
s (ri) görcs.

zgardă nyaköv.

zgăriu 1. karcolok, kar-
molok.

zglobiu pajkos.

zgomot s (ri) lárma, zaj.

—os zajos, mozgalmas.

zgriburesc reszketek, va-
cogok a hidegtől.

zguduesc mēgrenditek,
megrázkódtatok.

zi, —uă (le) nap. —ar
s (e) napló. —ler h.
napszámos. —lnic na-
ponként.

zic 3. (s) mondok. —ală
(e) közmondás.

zid s (ri) fal. —ar h. épi-
tész. —esc építék. —itor
h. alkotó, teremő.

zimbesc mosolygok, neve-
tek. t s (e) mosoly,
nevetés.

zină (e) tündér.

zingănesc zengek, -csat-
togok.

zizanie gyom, dudva.

zmalt s (ri) máz, zománc.

zmântână tejföl.

zmerit ájtatos, alázatos.
—enie alázatosság.

zmeu h. sárkány, ször-
nyeteg.

zmeură (e) málna.

zmintesc elhibázok. —eală
harag, boszuság, bot-
rány, hiba, zavar. —it
zavart, hibbant.

zmochin h. fügefafa. —ă (e)
füge.

zmolit mocsos, barna.

zmulg 3. (s) kiszakítok,
tépek.

znop h. kéve.

zonă (e) földöv, terület.

zori h. (T) hajnal, haj-
nalpir.

zugrav h. festő. —ăveală
festmény. —ăvesc fes-
tek. —ăvie festészet.

zupă (e) leves.

zurăesc zörrenek, zör-
gök.

zvântează szellőztetnek, szá-
ritok.

zvârcolesc hánykolódom,
zvârlesc messze eldobok.

zvon s (ri) zaj, lárma.
se —ește suttogják,
hirlik.

TARTALOM:

Oldal

Bevezetés. Írás és olvasás	3
----------------------------	---

I. rész: Alaktan.

I. fej.	1. §.	A főnévről	8
	2. §.	Szám	9
	3. §.	Eset	11
	4. §.	Az articulusról	11
	5. §.	A névragozásról	14
	6. §.	Első névragozás	14
	7. §.	Második névragozás	17
	8. §.	Harmadik névragozás	19
	9. §.	Melléknév	20
	10. §.	Névmások	24
	11. §.	Számnevek	30
	12. §.	Az articulusok használatáról	34
	13. §.	„Pre“ a tárgyeset előtt	36
II. fej.	14. §.	Az igéről	36
	15. §.	Bevezető az igeragozáshoz	38
	16. §.	Az infinitivus	39
	17. §.	A participium	39
	18. §.	A gerundium	41
	19. §.	Jelen idők	42
	20. §.	Mult idők	47
	21. §.	Jövő idők	52
	22. §.	Rendhagyó igék	54
	23. §.	Egyszemélyű igék	56
	24. §.	Visszaható igeragozás	56
	25. §.	Szenvedő igeragozás	58
III. fej.	26. §.	Határozók	56
	27. §.	Viszonyyszavak	61
	28. §.	Kötőszavak	62
	29. §.	Indulatszavak	63
IV. fej.	30. §.	A szókincsről	63
	31. §.	Főnév-képzők	64
	32. §.	Melléknév-képzők	66
	33. §.	Ige-képzők	66
	34. §.	Határozó-képzők	67
	35. §.	Összetett szavak	67

II. rész : Mondattan.

Oldal

I. fej.	1. §.	A mondatról	70
	2. §.	Az alany	70
	3. §.	Az állitmány	71
	4. §.	A jelző	73
	5. §.	Kiegészítő	74
	6. §.	Körülmény határozók	75
	7. §.	Szórend	77
II. fej.	8. §.	Az összetett mondatokról	79
	9. §.	Mellérendelt mondatok	80
	10. §.	Összevont mondatok	81
	11. §.	Alárendelt mondatok	82
	12. §.	Az összetett mondatok sorrendje	84
	13. §.	Oratio recta et obliqua	85
	14. §.	A kérdő mondatok	86

Fordítási gyakorlatok.

I. rész (Románból magyarra)	87— 92
II. rész (Magyarból románra)	93—100
<i>Kis Magyar—Román Szótár</i>	100—165
<i>Kis Román—Magyar Szótár</i>	166—246